

ПОЛ ХОФМАН

ПЛЯСЪКЪТ НА КРИЛЕТЕ МУ

Част 3 от „Лявата ръка на Бога“

Превод от английски: Иван Иванов, 2015

chitanka.info

На моя редактор Алекс Кларк,
който стигна дотам пръв.

Издателите на „Плясъкът на крилете му“
получиха нареждане от Международния съд за
археологически артефакти да отпечатаат тази
присъда на първата страница на всеки
екземпляр.

Модератор Брефни
Валц
38 месидор 143.830

Резюме на предварителната присъда от
143.710 от Републиканската ера на
Международния съд за археологически
артефакти, относно трилогията „Лявата ръка
на Бога“ и администрацията на така
нареченото „Бунцие на Рая“. Въпросното
„бунцие“, за да се избегнат всякакви съмнения,
обхваща площ от четири квадратни мили около
мястото, където Пол Фаренхайт за първи път
открил голямо количество печатни документи,
датиращи от дълбока древност. Тази присъда е
предварителна и подлежи на преразглеждане на
първа инстанция в Апелативния съд. Все пак се
налага вземането на незабавно решение, поради
твърдението на АКОН, че незаменими
документи и артефакти се изгубват завинаги,
предвид рутинната употреба на съдържанието
на Бунцието на Рая като тоалетна хартия от
номадските племена, минаващи често оттам.

Фактите в случая са безспорни. Те са
следните: Този съдебен процес води началото си

от първото лунно кацане на капитан Виктория Унг Ханан преди трийсетина години. Откритието ѝ, няколко дни по-късно, че е била изпреварена в това най-велико постижение с около 165 000 години, било може би най-големият шок, получаван някога от МъЖенчеството. Крехките останки от нещо, което вероятно е било още по-крехък космически апарат, разкрили, че той произхожда от изчезнала земна цивилизация, за която не знаем нищо — цивилизация, станала известна като Знаменосците, заради знамето със звезди и ивици, забито до апарата. В резултат на това била основана Археологическата комисия на Обединените нации, с единствената цел да търси свидетелства за Знаменосците на самата земя.

Досега това търсене се е оказало безплодно, по една проста причина: ледът. АКОН бързо открила, че преди 164 000 години период на мащабно заледряване, наричан Снежната топка, покрил почти цялата планета с лед, на места с дебелина няколко мили. Ледът, който може да сруне огромни планински вериги, няма никакъв проблем да премахне следите от дори най-развитата цивилизация — явно само жалки остатъци от населението биха могли да оцелеят. Но допълнителните изследвания разкриха късен период на значително затопляне по време на Снежната топка: за петнайсет хиляди години ледът се оттеглил достатъчно далеч и достатъчно задълго, че да възникнат нови цивилизации, преди те на свой ред да бъдат погълнати от завърналия се лед.

Тъкмо в този момент от въпросната обезсърчителна история Пол Фаренхайд разкритикува, меко казано, колегите си за

тяхната мания по технологичното разрешаване на този велик проблем. Той изтъкна, че опитите да се намерят такива ефимерни следи от миналото са все едно „да търсиш игла в купа сено“, освен ако не бъде използван „някакъв механизъм“, който да води технологията. „Механизмът“, който вероятно би се оказал най-ефективен в смяляването на купата сено, заяви той, се крие в легендите и фолклора. Според него, истински исторически събития от далечното минало може да са били вложени в привидно въображаеми истории за богове и чудовища и други фантастични приказки. Идеите му бяха отхвърлени моментално, и оттам насетне отношенията между Фаренхайт и неговите колеги и началници в АКОН могат да бъдат описани само като ругателни.

В резултат на това, през вантоз 139 от Републиканската ера, Пол Фаренхайт напусна АКОН заради цел, която за неговите колеги бе самото определение за „зелен хайвер“ — да търси нещо, което изолираното племе Хабиру наричало Бунещето на Рая. Там господин Фаренхайт смяташе, че може да намери първото земно свидетелство ако не за Знаменосците, то поне за последвалите ги цивилизации.

Четири години след изчезването на Пол Фаренхайт беше публикуван първият том от „фентъзи“ трилогия, озаглавена „Лявата ръка на Бога“. Той бе преведен на двайсет и шест езика, но мненията както на читателите, така и на критиците, бяха силно поляризирани: някои му се възхищаваха, а други не го харесваха заради особения тон и странния подход към разказваческото изкуство. Каква е връзката

между тези две събития? Оказа се, че зад публикуването на „Лявата ръка на Бога“ и нейното продължение „Петата погубел“ стои господин Фаренхайт. Тези книги са много далеч от съвременното ескейпистко фентъзи, за каквото се представят. Оказа се, че вярата на Фаренхайт в потенциала на Бунището на Рая е била напълно оправдана. Накратко, Фаренхайт си наумил да не съобщава на бившите си работодатели за своето откритие, както го задължавал законът. Вместо това заявил, че АКОН ще — цитирам — „задуши несъмнената гениалност на това, което наричам трилогията «Лявата ръка на Бога», с ужасяващ академичен превод, осъществен от армия педанти, затънали в собствените си интереси, които ще погребат нейната жизненост под слой възвишени скучнотии, бележки под линия и неразбираеми и умишлено мъгляви анализи“.

Фаренхайт бил обсебен от вярата си, че съвременният свят трябва да се сблъска с тези три книги така, както може би се е сблъскала с тях първоначалната им аудитория. Ето защо се нагърбил да ги преведе (значителен интелектуален подвиг, който дори хулителите му признават) и да ги публикува под майчината си фамилия като гореспоменатата художествена творба. Кой знае колко би продължила тази любопитна заблуда, ако не била недискретността на господин Фаренхайт в леглото с една млада жена, която се оказала не толкова надеждна, колкото си мислел, и бързо продала историята на един новинарски таблоид, което на свой ред доведе до жалбата на АКОН до този съд и искането им Бунището на Рая да бъде поставено под техен юридически контрол.

В отговор на това искане, Археологическата комисия на Обединените нации получава пълен, но временен контрол върху обекта.

Но искането им да се забрани публикуването на последния „роман“ от трилогията „Лявата ръка на Бога“ — „Плясъкът на крилете му“, в превод на Пол Фаренхайт, е отхвърлено. Публикуването може да продължи, при условие че резюме на тази присъда бъде отпечатано в началото на „Плясъкът на крилете му“. Както на АКОН, така и на Пол Фаренхайт е разрешено да добавят приложение в края на творбата, в което да обяснят позицията си.

Има три основни човешки емоции: страх, гняв и любов.

Дж. Б. Уотсън,
„Журнал по
експериментална
философия“

Докато навършиш четиринайсет години, най-лошите неща, които ще ти се случат някога, вероятно вече са се случили.

Луи Бри,
„Мъдростта на
крокодилите“

Никълъс, нима не знаеш този пръв и най-важен факт за хората: всеки от тях е още дете, и го съзнава болезнено във всеки един момент. На тези примати не им е дадено да надхвърлят

около осемгодишна възраст... И всъщност, споменатото дете е единственото истинско нещо в тях.

То е тяхната човечност, истинската им индивидуалност, онуй, което не може да разбере защо е родено и знае, че трябва да умре — в самота, независимо сред колко хора се намира. То е носителят на всички качества на живите.

То е центърът на всяка възможна магия и откровение. Ако нещо не извира от това създание, не си струва да го имаш. Ето къде е парадоксът: повечето хора се чувстват живи единствено когато страдат, когато нещо преодолее обикновената им, грижливо изградена броня, и голото дете бъде изхвърлено в света. Тъкмо затова нещата, които са най-тежки за преживяване, са най-лесни за помнене.

Тед Хюз до сина си,
„Писма на Тед Хюз“

ПЪРВА ЧАСТ

*Дойдох сам и си отивам като странник. Не
зная кой съм, нито какво съм правил.*

Аурангзеб

1.

Кратък доклад за Томас Кейл, душевноболен. Три разговора в Манастира на остров Кипър.

(Заб.: Тази оценка на състоянието бе направена след удара на Майката игуменка Олбрайт. Съставените от нея бележки бяха изгубени заедно с данните за приема на Кейл. Настоящият доклад трябва да се чете в светлината на тази загуба, и следователно не може да ми бъде търсена отговорност за никое от моите заключения.)

ФИЗИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Ръст среден, необичайна бледност. Средният пръст на лявата ръка липсва. Вдлъбнатина от счупване отдясно на черепа. Жесток белег от рана на лявото рамо. Пациентът казва, че изпитва болка от всички наранявания.

СИМПТОМИ

Бурно повръщане, обикновено следобед. Изтощение. Страда от безсъние, а когато успее да заспи — от кошмари. Загуба на тегло.

ИСТОРИЯ

Томас Кейл не страда от истерични мании, нито от несдържано поведение, ако не се смята киселият му нрав. Следобедното повръщане го изтощава напълно, след което той заспива. Привечер вече е способен да говори, макар да е крайно саркастичен и язвителен. Твърди, че родителите му, които не помни, са го продали за шест пенса на свещеник от ордена на Обесения Изкупител.

Томас Кейл говори насмешливо — един доста дразнещ навик — и винаги се опитва или да предизвика у своя събеседник неувереност дали му се подиграват или не,

или пък, в по-неприятни случаи, да покаже без никакво съмнение, че е така. Разказва историята за отглеждането си в Светилището, сякаш ме предизвиква да се усъмня в ежедневните жестокости, които е изтърпял. Твърди, че след като се възстановил от раната, причинила вдлъбнатината на главата му — отново не става ясно доколко е сериозен, — и без това големите му бойни умения (което по-късно ми се стори малко самохвално, но не и в онзи момент) нараснали значително и оттогава насам неизменно можел да предугади всяко движение на противника си. Това звучи неправдоподобно; отказах на предложението му за демонстрация. Останалата част от историята му е по-невероятна и от най-безочливата детска измислица за храброст и приключения. Той е най-лошият лъжец, на който съм попадала някога.

Историята му накратко. Животът му в Светилището, изпълнен с лишения и военно обучение, приключил драматично една нощ, след като случайно се натъкнал на високопоставен Изкупител, докато онзи извършвал дисекция на две живи момичета — нещо като свещен експеримент с цел откриване на средство за неутрализиране на властта на жените над мъжката част от човечеството. В последвалата борба той убил Изкупителя и избягал от Светилището с едната млада жена, която оцеляла, и двама от своите приятели, гонени по петите от отмъстителни Изкупители. След като се изплъзнали от преследвачите си, четиримата стигнали до Мемфис, където Томас Кейл си създал много врагове (което звучи правдоподобно) и множество могъщи съюзници (не толкова правдоподобно), включително небезизвестния ИдрисПюк и неговия полубрат канцлер Випонд (какъвто бил тогава). Въпреки тези предимства, насилническата му природа се проявила в брутален, ала необичайно нефатален сблъсък с (както твърди той) пет-шест мемфиски младежи, при който се оказал победител, но на път към затвора. Въпреки всичко, лорд Випонд отново се намесил загадъчно в негова защита и Кейл бил пратен в

провинцията с ИдрисПюк. Спокойствието в ловната хижа на Матераци, където отседнали двамата, било нарушено скоро след пристигането им от жена, която се опитала да го убие, по причини, които той не е в състояние да обясни. Убийството било предотвратено не от собствените му чудодейни способности — по време на нападението той плувал гол, — а от загадъчен невидим и безочлив непознат, който погубил убийцата със стрела в гърба. После спасителят му изчезнал без следа и без обяснение.

Свещениците от Светилището вече били открили приблизителното му местонахождение и се опитали да го изкарат на светло (както твърди той), като отвлекли Арбел Матераци, дъщеря на Дожа на Мемфис. Когато го попитал защо Изкупителите ще рискуват война с най-голямата светска власт заради него, той ми се изсмя в лицето и заяви, че ще ми разкрие изключителната си важност, когато му дойде времето. Опитът ми говори, че високомерните луди приемат своята важност крайно сериозно, но характерното за Томас Кейл е, че безумието му става очевидно едва няколко часа след края на разговора с него. Докато си в неговата компания, даже най-невероятните истории, които разказва, те карат да отхвърляш съмненията — но няколко часа по-късно те обзема извънредно дразнещо чувство, все едно си бил подлъган от шарлатанин на пазара да се разделиш с наличните си пари за шише универсално лекарство. И друг път съм виждала такова нещо при лудите, макар и рядко; заблудите на някои от тях са толкова могъщи и странни, че увличат дори най-предпазливите аномисти.

Разбира се, Томас Кейл спасил прекрасната принцеса от злите Изкупители — но трябва да се отбележи, не в честна и благородна битка срещу многократно превъзхождащия го враг, а като намушкал повечето си противници, докато спят. Това е още една необичайна черта на неговата заблуда — че всеки от безкрайните му триумфи по принцип не се постига с героизъм и доблест, а с брутално лукавство и безсъвестен прагматизъм.

Обикновено лудите от този тип се представят за галантни и благородни, но Томас Кейл открито признава, че е отровил водата на враговете си с гниещи животински трупове и е избил противниците си, докато спят. Заслужава си да предам накратко един от разговорите ни на тази тема.

АЗ: За теб естествено ли е да убиваш невъоръжени пленници?

ПАЦИЕНТЪТ: По-лесно е, отколкото да убиваш въоръжени.

АЗ: Значи смяташ, че животът на другите е обект на сарказъм?

ПАЦИЕНТЪТ: (НЕ ОТГОВАРЯ).

АЗ: Никога ли не си се замислял за възможността да проявиш милост?

ПАЦИЕНТЪТ: Не, никога.

АЗ: Защо?

ПАЦИЕНТЪТ: Те не биха се смилили над мен. Пък и да се смиля, какво мога да направя освен да ги пусна, само за да открия после, че трябва пак да се бия срещу тях? Следващия път може аз да се окажа техен пленник — и да бъда убит.

АЗ: А жените и децата?

ПАЦИЕНТЪТ: Никога не съм ги убивал умишлено.

АЗ: Но си ги убивал?

ПАЦИЕНТЪТ: Да, убивал съм ги.

Той твърдеше, че построил лагер, за да изолира жените и децата на Народните бунтовници, и че поради заминаването му почти цялото петхилядно население на този лагер измряло от глад и болести. Когато го попитах какво чувства по този въпрос, той отвърна:

— А какво трябва да чувствам?

Но да се върнем към неговата история. След жестокото спасяване на красивата Арбел Матераци (има ли изобщо невзрачни принцеси във фантазиите на душевноболните?) той бил повишен, заедно с двамата си

приятели, за да пази младата жена, към която по време на трите ни дълги разговора проявяваше дълбоко възмущение заради нейната неблагодарност и презрение към него. Тази горчивина изглежда е пуснала дълбоки корени в душата му, защото той смята, че когато Мемфис по-късно паднал в ръцете на Изкупителите, това станало, защото Матераците не успели да осъществят неговия победоносен план. (Между другото, той настоява, че стратегическият му талант е по-голям дори от свирепите му бойни умения.)

Макар обикновено да е саркастичен, докато се хвали със своя възход към властта — и отново, заради насмешливия му тон думите му не звучат като хвалба, докато човек не започне да разсъждава над тях на спокойствие, — той се преизпълни с негодувание, докато описваше как бил пленен от Изкупителите след битката при Силбъри Хил (несъмнено катастрофа за всички нас, независимо дали Томас Кейл е участвал в нея, или не). Възможно е да е имал някаква дребна роля; в описанието му на тамошните събития се долавя нотка на действителен опит. Подобно на всички умели фантазьори, той може би използва действителните си преживявания, за да направи въображаемите съвсем правдоподобни. Например, често се разкайва за всички случаи, когато е проявявал благородство и великодушие. Казва, че рискувал живота си да спаси един млад Матераци, който го тормозел и измъчвал — свята постъпка, за която той твърди, че сега горчиво съжалява. Когато попитах дали винаги е лошо да бъдеш великодушен към другите, той каза, че според неговия опит може и да не е лошо, но винаги е „скапана катастрофа“. Хората имат толкова хубаво мнение за вършенето на добрини, заяви той, и накрая винаги решават, че те трябва да се вършат под принудата на меча. Изкупителите имали толкова високи изисквания за добротата, че искали да избият всички, включително и себе си, и да започнат отначало. Оказва се, че това била причината бившият му наставник, Изкупител Боско, да иска да си го върне на всяка цена. Томас Кейл не бил (разбира се) обикновено момче, а възмущение на

Божия гняв, и бил предопределен да изтрие от лицето на земята най-голямата му грешка (вас и мен, за да избегнем съмненията). Лекувала съм магазинери, които се мислят за велики генерали, и почти неграмотни хора, които се смятат за поети с несравним гений, но никога не съм срещала такава мания за величие — камо ли пък у дете. Когато го попитах откога изпитва това чувство за собствена значимост, той се замисли и отвърна — много ядосан, — че Боско мислел така, а не той, Томас Кейл. По-предпазливо го попитах дали смята Изкупител Боско за луд, а той отговори, че никога не е виждал Изкупител, който да не е луд, и че много хора, които изглеждат съвсем наред с главата, щом ги връхлетят нещастия, „изкукуригват напълно“ — израз, който не съм чувала преди, макар че смисълът му е съвсем ясен.

От друга страна, той хитро избягва следствията от манията си за величие: по мнението на велики и могъщи мъже той притежавал достатъчно мощ да погуби целия свят, само че това била тяхна фикс идея, а не негова. Когато го попитах дали би сторил подобно нещо, отговорът му беше изключително сквернословен, но в смисъл, че не би. Когато го попитах дали би *могъл* да го направи, той се усмихна — но не приятно — и каза, че бил отговорен за смъртта на десет хиляди мъже, убити в един-единствен ден, така че въпросът бил само колко хиляди и за колко дни.

След повторното му пленяване от Изкупител Боско, той получил подробно разяснение за ролята си на Ангел на смъртта и бил впрегнат на работа от бившия си наставник. Кейл силно ненавижда този „Боско“ (новият папа се казва Боско, но Томас Кейл явно обича да лъже на едро), макар че след като го купил за шест пенса, обучил го и после го издигнал до почти божествена власт, Боско — парадоксално — е източникът на цялото му величие. Когато изтъкнах това, той заяви, че вече го знае, макар да забелязах, че съм нанесла удар по суетата му (която е извънредно голяма).

Последваха описания на безкрайна поредица от битки, които звучаха еднакво; той, разбира се, неизменно побеждаваше. Когато попитах дали при всички тези успехи не е претърпял поне няколко дребни поражения, той ме изгледа, сякаш иска да ми пререже гърлото, а после се засмя — но много странно, по-скоро като лай, все едно не може да държи нищо далеч от веселието и насмешката.

Тези многобройни триумфи на свой ред довели до това, че Боско вече не го следял толкова изкъсо като преди. След поредната грандиозна битка, в която надвил най-големите си врагове, той се измъкнал в настъпилия хаос и се добрал до Испански Лийдс, където получил първата от мозъчните кризи, довели го тук. Станах свидетел на един от тези пристъпи. Те са стряскащи за гледане и явно тежки за понасяне — цялото му тяло се тресе от конвулсии, сякаш се опитва да повърне, но не може. Той настоява, че е бил пратен тук от приятели с известна власт и влияние в Испански Лийдс. Не е нужно да споменавам, че от тези важни благодетели няма и следа. Когато попитах защо не са идвали да го видят, той ми обясни — все едно съм идиотка, — че току-що е пристигнал в Кипър, а разстоянието е прекалено голямо, и те не могат да го изминават редовно, за да го видят. Това голямо разстояние било умишлено избрано, за да бъде той в безопасност.

— От какво? — попитах.

— От всички, които искат да съм мъртъв — отвърна той.

Каза, че пристигнал с придружаващ лекар и писмо за игуменката Олбрайт. Когато го притиснах, обясни, че лекарят се върнал в Испански Лийдс на следващия ден, но преди заминаването си прекарал няколко часа с игуменката. Томас Кейл явно е дошъл отнякъде и може наистина да е имал придружител, който е носел писмо и е говорил с игуменката, преди тя да получи удар. Загубата на писмото и на игуменката изпраща този случай в нещо като чистилище, където се твърди, че некръстените деца чакали през вечността. Предвид насилствената природа на

неговите фантазии (макар и не на поведението му, ако трябва да сме честни), изглежда най-мъдрият ход е да го сложим в защитното отделение, докато писмото бъде намерено или игуменката се възстанови достатъчно, за да ни разкаже нещо повече за него. В сегашното положение няма дори на кого да пиша, за да разпитам за него. Това състояние на нещата е незадоволително; не за първи път се губят документи. Вдругиден, като дойде билкарят, ще обсъдим как да облекчим симптомите му. Що се отнася до манията му за величие — по мое мнение, лечението на такива неща отнема дълги години.

Анна Кахейн, аномист

Кейл лежа със седмици — повръщаше и спеше, повръщаше и спеше. След няколко дни осъзна, че вратата в далечния край на отделението с двайсет легла винаги се заключва. Но това беше нещо, с което бе свикнал, а и при дадените обстоятелства едва ли имаше значение: той не беше в състояние да ходи никъде. Храната беше прилична, а отношението — доста грижовно. Не му харесваше отново да спи в едно помещение с други хора, но пък те бяха само деветнайсет; изглежда, живееха в свои собствени кошмари и не се интересуваха от него. Можеше да си лежи кротко и да търпи.

2.

Двамата Тревър, Лугавой и Ковтун, бяха прекарвали безплодна седмица в Испански Лийдс, търсейки начин да се доберат до Томас Кейл. Затрудненията им идваха от факта, че трябваше да са много предпазливи, докато разпитват из града на Кити Заека (защото вече бе негов). Не беше хубаво да разстройват Кити и не искаха той да знае какво замислят. Кити обичаше парите, а сумата, която би очаквал да получи, за да им позволи да действат в неговите владения, бе такава, че те никак не горяха от желание да я платят: това щеше да е последната им задача и двамата нямаха намерение да делят възнаграждението си с него. Въпросите трябваше да са дискретни, което не бе лесна работа, когато си свикнал да използваш страх и законното ти платежно средство са заплахите. Двамата вече се замисляха за по-брутални методи, когато дискретността им най-сетне даде резултат. Чуха за някаква млада шивачка в града, която се опитвала да привлече повисокопоставени клиенти, хвалейки се, че е ушила елегантния костюм, носен от Томас Кейл при прочутата му гневна поява на кралския банкет в чест на Арбел Матераци и съпруга ѝ Кон.

Кой знае каква полезна информация може да се е изплъзнала от устните на Кейл, докато са измервали дължината на крака му? Шивачите бяха почти толкова добър източник на сведения като свещениците, а и бяха по-лесни за манипулиране — безсмъртните им души не бяха застрашени, ако раздрънкат някоя дочута клюка; не съществуваше такова нещо като „тайна на пробната“. Но се оказа, че да сплашат младата шивачка не е толкова лесно, колкото се бяха надявали.

— Не знам нищо за Томас Кейл, а и да знаех, нямаше да ви кажа. Махайте се.

Този отговор означаваше, че ще стане едно от две неща. Тревър Ковтун вече се беше примирил с мисълта, че ще трябва да извърши някакво зверство, независимо от Кити Заека. Той заключи вратата на магазина и пусна жалюзите на отворения прозорец. Шивачката не си губи времето да им казва да спрат. Те понижиха гласове.

— До гуша ми е дошло от нещата, които трябва да направим с това момиче — каза Тревър Лугавой. Думите му бяха хем истина, хем средство да я сплашат. — Наистина ми се ще това да ни е последната работа.

— Не го казвай. Ако кажеш, че ни е последната, нещо ще се обърка.

— Да нямаш предвид — попита Лугавой, — че някаква свръхестествена сила ни слуша и ще осуети намеренията ни?

— Понякога не е зле да се държим, все едно Бог съществува. Не изкушавай провидението.

Тревър Ковтун отиде до шивачката, която вече бе осъзнала, че нещо ужасно е влязло в живота ѝ.

— Ти ми изглеждаш умно момиче — имаш си собствен магазин, а и остър език.

— Ще извикам стражарите.

— Вече е късно за това, миличка. В света, в който ще те отведем, няма стражари — няма защитници и пазители, няма никой, който да бди над теб. Ти си мислеше, че тук, в града, си общо взето в безопасност — но понеже си интелигентно момиче, сигурно знаеш, че на тоя свят има ужасни неща.

— Ние сме тези ужасни неща.

— Да, такива сме. Ние сме лоши новини.

— Много лоши новини.

— Ще му навредите ли? — попита тя, търсейки някакъв изход.

— Ще го убием — каза Тревър Ковтун. — Но сме дали дума да го направим по най-бързия възможен начин. Няма да има жестокост, само смърт. Трябва да вземеш решение за себе си — да живееш или да умреш.

Но какво решение беше това?

По-късно, докато напускаха шивачницата, Ковтун изтъкна, че само преди година биха убили момичето по такъв неописуемо жесток начин, че всяка мисъл за съпротива срещу проучванията им да се изпари като летен дъждец в големите солни равнини на Юта.

— Но това беше преди година — каза Тревър Лугавой. — Освен това имам чувството, че убийствата ни вече са на изчерпване. По-добре е да ги пестим. Кейл може да ни е последният.

— Ти все разправяш, че трябва да спрем, още откакто почнахме преди двайсет години.

— Този път говоря сериозно.

— Е, не биваше да ми казваш нищо за приключване, преди да сме свършили работата — тогава щяхме да можем просто да приключим. А сега, като обяви това за последната ни работа, го превърна в голямо събитие. Ако искаш да привлечеш вниманието на Бога, разкажи му за плановете си.

— Ако имаше Бог, който проявява желание да си пъха носа в нашите дела, не мислиш ли, че досега щеше да ни е спрял? Бог или се бърка в живота на хората, или не. Няма средно положение.

— Ти пък откъде знаеш? Може пътищата му да са неведоми.

Те бяха опитни мъже, свикнали с трудностите, и не се изненадаха особено, като разбраха, че Кейл е заминал някъде по причини, които момичето не можеше да обясни ясно. Но се бяха сдобили с името на Хенри Мъглата, добро описание на момче с белег на лицето и убедителното уверение, че той ще знае къде точно е заминал Кейл. Последваха три дни размотаване, задаване на неподозрителни въпроси и опити да не бият на очи. В края на краищата, изискваше се само търпение.

Хенри Мъглата харесваше хората, но не и онези, които живеят в дворци. Не че не се беше опитвал да ги хареса. На един банкет, където придружаваше ИдрисПюк, го бяха попитали с учтиво безразличие как е попаднал там. Мислейки, че се интересуват от необикновените му преживявания, той им разказа, като започна от живота си в Светилището. Но подробностите за странните лишения там не очароваха хората, а предизвикаха отвращение. Само ИдрисПюк чу как някакъв аристократ измърмори: „Мили боже, какви хора допускат в последно време!“ Но следващата забележка беше чута и от Хенри Мъглата. Той бе споменал как е работил в кухните в Мемфис и някакво конте, което искаше да го чуят, подхвърли провлачено: „Ама че банално!“ Хенри Мъглата долови презрителния тон, но не можеше да е сигурен — не знаеше какво означава; можеше пък да не е разбрал и това да е израз на съчувствие. ИдрисПюк реши, че е време да си вървят, и заяви, че се чувства неразположен.

— Какво означава „бяла гарга“? — попита Хенри Мъглата на път за вкъщи.

ИдрисПюк не искаше да го засегне, но момчето трябваше да е наясно що за хора са тези.

— Онзи говореше завалено; произнася се „банално“. Означава нещо обичайно — и недостойно за интереса на един културен човек.

— Значи не е бил любезен?

— Не.

Хенри не каза нищо в течение на минута. Накрая заяви:

— Предпочитам „бяла гарга“. — Но се чувстваше уязвен.

През повечето време ИдрисПюк беше навън по работи на брат си и Хенри Мъглата се чувстваше самотен. Вече осъзнаваше, че не е приемлив за светското общество на Испански Лийдс, дори и за най-долните му слоеве (които бяха дори по-големи сноби от върхушката), затова по няколко пъти седмично ходеше в близките кръчми и сядаше в някой ъгъл; понякога завързваше разговор, но най-често просто ядеше, пиеше и слушаше как хората се забавляват. Беше дотолкова свикнал със свещеническото расо, че с нищо друго не се чувстваше удобно, и подобно на Кейл беше накарал шивачката да му ушие две сини, на ситни точки: дванайсет унции, с островръх ревер и подплатени с филц джобове, прави, без скосяване. Беше доста изтупан. Но в Испански Лийдс трудно можеше да не забележиш петнайсетгодишно момче с расо, с пресен белег на бузата. Двамата Тревър наблюдаваха Хенри Мъглата от другия край на тясното помещение, докато той се наслаждаваше на халба „Бясно куче“ — бира, която предпочиташе, както и „Върви покрай стената“ и „Вдигни крак“.

През следващите два часа, за раздразнение на Двамата Тревър, той си бърбеше с различни местни хора, а за половин час беше притиснат от някакъв дружелюбен пияница.

— Хъресфъш ли тълпено сирене?

— Моля?

— Хъресфъш ли тълпено сирене?

— А — сети се Хенри Мъглата след кратка пауза. — Дали харесвам топено сирене?

— Нъл туй казъх?

Той обаче нямаше нищо против. Все още намираше нещо чудодейно в разговорите, шумотевицата и смеха, обикновеното приятно прекарване на почти всички, с изключение на някой разлигавен пияница или разярен къркач. Като дойде времето да ги натирят от кръчмата, той си тръгна с другите — както пияните, така и трезвите. Двамата Тревър го последваха на безопасно разстояние.

Тези опитни мъже никога не бяха небрежни; бяха подготвени за неочаквани събития, все едно им се случваха ежедневно — и все пак положението им, докато се приближаваха към Хенри Мъглата, бе малко по-рисковано, отколкото дори тези предпазливи убийци смятаха.

Репутацията на Кейл като епичен главорез не беше засенчила тази на Хенри Мъглата, а по-скоро я държеше в пълно затъмнение. За Двамата Тревър той беше опасен, без съмнение — те познаваха миналото му като послушник на Изкупителите и знаеха, че трябва да си необичайно издръжлив, за да изкараш до петнайсетгодишна възраст там — но честно казано, не очакваха гадни изненади, макар че бяха свикнали с такива.

Да сме наясно: двама срещу един е ужасно съотношение, особено ако е нощ и двамата, които искат да си поприказват с теб, са Тревърите. Но Хенри Мъглата вече бе подобрил шансовете си: знаеше, че го следят. Те скоро осъзнаха своята грешка, отстъпиха в сенките и го повикаха.

— Ти си Хенри Мъглата, нали? — каза Тревър Лугавой.

Хенри Мъглата се обърна, така че да видят ножа в дясната му ръка и че надява гаден на вид бокс на лявата.

— Никога не съм чувал за него. Айде, чупката.

— Искаме само да си поговорим.

Хенри Мъглата зяпна, сякаш от радостна изненада, и каза:

— Слава на Бога. Дошли сте с вести за моя брат Джонатан. — И тръгна напред. Ако Лугавой, който се намираше на десет метра пред Ковтун, не беше такъв опитен убиец, ножът на Хенри щеше да се заби в сърцето му. За нещастие на Хенри Мъглата, Лугавой отстъпи веднага, стреснат от странното поведение на момчето, точно когато то пристъпи напред и замахна. Номерът, който бе спечелил на Хенри Мъглата това прозвище — внезапният неразбираем въпрос или отговор с цел отклоняване на вниманието, се провали, макар и на

косъм. Сега вече Тревърите бяха нащрек и шансовете отново бяха в тяхна полза.

— Искаме да говорим с Томас Кейл.

— И за него не съм чувал.

Хенри Мъглата отстъпи. Двамата Тревър се разделиха и тръгнаха напред — Лугавой щеше да нанесе първия удар, а Ковтун втория. Нямаше да има повече от четири.

— Къде е той, приятелят ти?

— Нямам представа за какво говориш, драги.

— Само ни кажи и ще си вървим по пътя.

— Ела по-близо и ще ти прошепна на ушенце.

Разбира се, нямаше да го убият веднага. Ножът, забит на три пръста дълбочина точно под най-долното ребро, щеше да лиши момчето от бойния му дух достатъчно задълго, че да получат някои отговори. Никога дотогава — и само веднъж след това — Хенри Мъглата не бе спасяван, ала тази нощ го спасиха. В почти пълната тишина, докато противниците маневрираха предпазливо, зад двамата настъпващи мъже се разнесе мощно ЩРАК! И тримата познаха звука от предпазителя на натегнат арбалет.

— Здравейте, Тревъри — обади се един весел глас някъде от тъмното.

Настъпи моментна тишина.

— Ти ли си, Кадбъри?

— О, да, аз съм, Тревър.

— Ти не би застрелял човек в гърба.

— Напротив, бих.

Това обаче не беше от онези спасения в последния момент, толкова любими на разказвачите на небивалици и техните доверчиви слушатели. Всъщност, Кадбъри нямаше представа кой е младежът със странните одежди. Той би могъл напълно да си заслужава съдбата, подготвена му от Двамата Тревър — обикновено хората, за чиято смърт им плащаха, си го заслужаваха. Но Кадбъри изобщо не бдеше над него, а наблюдаваше Двамата Тревър.

След разговора с шивачката те си бяха променили решението относно Кити; вече трудно можеха да очакват, че той няма да разбере за присъствието им. Затова спазиха установените правила, като го посетиха, и макар да отказаха да му съобщят каква работа имат в

Испански Лийдс, го увериха, че тя няма да накърни неговите интереси. Но както отбеляза той по-късно пред Кадбъри, кои бяха тези убийци, че да знаят дали нещо накърнява многобройните интереси на Кити Заека, или не? Кити ги покани да останат колкото искат. Двамата Тревър отговориха, че почти със сигурност ще приключат до идния понеделник. Резултатът от всичко това бе, че с големи разноси и с известна трудност, Кадбъри ги държеше под око, което не представляваше най-лесната работа. А беше тук лично, защото бдителните му агенти ги бяха загубили преди няколко часа и Кадбъри стана нервен.

— И сега какво? — попита Тревър Лугавой.

— Сега ли? Сега ще се чупите, както каза младежът. Имам предвид, от Испански Лийдс. Заминете на поклонение да измолите прошка за купищата си грехове. Чувам, че Лурдес бил особено ужасен по това време на годината.

И това бе всичко. Двамата Тревър се отдръпнаха към по-далечната от Хенри Мъглата стена, но преди да се стопят в мрака, Лугавой му кимна.

— До скоро.

— Извади късмет, старче — заяви Хенри Мъглата, — че той се появи.

После двамата изчезнаха.

— Ела насам — каза Кадбъри. Когато Хенри Мъглата пристъпи зад него, пусна тетивата и с едно мощно ПЛЯС стрелата полетя в нощта, рикоширайки звънливо на зигзаг между тесните стени. Когато Хенри Мъглата и неговият не точно спасител потеглиха бързо по пътя, един леко обиден далечен глас им извика:

— Внимавай, Кадбъри. Можеше да извадиш окото на някого.

Злощастно бе, че Кадбъри и Хенри Мъглата се срещнаха при такива обстоятелства. Хенри не беше глупак и поумняваше все повече — но ако някой ти спаси живота, само най-дисциплинираният човек би могъл да потисне своята признателност. А в края на краищата, той си беше просто момче.

Предложението на Кадбъри да остане с него тази вечер бе прието добре, а и Хенри Мъглата силно се нуждаеше от няколкото питиета, които той му предложи в добавка към вече изпитите. Затова нямаше нищо чудно, че младежът разказа на Кадбъри далеч повече, отколкото

би трябвало. Когато не убиваше и не изпълняваше съмнителни задачи по поръчение на Кити Заека, Кадбъри беше дружелюбен и забавен човек, и също толкова отворен към близост и приятелство като всеки друг. Накратко, той бързо се привърза към Хенри Мъглата, и то не по онзи труден за разбиране начин като ИдрисПюк към Кейл. Тази привързаност носеше белезите на истинско приятелство, ако под това се има предвид готовността на приятелите да загърбят собствените си интереси в името на чуждите. Кадбъри реши, че може би ще е по-добре да не привлича вниманието на Кити Заека върху Хенри Мъглата повече, отколкото досега (като незначителен познат на Томас Кейл). Кити имаше талант да не ти позволява да разбереш какво знае и какво не.

— Те са елитът на убийците — отвърна Кадбъри на въпроса на Хенри Мъглата. — Двамата Тревър заклаха посред бял ден Уилям Тихия, заобиколен от сто телохранители; сложиха отрова в миногите на Клеопатра, макар че тя имаше трима дегустатори. Като чу какво са направили с нея, Великия Сноупс толкова се уплаши, че не ядеше нищо, което не е откъснал сам — но една нощ те намазаха всичките ябълки в градината му с помощта на странно устройство, изработено от тях самите. Те не оставят оцелели. Когато и да е ядосал този Кейл, той трябва да е фрашкан с пари.

— По-добре да изчезна.

— Е, ако можеш да се разтвориш във въздуха, тогава давай. Но ако изпаряването не ти се удава, по-добре да останеш където си. Дори Двамата Тревър не биха пренебрегнали заповедта на Кити да стоят далеч от Испански Лийдс.

— Мислех, че могат да се доберат до всекиго.

— Могат. Но Кити не е кой да е. Пък и освен това, никой не им е платил за такъв риск. Те ще потърсят друг начин. Само не се мяркай пред хорските очи в близката седмица, докато се уверя, че са си отишли.

3.

Беше късна утрин и Кейл чакаше да полудее отново. Чувството приличаше донякъде на гаденето, преди да повърнеш отровно ястие: сякаш някакво ужасно, почти живо създание набира сили в червата ти. То трябва да дойде, но не бърза, не те припира, а чакането е по-лошо от самото повръщане. Адската колесница беше на път, натоварена с дяволи: Легион, Пиро, Мартини, Леонард, Баба Паулър и Изгорения Ярл, и всички те ломотеха и пицяха в клетия стомах на Кейл.

Докато лежеше с лице към стената, свил колене до гърдите си, и чакаше всичко да свърши, той усети силно ръгване в гърба. Обърна се.

— Лежиш в леглото ми.

Говорещият беше висок младеж, който изглеждаше сякаш дрехите му са пълни не с плът, а с едри деформирани картофи. Въпреки буцестия му вид, в него се криеше истинска сила.

— Какво?

— Лежиш в леглото ми. Махай се.

— Това си е моето легло. На него съм от седмици.

— Само че аз го искам. Значи вече е мое. Ясно ли е?

На Кейл му беше ясно. Дните на непобедимостта му бяха свършили, поне за обозримото бъдеще. Той събра малкото си вещи, прибра ги в торбата, отиде в един свободен ъгъл и изтърпя пристъпа си колкото можеше по-тихо.

В Испански Лийдс Хенри Мъглата се връщаше към стаята си в замъка. Четирима от хората на Кадбъри го придружиха чак до портата. Новият му приятел му беше обещал и финансова помощ по проблема с Покаятелите. Хенри Мъглата ненавиждаше всички тези сто и петдесет бивши Изкупители, които Кейл бе спасил от ножа на Бързица — по простата причина, че за него те все още си бяха Изкупители. Но бяха ценни, защото сега щяха да следват Кейл навсякъде, обзети от напълно погрешното убеждение, че той е техният велик водач и им е също толкова предан, колкото те на него. Кейл ги беше използвал, за да си

пробие път през швейцарската граница, с намерението да ги изостави в момента, в който двамата с Хенри Мъглата се окажат в безопасност. Но скоро осъзна, че контролът над толкова много обучени войници, готови да умрат за него, би бил изключително полезен в предстоящите времена на насилие, колкото и да му беше противно тяхното присъствие. В плана на Кейл обаче имаше едно слабо място: как да покрие разорителната сума, нужна за издръжката на толкова много бездействащи хора до започване на очакваната война — която, разбира се, можеше и да не започне. Сега, когато Кейл го нямаше, Хенри Мъглата отчаяно се нуждаеше от пари за себе си и за издръжката на Покаятелите. Нуждаеше се също и от приятел, и беше открил и двете в лицето на Кадбъри, който смяташе, че в днешните несигурни времена е полезно един човек с достъп до такива ресурси да му е задължен. Беше ясно, че Хенри Мъглата няма желание да обсъжда местонахождението на Кейл и е склонен да съобщи само, че той е болен и ще се върне след няколко месеца. Кадбъри беше прекалено умен, за да разбуди подозренията му, като настоява. Затова, вместо да задава въпроси, му предложи помощ — печеливша стратегия при всички обстоятелства.

Сега Кити имаше влияние над човек, който познаваше и разбираше Покаятелите и притежаваше информация за местонахождението на Томас Кейл. Тази информация би могла да се окаже важна след време и сега той знаеше откъде да я получи, ако се наложи. Кити Заека беше интелигентен човек, но притежаваше и силен инстинкт. Споделяше вярата на Боско в забележителните способности на Кейл, макар и не в свръхестественния им произход; ала новината за болестта на Кейл, колкото и неясна да беше, означаваше, че може би ще се наложи да преразгледа плановете си за него. Но пък от друга страна, може би не. Зависи за каква болест ставаше въпрос. Идеха отчаяни и опасни времена и Кити Заека трябваше да се подготви за тях. Потенциалната полза от Томас Кейл бе прекалено голяма, за да остави вестта за влошеното му здраве да разсее напълно интереса му към него.

Кити се славеше, че има пръст във всяко мошеничество и бърка във всяка каца с мед, но в последно време се бе съсредоточил главно върху делата в замъка Лийдс, великата крепост, която се извисяваше над града, за да докосне небесата. Славата ѝ, че вече над четиристотин

години не е имала нужда от защита, сега бе застрашена. Крал Зог, владетел на Швейцария и Албания, бе пристигнал да обсъди отбраната ѝ със своя канцлер, Боз Икард — човек, когото не харесваше (прадядо му бе прост търговец), но знаеше, че не може без него. За Зог се говореше, че е мъдър във всичко освен във важните неща — обида, потезка, отколкото изглеждаше на пръв поглед, поради факта, че мъдростта му се ограничаваше до умението да настройва фаворитите си един срещу друг, да не спазва обещанията си и да приема подкупи чрез своите подчинени. Но ако те бъдеха заловени, той разиграваше истински театър с наказанието им, като се правеше на дълбоко възмутен от техните престъпления; ето защо като цяло се славеше като честен човек, а не обратното.

Всички влиятелни благородници, важни клечки и големци, които се бяха събрали в замъка Лийдс, за да обсъдят възможността да останат настрани от предстоящата война, жадуваха да станат кралски фаворити, ако вече не бяха, а ако бяха — да си останат такива. Въпреки това, мнозина от тях принципно не харесваха Зог. Събралото се множество бе особено развълнувано, защото на път за Лийдс той си беше пхнал кралския нос в разследването на един селски съвет (тъй като неумолимо се бъркаше във всякакви дребни държавнически дела) по обвинението, че някакъв наскоро пристигнал бежанец от войната всъщност е шпионин на Изкупителите. Убеден във вината на човека, Зог бе прекратил заседанието и бе заповядал да го екзекутират. Това разстройваше силно големците, защото ги караше да осъзнаят колко крехки са законите, които ги защитават; щом, както отбеляза един от тях, човек може да бъде обесен, без да е минал през съд, то колко ли остава, докато започнат да бесят хора още преди да са извършили престъпление? Освен това, дори да е бил виновен, беше очевидна глупост да се гневят Изкупителите, като се беси един от тях, докато все още има, както те се надяваха, шанс за мир. Действията на краля бяха едновременно незаконни и безразсъдно провокативни.

Зог беше боязлив човек и вестта, донесена от информаторите му, че в града е била забелязана прочута двойка убийци, го бе уплашила до такава степен, че той пристигна на събранието с жилетка, подплатена с кожа, като защита срещу нападение с нож. Говореше се, че страхът му от ножове произтича от факта, че любовникът на майка му бил намушкан в нейно присъствие, докато тя била бременна със Зог, което

също така обяснявало и кривите му крака. Тази слабост го караше, докато върви, да се подпира на раменете на първия си фаворит, който по това време беше презираният от мнозина лорд Харууд.

Присъстваха може би петдесет души от върхушката на швейцарското общество и повечето от тях сияеха от безмозъчно раболепие, типично в присъствието на кралска особа. Останалите се взираха в своя монарх със силно отвращение и недоверие, докато той се тътреше по пътеката в средата на голямата зала, подпирайки се на Харууд, а лявата му ръка шареше около чатала на фаворита му — навик, който се усилваше, когато бе нервен. Езикът на Зог бе прекалено голям за устата му и според ИдрисПюк, който в по-добри времена често бе вечерял с него, това го карало да се храни като прасе. А тъй като кралят не си правел труда да се преоблича често, твърдеше ИдрисПюк, човек можел да познае какво е плюскал през последните седем дни, като огледа внимателно предницата на ризата му.

След дълго кралско суетене, Боз Икард поде четирийсетминутно обръщение, в което описа настоящата ситуация с намеренията на Изкупителите и заключи, че макар възможността за война да не може да бъде отхвърлена, има сериозни причини да се смята, че Швейцария би могла да запази своя неутралитет. После, като фокусник, който вади от шапката си не заек, а цял жираф, измъкна от вътрешния си джоб един лист и го размаха пред събранието.

— Преди два дни се видях със самия папа Боско, само на десет мили от нашата граница; ето един документ, който носи неговото име, както и моето. — Разнесоха се възгласи и даже слаби овации. Но по лицата на Випонд и ИдрисПюк бе изписано само смайване. — Бих искал да ви го прочета. „Ние, папата на правоверните и канцлерът на всички швейцарци по волята на краля на Швейцария, стигнахме до съгласието, че мирът между нас е от първостепенно значение.“ — Гръмнаха бурни аплодисменти, част от тях спонтанни.

— „И...“ — още аплодисменти — „... и се споразумяхме вече никога да не започваме война едни срещу други.“

Възгласи от неимоверно облекчение се извисиха до тавана и отекнаха обратно.

— Браво, браво! — извика някой. — Браво, браво!

— „Твърдо отстояваме, че дискусиата и диалогът са средствата, които ще използваме за справяне с всякакви неуредени въпроси,

засягащи нашите две държави, и за разрешаване на всички възможни причини за разногласие с цел запазване на мира.“

Разнесоха се множество възгласи за канцлер Икард, а после всички подеха хором „Той е славен момък“.

По време на тази суматоха ИдрисПюк успя да прошепне в ухото на Випонд:

— Трябва да кажеш нещо.

— Не е сега моментът — отвърна Випонд.

— Друга възможност няма да имаш. Протакай.

Випонд се изправи и започна:

— Готов съм да заявя без никакво колебание и съмнение, че папа Боско разполага и с друг документ. И в този документ излага общия план за атака срещу Швейцария и погубване на краля й.

Разнесе се характерното мърморене на хора, чули нещо, което не ги интересува.

— Преговаряме за приемливи мирни условия — каза Боз Икард — с враг, който знаем, че е жесток и добре подготвен. Бих сметнал за изненадващо, ако папа Боско не разполага с такъв план.

В мърморенето този път се долавяше изискано одобрение: беше окуражаващо да разполагаш с такъв хладен реалист, който да преговаря за мир. Такъв човек нямаше да се остави да му пребъркат джобовете, докато витае в облаците. По-късно, когато събранието свърши и присъстващите се изнизаха от стаята, размишлявайки върху чутото, крал Зог се обърна към своя канцлер. Икард се надяваше, и то с основание, да получи похвала, задето се е справил тъй умело с противник като лорд Випонд.

— Кой — запита Зог; езикът трепкаше в устата му — беше този поразително красив младеж до Випонд?

— О... — Икард направи пауза. — Това беше Кон Матераци, съпругът на херцогиня Арбел.

— Наистина ли? — промълви Зог със затаен дъх. — И какъв Матераци е той? — Имаше предвид, дали е обикновен член на клана или е пряк потомък на Уилям Матераци, известен като Завоевателя или Копелето, в зависимост от това дали ти е отнел собствеността или ти я е дал.

— Пряк потомък, струва ми се.

Откъм Зог долетя влажна въздишка на задоволство. Откъм лорд Харууд — буреносен поглед, изпълнен с възмущение. Кралският фаворит, който подписваше писмата си до краля с „Дейви, най-покорен роб и куче на Ваше величество“, вече имаше съперник.

Един адютант се промъкна колебливо до краля.

— Ваше величество, народът изразява бурно желание да ви види на големия балкон. — Тази внушителна платформа, известна като „Ел балкон де лос сикофантес“, бе построена преди двеста години, за да може крал Хенри II да показва своята обожаема испанска съпруга. Под нея се простираше огромен площад, където можеха да се съберат над двеста хиляди души, за да приветстват монарха.

Зог въздъхна.

— Тия хора няма да мирясат, докато не си сваля панталоните, за да им покажа дирника си.

Тръгна към големия прозорец и балкона зад него, като подвикна небрежно на Боз Икард:

— Кажи на Матераци да дойде да ме види.

— Ако се срещнете лично с херцогиня Арбел, това ще изпрати погрешен сигнал на мнозина, включително и на папа Боско.

Крал Зог, владетел на Швейцария и Албания, спря и се обърна към своя канцлер.

— Наистина, това би било грешка. Но не бива да ме учиш как да смуча яйца, кученцето ми. Кой е споменавал нещо за среща с Арбел Матераци?

Кон едва се бе върнал в покоите на съпругата си, когато най-важният блюдолизец на Зог, лорд-пазител Сейнт Джон Фосли, пристигна, за да му предаде заповедта да посети краля след два дни, в три часа следобед. Лорд-пазителят беше известен на по-възрастните принцове и принцеси като лорд Пълзи-мазни — подобно на кралските особи по целия свят, те хем изискваха раболепие, хем го презираха. Говореше се, че като чул прякора си, лорд Сейнт Джон бил извън себе си от радост заради оказаното му внимание.

— За какво беше всичко това? — зачуди се обърканият Кон, след като лордът си тръгна. — Кралят през цялото време хвърляше погледи към мен и въртеше очи с такова отвращение, че за малко да стана и да

изляза. А сега иска да се срещнем насаме. Ще откажа, ако не покани и Арбел.

— Не, няма — каза Випонд. — Ще отидеш и ще ти хареса. Виж какво иска.

— Мисля, че е очевидно. Не го ли видя как опипваше чатала на Харууд? Едва се сдържах да не извърна поглед.

— Не се кахърете, милорд — рече ИдрисПюк. — Кралят е преживял силна уплаха още в утробата, и в резултат на това е един много самотен владетел. Но ако е луд по вас, това е най-хубавата новина, която сме получавали от доста време.

— Какво ще рече „луд по мен“?

— Ами, сещате се — подразни го ИдрисПюк, — да гледа на вас с извънредна благосклонност.

— Не го слушай — прекъсна го Випонд. — Кралят е ексцентричен; във всеки случай, понеже е крал, сме се разбрали да не използваме по-силни думи. Освен малко прекалена фамилиарност към теб, няма от какво друго да се притесняваш. Просто ще трябва да се примириш с неговите странности по причините, които брат ми изтъкна.

— Мислех, че не бива да слушам ИдрисПюк.

— Тогава слушай мен. Това е твоят шанс да сториш голямо добро на всички ни. Господ ми е свидетел, имаме нужда от него.

Арбел, все още пухкава, но бледа след раждането на сина си, хвана ръката на Кон.

— Виж какво иска той, скъпи, и съм сигурна, че ще постъпиш разумно.

4.

Кевин Мийтярд приличаше на чувал картофи с една голяма ряпа отгоре, но беше умен и в злобата му имаше изкусност. При други обстоятелства — например, ако бе имал любяща майка и мъдри учители — от него би могло да излезе нещо забележително. Но по-скоро не. Убийството на бебе в люлката му, разбира се, е нещо, което никога не бива да се прави — освен в случая с Кевин Мийтярд.

Всички знаем, че не бива да съдим за хората по външния им вид, както и че обикновено го правим. И нашата слабост превръща тази прискърбна реалност в самоизпълняващо се предсказание. Красивите биват обожавани още от своето раждане и стават повърхностни хора, защото не полагат нужните усилия в живота; грозните биват отхвърляни и трупат гняв. Хората отхвърляха Кевин Мийтярд по погрешните причини. Но имаше и някои не толкова повърхностни, които бяха готови да проявят към него някаква човешка симпатия, въпреки отблъскващата му външност и характер. Един от тези любезни люде беше главен санитар Громек. Ако той никога не бе срещнал и съжалил Мийтярд, щеше да си остане същият безлично добър човек, какъвто е бил цял живот: безобиден, компетентен, сравнително приятен, малко скупен.

Като усети непредубеденото отношение на Громек към него, Мийтярд започна да помага, да прави чай, да чисти масите, да носи това-онова, да си отваря очите и ушите за всяка възможност да облекчи значителното бреме на Громек. Громек започна да осъзнава, че часовете за хранене, които винаги бяха повод за по-трудните пациенти да вдигнат шумотевица, минават далеч по-леко, когато Кевин Мийтярд му помага при сервирането. Откъде можеше да знае, че Мийтярд заплашва събратята си душевноболни („Ще ти откъсна главата и ще ти изтръгна топките през дупката“), а нощем подплатява заплахите си, крайно успешно, с помощта на трийсетсантиметрова връв и дребни камъчета? Каквато и болка да сте изпитвали някога, тя едва ли може да се сравни с онази, която Мийтярд причиняваше, като сложи миниатюрно камъче между двата най-малки пръста на крака, увие връв

около тях и я стегне здраво. Най-много му харесваше да прави това с Малкия Брайън в леглото, съседно на Томас Кейл.

Нещо хитро и лукаво у Мийтярд го подтикваше да провокира Кейл, като го прави свидетел на тази жестокост към слабите — а нямаше по-слаб от Малкия Брайън. Освен отвратителното удоволствие от причиняването на болка, Мийтярд се наслаждаваше на това как виковете на момчето стигат до Кейл, докато той лежи безчувствено по гръб, без да се извъръща нито от, нито към ужаса, случващ се до него. Мийтярд долавяше слабостта на Кейл: известно съчувствие към крехките. Именно тази слабост го бе принудила, макар и неохотно, да убие Изкупител Пикарбо, докато онзи се готвеше да заколи прелестно пухкавата Рива.

Но тогава той беше силен; сега беше слаб и нямаше друг избор освен да търпи страданията на Малкия Брайън. Лошото бе, че не можеше да ги търпи. На Мийтярд му доставяше несравнимо удоволствие да усеща как душата на Кейл се разяжда пред него. Грубият му апетит за физически страдания бе утоляван редовно, а това място за него бе като сладкарница за лакомо момченце. Но той обичаше и по-изтънчените страдания, затова се наслаждаваше на мисълта за терзаещата се душа на Кейл.

Скоро Мийтярд пое отговорността за раздаването на лекарствата, и дори тази най-страховита възможност за бедствия и смут минаваше тихо и порядъчно.

Нощем в малката работна стая на главен санитар Громек, встрани от болничното отделение, Мийтярд разговаряше с него и изслушваше внимателно всичките му неволи. Ден след ден, седмица след седмица, Мийтярд подхранваше множеството недоволства на санитаря от живота, и най-вече едно от тях. Да се каже, че санитар Громек е грозен, би било грубо, но не и невярно. Отчасти това ги беше привлякло един към друг: Громек съжаляваше Мийтярд, защото изглеждаше толкова несимпатичен. Мийтярд се възползва от тази жалост, за да се сближи с него, и скоро откри слабостта, която лежеше заровена под всичките му положителни качества и властваше над всичко друго: той беше обичлив човек, но никой не го обичаше. Харесваше жените, но те не го харесваха. Щом Мийтярд осъзна това, най-лукавата му страна се прояви. Той долавяше разочарованието и

яда в привидното примирение на Громек с факта, че никой не го обича. Виждаше колко гневен е той всъщност.

— Не е правилно — заяви Мийтърд, докато пиеше чай с препечени филийки в малката стаичка, — че жените нямат нищо против да ги гледаш, ако те смятат за красив. Но ако не харесват лицето ти, изведнъж ставаш мръсник — отрепка, на която викат: „кой си ти, че да ме гледаш“. Излагат си циците на показ за всекиго — освен за теб и мен. Ние не сме достойни да гледаме. — След няколко седмици такива приказки, Громек вече преливаше от ярост и беше като тесто в ръцете на Мийтърд. Скоро този човек, на когото му бе писнало от подигравките на момичетата, вече вкарваше жени от съседното отделение. Свикнали на любезно отношение в Манастира, тези жени бяха доверчиви и нощем оставаха без надзор, защото бяха сред полеките случаи на душевно разстройство. Мийтърд убеди Громек да ги води в стаичката си, знаейки, че може да принуди слушащите отвън пациенти да си затварят устата. Освен това пациентите тук често бяха буйстващи луди, пълни с истории за ужасите на ада, които се разиграваха само в измъченото им въображение. Сега Мийтърд им показва ад наяве. Където и да отидеше той, адът го следваше, но сред този ад той изгради рай за себе си. Да бъдеш Кевин Мийтърд вече не означаваше гневно отчаяние, нито изстрадала душа, стремяща се да отмъсти на жестокия свят. Това беше блаженство: причиняването на болка, изтезанието на души, изнасилването. Той се наслаждаваше на това да бъде себе си.

Нощем лудите слушаха как момичетата хленчат тихо — Мийтърд обичаше да има малко плач, но той трябваше да е тих. От време на време се разнасяше някой силен вик от болка и ответното скимтене на някой луд в отделението, взел го за зова на собствените си дяволи, дошли най-сетне, за да го завлекат в преизподнята. Понякога Мийтърд излизаше да пуши, полюлявайки игриво вързаното на връвчица камъче, и си бърбеше с Кейл, докато той лежеше в леглото и се взираше в гредите на покрива и чернотата оттатък.

— Не го приемай толкова навътре — казваше му Мийтърд. — Ако не можеш, приемай го както можеш.

Именно по време на една такава почивка, когато Кевин Мийтърд беше оставил Громек да се позабавлява на свой ред с момичето в

стаичката и пафкаше цигара, щедно излагайки възгледите си пред Кейл, събитията взеха неочакван оброт.

— Трябва да имаш правилно отношение — обясняваше Мийтърд на Кейл, който както обикновено се взираше в пустотата горе. — Трябва да се възползваш от нещата по най-добрия начин. Няма смисъл просто да лежиш и да се самосъжаляваш. Това ти е проблемът. Просто трябва да продължиш напред, като мен. Ако не можеш, значи си куц кон. Светът е гаден — но трябва да продължаваш напред като мен, схващаш ли? — Той не очакваше отговор, нито пък го получи.

— Какво искаш, Гибсън?

Той въпрос бе насочен към един мъж в края на четирийсетте, изникнал до рамото на Мийтърд. Вместо отговор, мъжът го намушка в гърдите с двацетсантиметров нож. Мийтърд се отметна в агония на една страна, а Гибсън се помъчи да измъкне ножа, но той се счупи и острието остана в гърдите на Мийтърд. Беше евтин кухненски нож, който един от мъжете в отделението бе намерил да ръждясва в дъното на стар шкаф в кухнята. Смаян и ужасен, Мийтърд се строполи. Само след миг пет-шест луди се нахвърлиха отгоре му и го приковаха към пода. Междувременно Кейл се изтърколи от леглото си, настрани от битката, разтреперан и слаб като котенце след скорошното посещение на Баба Паулър и останалите му дяволи. Загледа как четирима пациенти нахълтаха в съседната стая и извлякоха оттам главен санитар Громек. Съпротивата му бе силно затруднена от омотаните около глезените му панталони, от които той се мъчеше да се освободи.

Лудите бяха решили да убият първо Громек, за да може Мийтърд ясно да разбере какво му предстои — така той щеше да вкуси в този живот частица от онова, което го очакваше до края на вечността в следващия.

Ужасът може да направи човек или слаб, или невероятно силен. Като освободи единия си крак от панталоните, Громек успя да намери достатъчно опора, за да се заклатушка през отделението, въпреки вкопчените в него мъже, и да стигне до заключената врата, крещейки за помощ. Лудият, който бе увил ръка около гърлото му, моментално я премести върху устата му и заглуши виковете достатъчно, за да може всеки минаващ наблизо да си помисли, че това е просто някой буйстващ пациент. Сякаш газейки срещу течението на бърза река, петимата се затътриха през отделението. Още двама се вкопчиха в

нозете на Громек, докато накрая силата, вдъхната от ужаса, го напусна и той рухна на пода. Решени да го отдалечат от вратата и да го върнат до мястото, където другите държаха Мийтярд, те затеглиха Громек по централната пътека. В това време Кевин Мийтярд високо, но спокойно изброяваше какво ще стори с нападателите си, когато се освободи:

— Ще ви натикам обратно в цепката на майка ви. Ще ви пикая в гърлата. Ще ви еба в ушите.

Щом домъкнаха Громек до него, мъжете надигнаха Мийтярд да седне с гръб към стената, така че да вижда добре смъртта на санитаря.

Останали без кухненския нож, лудите трябваше да преразгледат плана си. Естествено, всичко в отделението, което би могло да послужи за оръжие, бе отстранено — но макар че краката на леглата бяха грижливо завинтени към пода, пациентите бяха успели да развинтят един от тях. Докато Громек още се бореше, със сумтене и пъшкане, един от лудите го сграбчи под брадичката и дръпна главата му назад, така че двама от другите да притиснат крака от легло върху оголеното му гърло. Дълбоко от гърдите на Громек се изтръгна страшен приглушен писък, щом осъзна какво ще правят. Ужасът отново му вдъхна неестествени сили и затова, а също и заради шуртящата по лицето му пот, успя да се изплъзне от хватката на мъжа, държащ го под брадичката. Последваха още два опита, докато наблюдаващият всичко Мийтярд продължаваше да сипе заплахи за страшна мъст: „Ще ви сдъвча сливите и ще ви ги навра в гъза“. Но дори той притихна, когато шията на Громек беше извита назад и кракът на леглото бе опрян в трахеята му. От двете му страни бе коленичил по един мъж. Не стана бързо. Съпътстващите звуци не бяха от този свят — влажно даване и хрущане от смазването на дишаща плът. Кейл се беше втренчил в ръцете на Громек, които пърхаха и потръпваха във въздуха; един от пръстите му сочеше и се размахваше, като че ли гълчеше някое дете. След цяла вечност треперещите ръце се изпънаха за момент, а после изведнъж се отпуснаха на пода. Коленичилите луди продължиха да стоят така още цяла минута, после се изправиха бавно. Погледнаха към Кевин Мийтярд, който седеше прикован с гръб към стената.

Щом тръгнаха към него, Кейл им извика:

— Внимавайте. Дръжте го здраво. Не го оставяйте да се изправи на крака.

Но защо да обръщат внимание на предупрежденията на момче, което не бе правило нищо друго, освен да си лежи в леглото и да повръща по няколко пъти на ден? Те тръгнаха към Мийтърд. Шестимата луди, които го държаха, го вдигнаха на крака. Мийтърд, който знаеше, че това е единственият му шанс, се възползва от инерцията на вдигането и с цялата си грамадна сила се отърси от тях. После грабна в ръце изумения Малък Брайън и се втурна през отделението, използвайки момчето като таран. Стигна до вратата и се обърна, за да посрещне лудите, които започнаха да се промъкват в полукръг към него. Стисна момчето за гърлото и то извика от страх и болка.

— Стойте където сте, или ще му прекърша скапания врат! — После ритна с пета вратата така, че тя задрънча, сякаш някакъв великан се опитваше да се измъкне на свобода, и извика, като продължаваше да рита: — Помощ! ПОМОЩ!

Сега вече лудите се уплашиха — ако Мийтърд се измъкне, спукана им бе работата. Мислеха да кажат, че двамата са се сбили кой пръв да обладае момичето и че те самите са убили Мийтърд в опит да спасят Громек.

Но ако Мийтърд се озове на свобода, щяха да бъдат преместени в лудницата във Витлеем, където умрелите през първата година се смятаха за щастливци.

— Остави го. — Кейл си проби път през мъжете, заобиколили Мийтърд.

— Ще му прекърша врата — заплаши Мийтърд.

— Не ми пука какво ще му направиш — просто го остави.

Всеизвестната истина, която изобщо не е вярна, твърди, че всички побойници са страхливци; определено не беше вярна и в случая с Кевин Мийтърд. Той се страхуваше и имаше всички основания за това, но владееше страха си не по-зле от всеки храбрец — макар че неговият кураж не бе точно храброст. Освен това не беше и глупак, и веднага усети колко странна е тази дързост на Кейл. Кейл беше една от жертвите му, а той знаеше как се държат жертвите. Но вече за втори път тази нощ те не се държаха както би трябвало; всъщност, както се бяха държали обикновено. Поведението на Кейл бе странно.

— Можем да се измъкнем всички — излъга той.

— Как?

— Ще кажем, че Громек е насилил момичето и всички ние, включително и ти, не сме могли да търпим такова нещо и сме били принудени да го издърпаме от нея, а той е умрял при борбата. Момичето ще ни подкрепи. — Хвърли поглед през рамо, без да спира да пристъпва бавно напред. — Нали?

— Не, няма, мамицата му! — изкрещя момичето. — Искам да увисне на бесилото!

— Ще ѝ дойде умът в главата — сега просто е разстроена. — През цялото време Кейл скъсяваше разстоянието до подозрителния, но обнадяден Мийтярд и трескаво се мъчеше да измисли какво да прави после.

— Та те почти му смазаха шията — рече Мийтярд. — Никой няма да повярва, че е бил убит случайно. Ще поема този риск. — Ритна отново вратата и почти успя да извика за помощ, когато Кейл го удари с всичка сила по гърлото. За нещастие на Кейл и лудите, всичката му сила не бе много. Точността на удара бе това, което нарани Мийтярд — накара го да се отметне наляво, така че тилът на Малкия Брайън удари ръждясалия нож, стърчащ от гърдите му. Заради пронизалата го болка, Мийтярд изпусна Брайън. Кейл нанесе удар с разтворена длан в средата на гърдите му. Когато Мийтярд беше на десет години, всеки от тези удари би го накарал да рухне, сякаш е пропаднал през дупка в пода, само че вече не беше на десет.

Мийтярд замахна и не улучи, но при втория си опит цапардоса Кейл отстрани по главата. Той се строполи като ударен от мечка. Кръвта затуптя в ушите му и малкото сила в ръцете му се отцеди, оставяйки ги изтръпнали. Мийтярд направи две крачки напред и се канеше да му тегли такъв ритник, че да го изстреля направо в отвъдното. Но в нозете на Кейл все още бе останала някаква сила; той ритна опорния крак на Мийтярд и онзи се тръшна на дървения под. За щастие на Кейл, това изкара въздуха на Мийтярд и му даде шанс да се изправи на крака. Главата му сякаш бе пълна с оси, а ръцете му трепереха. Имаше сили само за още един удар, но не добър.

По време на борбата лудите бяха отстъпили, като че ли появата на Кейл, за да поеме инициативата, ги бе лишила от колективната воля, довела ги дотук. Спаси ги момичето.

— Помогнете му — извика то, втурна се напред и се метна върху Мийтярд. Това го накара да се реши на най-отчаяния си план — онзи, който бе измислил, докато бе принуден да гледа втрещен как бедният Громек се задушава. Сграбчи момичето и го размаха като тояга към тримата мъже, които преграждаха пътя му към големия прозорец в другия край на стаята. Те го пропуснаха, защото важното бе да го държат далеч от вратата. Където и другаде да отиде, беше в капан — затова го оставиха да отстъпи към прозореца и се приготвиха да го заобиколят за последен път. По-рано отчаянието и това, че нямаха какво да губят, им бяха вдъхнали безразсъдна смелост, но сега никой не искаше да му скършат врата, след като работата можеше да бъде довършена предпазливо. Затова му дадоха повече време за отстъпление, отколкото при други обстоятелства.

— Бързо — каза Кейл. Кръвта шумеше в ушите му, бе на ръба на припадъка. Имаше чувството, че мозъкът му ще се пръсне. Повечето дори не го чуха. Мийтярд стигна до прозореца; лудите стояха и гледаха. В края на краищата, той нямаше къде да се дене. Прозорецът беше закован, но без решетки, защото се намираха на четвъртия етаж, на около шейсет стъпки от земята. Мийтярд знаеше това, но знаеше също, благодарение на доброволните си усилия да спечели благоразположението на Громек с чистене на отделението, че има въже, прикрепено към стената, навито и пъхнато зад един скрин, за да не се пречка. Беше сложено там преди години, като евтино средство за спасение при пожар.

Лудите го гледаха как отстъпва към прозореца; после се разшаваха, щом посегна зад скрина и извади дългото въже. Трябваша им няколко секунди да осъзнаят какво ще прави, а после тръгнаха напред като един. Мийтярд събори скрина със силен трясък и се втурна към прозореца, стиснал края на въжето; в последния момент се обърна с гръб. Изгилата рамка поддаде и Мийтярд изчезна в нощта, а въжето се точеше зад него. Изпъна се за миг, после се отпусна.

Въжето никога не беше изпробвано и се оказа прекалено късо. Затова Мийтярд, след главоломен полет, беше спрял от рязко дръпване на около двайсет стъпки над земята и запратен в клоните на едно дърво. Това прекрати падането му, което иначе навярно би го убило. Късметът, страховитото самообладание и огромната физическа сила позволиха на Мийтярд да изкуцука болезнено до свободата. Кейл

гледаше през разбития прозорец как той изчезва в мрака. Извърна се и повика лудите.

— Ето какво е станало тази нощ: двамата са довели момичето тук и са се сбили за него. Нали така?

Момичето кимна.

— Мийтярд е убил Громек и когато сте се опитали да го хванете, разбил прозореца и скочил през него. Само това знаете. Сега ще минете покрай мен един по един и ще повторите това, което казах. И ако сбъркате, сега или по-късно, няма да ви е нужен Кевин Мийтярд, за да ви съдвече сливите и да ви ги навре в гъза.

Макар добронамерените хора, които управляваха лудницата, да бяха потресени от ужасната насилствена смърт на главен санитар Громек, жестоките нападения от душевноболни не бяха нещо непознато. Повече ги потресе фактът, че Громек се е възползвал от пациентите си по такъв отвратителен начин. Тези от пациентите, които можеха да си платят за лечението — малко на брой, включително и Кейл — бяха приемани в лудницата, за да се осигурят пари за лечението на всички останали. Мястото беше доста прилично, като за подобно заведение, и Громек бе високо ценен, поне до пристигането на Кевин Мийтярд, като скучен, но надежден надзорник. Предупрежденията на Кейл към лудите да се придържат към описаната от него история го научиха за в бъдеще да е по-внимателен, когато се шегува с непознати, особено такива, дето не са съвсем наред с главата и са склонни да се справят с ужасното объркване, царящо в умовете им, като се вкопчат с желязна хватка във всичко, което им се каже ясно и недвусмислено. Необичайното повторение на заучени фрази за произшествието събуди подозрението на управителите. Отначало историята бе приета за чиста монета — в края на краищата, Громек наистина бе изнасилил множество пациентки с помощта на Кевин Мийтярд и наистина беше убит, а обвиненият за смъртта му наистина беше извършил отчаяно бягство, — но сега надзорниците се канеха да изровят истината и без съмнение щяха да успеят да открият какво се е случило в действителност, ако нещата не се бяха обърнали в полза на Кейл. Хенри Мъглата и ИдрисПюк пристигнаха, очаквайки да го

заварят да лежи в удобствата, за които са платили, и с надеждата, че е на път да бъде излекуван.

— Трябва ли непрестанно да доказваш — каза ИдрисПюк на Кейл, когато го доведоха в частната стая, предназначена за важни посетители, — че злите езици са напълно прави в мнението си, че където и да отидеш, бедствията те следват по петите?

— Заедно с поредното погребение — добави Хенри Мъглата.

— Е, как се чувства една от най-големите грешки на Бога? — попита го язвително Кейл.

— Говори за себе си — отвърна Хенри Мъглата.

Кейл възмутено обясни, че не само е търпял крайни унижения, за да избегне неприятностите, но и е бил прекалено болен, за да направи нещо, дори и да иска. Подробностите за тормоза на Мийтярд запази за себе си.

Описа им подробно истината за случая, лъжите, които бе накарал всички да разправят, за да я прикрият, както и странно лошия късмет, който поначало го беше вкарал в отделението на лудите. ИдрисПюк отиде да се срещне с новоназначената директорка на лудницата и ѝ вдигна истински скандал, задето са се отнасяли така с толкова важна личност. „Що за заведение управлявате?“, попита я той, и други подобни риторични въпроси. Бързо изтръгна от нея обещание да прекрати разследването за случилото се онази нощ и да постави Кейл под непрекъснатите лични грижи на най-умелите лекари без допълнително заплащане. Освен това поиска и получи обещание таксата за лечението на Кейл да бъде намалена наполовина.

Целият този гняв в никакъв случай не бе престорен. Той не очакваше Кейл да е излекуван, предвид тежкия му срыв, но се беше надявал на подобрение, както поради голямата си привързаност към момчето, така и защото му се искаше да поработи с него върху далеч по-грандиозна дългосрочна стратегия за справяне с Изкупителите. Но Кейл дори не можеше да говори дълго, без да спира да си почине и да си събере мислите; освен това изглеждаше ужасно. Когато Кейл спомена мимоходом, че днес се чувствал необичайно добре, ИдрисПюк осъзна, че помощта, от която тъй отчаяно се нуждаеха, може да дойде прекалено късно, ако изобщо дойде.

ИдрисПюк поиска директорката да повика лекаря, който ще се грижи за Кейл, за да се увери в качествата му. Директорката, която

знаеше, че ИдрисПюк трябва да замине на другия ден, излъга, че въпросната лекарка е заминала да се моли в уединение и няма да се върне още три дни.

— Тя е аномист — каза директорката.

— Този термин не ми е познат.

— Лекува аномия, заболявания на душата, с говорене, понякога в продължение на часове всеки ден, и така много месеци. Пациентите го наричат „словесния лек“. — Но той можел да е сигурен, заяви директорката, че тя е необикновено талантива лечителка и е постигала напредък дори при най-неподатливите случаи.

Макар да не беше сигурен дали ѝ вярва за удобното „уединение за молитва“, ИдрисПюк долови искреност във възхищението на директорката от уж отсъстващата жена. И понеже му се искаше да е вярно, това му вдъхна повече надежди, отколкото би позволил обичайният му песимизъм. Този песимизъм би се завърнал с пълна сила, ако можеше да види как пет минути след неговото излизане, за да се върне при Кейл, на вратата се почука и тя се отвори, още преди директорката да е успяла да каже „влез“. Жената, която пристъпи в стаята, имаше доста странен вид и държеше в лявата си ръка нещо толкова причудливо, че дори ИдрисПюк, с богатия му опит в необикновеното и фантастичното, не бе виждал такова.

5.

Кевин Мийтярд не се чувстваше добре. Глезенът му беше зле навехнат, рамото му — изкълчено, имаше голямо порязване от страни на главата и сериозна колекция драскотини, ожулвания и разтегнати мускули. Но нищо от това нямаше да го убие. Виж, ножът в горната част на гърдите му щеше.

Остров Кипър всъщност изобщо не бе остров, а голям провлак, издаден навътре в Дървеното море. Системата му на църковно правосъдие се простираше на петдесет мили навътре в сушата, така че дори в малките селца имаше специален пазител на реда — пък бил той и само селският ковач. Мийтярд имаше всички основания да си мисли, че ще го преследват, макар да осъзнаваше, че би било прекалено скъпо и трудно да държиш шестима мъже дълго на пътя. Проблемът му беше, че знаеше, че трябва да стои далеч от всяко място, където можеха да извадят ножа и да почистят раната му. Накрая реши да се осланя на якия си организъм да го опази жив, докато стигне до място, където никой никога не е чувал за него. И се случи така, че докато Кевин Мийтярд се опитваше да напусне Кипър по път, скрит от погледите на любопитни непознати, Двамата Тревър също се опитваха да влязат в Кипър по път, скрит от погледите на любопитни непознати. Ето защо не бе чак такова съвпадение, че двамата убийци попаднаха на Кевин Мийтярд, лежащ безчувствен край малко езерце. По очевидни причини, в пущинака дори хора, далеч по-неопитни в злодеянията от Двамата Тревър, смятаха едно тяло на пътя за нещо, което е по-мъдро да заобиколиш. От друга страна, те и животните им бяха прежаднали. След като се увериха, че не е засада (а кой друг знаеше за засадите повече от тях?), Тревър Лугавой замери отпуснатото тяло с голям камък и като получи в отговор само тих стон, реши, че каквато и опасност да има, тя може да бъде избегната, като си отварят очите и не го докосват.

След няколко минути, докато конете още сърбаха възхитително сладката вода, Кевин се размърда и се изправи непохватно на крака, наблюдаван внимателно от двамата мъже. Тръгна към езерцето да пие,

но тъй като още бе нестабилен и слаб, се строполи с тупване, от което и двамата Тревър трепнаха.

Може да се помисли, че предвид кървавата им професия Двата Тревър са лишени от състрадание. Но макар че определено не бяха подобри от останалите хора, не бяха и кой знае колко по-лоши, освен ако не им е платено да те убият. Колкото по-стари и суеверни ставаха, това важеше с все по-голяма сила. Вече започваха да се чудят дали пък някоя и друга проява на великодушие няма да им е от полза, ако се окаже, че един ден ги чака вечно възмездие — макар и двамата да знаеха дълбоко в сърцата си, че би трябвало да спасят епичен брой деца от сума ти горящи сгради, за да наклонят съществено везните в своя полза след всички злодеяния, за които са отговорни. И все пак, беше долно да оставят очевидно ранен човек да лежи на няколко крачки от водата, от която така отчаяно се нуждае. След като го обискираха, те го свестиха и му дадоха да пие от една от собствените им чаши.

— Благодаря — каза искрено признателният Кевин, след като пресуши пет чаши от животворната течност.

— Виж сега, Джон Смит. — Кевин, разбира се, им беше дал фалшиво име. — Няма да изкараш до Драйтън — той е на петдесет мили оттук, а и теренът е тежък. Така че това — Тревър кимна към пречупеното острие в гърдите на Мийтърд — трябва да излезе сега, иначе направо можем да ти дадем лопата да почваш да копаяш.

— Какво е лопата?

— Инструмент — поясни Тревър Лугавой, — който се използва за копане на дупки, няколко стъпки дълбоки и шест стъпки дълги.

— Можете ли да го направите? — попита със съмнение Кевин. — Да го извадите, без да ме убиеете?

— Нещата са стигнали доста далеч, момко... бих казал, че шансът е седемдесет на трийсет.

— За?

— Против.

Това накара Кевин да изпусне малкото останал му въздух.

— Мислите ли, че в Драйтън ще има свестен хирург?

— Изобщо няма да стигнеш до Драйтън. Пък дори и да стигнеш — но няма, — той ще е местният бръснар. И ще иска да му се плати. И ще задава разни въпроси. Имаш ли пари? Имаш ли отговори?

Двамата Тревър вече започваха да усещат как търпението им се изчерпва пред неблагодарността на Кевин.

— Моят великодушен приятел тук е най-добрият хирург, който ще намериш на двеста мили околоръст. Късметлия си, че разполагаш с него. Пък и нямаш кой знае какъв избор. Ако не искаш да отидеш на небето, мога да го помоля смилено да ти помогне.

Споменаването на небето помогна на Кевин да се съсредоточи и той се извини пространно на вкиснатия Тревър Лугавой. След което Лугавой се хвана на работа. Всъщност, той би могъл да си изкарва честно прехраната като хирург. Принуден да натрупа умения по практически причини, той се гордееше със своите способности и беше платил за обучение при Изкупителите, които се смятаха за най-добрите в тази област — не че това означаваше много. Беше купил скъпо и прескъпо медицинските щипци, с които улови малката част от острието, останала да стърчи от гърдите на Мийтърд. То излезе само след миг, придружено с ужасен писък от болка.

По-лошото тепърва предстоеше, защото от липсващите две парчета ставаше ясно, че има още работа.

— Не мърдай, иначе не отговарям за последствията.

Мийтърд беше майстор в причиняването на болка, но можеше също така и да я понася.

— Много добре — каза Тревър Лугавой, след пет минути бърникане в раната, които сигурно се сториха на пациента като пет дни, щом се увери, че вътре не е останало нищо. — Това е, което те убива — заяви той на измъчения Мийтърд. Почисти раната с няколко галона вода и започна да излива отгоре смес от мед, лавандула, невен и смирна на прах. Щом Ковтун видя, че той се кани да използва мехлема, го дръпна настрана и изтъкна, че това е скъп цяр и е възможно самите те да се нуждаят от него. Лугавой принципно се съгласи, но посочи, че всичките им усилия ще са отишли напразно, ако раната се инфектира — което без мехлема със сигурност щеше да стане.

— Аз се гордея с работата си. Какво друго да ти кажа? Освен това той прояви немалък кураж. Аз бих крещял по-силно. Заслужава малко щедрост. — И така, въпросът бе приключен. Те решиха да останат и да го наблюдават през нощта; на следващата сутрин го оставиха с малко храна (не много, по настояване на Ковтун) и

продължиха по пътя си. Точно преди да тръгнат, на Ковтун му хрумна една мисъл.

— Чувал ли си за Манастира? — попита той Кевин.

За щастие на Мийтярд, разтревоженото му изражение лесно можеше да се превърне в болезнено.

— Не, съжалявам — отвърна неблагодарното момче и след тези думи Двамата Тревър изчезнаха. Две минути по-късно Лугавой се върна и пусна на земята голям пакет, увит във восъчна хартия — импулсивна добавка към храната, която вече му бяха оставили.

— Погрижи се — каза той на Кевин — да ядеш по четвърт унция от това на ден. Много е хранително, макар че има вкус на кучешки лайна. Изкупителите му викат Мъртвешки крак. Вътре има адрес. Ако оживееш, иди там и ще ти дадат работа. Кажи им, че те праща Тревър Лугавой — и нищо друго, чуваш ли?

Ако попитате Тревър Лугавой дали добродетелта бива възнаградена, той би останал едновременно изненадан и развеселен — не защото беше циник (смяташе, че вече е минал отвъд всичко това), а по-скоро защото опитът му го караше да не гледа на света като на място, в което има някакво равновесие. В този случай обаче, докато се връщаше, за да осигури на Кевин Мийтярд достатъчно храна, че да има максимален шанс за оцеляване, добротата му бе възнаградена: той забеляза, че го наблюдават от един хълм на около триста метра оттам. Докато се обръщаше да се върне при Тревър Ковтун, бе сигурен, че знае кой е. Настигна Ковтун по-бързо, отколкото очакваше. Той бе слязъл от коня, лазеше на четири крака с разхлабен колан и бъркаше с два пръста в гърлото си, за да повърне. След още няколко опита, придружени с неприятни звуци, най-сетне успя. В повърнатото имаше кръв.

— По-добре ли си?

— Малко.

— Следят ни.

— Гадна, мръсна, скапана, шибана работа — възкликна Кадбъри, седнал на половин миля от Двамата Тревър. — Те знаят, че ги следим. — Изглежда момичето, което го чакаше в подножието на хълма, докато

той шпионираше Тревър Лугавой. Зад нея, малко по-встрани, стояха десетина намусени мъже.

— Ти им позволи да те видят — каза момичето. Беше тънко като въже, но от онези въжета, на които можеш да разчитаеш, че ще поемат голяма тежест, и със странно лице — ако го видите на картина, бихте го нарекли недорисувано. Сякаш му липсваше нещо, нос или устни, макар че всичко си беше там.

— Ако мислиш, че ще се справиш по-добре, заповядай.

— Това е твоя работа, не моя.

— Когато става дума за следенето на хора, добри колкото тези двамата, не можеш да се приближиш прекалено, нито пък да изостанеш. Просто лош късмет.

— Не вярвам в късмета.

— Защото си хлапе и не можеш да различиш задника си от лакътя.

— Ще видиш какво знам. Сърцето на разумния придобива знание, и ухото на мъдрите търси знание.

— Нима? Леле, направо настръхнах!

Но въпреки цялата си насмешливост, той смяташе присъствието на момичето за определено плашещо, не на последно място защото все цитираше някакъв религиозен трактат, в който явно имаше мнение по всеки въпрос. Тя обаче изричаше тези пословици и поговорки по странен начин, така че да не можеш да я разбереш накъде бие. Дали искаше да го накара да се почувства неловко? Кадбъри си имаше основателни причини да е нервен.

Три дни по-рано Кити Заека го беше привикал да обсъдят какво да правят с Двамата Тревър и тяхното търсене на Кейл, в светлината на увереността, че има само едно нещо, което Двамата Тревър правят с онези, които търсят, след като ги намерят.

— Знаете ли кой им плаща? — попита Кадбъри.

— Най-вероятно Изкупителите — изгука Кити Заека. — Издирването на разни неща явно не влиза в дарбите им. За фанатиците е трудно да се слоят с обкръжението си, както толкова ясно показва срамно незаконното, но напълно оправдано обесване, наредено от Зог. Но може да са и лаконийците. — За Кити беше въпрос на политика, а също и забавление, никога да не дава съвсем недвусмислени отговори.

— Те ще се опитват да се съвземат от загубите, които той им причини. Не можем да изключим и семейството на Соломон Соломон. Той има талант да си създава врагове.

— Същото може да се каже и за нас.

— Така е, Кадбъри.

— Не мислите ли, че той създава прекалено много грижи?

— О, без съмнение — отвърна Кити. — Но така е с младите. Въпрос на възможности. Разрушителните му способности имат нужда от оформяне; категорично бих предпочел да стоя зад него, отколкото пред него. Но нищо чудно някога да дойде време, когато това ще се промени. Може би ще е по-добре да го имаш предвид.

Вратата се отвори и икономът на Кити влезе с един поднос.

— Аха — възкликна Кити, — чай. Чашката, която ободрява, но не напива.

Икономът подреди върху масата чаши, чинийки и плата сандвичи с шунка, кекс и бисквити с яйчен крем, а после излезе, без да каже и дума и без поклон. Двамата се взряха в масата, но не заради угощението на нея.

— Без съмнение си забелязал, Кадбъри, че масата е сложена за трима.

— Да, забелязах.

— Искам да се запознаеш с един човек. Млад човек, когото ми се иска да държиш под око. Нека почерпи от твоя опит. — Той отиде до вратата и извика: — Скъпа!

Само след миг там се появи момиче на около двацет години, което причини на Кадбъри страшна уплаха. Чувството, че си видял призрак от миналото, е смущаващо за всекиго, но представете си колко по-лошо е, ако ти си виновникът това лице да се превърне в призрак. Кадбъри я беше видял за последно, докато двамата шпионираха Кейл в хижата „Горски кът“ — задача, която бе завършила с това, че той заби стрела в гърба ѝ. В постоянния сумрак, изискван от Кити Заека, за да предпазва чувствителните си очи, му трябваша няколко мига да осъзнае, че това не е покойната Дженифър Плънкет, нито пък нейна близначка, а по-млада, макар и смущаващо приличаща на нея сродница. Приликата не се ограничаваше само с външния ѝ вид, а включваше и същата загрозяващо безизразна физиономия.

— Запознай се с Даниел Кадбъри, любов моя. — Тези нежни думи, насочени към момичето, бяха просто разновидност на „скъпа“, но звучаха подчертано по-смущаващо. — Той и сестра ти бяха стари приятели и често работеха заедно. Даниел, това е Дийдри Плънкет, която е дошла да работи при нас и да сподели значителните си умения.

Макар да бе осъзнал грешката си достатъчно бързо, Кадбъри все още имаше повод за нервност: оцелелите роднини на хора, които си убил, по принцип беше добре да се отбягват.

Кити бе настоял Кадбъри да вземе Дийдри със себе си при опита да проследи Двамата Тревър. „Вземи я под крилото си, Кадбъри“ — така каза. Но въпросът за Кадбъри бе каква подигравка се крие тук. Дженифър Плънкет беше откачена убийца, която, без никога да е разговаряла с Кейл, бе развила силна страст към момчето в дните, когато го гледаше как плува гол в езерата около „Горски кът“. Кейл се смееше и крещеше от радост за първи път през живота си, докато плуваше, ловеше риба и ядеше чудесната храна, приготвяна от ИдрисПюк, и пееше ужасно фалшиво изопачени версии на песните, които бе чувал в Мемфис: „Хвърчи баница в небето. Мравките са ми другари. Тя има клепнали уши. Тя има клепнали уши.“

Дженифър беше убедена, че Кити желае злото на Кейл. Всъщност, случаят не беше такъв, или поне най-вероятно не беше такъв. Тя се бе опитала да намушка Кадбъри в опит да предпази своя възлюбен и когато се провали, се втурна към изумения Кейл с диви крясъци. Точно в този момент Кадбъри ѝ беше забил стрелата в гърба. Та какъв избор имаше? Впоследствие реши, че може би ще е по-добре да каже на Кити, че Кейл го е направил, стреснат от внезапната поява на тази свиреповиеща харпия. „Честността е най-добрата политика“, може да не е добродетелен принцип (който смята, че честността е най-добрата *политика*, не е честен човек), но в случая Кадбъри навярно трябваше да се придържа към него. Сега бе изправен пред проблема не само какво да прави с Дийдри Плънкет, но и да разбере дали внезапната ѝ поява е просто съвпадение, или отмъщение на Кити, задето го е излъгал. Ако е второто, въпросът беше какъв урок е решил да му даде работодателят му.

Той взе Дийдри със себе си, когато тръгна да преговаря с Двамата Тревър. Ако нещата загрубееха, което бе напълно възможно,

имаше шанс Тревърите да разрешат проблема вместо него. От друга страна, можеше и да разрешат всичките му проблеми веднъж завинаги.

— Идваш с мен. Дръж си плювалника затворен и не прави резки движения.

— Нямах право да разговарям така с мен.

Кадбъри не си направи труда да отговори.

— Вие, останалите — обърна се той към другите. — Останете назад, но достатъчно близо, че да ме чуете, ако ви извикам.

Не обърнаха внимание на Кевин Мийтърд, докато го подминаваха — беше ясно, че няма да им създава никакви проблеми, предвид състоянието му, — и след няколко минути застигнаха Двата Тревър.

— Може ли да поговорим? — извика Кадбъри иззад едно дърво.

Лугавой им кимна да се приближат.

— Достатъчно. Какво искате?

— Кити Заека мисли, че е станало недоразумение, и иска да го поправи.

— Смятай го за поправено.

— Той иска да го поправи лично.

— Непременно ще се отбием следващия път, като минаваме оттам.

— Приятелят ти изглежда малко пребледнял.

Всъщност, той имаше цвета на полуизсъхнал маджун.

— Ще оцелее.

— Не съм сигурен, че си прав.

— Коя е мършавата ти приятелка? — попита Лугавой.

— Тази млада дама е извънредно смъртоносна личност. На твое място бих проявил повече уважение.

— Изглеждаш ми някак позната, моме.

— Продължавай така, господинчо — каза Дийдри, — и скоро ще се смееш от другата страна на лицето си.

— Моите извинения, но тя е много млада и не знае как да се държи.

— Не се извинявай от мое име — тросна се Дийдри.

Кадбъри повдигна вежди, сякаш искаше да каже: „Какво да я правиш?“

— Така, като гледам, Тревър, май няма да стигнете там, накъдето сте се запътили, така че въпросът за конфликт между вашите интереси и тези на Кити Заека няма да възникне в обозримо бъдеще. Ако искаш партньорът ти да живее, наистина не виждам какъв е проблемът.

— Какво ще ви попречи да ни убиете, докато спим?

— Не бива да съдите за другите по собствените си ниски стандарти.

Тревър се изсмя.

— Тук си прав. И все пак се притеснявам.

— Ами, какво мога да кажа? Освен че това не влиза в желанията на Кити Заека.

— А какви са желанията му?

— Защо не се върнете в Испански Лийдс и не го попитате?

— Значи той не ти се доверява достатъчно, за да ти каже?

— Опитваш се да ме засегнеш ли? Трогнат съм. Работата е там, че макар Кити Заека да изпитва значително уважение към вас, сте тръгнали по път, който ще постави интересите ви в конфликт с неговите. Той предпочита своите собствени.

— Напълно справедливо.

— Радвам се, че мислиш така. Е, разбрахме ли се?

— Да.

— Имаме каолин. Това би трябвало да му помогне.

— Благодаря.

Кадбъри даде знак на Дийдри Плънкет. Тя извади от дисагите си малка манерка, слезе, отиде при Ковтун и каза:

— Отпий мъничка глътка. — Кадбъри пхна два пръста в устата си и изсвири толкова остро, че Лугавой трепна. В отговор дванайсетте мъже, чакащи зад хълма, се появиха на три клатушкащи се групи по четирима и се разпръснаха наоколо.

— Гадни копелета ми изглеждат — отбеляза Лугавой. — Но явно някой си разбира от работата.

Умелото приближаване, на което той така се възхити, беше направлявано от Клайст; зловещите на вид типове, водени от него, бяха Клефти и следователно — далеч не толкова опасни, колкото изглеждаха. Кадбъри ги беше наел на бърза ръка, защото много от обичайните му биячи бяха получили разстройство — всъщност, същия този коремен тиф, от който страдаше и Тревър Ковтун, и който водеше

началото си от една водна помпа в центъра на Испански Лийдс. Нарасналият брой на хората, търсещи убежище там заради слуховете за война с Изкупителите, вече вземаше своята дан. Всичко това бе крайно незадоволително, но Клефтите имаха подходящ външен вид, пък и явно бяха водили битки с Изкупителите и още бяха живи — което не бе малка препоръка. За Клайст Кадбъри не знаеше нищо. Той не беше Клефт, но изглежда водачът на Клефтите, наричан по някаква причина Фаса, се вслушваше в него. Всъщност, командваше ги най-вече Клайст, но те смятаха, че е по-добре хората да не виждат, че ги води едно момче.

По обратния път трябваше да минат покрай Кевин Мийтърд.

— Може ли да го вземем с нас? — попита Лугавой.

— Нямаме достатъчно коне. Пък и видът му не ми харесва. — Кадбъри даде знак на Клайст, който се намираше най-близо до него. — Как се казваш, синко?

— Клайст.

— Дай му някаква храна — за четири дни, не повече. — Кевин вече бе скрил провизиите, дадени му от Двамата Тревър.

Клайст се приближи бавно към Кевин: той също не харесваше вида му.

— Добре ли си? — попита го, като коленичи и се зае да рови в дисагите с храната, за да види кое е най-малко вкусно и следователно най-подходящо за подаряване — по-застоялият хляб, по-твърдите бучки сирене.

— Да ти се намира цигара? — попита Мийтърд.

— Не.

Клайст нареди върху една квадратна кърпа провизии, които бяха доста свидливо тълкувание на определението „храна за четири дни“.

— Откъде си? — попита той.

— Не ти влиза в шибаната работа.

Изражението на Клайст не се промени. Той стана, погледна Мийтърд, а после ритна пясък върху храната, която току-що бе подредил. Нито един от двамата не обели и дума. Клайст се качи на коня си и препусна да настигне другите.

6.

Животът е като езеро, в което скучаещо дете хвърля камъче, и това действие праща вълнички във всички посоки... Грешка. Животът е поток, и то не пълноводен поток, а обикновено мижаво поточе, с типичните му водовъртежи и завихряния. Но тези завихряния и къдрения оголват корен, после друг, после подриват брега, дървото край потока рухва върху него и отклонява водата, а селяните идват да видят какво е станало с водния им запас и откриват въглищата, разкрити от падналото дърво. Идват миньори и курви, които да обслужват миньорите, издига се град от палатки и кал, който се превръща в град от дърво и кал, а после от тухли и кал, павета покриват улиците, а след това пристигат пазителите на реда да крачат по уличните павета; после въглищата се изчерпват, но градът продължава да живее, или пък загива. И всичко това — заради някакво си мижаво поточе и мижавите му водовъртежи. Същото е и с живота на хората, тласкан от многопръстата ръка на невидимото.

Посещението, което би донесло смърт на Томас Кейл от ръцете на Двамата Тревър, бе избегнато благодарение на пиенето на вода от заразен кладенец, а изпълнителите бяха подкарани назад, откъдето бяха дошли, от отдавнашен приятел, който всъщност изобщо не го беше грижа дали Кейл ще живее или ще умре, към град, където жената на този незагрижен приятел скиташе по улиците с новороденото си момиченце и мислеше съпруга си за мъртъв, а в същото време въпросният съпруг се връщаше към нея и след няколко дни щяха да се разминат на не повече от трийсет метра в човешкото гъмжило, натъпкано между стените на Испански Лийдс.

Отново и отново техните пътища почти щяха да се пресичат, ако не бяха малките водовъртежи, които ги подръпваха лекичко ту насам, ту натам.

Понякога виждаме облак с формата на дракон, или на лъв, или пък много подобен на кит, но всички по-ведро настроени философи са на мнение, че и най-черният облак си има сребърен ореол. А през ужасните дни и нощи на господстването на Кевин Мийтярд Кейл

откри, че си припомня старите начини за справяне със страданието. В Светилището той се беше научил да се оттегля в себе си, да потъва в други места дълбоко в ума си — места с топлина, храна и чудни неща: крилати ангели, които правеха каквото им кажеш, говорещи кучета, приключения без болка, дори смърт без сълзи и внезапно блажено възкресение, мир и покой, и нито един човек наблизо. Сега можеше да прави същото за по няколко часа на ден, когато повръщането и лудостта му даваха известен отдых. Бляновете му се притичваха на помощ. За минути той се озоваваше пак сред езерата на „Горски кът“; плуваше в хладките води, събираше raci в потоците, мислеше си за думата, която бе открил един ден за ромоленето на водата върху малките камъни, докато разчупваше раците и ги ядеше сурови с див чесън, както му бе показал ИдрисПюк. А после, през нощта, докато дългокрилите горски буболечки вдигаха чудатата си ритмична гълчава, двамата говореха ли, говореха и той поглъщаше всичко, седнал на един от столовете, които приличаха почти на легла, а ИдрисПюк му наливаше светло пиво и му предаваше събираната половин век мъдрост — която, както често изтъкваше, е безценна.

— Хората се отнасят към настоящия момент, сякаш е само спирка по пътя към някаква велика цел, която ще се осъществи в бъдеще. А после се изненадват, когато дългият ден наближи края си; поглеждат назад към своя живот и виждат, че нещата, които са оставили да отминат тъй незабелязано, дребните удоволствия, които са отхвърляли с такава лекота, всъщност са истинският смисъл на живота им — през цялото време тези неща са били великите и чудесни успехи и целта на тяхното съществуване.

После ИдрисПюк наливаше на Кейл още четвърт пинта — не прекалено много.

— Всички утопии са дело на кретени, а добронамерените хора, които работят за създаването на едно по-добро бъдеще, са малоумници. Представи си земен рай, където пуйките летят наоколо вече изпечени, а идеални любовници откриват идеалната любов с минимално забавяне и живеят щастливо во веки веков. На такова място мъжете и жените ще умрат от скука или ще се обесят от отчаяние; добродушни мъже ще се бият и убиват, за да се избавят от ужасите на доволството. Много скоро в тази утопия ще има повече страдания, отколкото ни причинява природата в момента.

— Звучиш ми като Боско.

— Не. Той иска да изтрие котките от лицето на земята, защото обичат да ядат риба и да ловят птички. Все едно да си пожелаеш време, когато лъвът ще ляга с агнеца. Но си наполовина прав. Донякъде съм съгласен с Боско — вярно е, че този свят е ад. Но макар аз също да съм ужасен от човечеството като уродлива карикатура, освен това го и съжалявам: в нашето отвратително битие, пълно с толкова страдания, ние сме едновременно измъчваните души в ада и дяволите, които ги измъчват. Ние сме братя в страданието, така че най-необходимите качества за един човек са толерантност, търпение, въздържание и милосърдие. Всички имаме нужда от прошка и всички я дължим. Прости нам дълговете ни, както и ние прощаваме на нашите длъжници. Това, млади човече, са добродетели, които — и го казвам съвсем добронамерено — липсват напълно у теб.

При тези последни думи Кейл се престори на заспал и захърка гръмко.

Отнасянето в миналото обаче беше пълно с капани. Той искаше да си спомни първия път, когато е видял Арбел гола — в онази нощ беше блаженство да си жив. Но удоволствието и болката, любовта и гневът си съжителстваха прекалено близко у него, за да може това да го пренесе в друг свят. По-добре да се придържа към прекрасните ястия, към спомените как дразнеше Хенри Мъглата заради огромната му глава, или как слушаше ИдрисПюк и вземаше последната дума в разговорите с всички. Но също така си мислеше, спореше със себе си и се опитваше да си изясни онова, което всъщност знаеше: че светът е като поток, пълен с водовъртежи и преплетена растителност, и че където и да отидеш, водата винаги изтича през пръстите ти.

Стаята, която му бяха дали сега, беше съвсем простичка: що-годе удобно легло, стол и маса, прозорец с изглед към приятна градина, пълна с тънки брястове. Имаше две предимства: Кейл спеше сам и имаше ключ, за да се заключва отвътре и да не пуска никого при себе си. Отначало не искаха да му го дадат, но той настоя, влагайки в думите си смътна заплаха, и след като се допитаха до директорката, те предпазливо изпълниха желанието му.

На вратата се почука лекичко. Той надзърна през малката дупка, която бе пробил в най-тънката ѝ част, и доволен от видяното, я

отключи с бързо движение и се дръпна по-надалеч. В края на краищата, никога не се знае.

Обзет от подозрения, манастирският слуга остана на мястото си и каза:

— Изглежда, има дупка във вратата.

— Беше си така, когато дойдох.

— Сестра Врай поиска да те види.

— Кой?

— Мисля, че директорката я е помолила да проучи твоя случай. Тя се радва на голямо уважение.

На Кейл му се искаше да зададе още въпроси, но както често се случва с притеснителните хора, не желаше да изглежда невеж пред някого, който явно не го харесваше — и то с основание, защото слугата бе същият, когото Кейл бе заплашил, за да получи ключа. „Хората с чар — каза му веднъж ИдрисПюк — могат да накарат другите да отговорят «да», без дори да ги питат. Притежанието на истински талант да омайваш хората е крайно развращаващо. Но не се притеснявай — добави, — това не е нещо, за което ти ще трябва да се тревожиш някога.“

— Ще те отведе при нея — каза слугата. — После ще се погрижи за дупката във вратата.

— Не си прави труда. Тя създава приятен полъх.

Кейл се obu и двамата тръгнаха. Слугата беше изненадан, че след целия шум, който бе вдигнал противният младеж, той дори не си направи труда да заключи вратата след себе си. Но Кейл не се интересуваше кой влиза, стига той да не е вътре.

Двамата минаха мълчаливо през Манастира. Някои части от него бяха построени наскоро; други бяха по-стари, а трети — още по-стари. Имаше високи и мрачни здания с гаргойли, кривящи се от стените, които внезапно се смениха с елегантни каменни постройки с меки очертания и приятни пропорции, с големи прозорци с криви стъкла, които в една част отразяваха небето, а в друга — тревата, тъй разнообразни и изменчиви, че сградата изглеждаше пълна с живот. Накрая мълчаливата двойка мина през проходи в дебелите стени и излезе в двор, който по размери и очарователна простота надминаваше всичко, видяно от Кейл в Мемфис. Слугата го преведе през една арка, а после по едно стълбище. На всяка площадка имаше врати от дебел

черен дъб от двете страни на стълбището. Той се спря пред една на най-горния етаж и почука.

ВТОРА ЧАСТ

*... за да не видим къде сме —
изгубени сред леса,
сред призраците и мрака
като деца изплашени.*

У. Х.
Одън, „1
септември
1939“^[1]

7.

— Влез. — Поканата беше тиха и мамеща. Слугата отвори вратата и се дръпна, подканяйки Кейл да влезе.

— Ще се върна точно след час — каза той и затвори вратата.

Вдясно от Кейл имаше два големи прозореца и бликащата през тях светлина обливаше стаята. В далечния край, седнала край огъня на стол с висока облегалка, който изглеждаше достатъчно удобен да живееш в него, чакаше една жена. Макар да бе седнала, Кейл виждаше, че ръстът ѝ е поне шест стъпки — бе малко по-висока от самия него. Сестра Врай беше увита от главата до петите в материя, която приличаше на черен памук. Дори очите ѝ бяха покрити с тънка лента, осеяна с множество дупчици, така че да може да вижда. Колкото и странно да беше това, имаше нещо още по-странно: в дясната си ръка, отпусната в скута, тя държеше някаква кукла. Ако куклата се намираще в ръцете на някое дете в Мемфис, той изобщо не би забелязал — момичетата Матераци често имаха прелестни кукли с безумно скъпи премени за всякакви случаи, от сватба до чай с херцога. Тази кукла беше доста по-голяма, с дрехи в сиво и бяло и простичко изрисувано лице без никакво изражение.

— Ела и седни. — Отново приятният глас, топъл и добродушен. — Мога ли да те наричам Томас?

— Не.

Леко кимване, само че кой знае какво изразяваше то? Главата на куклата обаче се извъртя бавно към него.

— Моля те, седни. — Гласът все така беше само топлота и дружелюбие, сякаш напълно пренебрегваше ужасната му грубиянщина. Той седна. Куклата още го гледаше и — макар че, помисли си той, как би могла? — сякаш не одобряваше онова, което вижда.

— Аз съм сестра Врай. А това — каза тя, помръдвайки леко забулената си глава към куклата в скута ѝ — е Поли.

Кейл се взря злобно в Поли и Поли отвърна злобно на погледа му.

- Как да те наричаме?
- Всички ме наричат „сър“.
- Това ми звучи малко официално. Какво ще кажеш за Кейл?
- Както ти е угодно.
- Ама че ужасно момченце!

Не беше особено трудно да изненадаш Кейл — не повече, отколкото всеки друг, но трудно можеше да го накараш да покаже изненадата си. Не отношението го накара да се ококори — в края на краищата, бяха го наричали с далеч по-лоши думи, — а фактът, че ги беше изрекла куклата. Устата ѝ не помръдваше, защото не бе приспособена за това, но гласът определено идеше откъм куклата, а не откъм сестра Врай.

— Тихо, Поли — каза тя и се извърна леко към Кейл. — Не бива да ѝ обръщаш внимание. Боя се, че съм я разглезила и подобно на много глезени деца, има навика да говори прекалено много.

— Защо съм тук?

— Ти си тежко болен. Четох доклада, изготвен от оценителката при пристигането ти.

— Онази идиотка, дето ме затвори при откачалките ли?

— Изглежда, наистина е объркала нещата.

— Е, сигурен съм, че е била наказана. Не е ли? Каква изненада!

— Всички допускаме грешки.

— Там, откъдето идвам, когато допуснеш грешка, се случва нещо лошо — и то обикновено включва много писъци.

— Съжалявам.

— За какво съжаляваш? Да не би ти да си виновна?

— Не.

— Е, и какво ще направиш, за да оздравея?

— Ще поговорим.

— Само това ли?

— Не. Ще поговорим, и тогава ще мога по-добре да преценя какви лекарства да ти предпиша, ако е необходимо.

— Не може ли да пропуснем разговора и да минем направо към лекарството?

— Боя се, че не. Първо разговорът, после лекарството. Как се чувстваш днес?

Той вдигна ръката си с липсващия пръст.

— Наболява ме.

— Често ли?

— Може би веднъж седмично.

Тя погледна бележките си.

— А главата и рамото?

— Стараят се да запълнят пропуска, когато ръката не ме боли.

— Трябвало е да те прегледа хирург. Било е пуснато искане, но изглежда се е загубило някъде. Ще уредя нещо за болката.

В продължение на половин час тя му задава въпроси за миналото му, прекъсвана от време на време от Поли. Когато Кейл с известна наслада ѝ каза, че е бил купен за шест пенса, Поли извика: „Много са“. Но като цяло въпросите бяха прости, а отговорите — мрачни, макар че сестра Врай не задълбаваше в никой от тях, и скоро вече обсъждаха събитията от нощта, когато Громек беше убит, а Мийтярд избяга. Щом Кейл свърши, тя писа известно време върху няколко малки листчета, подпрени на лявото ѝ коляно, а Поли надзърташе, опитваше се да прочете нещо и постоянно беше избутвана встрани като непослушно, но много обичано кученце.

— Защо — попита Кейл, докато сестра Врай отдели една-две мълчаливи минути да довърши писанията си, а Поли го зяпаше злобно, макар той да знаеше, че това е невъзможно, — защо не лекуваш откачалките в отделението? Парите ли не стигат?

Сестра Врай вдигна глава.

— Хората в онова отделение са там, защото тяхната лудост е от един конкретен вид. Болестите в главата са толкова многообразни, колкото и болестите по тялото. Не би се опитал да убедиш счупен крак да зарасне, а някои пречупвания в умовете са почти същите. Не мога да сторя нищо за тях.

— Но можеш да сториш нещо за мен?

— Не знам. Тъкмо това се опитвам да разбера.

— Ако ѝ позволиш, лошо момче такова.

— Тихо, Поли.

— Тя обаче е права. — Кейл я дари с противна тънка усмивчица.

— Наистина съм лошо момче.

— Казаха ми.

— Вършил съм ужасни неща.

— Да.

Настъпи тишина.

— Какво ще стане, ако хората, които плащат за мен, престанат да го правят?

— Лечението ти ще бъде прекратено.

— Това не е много мило.

— Не разбирам.

— Просто да спреш — след като още съм болен.

— И аз като всички други имам нужда от храна и жилище. Не принадлежа към ордена, който управлява Манастира. Теб ще продължат да те държат в благотворителното отделение, но ако аз спра да си плащам, ще ме изхвърлят.

— Да — каза Поли. — Ние не сме имали Изкупители, които да се грижат за нас цял живот.

Този път не беше поправена.

— Ами ако не те харесвам? — попита Кейл. Искаше му се да даде хаплив отговор на Поли, но не се сещаше за такъв.

— Ами ако аз не харесвам теб? — рече сестра Врай.

— Можеш ли?

— Да не те харесвам? Май си много убеден, че не бива.

— Имам предвид, да решиш да не ме лекуваш, ако не ме харесваш.

— Това притеснява ли те?

— В живота ми има много неща, за които да се притеснявам. Това дали ме харесваш, или не, не е сред тях.

При тези думи сестра Врай се засмя — приятен звънлив звук — и каза:

— Обичаш да остроумничиш. Боя се, че това е и моя слабост.

— Ти имаш слабости?

— Разбира се.

— Тогава как можеш да ми помогнеш?

— Срещал ли си много хора без слабости?

— Не чак толкова. Но нямам късмет в това отношение. Хенри Мъглата ми каза, че не бива да съдя хората въз основа на факта, че съм имал нещастieto да попадна на толкова гадняри.

— Може пък да не е просто късмет. — Сега тонът ѝ бе похладен.

— Накъде биеш?

— Може да не е само въпрос на шанс — ужасните хора и ужасните неща, които са ти се случили.

— Все още не си казала какво имаш предвид.

— Защото не знам какво имам предвид.

— Има предвид, че ти си едно ужасно момченце, което създава проблеми, където и да отиде. — Поли пак остана непоправена. Сестра Врай смени темата.

— Хенри Мъглата твой приятел ли е?

— В Светилището човек няма приятели, само хора, които споделят същата съдба. — Това не беше вярно, но по някаква причина той искаше да я ужаси.

На вратата се почука.

— Влез — каза сестра Врай. Манастирският слуга изникна тихо в рамката. Неуверен и ядосан, Кейл стана, прекоси стаята и излезе на стълбищната площадка. После се обърна, канейки се да каже нещо, и видя как сестра Врай отвори вратата към спалнята и бързо я затвори след себе си. По целия път към своята стая той мисли върху това, което бе видял или си мислеше, че е видял: прост, боядисан в черно ковчег.

— Разкажи ми за ИдрисПюк. — Беше четири дни по-късно; сеансите им започваха всеки ден по едно и също време. Поли седеше в скута на сестра Врай, но се беше облегла на подлакътника и се бе провесила през него, за да покаже пълното си отегчение и безразличие към присъствието на Кейл.

— Той ми помогна в пустинята и в Мемфис, когато бяхме в затвора.

— По какъв начин?

— Каза ми как стоят нещата. Каза ми да не вярвам нито на него, нито на когото и да било — не защото хората са лъжци, макар че мнозина са такива, а защото техните интереси не са твои интереси и да очакваш, че няма да поставят важното за тях над важното за теб, е глупаво.

— Някои биха казали, че това е цинично.

— Не знам какво значи „цинично“.

— Означава да вярваш, че другите са движени само от собствените си интереси.

Кейл се замисли върху това за момент. Накрая каза:

— Да.

— Какво „да“?

— Да, разбирам какво значи „цинично“.

— Сега пък се опитваш да ме провокираш.

— Нищо подобно. ИдрисПюк ме предупреди, макар че не беше длъжен, да помня, че понякога моите и неговите интереси ще се различават, и въпреки че би могъл да отстъпи малко в моя полза, повечето хора не биха го сторили — когато ножът опре до кокала, те ще са принудени да изберат това, което е най-добро за самите тях. И само най-големият глупак би вярвал, че другите ще поставят него над себе си.

— Значи никой не жертва собствените си интереси заради другите?

— Изкупителите го правят. Но ако това е саможертва, можеш да си я навреш в гъза.

Поли надигна бавно глава, погледна го, а после се строполи обратно с презрително пъшкане, сякаш това усилие беше напълно безполезно.

— И въпреки това ти си страшно ядосан на Арбел Матераци. Мислиш, че те е предала.

— Тя наистина ме предаде.

— Но нима не е мислила просто за своите интереси? Не си ли двуличник, задето я мразиш?

— Какво е двуличник?

— Някой, който критикува другите за същото, което прави и той самият.

— Не е същото.

— Напротив — обади се Поли иззад подлакътника на креслото.

— Тихо, Поли.

— Не, не е същото — каза той, гледайки сестра Врай право в очите. — Аз на два пъти й спасих живота, първия път противно на всякаква логика или шанс — и едва не умрях заради това.

— Тя помоли ли те да я спасяваш?

— Не помня да ме е молила да я блъсна обратно — а точно това трябваше да направя.

— Но любовта не означава ли да поставяш другия на първо място, независимо от всичко?

— Това е най-голямата глупост, която съм чувал. Защо му е на някого да го прави?

— Той е прав — обади се Поли, все още скрила глава зад подлакътника.

— Няма да ти повтарям — сгълча я сестра Врай.

— Смей се, ако искаш — но бях готов да умра за нея.

— Не се смея.

— Аз пък се смея — каза Поли.

— Тя ми казваше, че ме обича. Не съм я принуждавал да го прави. Казваше ми го и ме караше да вярвам, че е истина. Не беше длъжна, но го правеше. А после ме продаде на Боско, за да си спаси кожата.

— И цял Мемфис — баща си и всички останали? Как мислиш, че е трябвало да постъпи?

— Трябваше да знае, че ще намеря начин. Трябваше да направи, каквото направи, а после да се хвърли в морето. Трябваше да каже, че нищо на света не би я накарало да предаде онзи, когото обича, за да го изгорят жив. Макар че, преди да ме запалят, те щяха да ми отрежат топките и да ги изпекат пред очите ми. Смяташ, че си го измислям?

— Не.

— Онова, което направи, би трябвало да е непоносимо за нея. Но тя го понася доста добре.

Настъпи дълга тишина, в която сестра Врай, въпреки големия си опит с гнева на лудите, се зачуди защо ли самите стени на стаята не пламват — толкова изпепеляващ беше гневът му. Мълчанието се проточи. Тя не беше глупачка и остави Кейл да го наруши.

— Защо в стаята ти има ковчег?

— Може ли да попитам откъде знаеш?

— Аз ли? Имам очи.

— Ще се успокоиш ли, ако ти кажа, че това няма нищо общо с нашата работа?

— Не. Никой не обича ковчезите, а пък аз — хич. Настоявам.

— Не казвай нищо на този любопитко — отсече Поли.

— Иди и виж сам.

Кейл донякъде очакваше тя да откаже да говори по въпроса, макар че нямаше представа какво би сторил в такъв случай. Стана и отиде до вратата. Зачуди се в какво ли се забърква. Дали беше капан? Едва ли. Дали вътре имаше нещо ужасно? Може би. Ами ако не беше ковчег, ако бе сгрешил и щеше да изглежда глупаво? Вратата бе здраво затворена, така че не можеше просто да я бутне. Би могъл да я изрита, но това щеше да изглежда зле, освен ако от другата страна не чакаха двойка злодеи. „Какво предпочиташ — помисли си, — да бъдеш мъртъв или да изглеждаш глупаво?“ Стисна дръжката, отвори вратата, хвърли бърз поглед в стаята и отскочи назад.

— Шубе-шубе-шубелия — запя Поли.

Нямаше никакво съмнение, че беше ковчег и че стаята бе празна. С изключение на онова, което се намиреше в ковчега. Той влезе в спалнята, протегна ръка, като държеше главата си назад, и отметна капака. После отскочи бързо, с изопнати нерви. Няколко секунди се визира в съдържанието. Беше просто дърво, без подплата. Даже имаше няколко стружки в ъгъла. За миг той почувства прилив на чист ужас в гърдите си и му се стори, че ще повърне. После затвори отново капака. Върна се в съседната стая и седна на стола си.

— Е, доволен ли си, пъзльо такъв? — попита Поли.

— Защо държиш празен ковчег в стаята си?

— Не се тревожи — каза сестра Врай. — Не е за теб.

— Не се тревожа. За кого е?

— За мен.

— Страх те е от ядосани пациенти ли?

Тя се засмя на тази идея. „Приятен звук — помисли си Кейл. — Дали е красива?“

— Аз принадлежа към ордена на Йеронимитските монахини.

— Никога не съм чувал за тях.

— Наричат ги още Жените на гроба.

— И за тях не съм чувал. Не ми харесва особено как звучи.

— Нима? — Той имаше чувството, че тя се усмихва. Поли протегна шия напред и вдигна провисналата си дясна ръка по начин, който успя да изрази погнуса и презрение.

— Йеронимитите са антагонистки орден. — Тя млъкна, защото бе наясно с важността на това разкритие.

— Никога досега не съм говорил с Антагонист. Да не би да носиш това нещо на главата си, защото имаш зелени зъби?

— Не. Искам да кажа, че нямам зелени зъби и не крия нищо, макар да предполагам, че това би била добра причина. Изкупителите ли ти казаха, че Антагонистите имат зелени зъби?

— Не помня да са ни го казвали изрично. Във всеки случай, не и Боско. Просто всички го знаеха.

— Е, не е вярно. Антагонистката Хегемония, нещо като религиозен събор, обяви йеронимитите за ужасна грешка и разпусна ордена. Заповядаха ни, под заплахата от смърт, да носим ковчег със себе си в разстояние на сто мили, така че всеки да знае, че не бива да ни дава вода, храна и подслон. Носим ковчеза и унция сол.

— Защо?

— Солта на покаянието.

— А ти покая ли се?

— Не.

— Е, значи имаме нещо общо.

— Ние — заяви Поли — нямаме нищо общо с теб, безбожен главорез такъв.

— Не й обръщай внимание — каза сестра Врай.

Кейл очакваше тя да продължи, но сестра Врай виждаше интереса му и искаше да го държи в неизгодно положение.

— Е, и в какво сте съгрешили? — попита той.

— Изтъкнахме, че в Завета на Обесения Изкупител, макар той да не твърди изрично, че ереста трябва да бъде прощавана, се казва, че трябва да обичаме онези, които ни мразят, и да им прощаваме прегрешенията — не веднъж или два, а седемдесет пъти по седем. Свети Августин казва, че ако някой влезе в ерес втори път, трябва да бъде изгарян жив. Но Обесения Изкупител, който учи, че ако те ударят по едната буза, трябва да обърнеш другата и да се оставиш да те ударят пак, не е Бог, който одобрява изгарянията.

— Чух за това от Девата на Гарвановата песен — за обръщането на другата буза, де. Но ако обръщаш буза, когато хората те ударят, те ще продължат да те удрят, докато ти се откъсне главата.

Тя се засмя.

— Разбирам мисълта ти.

— Можеш да разбираш колкото си щеш — прав съм, каквото и да си мислиш.

— Явно няма да стигнем до съгласие.

— Те я изгориха.

— Кого?

— Девата на Гарвановата песен.

— Защо?

— Разправяше същите неща като теб. И тя се беше сдобила с копие от Завета. Само че не получи ковчег и сол, а отиде направо на кладата.

— Като казваш, че се е сдобила със Завета, имаш предвид тайно копие?

— Да.

— Антагонистите нямат тайни копия на Завета на Обесения Изкупител. Те са длъжни да го прочетат — преведен е на десетина езика.

— Може пък — каза той — да е различен Завет.

— Някои неща трябва да са същите, щом са я изгорили, задето разправяла, че Обесения Изкупител е бог на любовта, а не на наказанието.

— Щом е толкова очевидно, защо са наказали и теб, че си твърдяла същото?

— Защото хората са си такива.

— Най-голямата грешка на Бога.

— Не вярвам в това.

— Нито пък аз — Бог е най-голямата грешка на човечеството.

— Измий си устата със сапун, нечестива торба с лайна!

Този път сестра Врай не смъмри Поли.

— Изглежда — заяви тържествуващо Кейл — трябва да научиш малката си приятелка на прошка.

— Може би си изчерпал лимита си — отвърна сестра Врай.

— Седемдесет пъти по седем — изсмя се Кейл. — Остават ми още мно-о-ого. Няма да се измъкнеш толкова лесно.

— Може би. Зависи колко тежки са извършените от теб грехове.

— Обесеният Изкупител споменава ли такова нещо?

— Не.

— Ами, ето на.

— Не ми казваш истината.

— Никога не съм твърдял, че ще ти я казвам. Че коя си ти? Не съм длъжен да ти казвам нищо, ако не желая.

— Имам предвид, за Девата на Гарвановата песен.

— Направих каквото ми беше по силите, за да я спася. — Вече не се чувстваше толкова тържествуващ. — Това е всичко.

— Не ми се вярва. Бъркам ли, като си мисля, че имаш да кажеш още нещо?

— Не, не бъркаш.

— Тогава защо не ми го казваш?

— Не се страхувам да ти го кажа.

— Не съм казала, че се страхуваш.

— Напротив, каза го.

— Добре, съгласна съм. Казах го.

Той се взря в мрежата от ситни дупчици, покриваща очите ѝ. Може пък да е сляпа, помисли си, и да си губя времето. Тъпо. Тъпо. Тъпо.

— Подписах заповедта да бъде пречистена.

— Пречистена?

— Изгорена на клада. Жива. Виждала ли си някога такава нещо?

— Не.

— По-лошо е, отколкото звучи.

— Вярвам ти.

— Гледах изгарянето ѝ.

— Това необходимо ли беше — да се замесваш толкова непосредствено?

— Да, необходимо беше.

— Защо?

— Не ти влиза в работата.

— Но те тормози.

— Разбира се, че ме тормози, мамка му! Тя беше чудесно момиче. Смело. Много смело, но глупаво. Нищо не можех да сторя.

— Сигурен ли си?

— Не, не съм сигурен — току-виж, можех да скоча на вълшебно въже и да се измъкна с бой от площад с пет хиляди души, ограден със стени, високи двайсет стъпки. Да, точно това трябваше да направя.

— Налагаше ли се да подпишеш?

— Да.
— Налагаше ли се да присъстваш?
— Да.
— Налагаше ли се да присъстваш? — повтори тя.
— Отидох, защото смятах, че трябва да страдам... задето подписах... макар че нямаше какво друго да сторя.
— Значи си направил всичко по силите си. Това е моето мнение.
— Какво облекчение. — Гласът му бе тих, но язвителен. — Мислиш ли, че и тя би сметнала същото?
— Не мога да кажа.
— Там е проблемът, нали? Прощаваш ли ми за онова, което й причиних?
— Бог ти прощава.
— Не те питах за Бог. Ти прощаваш ли ми?

[1] Превод: Александър Шурбанов. — Б.пр. ↑

8.

За оръжията и човека пея аз, и за сирене; за яростта на Томас Кейл, и за задоволително снабдяване с овес за конете, доставен на точното място, в точния момент. Пея за хиляди хора, поели надолу към обиталището на смъртта, леш за псетата и птиците, и за осигуряването на палатки, готвачи, вода за десет хиляди души сред гола пустош; пея за изобилие от смазка за осите и готварска мазнина.

Представете си пикник със семейството и приятелите. Помислете си за неуспеха да се съберат всички в уреченото време и място („Стори ми се, че каза дванайсет часа“; „Мислех, че трябва да се срещнем при бряста в другия край на града“). Помислете си за безкрайно объркващите се неща: изгубения мармалад, рояка пчели на мястото за пикник, дъжда, разгневения фермер, кавгата между братя, назрявала в течение на двайсет години. А сега си представете бикове на войната, пуснати на воля, за да донесат края на човечеството. Довеждането на апокалипсиса изисква сирене, готварска мазнина, овес, вода и смазка за осите — да се състави поръчка за тях и да бъде изпълнена. Затова Боско не се биеше, а губеше времето на крале, императори, върховни владетели, управници и техните армии от министри и заместник-министри на това или онова с безкрайна поредица от договори, пактове, протоколи, обети и съглашения. Всички те бяха предназначени да осигурят достатъчно място и време за съществените дреболии, за да може заличаването на човешкия род да стане възможно. Краят на света бе отложен за догодина.

Тъй като в стотици укрепени градове по целия свят месец след месец не се случваше нищо особено, възникнаха други, по-непосредствени заплахи: болести, страх, пропускане на сеитбата, инфлация, копнеж по дома и надежда, че всичко някак си ще се оправи от само себе си. Бежанците започнаха да се връщат по домовете си. В резултат на това, в Испански Лийдс епидемията от коремен тиф заглъхна, когато едно старо бунище, отворено поради наплива от разтревожени селяни, което пропускаше човешки изпражнения във водните запаси, причинявайки заразата, бе закрито като вече ненужно.

Тревър Лугавой се оправи, както и Кевин Мийтърд; последният се яви на дадения му адрес и се хвана на работа — пренасяне на чували зърно през града.

Матераците продължаваха да живеят като велика фамилия, споletяна от тежки времена. Нямаха пари, но все пак разполагаха със своеобразен капитал: умовете на Випонд и ИдрисПюк и винаги надеждния златен стандарт на снобизма. Дори най-навъсеният преуспял уличен търговец, натрупал състояние от продажба на бекон или конски туткал, откриваше, че в живота му липсва нещо, щом се сблъскваше с презрителното високомерие на жените Матераци: хората като него бяха обикновени като калта, и само една красавица Матераци можеше да започне да премахва това петно. Представете си: да имаш жена с хилядолетно име, което може да бъде предадено на децата ти. Какъв триумф! Под сърдитото перчене душата ти на уличен търговец вече няма да звънти на фалшиво. А единственото, от което имаш нужда, за да влезеш в голямото добрутро, бе най-безпристрастният от всички изравнители: купища пари.

Мъжете Матераци може да бяха негодници, но не и сноби като жените и дъщерите си. Отнасяха се към заможното простолудие на Испански Лийдс с онази привързаност, която проявяваха към конете и кучетата си. Тези коне и кучета бяха толкова обичани, че си въобразяваха, че са им равни. Трябва да се каже обаче, че Матерациените, както започнаха да наричат жените в Испански Лийдс, не винаги бяха готови да направят върховната саможертва — да си вземат мъж от семейство, натрупало парите си от туткал или мармалад. Но с времето реалностите за това, което е необходимо да правиш, когато си специален, но нямаш специални умения, принудиха мнозина от тях да поемат ридаещи по пътеката към амвона с бъдещ съпруг, натрупал състояние от претопена мазнина или свински изрезки. Випонд беше наложил данък върху тези съюзи, но притокът на пари бе крайно недостатъчен, въпреки яростните му настоявания към главите на Десетте фамилии да „набият малко разум“ в главите на дъщерите си. Старата му политика да обединява своя мозък с парите на Матераци сега се свеждаше само до първото. В тази ситуация ИдрисПюк и Томас Кейл бяха неговият заместител на съкровищница. Завръщането на ИдрисПюк от Манастира с вестта какво се е случило му подежда разочаровашо, макар и по не толкова лични причини,

както за полубрат му. Той се възхищаваше на Кейл и бе очарован от него, но не изпитваше никаква лична привързаност. Въпреки това Випонд се надяваше, че момчето вече е по-добре.

— Струва ли си да се занимаваме с Кейл? — попита той ИдрисПюк. — Кажи ми честно. Залогът е прекалено голям за неискреност.

— Защо искаш да съм честен с теб? — бе раздразненият отговор. — Нямах право да настояваш за такова нещо. Той е такъв, какъвто е.

— За това няма спор.

— Ако искаш да го изоставиш, можеш да изоставиш и мен.

— Не драматизирай — още малко, и ще запееш ария. Грешка на езика. Да се престорим, че не съм казал нищо.

И така, колкото и да беше закъсал за пари, Випонд пращаше на всеки две седмици вестоносец до Кипър, за да задоволи исканията на Кейл за информация: карти, книги, слухове и всякакви доклади, които Випонд и ИдрисПюк успеят да заемат или откраднат. В замяна, макар и бавно, пристигаха неговите карти, догадки и убеденост по въпроса: какво би сторил Боско, как би могъл да бъде обезсърчен, какъв е минималният брой войници и ресурси за целта. Причината за това бавене беше една: Кейл беше болен, и състоянието му не се подобряваше. Понякога изглеждаше, че се оправя: спеше по дванайсет часа на ден вместо по четиринайсет, можеше да ходи по половин час на ден и да работи също толкова. Но после пристъпите, повръщането и ужасната отпадналост се връщаха. По някаква причина, която нито той, нито сестра Врай можеха да определят, болестта се развиваше на приливи и отливи, подчинявайки се единствено на свои собствени закони.

— Може да е от луната — предположи Кейл.

— Не е — отвърна сестра Врай. — Проверих.

Поли беше сигурна какъв е проблемът.

— Ти си едно много непослушно момче, изтощено от злоба.

— Дървената кратуна може и да е права — каза Кейл.

— Може, макар че е много нахално от нейна страна да нарича някой друг непослушен. Ти си изтощен от злобата на другите. Изкупителите са я налели в теб, и сега душата ти се опитва да я изплюе.

— Не може да е останало много.

— Ти не си погълнал развалена свинска пържола — погълнал си мелница.

— Едно от ония неща, дето се въртят на вятъра ли?

— Не, мелничка за сол. Вълшебна мелничка за сол, като в приказката.

— Никога не съм я чувал.

— Едно време морето било пълно със сладка вода. Веднъж един рибар извадил с мрежата си стара лампа. Щом започнал да я търка, от нея излязъл дух, който бил затворен вътре от зъл магьосник. За награда духът му дал мелничка за сол, която можела да произвежда сол вечно. После духът отлетял, но старият рибар бил тъй изморен, че изпуснал мелничката и тя паднала на морското дъно, където солта продължила да се изсипва от нея безспир. Затова морето е солено.

— Не знам за какво говориш.

— Трябва да накараме мелничката да спре да мели. Трябва да намерим някакво лекарство.

— Крайно време е.

Сестра Врай не реагира. Поли не беше толкова сдържана.

— Неблагодарен хулиган!

— За какво да съм благодарен? — попита той, все още насочил поглед към сестра Врай, която се обърна към куклата.

— Той е прав. Трябва да се справяме по-добре.

— Тази кукла да не е част от религията ти?

— Не. Поли си е Поли.

Така всичко изглеждаше по-странно, отколкото на пръв поглед. Вярно, че той се бе сепнал, когато ги видя за първи път. Но от друга страна, беше свикнал — дори очакваше — всеки, който е облечен като свещеник или монахиня, да изразява необичайни вярвания и да се държи чудато.

Молитвата на Изкупителите преди закуска заявяваше твърдата им вяра в Осемте невъзможни неща. През почти всяка минута, всеки ден от живота му, му бяха говорили за дяволи, летящи във въздуха наоколо, или за ангели до рамото му, които ридаят, щом съгреши. Смахнатото поведение и шантавите вярвания бяха нещо нормално за него. Дори не се впечатли кой знае колко от таланта на сестра Врай да говори с различен глас, който сякаш идваше от Поли — беше виждал

вентрилоквисти пред Червената опера в дните, когато имаше борби с бикове.

Един ден той почука на вратата на сестра Врай, но не получи отговор. Отлично съзнаваше, че трябва да почука още веднъж, и въпреки това отвори вратата след най-кратката възможна пауза. Надяваше се, разбира се, да заvari сестра Врай без нейния затъмнител (тя му беше казала как се нарича булото ѝ, когато я попита). Тя със сигурност не би го носила, когато е сама, нали? Може би дори щеше да успее да я заvari гола. Дали щеше да има пищни гърди с червени зърна, големи колкото чинийките за чай на приемите на Матераците? Беше си я представял такава. Или пък щеше да е грозна и стара, с кожа, провиснала от гръдния ѝ кош като мокро пране на простора? Или пък нещо друго, което изобщо не му е минало през ума? Смътните му надежди обаче бяха разбити. Той влезе тихичко — дори котка би му завидяла. Тя седеше на стола си, но спеше и похъркваше леко; и Поли също, макар и с напълно различен тон и ритъм. Хъркането на сестра Врай беше като на малко дете, тихо и ниско. Това на Поли беше като на старец, потънал в злобни сънища.

Той седна и известно време ги слуша как похъркват и свирят. Чудеше се дали да не претърси спалнята. Стана, но реши да не го прави. Приблужи се до нея и започна да надига воала ѝ.

— Какво правиш, проклето изчадие?

— Търся нещо, което загубих — отвърна Кейл.

— Е, няма да го намериш тук — заяви Поли.

Кейл пусна крайчеца на воала също толкова внимателно, колкото го бе хванал, после отиде и седна с невинността на лоша котка. Седя така цяла минута, а Поли се взираше в него.

— Ще я събудиш ли? — попита той куклата.

— Не.

— Бихме могли да си поговорим — каза любезно Кейл.

— Защо?

— Ами, за да се опознаем.

— Знам за теб повече, колкото ми се иска — отвърна Поли.

— Щом ме опознаеш, съм свестен.

— Не, не си.

— Мислиш ли, че разбираш какъв съм в действителност?

— А ти мислиш ли, че не разбирам?

Сестра Врай продължаваше да спи.

— Какво съм ти направил?

Във въпроса не се криеше обида, а просто любопитство.

— Отлично знаеш.

— Не, не знам.

— Тя — каза Поли и погледна сестра Врай — е изтъкана от благородство, доброта и щедрост.

— Е, и?

— Слабостта ѝ, макар аз да я обичам заради нея, е, че тези велики дарби, които раздава на другите, задушават страха, който трябва да изпитва от теб.

Макар че се опита да не го покаже, Кейл беше разтърсен от това.

— Тя няма причини да се бои от мен.

Поли изпъшка нетърпеливо.

— Мислиш си, че хората трябва да се боят само от онова, което можеш да им причиниш — че можеш да ги фраснеш по носа или да им отрежеш главите? Тя се страхува от това, което си — от това, което душата ти може да причини на нейната.

— Какво е това странно бръмчене в ушите ми? — каза Кейл. — Прилича на думи, но в тях няма никакъв смисъл.

— Разбираш за какво говоря. Мислиш си го не по-рядко от мен.

— Не, не разбирам, защото всичко, което приказваш, са пълни безсмислици.

— Ами, сецаш се... ти заразяваш другите... отлично знаеш, сополиво дребно тарикатче.

— Не съм сополив. Никой никога не ме е чувал да подсмърчам. И имаш късмет, че не знам какво е „тарикатче“.

— Иначе какво? — попита тържествуващо Поли. — Ще ми отрежеш главата ли?

— Ти нямаш глава. Направена си от вълна.

— Не съм — възкликна възмутено Поли. — Но поне не страдам от убита душа.

В този момент той за първи път чу Поли да ахва — гузната реакция на човек, който се е изтървал неволно.

— Какво говориш?

— Нищо — заяви Поли.

— Не е нищо. Защо си толкова гузна? От какво те е страх?

— Не и от теб, във всеки случай.

— Каж ми тогава, човече с вълна вместо мозък.

— Заслужаваш да ти кажат. — Поли извърна очи от спящата сестра Врай, която продължаваше да хърка като двегодишно дете. Пауза. Обмисляне. След това Поли се взря пак в Кейл — както му се стори, с цялата доброта, която веднъж бе зърнал в очите на една невестулка, ядеща заек. Тя вдигна глава за миг, изгледа го с пълно безразличие, а после продължи да яде.

— Чух я да говори с директорката, когато си мислеше, че спя.

— Мислех, че вие двете знаете всичко една за друга — като добри дружки.

— Не знаеш нищо за нас двете. Мислиш си, че знаеш, но всъщност не е така.

— Продължавай. Усещам, че левият ми крак изтръпва.

— Сам си го изпроси.

— Вече усещам, че и другият крак реши да си даде малко почивка.

— Убитата душа е най-лошото нещо, което може да ти се случи.

— По-лошо и от смъртта ли? По-лошо от това да умираш в продължение на пет часа с висящи от корема ти карантии? И черният ти дроб да капе от стомаха? — Кейл го описваше жестоко, но не по-жестоко, отколкото беше.

— Убитата душа — каза Поли — е жива смърт.

— Продължавай, че си имам и друга работа.

Истината обаче бе, че не му се понрави как звучеше това, нито пък погледът на Поли, дори тя наистина да имаше вълна между ушите.

— Убитата душа е нещо, което се случва с деца, които получат повече от четирийсет удара в сърцето.

— А ударите в главата броят ли се? Аз никога не съм получавал удар в сърцето.

— Те са убили радостта ти — така каза тя.

— И изобщо не лъжеш, а? Сбърках за вълната. Тоя твой гнусен език звучи, все едно е направен от космите по задника на ебач на овце — или поне го смятам за много вероятно.

— Аз не мисля, че радостта ти е мъртва.

— Не ми пука какво мислиш.

— Радостта ти се крие в опустошението — да сееш разруха и гибел, ето кое носи радост на душата ти.

— Това е скапана лъжа! Ти беше тук, когато разказах на Врай...

— Сестра Врай!

— ... когато й разказах за момичето, което спасих в Светилището. Дори не го познавах.

— И до ден-дневен съжаляваш за това.

— Шегувах се.

— Никой не се засмя — всъщност, никой не се смее, когато си наблизо, или поне не за дълго.

— Отървах се от Кевин Мийтърд.

— Така твърдиш ти.

— Спасих Арбел Матераци.

— Но тогава не си разсъждавал с душата си, нали? А с пишката.

— Спасих и брат й.

— Вярно — призна Поли. — Съгласна съм, че в този случай си сторил добро.

— Значи грешиш, сама го каза — отсече подозрително Кейл.

— Не съм казала, че сърцето ти е мъртво. Много хора с мъртва душа имат сърце, и то добро сърце. Бас ловя, че си бил чудесно момченце. Бас ловя, че би могъл да пораснеш истински добродушко. Но Изкупителите са те взели, убили са душата ти, и толкова. Не всеки може да бъде спасен. Някои рани са прекалено дълбоки.

— Да пукнеш дано! — Той беше разтърсен.

— Вината не е твоя — заяви с наслада Поли. — Не зависи от теб. Не си се родил лош, но въпреки това си лош. Нищо не може да се направи. Бедничкият Кейл. Нищо не може да се направи.

— Тя не вярва в това — каза той, вперил поглед в сестра Врай.

— Напротив.

— Никога не го е казвала.

— Не е нужно. Аз знам какво си мисли, още преди да си го е помислила. Ти ще я накараш да страда, нали?

— Сестра Врай ли?

— Не сестра Врай, идиот такъв — онази вероломна кучка, за която все мрънкаш.

— Никога не съм я наранявал.

— Не, все още не си. Но ще го направиш. И когато прекосиш тази река, всички ще страдаме — защото, умре ли тя, нищо няма да може да те спре. Знаеш за коя река говоря, нали?

— Пак чувам онова бръмчене в ушите си.

— Реката, от която няма връщане — ВОДИТЕ НА СМЪРТТА, — а отвъд тази река лежи БЕЗУТЕШНАТА ЛИВАДА. Натам си се запътил, младежо. Отчаянието е твоята цел. Ти си солта в раната ни. Воняш на нещастие, и скоро тази воня ще изпълни целия свят. — Поли вече почти крещеше. — Щях да те съжалявам, ако нямаше всички да си го отнесем в резултат на това. Ти си ангелът на смъртта, и още как — воняш на смърт. Прекоси реката, от която няма връщане, до земята на загубеното доволство, долината на смъртната сянка...

Поли така бе повишила глас, че сестра Врай се събуди със силно изхъркване и каза:

— Какво?

Настъпи тишина.

— А, Томас, ти ли си? Май съм заспала. Отдавна ли си тук?

— Не — каза Кейл. — Току-що идвам.

— Съжалявам, не се чувствам много добре. Да продължим утре, ако не възразяваш.

Кейл кимна.

Сестра Врай стана и го изпрати до вратата. Тъкмо преди да си тръгне, го попита:

— Томас, Поли нищо ли не ти каза, докато спях?

— Не вярвай на нито една дума на това сополиво дребно тарикатче! — изпищя разтревожената Поли.

— Млък — нареди сестра Врай.

Кейл я погледна. Станалото бе трудно разбираемо дори за момче, което от най-ранна възраст е пило до насита от извора на чуждата странност.

— Не — каза той. — Не каза нищо, пък и да беше казала, нямаше да ѝ обърне никакво внимание.

9.

— Лесно ти е да го кажеш. Позволявал ли си някога на друг мъж да те милва?

— Не, доколкото помня.

Кон спореше с лорд Випонд пред погледите на Арбел и очарования ИдрисПюк.

— Кралят някога докосвал ли те е? — попита Арбел, не съвсем търпеливо.

— Не.

— Тогава за какво е целият този шум?

— Всеки философ може да изтърпи зъбобола — каза Кон на жена си — освен онзи, който наистина го има.

Това беше позоваване на една от най-грижливо шлифованите сентенции на ИдрисПюк.

— Е — рече Випонд, — щом искаш да си разменяме баналности — това беше насочено към брат му, — какво ще кажеш за тази: всеки проблем е и възможност?

Затруднението и златният шанс, който обсъждаха, включваше крал Зог, владетел на Швейцария и Албания, който бе проявил специфичен интерес към Кон Матераци. Разбира се, мнозина други изпитваха същото към високия рус младеж, толкова силен и грациозен, с неговите непринудени маниери и откритост към всичко. Самонадеяният малък негодник отпреди по-малко от година бе принуден да порасне, и го беше направил по толкова привлекателен начин, че изненада дори своите обожатели. Арбел, която някога си падаше по глезеното момче — макар в резултат на това да се отнасяше към него хладно и дори пренебрежително, — откри, че се влюбва в него. Малко късно, може би, предвид че бяха женени вече над седем месеца и имаха син, чиято ранна поява и висок ръст породиха някои недоброжелателни слухове. Въпреки че определено беше по-покорен от преди, Кон си имаше граници. Една от тях бе отвращението му към всичко у неговия кралски обожател: лекьосаните му дрехи („Мога да ви изброя всичко, което е ял през последния месец“), езикът му

(„Подмята се в устата му като мокър чаршаф на простора“), ръцете му („Все опипва или себе си, или панталоните на фаворита си“), очите му („воднисти“), краката му („огромни“) и дори стойката му („Отблъскваща!“).

— Кралят — каза Випонд — държи всички ни в ръцете си, и нещо повече. Всяка страна, изнервена от Изкупителите, гледа към него за знак какво може да се направи. Без него Матераците ще се стопят до едно нищо — тоест, жена ти, детето ти и ти.

— Значи искаш да му лижа задника?

— Кон! — сгълча го остро жена му. Настъпи неприятна пауза.

— Съжалявам — каза накрая Кон.

— Чувал съм и по-лоши работи — отбеляза Випонд.

— Може ли да кажа нещо? — обади се ИдрисПюк.

— Налага ли се? — попита Випонд.

ИдрисПюк се усмихна и погледна Кон.

— Мило момче — започна той и му намигна така, че другите да не видят: знак, че е на негова страна и заговорничат срещу останалите двама.

— Ако ме докосне, ще му отрежа скапаната глава — заяви Кон, прекъсвайки опита на ИдрисПюк да се оправи с него.

ИдрисПюк се усмихна отново, докато другите въздишаха и правеха раздражени физиономии.

— Няма да му отрежеш главата, защото няма да му позволиш да те докосне.

— Ами ако все пак го направи?

— Ставаш, поглеждаш го така, все едно си виждал по-красиви неща да излизат от задното отворстие на куче, и излизаш мълчаливо от стаята. Без да казваш нищо!

— Ако това е най-доброто, което можеш да измислиш, хич да не те задържа — отбеляза саркастично Випонд.

— Кралят е сноб — обясни ИдрисПюк — и като всички сноби копнее да обожават някого. Цял живот е търсил човек, който да го гледа отвисоко, за да го дари с обожанието си. Кон прилича на млад бог — млад бог с потекло, което може да бъде проследено назад чак до големия мраз. Кралят е омаян.

— На мен ми идва наум друга дума — промърмори Кон.

— Е, може би и това също. Но той иска да се отнасяш към него с презрение. Не би посмьл да те докосне. Всеки път, като го погледнеш — и не го поглеждай повече от веднъж-дваж на среща — влагай в този поглед и последната частица от своето отвращение и погнуса.

— Няма да е трудно.

— Е, значи всичко е наред.

След като реши въпроса по такъв неочакван начин, ИдрисПюк се разбъбри за вечерята, на която присъствал снощи, а Арбел изведе деликатно Кон през вратата и двамата братя останаха сами.

— Мисля, че мина много добре. — Това не беше казано от ИдрисПюк с медената интонация на самопоздравление, а от Випонд, чието мръщене се бе стопило безследно и бе сменено от израз на голямо задоволство.

— Мислиш ли, че тя схвана какво правим?

— Може би — отвърна Випонд. — Но тя е една малка хитруша. Няма да обели и дума.

— Между другото, не си прав — отбеляза ИдрисПюк.

— Какво имаш предвид?

— Ти каза: „Всеки проблем е и възможност“. — ИдрисПюк отиде до прозореца, за да улови последните лъчи на залязващото слънце. — А аз винаги казвам: „Всяка възможност е и проблем“.

Хенри Мъглата беше смутен, но по един необичаен начин, сякаш току-що от небето е паднала риба и е тупнала точно пред него. Преди два дни беше бръкнал в джоба си, за да плати за пакет пури в Магазина за здравословен тютюн на господин Собрание, и откри, че дребните му монети са изчезнали и са заменени с морков. По-точно — морков, не много умело издялан във вид на еректирал пенис с думата „ТИ“, изрязана върху тестисите. В крайна сметка той реши, че е станал жертва на някакъв джебчия-шегобиец. А въпроса защо един умел крадец ще му краде дребните от левия джоб, но не и портфейла от десния, който съдържаше близо трийсет долара, Хенри изтласка в дъното на ума си. Сега обаче тази чудатост не желаше да остава там, защото се бе случило отново. Този път откри твърдо сварено яйце с изрисувани на черупката две опулени очи като на селски идиот и уста с провиснал от единия ѝ край език. От другата страна пишеше:

Цяла нощ Хенри Мъглата умуваше какъв ли може да е смисълът на тези две шеги и дали представляват заплаха или не. После на вратата се потропа; той отвори, като взе предпазната мярка да скрие дълъг нож зад гърба си. Но посетителят му имаше благоразумието да стои по-надалеч.

— Значи ти си бил?

— Че кой друг? — каза Клайст. — Никой друг не те знае какъв си смотаняк.

Хенри Мъглата така се зарадва да види стария си приятел, че конското, което му дръпна, задето е избягал от тях в Келявите земи, продължи по-малко от пет минути. После двамата седнаха, запалиха пури от Магазина за здравословен тютюн на господин Собрание и си наляха остатъка от една бутилка ужасно швейцарско вино. Разбира се, и двамата имаха да споделят необичайни събития.

— Първо ти, защото си най-грешен — каза Хенри Мъглата и остана смаян, когато Клайст внезапно избухна в неудържим плач. Мина половин час, преди да се съвземе достатъчно, за да му разкаже какво е станало. Докато слушаше, Хенри Мъглата пребледня, а после почервения от гняв и възмущение.

— Хайде, хайде — каза той на плачещото момче, тупайки го по рамото, защото не знаеше какво друго да стори. — Хайде, хайде.

Не целият свят е сцена, а всяка човешка душа. Списъкът с действащите лица във всяка от душите ни е дълъг и разнообразен; повечето се редят на опашка зад кулисите, която се точи по тъмните коридори чак до мазето, и никога не получават роля. Дори онези, които успяват да стигнат до сцената, само държат копие или обявяват пристигането на краля. В тази търпелива, но най-вероятно обречена на разочарование опашка от вътрешни същности, чакащи шанса да излязат наперено на бял свят, обикновено откриваме нашия вътрешен глупак, нашия личен лъжец, нашия неразкрит дръвник, до него — нашето най-мъдро и най-добро „аз“; нашия герой, а после нашия страхливец, нашия измамник и нашия светец, а до него нашето дете,

после нашия калпазанин, нашия крадец, нашата пачавра, нашия принципен човек, нашия чревоугодник, нашия безумец, нашия мъж на честта и нашия главорез.

И ето че тази нощ отпред на опашката в душата на Хенри Мъглата неочаквано бе извикана най-опасната (поне за самия Хенри) същност: онази част от него, която вярваше в справедливостта и честността.

Кейл се справяше с миналото си, като пребиваваше в състояние на почти непрекъснат гняв; Клайст — чрез презрение към всичко, което би могло да докосне сърцето му, а Хенри Мъглата — чрез бодрост пред лицето на бедите. Стратегиите на първите двама претърпяха неуспех (Кейл беше полудял, а Клайст се беше влюбил) и сега бе ред на Хенри Мъглата. Мисълта, че един от тях може да се ожени и да създаде друго човешко същество — истинско бебе, розово, мъничко и безпомощно — му вдъхна тъй дълбока ярост към Изкупителите, че смъртта на жената и детето на Клайст от техните ръце запламтя като самото слънце. Затова той призова най-лудата си същност: онази, която искаше животът да е честен, причиняващите зло да бъдат наказани и да има справедливост за всички.

Докато изтощеният Клайст хъркаше в злочесто забвение на леглото, Хенри Мъглата изпуши и последния фас от своя „здравословен тютюн“ и се зае да съставя подмолния си и неблагоприятен план. Прокудена в края на душевната му опашка, неговата по-мъдра същност го призоваваше да се бави, да шикалкави, да кръшка, да отлага колкото може по-дълго момента, в който да посвети себе си и другите на делото на смъртта. Но той чуваше само гласа на яростта.

Ако ИдрисПюк знаеше какво е намислил Хенри Мъглата, щеше да получи удар — но вместо това се наслаждаваше на пълния успех на плана си за манипулиране на Кон в историята с краля. С всеки пренебрежителен поглед и всяка презрителна въздишка Зог хлътваше все повече по младежа. Най-сетне бе стигнал рая на снобите: беше срещнал някого, достоен да го гледа отвисоко.

Колкото и бързо да бе дошло издигането му, а с него и издигането на всички Матераци, дори най-страстните обожатели на

Кон останаха изумени от вестта, че кралят ще го прави командир на всичките армии на Швейцария и Албания. Този необичаен и явно глупав ход, предвид гибелната заплаха, пред която бяха изправени швейцарците, срещна по-малко съпротива, отколкото би могло, защото всички очакваха тази длъжност да се заеме от виконт Харууд, вече бившия фаворит на крал Зог — човек без никакъв военен опит и талант. От надежден източник се знаеше, че щом разбрал за назначението на Кон, Харууд се оттеглил в спалнята си и плакал цяла седмица. По-неприличните слухове, които сигурно не бяха верни, нашепваха, че пенисът му се бил свил до размерите на жълъд. В светлината на това, назначението на Кон не бе толкова абсурдно, колкото изглеждаше на пръв поглед. Той се беше променил значително след погрома при Силбъри Хил. Бе се намирал на косъм от ужасна смърт и бе принуден да изтърпи да бъде спасен от човек, когото някога е тормозил и презирал. Дори ИдрисПюк, който избухна в смях, щом чу за назначението му на такъв абсурдно влиятелен пост, след няколко дни на срещи с Кон и Випонд започна да осъзнава, че поражението, смъртта и унижението от Силбъри бяха преобразили младежа. Ето един човек, който беше възпитан да се бие и бе усвоил горчивите си уроци рано. В допълнение към това Кон, по съвета на Випонд, слушаше внимателно ИдрисПюк и изглеждаше искрено възхитен от свършената от него работа за приближаващата война с Изкупителите. Кон не биваше да знае, че по-голямата част от информацията е предоставена от Томас Кейл.

— Ами ако Кейл се върне? Как ще го приеме Кон? — поинтересува се ИдрисПюк.

— Той знае ли? — попита Випонд.

— Какво?

— Онова, което е по-добре да не знае.

— Вероятно не. Ако си мислим за едно и също.

— Едно и също е.

— А има ли вероятност той да се върне — имам предвид Кейл? — попита брат му.

— Очевидно не.

Този отговор прозвуча нещастно и щеше да е още по-нещастен, ако той можеше да види момчето, което за негова изненада продължаваше да му липсва все тъй силно. Кръговете около очите на

Кейл бяха станали още по-тъмни, а кожата му — още по-бяла от изтощителното повръщане, което го връхлиташе, понякога за няколко секунди, понякога за часове. Някои дни бяха по-добри от другите — даже имаше седмици, в които той си мислеше, че болестта може би си отива. Но пристъпите винаги се връщаха, рано или късно, по-силни или по-слаби в зависимост от собствените си прищевки.

По време на една от тези по-добри седмици сестра Врай каза, че искала да се качи на билото на един близък хълм — както за да провери дали са верни слуховете, че на върха растели син градински чай и оранжева мелия, така и защото се говореше, че гледката оттам към морето и планините била най-хубавата в Кипър.

— Може да е хълм — каза задъханият Кейл след стотина стъпки изкачване, — но ми се струва като цяла планина.

Оказа се добре, че тръгнаха рано, защото Кейл трябваше да си почива на всеки няколкостотин метра. При шестото спиране той заспа; спа близо час. Сестра Врай се поразходи сред сухите шубраци и ронливата земя. Макар че през последните няколко месеца бе валило малко, навсякъде между трънливите дървета и храсти се мяркаха приятни за окото цветни петънца — червена метличина, желтак и мъничките яйцевидни цветове на уроката.

Когато тя се върна, Кейл беше буден. Изглеждаше блед, с още по-тъмни кръгове около очите.

— Да се връщаме — реши сестра Врай.

— Няма да стигна до върха, но може да продължим още малко.

— Хленчиш като женчо — обади се Поли.

— Един ден — отвърна шепнешком Кейл — ще те разнищя и ще изплета на някого нов задник.

На около хиляда и петстотин стъпки над тях и двеста стъпки под върха имаше V-образна ровина, издълбана в хълма от зимните дъждове. Това беше най-лесният път нагоре; там Двамата Тревър и Кевин Мийтърд чакаха минаването на Кейл и сестра Врай. Кевин беше въодушевен като паленце, но Двамата Тревър се чувстваха неспокойни. Отлично съзнаваха, че железният закон за непредвидените последици важи с още по-голяма сила за планираното убийство, отколкото за всякакви други начинания. Те винаги замисляха покушенията си като

история, в която веригата от събития може да бъде нарушена във всеки един момент от банална дреболия. Бяха се провалили в опита си да убият ерцхерцог Фердинанд в Сараево, защото кочияшът, заменил в последния момент обичайния кочияш, който същата сутрин си порязал ръката, докато сменял едно колело за по-сигурно, се беше паникьосал от набързо дадените му указания къде да кара и бе направил погрешен завой не веднъж (Двамата Тревър бяха предвидили това), а два пъти. Ако бяха успели да убият дъртия глупак, който знае какви можеше да са последиците — но не успяха, затова се случи нещо съвсем различно.

Завръщането на Двамата Тревър в Испански Лийдс беше в известен смисъл добре дошло фиаско. Кити изглежда повярва на уверенията им, че макар да не могат да разкрият делата на клиента си, те не застрашават по никакъв начин интересите на Кити (това не беше вярно, но никой от страните не знаеше, че другата има интерес към Томас Кейл). Кити предположи, че тук вероятно са замесени Изкупителите, но докато политическата ситуация бе толкова объркана, той не искаше да ги настройва срещу себе си без сериозна причина. Беше обмислил, разбира се, варианта Двамата Тревър да изчезнат безследно в сметищата на Оксирикус, просто за по-сигурно. Но реши, че в случая по-сигурното е да ги пусне да си вървят — за голямо раздразнение на Кадбъри, предвид усилията, които бе положил, за да ги върне. Освен че си запазиха живота, на Двамата Тревър им провървя и в още нещо: разбраха къде се е подслонил Кейл, докато Кевин Мийтърд проглушаваше ушите на Лугавой с фукните си. Кевин с голяма радост бе узнал за репутацията на Томас Кейл като безмилостен главорез, и бе твърдо решен да съобщи на всички, че редовно е пердашил хубавичко този прочут корав тип. Всъщност, никой не му вярваше, но външният му вид, както и разпалените му хвалби, изнервяха хората. Ако тялото на един човек е най-доброто изображение на душата му, Кевин явно бе от онези личности, които е по-добре да избягваш. Това доведе до оплакванията пред Тревър Лугавой от работодателя му и до разтърсващото откритие къде точно се намира Кейл.

— Не ми харесва абсурдно добрият късмет — каза Тревър Ковтун. — Напомня ми за нелепо лошия късмет.

Тримата бяха пристигнали в Йоксхол — град до Манастира, точно в деня преди разходката на Кейл и сестра Врай по хълма Бигин.

От сто години насам Йоксхол беше градче с минерални бани, където сравнително заможните идваха да се къпят и да посещават роднините си в Манастира, израснало там с вярата, че местният горещ извор подпомага лечението на хората, страдащи от „нерви“. Сега, извън сезона, беше лесно да се наеме жилище с изглед към манастирските порти. Нямаше начин да разработят точен план, докато не проучат щателно терена и не съставят някоя и друга стратегия за измъкване. Рано тази сутрин, докато закусваха, при тях дотича развълнуваният Кевин, комуто бе възложено да наблюдава портите, и докладва, че Кейл и някаква странна монахиня, която бил виждал веднъж-дваж в Манастира, са се насочили към хълма Бигин. Те ги последваха, осъзнавайки, че продължаващият подозрително добър късмет им предоставя златна възможност, макар че Двамата Тревър не вярваха в златните възможности. Беше ясно, че Кейл и монахинята са се запътили към върха, но постоянно спираха за почивки, така че тримата успяха да ги изпреварят с много, въпреки че бяха принудени да поемат по далеч по-стръмен маршрут, за да огледат ровината в склона на хълма, за която Кевин ги уверяваше, че ще е отлично място за засада. Оказа се прав — може да беше грозен и противен, но не беше глупав. Всъщност, когато не се хвалеше и не караше хората да се чувстват неловко, беше хитър по един отблъскващо груб начин.

Освен неприязънта им към неочаквано добрия късмет, съществуваше и проблемът с монахинята, или каквато беше там. Не ставаше дума само за професионална неохота да убият някого, за когото не им е платено, а и за морален смут. Двамата Тревър не бяха толкова заблудени да вярват, че всеки убит от тях си го е заслужавал, макар че обикновено си беше така. Всъщност, почти винаги. Защо някой ще харчи огромните суми, нужни за наемане на Двамата Тревър, за да погуби невинна жертва? Но колкото и идеално да бе това място за убийството на Томас Кейл — който без съмнение си го заслужаваше, — нямаше начин да оставят свидетел или някого, който да вдигне тревога. Затова гледаха със странно смесени чувства как Кейл и монахинята тръгват обратно. Чувствата на Кевин Мийтярд обаче не бяха смесени: той заудря по земята от безсилие и заруга толкова силно, че Тревър Лугавой му каза да млъкне, иначе ще съжалява. Изчакаха един час, а после поеха обратно надолу мълчаливо и в лошо настроение.

Двамата Тревър не бяха единствените наблюдатели през този ден. От една безупречно поддържана богаташка къща в подножието на хълма Бигин ги наблюдаваха Даниел Кадбъри и Дийдри Плънкет.

Те бяха пристигнали късно тази сутрин по петите на Двамата Тревър. Едва когато Кейл и сестра Врай се върнаха, последвани час по-късно от двамата мъже и едрия им спътник, Кадбъри осъзна, че е бил на косъм да се провали в задачата си да защити Кейл. Или нещо се беше объркало, или по някаква причина Двамата Тревър следяха Кейл, но нямаха намерение да го убиват. Но какво можеше да са замислили, ако не убийство?

Макар и извън сезона, в Йоксхол се въртеше достатъчно бизнес от семействата на заможните луди, за да продължават нещата да цъкнат. Кадбъри не искаше да рискува да влезе в града и да се натъкне на Двамата Тревър, затова реши да прати Дийдри. Те, разбира се, я бяха виждали за кратко, когато ги върна в Испански Лийдс, но тогава тя беше облечена в обичайната си безполова шевиотена премяна. По този въпрос можеше да се направи нещо.

Кадбъри нареди на слугата, който се грижеше за къщата, да доведе шивач.

— Нали имате шивачи тук?

— О, да, сър.

— Кажи му да донесе подборка от перуки. Освен това си дръж езика зад зъбите, и кажи на шивача да прави същото. — След това му даде два долара и още пет за шивача.

— Мислиш ли, че пет долара бяха достатъчно? — попита той Дийдри, когато старецът излезе. Не се интересувахе от мнението ѝ относно таксата за мълчание, просто се опитваше да я разприказва. Трябваше да разбере дали тя знае, че е убил сестра ѝ. Колкото повече време прекарваше с тази жена, която бе дори още по-странна от покойната Дженифър, толкова повече съмнението човъркаше ума му. Дийдри не говореше много. Но зададеше ли ѝ директен въпрос, тя му отвърщаше с някакъв афоризъм — или нещо, което приличаше на афоризъм. Каквото и да казваше, то бе поднасяно с тънка усмивчица и толкова лаконичен тон, че му беше трудно да не го мисли за подигравка. Понякога тя изглеждаше мълчаливо всезнаеща, като

някакъв самодоволен Буда. Но какво точно знаеше? Дали просто не изчакваше?

— За мъдрия достатъчното е като пир — каза тя в отговор на въпроса му за парите. Дали в дълбините на тези безизразни, неотзивчиви очи не проблесна насмешка? И ако е така, какво означаваше това? Дали знаеше и изчакваше? Това беше въпросът. Дали знаеше?

Тъй като нямаше какво друго да прави, докато слугата се върне, Кадбъри се опита да почете. Извади новия си екземпляр от „Меланхоличния принц“ — старият се беше разпаднал по време на едно посещение в Оксиринкус, за да уреди отстраняването на корумпиран чиновник, отговарящ за градските сметища. Корумпиран в смисъл, че задържаше дяла от печалбите на Кити Заека, който му се полагаше поради факта, че именно Кити беше платил подкупа, за да го сложи на поста му. Когато с тъга реши да захвърли своя разпадащ се екземпляр от „Меланхоличния принц“ — толкова много спомени бяха свързани с него, — Кадбъри с интерес забеляза, че бъдещата му жертва доста умно е разделила местните кофи за смет на няколко различни вида: за храна, хартия и разнообразен боклук. Според договора му с града, той трябваше да праща хартията в Мемфис, където твърдеше, че можела да се продаде, за да покрие разходите, и това обясняваше защо офертата му е по-ниска от тази на съперниците. Това обаче беше лъжа. Всъщност, той изнасяше хартията в близката пустиня и я изгаряше там.

Сега Кадбъри отвори новия си екземпляр и започна да чете, но макар да му бе приятно да препрочита отново познатите думи („О, нимфо, в моленията си към небето спомни за всички мои грехове!“^[1]), мълчаливото присъствие на Дийдри го разсейваше.

— Падаш ли си изобщо по книги? — попита той.

— Да съставяш много книги — то няма край — отвърна тя.

— И да четеш много — то е уморително за тялото.

„Това усмивка ли беше? — помисли си той. — Да, определено беше усмивка.“

— Значи не мислиш, че знанието е хубаво нещо, а? — Нямаше никакво съмнение в обидчивия сарказъм на Кадбъри.

— Който трупа познание, трупа тъга — каза тя. Това наистина го подразни. Кадбъри беше образован човек и приемаше сериозно както

своята начетеност, така и чуждата.

— Значи не приемаш възгледа, че неосъзнатият живот не си струва да се живее? — Още сарказъм.

Тя не каза нищо — сякаш остави гневния му изблик да увисне в сухия въздух на стаята, изпълнен с пращинки в слънчевите лъчи, нахлуващи през малките прозорци. После отбеляза:

— Който е още между живите, има още надежда, понеже и куче живо е по-добре, нежели мъртъв лъв.

На Кадбъри това му прозвуча като заплаха, още по-плашеща поради факта, че бе изречена по-безизразно от обичайното.

Дали сестра ѝ беше мъртвият лъв? Дали той беше живото куче?

— Може би — каза той — едни нови дрехи ще те разведрят.

Тя се усмихна, което беше рядкост.

— Няма нищо ново под слънцето.

Двайсет минути по-късно слугата се върна с шивача, натоварен с големи чанти. Кадбъри беше обяснил, че иска Дийдри да си сложи рокля и перука — косата ѝ бе остригана почти до черепа — и да тръгне да търси Двамата Тревър. Не можеше да си представи, че те биха я познали; след като шивачът приключи работата си, и самият Кадбъри не я позна. Роклята и фалшивата коса не я бяха превърнали в красавица. Изглеждаше даже по-странно отпреди — като механична кукла, каквато беше виждал да демонстрират в двореца на Стария крал Коул в Бостън. След нанасяне на пудрата и червилото Дийдри наистина изглеждаше много странно, сякаш някой бе описал жена на сляп по рождение скулптор, който после се е опитал да я извае и тя се е получила посвоему впечатляваща, предвид ограниченията му, но все пак не съвсем убедителна. Както и да е, със сигурност щеше да свърши работа. Никой не би я познал.

Вече се беше стъмнило. Кадбъри плати на шивача и слугата, махна на Дийдри да се приближи до най-големия прозорец и вдигна фенера, за да може тя да се види, отразена в стъклото. Стори му се, че изражението ѝ омекна за миг, докато се поклащаше напред-назад, а после видя върху лицето ѝ да се изписва чиста наслада.

— Коя е тая, която възлиза от пустинята като димен стълб, накадена със смирна и тамян? — възкликна тя и се засмя.

— Никога досега не съм те чувал да се смееш — каза озадачено Кадбъри.

— Има време да се смееш — отвърна Дийдри, като се полюшваше напред-назад, възхищавайки се на отражението си — и време да плачеш.

След като получи наставления от Кадбъри какво трябва и не трябва да прави („Не позволявай Двамата Тревър да те забележат и не убивай никого“), тя излезе и я нямаше около два часа. Това даде на Кадбъри достатъчно време да разсъждава какво точно е имала предвид баба му, като казваше, че тревогите са любимото занимание на дявола.

Ако знаеше истината за Дийдри, щеше да се тревожи по-малко за себе си, но щеше да е далеч по-загрижен за успешното изпълнение на задачата им. Дийдри Плънкет, макар и да не беше слабоумна, определено влизаше в графата „простовата“. Майка ѝ, набожна членка на Простите люде, която се страхуваше повече от странността на дъщеря си, отколкото от липсата ѝ на ум, ежедневно ѝ четеше на глас от Светото писание с надеждата, че неговата мъдрост ще прогони тази странност. Опитите ѝ се провалиха — не на последно място поради влиянието на сестрата на Дийдри, покойната Дженифър, която бе също толкова странна, но имаше далеч по-пъргав ум. Дженифър беше привързана към сестра си и проявяваше силния си интелект, като измисляше игри за нея, най-малко ужасяващата от които включваше мъчения на дребни животни за изтръгване на признание, изправянето им на съд по изфабрикувани обвинения, а после изнамиране на зловещо сложни начини за екзекуция. Макар че Дийдри не бе особено интелигентна, притежаваше природна хитрост по отношение на убийствата, тъй както е хитър един вълк. Никой вълк не може да говори, нито да брои; но пък математик, който знае десетина езика, едва ли би изкарал и час срещу вълк в тъмна гора на склона на студена планина. А и Дийдри не бе чак толкова простовата, че да не съумее, като си държи устата затворена и усвои загадъчната полуусмивка, на която я бе научила сестра ѝ, да си спечели репутацията на умна и прозорлива жена — репутация, сякаш подкрепяна от таланта ѝ за убийства.

Всеки, който се беше опитвал да завърже разговор с Дийдри, скоро започваше да се чувства неловко под празния ѝ взор, който парадоксално сякаш намекуваше за дълбока и презрителна хитрост. Кратките ѝ отговори — кратки, защото тя рядко разбираше какво ѝ се говори, — като че ли внушаваха, че тя гледа на всеки, разговарящ с

нея, като на многословен глупак. Загадъчните, често смътно заплашителни цитати от библията на Простите люде бяха извиквани в ума ѝ от думите на нейния събеседник. Така отговорите ѝ винаги изглеждаха на място, макар и насмешливо противоречиви. При други обстоятелства един схватлив агент като Даниел Кадбъри би я разкрил, но страхът (не вината, защото Дженифър първа се беше опитала да го убие и несъмнено си заслужаваше полученото) и тревогата, че тя знае всичко и изчаква, го правеха сляп за истината. А една от тези истини беше, че Дийдри си падаше по него. Всъщност, именно фактът, че го харесваше, я правеше по-словоохотлива от обикновено. Единственият начин да флиртува с него бе да чака, докато някоя дума извика в ума ѝ познат цитат от Светото писание. За нещастие, голяма част от Светото писание се състоеше от гениални заплахи от един или друг вид към неверниците; затова Кадбъри имаше чувството, че в начина, по който тя говори с него, се крие някаква угроза.

Дийдри я нямаше вече час и половина и той не можеше да търпи повече. Реши да поеме риска да налети на Двамата Тревър и да разбере какво става.

Тя може и да беше маскирана, но лесно се забелязваше — толкова странни бяха видът и поведението ѝ. И добре, че Кадбъри я намери точно в онзи момент, защото тя бе привлякла вниманието на трима души, които по тези места минаваха за нещо като контета: с цилиндри, червени презрамки и заострени пантофи. Четиримата с Дийдри, с нейната руса перука, безумни очи и нацапотени бузи, изглеждаха като кошмара на нещастно дете.

— Вкъщи има ли и други като теб, красавице? — присмя ѝ се келешът, който явно се смяташе за главатар на групичката. Дийдри се втренчи в него и издаде нещо като задавен вой, най-добрият ѝ опит да се прави на неохотна кокетка.

— Какво ще кажеш за една духовейка — рече един от другите. Дийдри не знаеше какво е „духовейка“, но можеше да познае заплахата, щом я чуе. Третият келеш с цилиндър я сграбчи за ръката, изсмя се и каза:

— Цуни-гуни!

Кадбъри тъкмо щеше да се намеси, когато някакъв около петдесетгодишен мъж подвижна нервно на младежите:

— Ей, я оставете момичето на мира.

И тримата се обърнаха към спасителя на Дийдри.

— Що не дойдеш да ни накараш, шишко?

Мъжът, който и без това си беше блед, пребледня още повече и не помръдна. Кадбъри реши да се престори на облекчен влюбен, намерил загубената си изгора („Аха, ето те, миличка. Търся те от половин час!“) Но вече беше прекалено късно. Келешът стисна поздраво ръката на Дийдри. Лявата ѝ ръка вече бе бръкнала в джоба и вадеше къс нож с широко острие. С цялата си мършава сила тя го заби в гърба му, между шестото и седмото ребро, и докато той падаше с вик, се изтръгна от хватката му. Главатарят отскочи и се завъртя, така че ударът, насочен към гърба му, го улучи в корема, последван от удар в сърцето. Третият нехранимайко се опита да заговори, протегнал ръце да предпази гърдите и корема си.

— Аз...

Но така и не довърши. Ножът на Дийдри се заби в окото му. Тя огледа тълпата, за да види дали някой друг не идва към нея. Хората обаче бяха застинали и онемели, неспособни да възприемат тази нацапотена кукличка, свирепата празнота в очите ѝ и кръвта по земята.

Кадбъри се приближи до нея в тишината, нарушена, когато останалият без око мъж започна да вика майка си.

— Мила моя — каза Кадбъри, — мила моя. — Опитваше се внимателно да я извади от екстаза, който я бе обхванал. Тя премигна и го позна. Той сложи бавно отворената си длан върху нейната, като внимаваше да не я хваща, и я поведе.

За негова изненада, никой не ги последва. Двамата криволичеха по красивите тесни улички. Поне за момента бяха в безопасност; стражата в този мирен град не бе свикнала на нещо повече от късна пиянска свада от време на време. Поне му се изясни какво трябва да прави: измъкни се оттук и не спирай да вървиш. Но в Испански Лийдс го чакаше нетърпеливият Кити Заека, и на Кадбъри хич не му се мислеше как ще дава обяснения защо се е стигнало до това фиаско, както и за вероятността Кейл да стане жертва на Двамата Тревър. Трябваше да покаже, че е направил сериозен опит да спаси някак си положението. Не би могъл да съществува по-силен контраст от този между Боско и Кити Заека, но те си приличаха по едно: и двамата смятаха, че Томас Кейл е талисман за бъдещето. („Духът на нашата

епоха, драги ми Кадбъри, обладава някои хора, и откриеш ли такъв човек, трябва да го следваш, докато прегори.“)

Стигнаха до малък улей за вода в стената на една църква. Кадбъри каза на Дийдри да си измие грима и се опита да измисли какво да правят. Проблемът беше времето. Все едно да решаваш кога да напуснеш наносите в речно устие, щом започне приливът — само няколко секунди преднина решаваха дали ще стъпиш благополучно на брега, или ще се удавиш.

Той погледна Дийдри. Водата беше размазала ружа, чернилката за мигли и пудрата по цялото ѝ лице. Изглеждаше като нещо, излязло от осмия кръг на ада.

— Видя ли ги някъде — Двамата Тревър?

— Не.

— Ами онзи техен дръвник?

— Не.

Той се опитваше да измисли как да се добере до Кейл през нощта — предполагаше, че няма да те пуснат да влезеш в една лудница просто така, без да обявиш присъствието си, — но обмисляше също и къде да скрие Дийдри. Щом Двамата Тревър не бяха убили Кейл при такава лесна възможност тази сутрин, едва ли щяха да се опитат през нощта. Така че не беше нужно да взима Дийдри със себе си, но пък и нямаше време да ѝ намери такова скривалище, че да могат да духнат веднага след като предаде предупреждението си на Кейл. И тогава му стана ясен отговорът: та кой изглеждаше по-луд от Дийдри?

А сега бързо, че приливът приближава. Той затегли Дийдри след себе си към Манастира, чиято висока часовникова кула стърчеше в края на града. След по-малко от пет минути вече тропаше на тежката му порта.

[1] Цитатът е от „Хамлет“, превод Валери Петров. — Б.пр. ↑

10.

Една малка вратичка в портата се отвори.

— Затворено е. Елате утре.

— Да, съжалявам, че закъснях — каза Кадбъри. — Ама... колелото на файтона се счупи... всичко беше уговорено. Тя е много болна.

Вратарят вдигна капачето на лампата, която държеше, и я насочи към Дийдри. Момичето стоеше със сведена глава. Кадбъри я подръпна за ръкава и тя вдигна очи. Колкото и добре да познаваше изтерзания вид, предизвикан от лудостта, мъжът ахна, щом видя изцъклените ѝ очи, черните петна и устата, която изглеждаше, сякаш се е разтопила от стоене прекалено близо до огъня.

— Моля ви — каза Кадбъри и пхна петдоларова монета в ръката на мъжа. — Смилете се над нас.

Състраданието и алчността размекнаха сърцето на вратаря. В края на краищата, нямаше кой знае какви основания за бдителност. Хората се опитваха да се измъкнат от това място, а не да се вмъкнат в него. А момичето определено изглеждаше, сякаш трябва да бъде затворено.

Той ги пусна през малката вратичка.

— Носите ли документите?

— За съжаление, ги оставих в пътната си чанта. Затова нямаме никакъв багаж. Кочияшът ще ги донесе на сутринта. — Звучеше адски неубедително.

Но вратарят изглежда се отказа от повече въпроси. Зададе само още един:

— От кого беше писмото?

— Ааа... ох, тази моя памет... доктор... тъъ... господин...

— Господин Бътлър ли? Защото той още е в кабинета си ей там. Лампите още светят.

— Да — съгласи се благодарният Кадбъри. — Беше господин Бътлър.

— Тя безопасна ли е? — попита тихо вратарят.

— Безопасна ли?

— Имате ли нужда от охрана?

— О, не. Тя е много мека по душа. Просто... не е добре.

— Тежка вечер имяхме днес.

— Така ли? — каза Кадбъри, който не се интересувахе от ничия вечер освен своята.

— Вие сте вторите, пристигнали неочаквано през последните десет минути. — Кадбъри усети как ушите му пламват. — Двама господа от Испански Лийдс с кралско пълномощно. — Той вдигна очи, намерил ключа за втората порта, водеща към вътрешността на Манастира. — Тях също ги пратих при господин Бътлър — в дневника не е записано нищо, разбира се. Документацията на това място не би могла да е по-скапано безполезна, дори ако пациентите отговаряха за нея.

Вратарят ги пропусна през входа и посочи към отсрещния край на четириъгълния двор и единствения светец прозорец.

— Ей там е кабинетът на господин Бътлър.

Щом влязоха и втората порта бе заключена след тях, Кадбъри спря да помисли какъв ще е следващият му ход.

— Какво има? — попита Дийдри. Рядко се случваше тя да започне разговор, но притежаваше животински талант за опасни действия, а сега той ѝ вдъхваше инстинктивно спокойствие, докато обикновено едва разбираше какво ѝ казват хората.

— Двамата Тревър са дошли, за да убият Томас Кейл.

— Къде е той?

— Не знам — отвърна Кадбъри, загледан в прозореца на Бътлър. — Човекът в онази стая би могъл да ни каже, но е мъртъв.

— Тогава повикай Томас Кейл.

— Какво? — Той все още беше толкова изненадан от поведението ѝ, че му бе трудно да следва нишката на мисълта ѝ.

— Качи се на това — каза тя и посочи камбанарията. — Бий камбаните. Извикай предупреждение.

Кадбъри беше започнал да подозира, че у Дийдри има нещо безумно. Но с хищнически си инстинкт тя веднага бе проумяла ситуацията, и беше права. Да обикалят из сграда с може би триста стаи, въоръжени пазачи и неосветени дворове беше сигурен начин да

ги убият, особено след като Двамата Тревър дебнеха в мрака като злонамерени паяци.

— Ти се скрий тук, долу — каза той. Тя не отговори; затова Кадбъри предположи, че е съгласна, забърза през сенчестата страна на двора и влезе в незаклучената камбанария. Дийдри изчака, докато се увери, че се е скрил от погледа ѝ, а после, придържайки се към сенките, тръгна към центъра на Манастира.

Кадбъри се изкачи по стълбите. Усещаше хъхренето в гърдите си. Притесняваше се, че за да предупреди Кейл, ще трябва да издаде собственото си местоположение, от което имаше само един изход. Щеше да се наложи да офейка много бързо, като изтича по двеста стъпала надолу в тъмното. Щом се озова на върха, изчака цели две минути, за да събере сили за бягството си. После дръпна въжетата на камбаната четири пъти. Оглушителният звън щеше да привлече вниманието на всички на една миля околоръст. Той остави екота да заглъхне, пое си дълбоко дъх и изрева:

— Томас Кейл! Томас Кейл! Двама мъже са тук, за да те убият! — Удари камбаната още веднъж. — Томас Кейл! Двама мъже са тук, за да те убият!

Като свърши това, се втурна надолу по стълбите с надеждата, че Двамата Тревър си имат по-сериозни грижи от него. Ако Кейл наистина беше такъв виртуозен убиец, както се говореше, сега двамата бяха загазили. Ако това не убеди Кити Заека, че е направил всичко, което зависи от него, тогава Кити да си го начука. Сега щеше да прибере откачената Плънкет, а по-късно да се кахъри какво ще прави с нея.

Щом стигна до последните няколко стъпала на кулата, той спря, извади един дълъг и един къс нож — предпочитаната комбинация, когато се биеше срещу двама, — и изхвъркна на двора като изстрелян от барута на Хук. Само за няколко секунди го прекоси и се озова на сигурно място в сенките, мъчейки се отчаяно да овладее предателското свирене в гърдите си. В неговите уши то звучеше като оглушителен зов към двамата отмъстителни Тревър да го намерят и да му прережат гърлото. Но те не се появиха, и скоро той вече дишаше почти безшумно. Бавно започна да търси пътя към мястото, където бе оставил Дийдри. Но Дийдри я нямаше.

Дворът вече беше започнал да се пълни с любопитни луди — от по-заможните и несклонни към насилие, които имаха достъп до голяма част от Манастира. Всички те бяха зажаднали да разнообразят ежедневието, като излязат от стаите, за да разберат за какво е тая дандания. Към тях се добавяха разтревожените лекари и сестри, които се опитваха да ги приберат на сигурно място. Някои от по-нервните бяха схванали грешно нещата и крещяха:

— Помощ! Те идват за мен! Убийци! Главорези! Съжалявам! Не исках! Помогнете на клетника! Помогнете на клетника!

Бъркотията определено помогна на Кадбъри да се движи по-безопасно сред тълпата с надеждата да намери Дийдри и да се измъкнат, без да се налага да се оправят с някой от Двамата Тревър.

Преди да стане всичко това, Кейл седеше в сводестата галерия до манастирския двор със сестра Врай и обсъждаха съществуването на Бога — беше по настояване на Кейл: предизвикателство към нея, породено от лошото му настроение от неуспеха да изкачи хълма.

— Не си изкарвай озлоблението на мен — каза тя. — Но в случай че нещо друго в теб ме слуша, ще ти разкажа за Бог. Днес, когато бях на хълма и оглеждах морето, небето и планините, го усещах навсякъде. Не ме питай защо, просто го усещах. И не се тревожи — знам не ползе от теб, че голяма част от живота е тежък и жесток. — Тя изви глава и той изпита силното чувство, че се усмихва. — Е, може би малко ползе от теб. Но колкото и да е тежък и жесток, все пак чувствам Неговото присъствие. Все пак намирам света за красив. — Тя се засмя, и звукът бе тъй приятен.

— Какво? — каза Кейл.

— Кажи ми какво видя, докато беше там, горе. С планините, морето и небето. Кажи ми честно.

— Добре — съгласи се Кейл. — Видях речна делта, лесна за стоварване на хора откъм морето, но невъзможна за защита. По-нагоре видях речна равнина — лесно можеш да прекараш армия оттам... но после тя се стеснява и един разсед, дълбок около осем стъпки, я дели на две. Можеш да се браниш в продължение на дни срещу четворно по-голям противник. Само че има малък обходен път, врязан в хълма отляво. Ако враговете поемат по него, всичко ще свърши. Но има също

и път към дъното на долината. Ако прецениш правилно момента, можеш да изтеглиш хората си на групи по стотина и да ги измъкнеш, макар че е тясно. Те могат да прикриват останалите от хълмовете, когато се наложи да изоставят линията. Но при всеки опит да ги последваш с многобройни сили, ще се окажеш натикан като тапа в бутилка. — Той се засмя. — Съжалявам, май не искаше да чуеш точно това.

— Не се опитвам да те променя.

— Нямам нищо против да ме промениш. Гади ми се от самия себе си. Писна ми да съм такъв. — Той се усмихна пак. — Спасявай ме колкото си искаш. — Пауза. — Можеш ли да ме направиш по-добър?

— Мога да се опитам.

— Това „не“ ли означава?

— Означава, че мога да се опитам.

Нова тишина, поне доколкото я позволяваше ритмичното свирене на цикадите.

— А ти? — попита Кейл след минута-две.

— Когато зърна слънцето над планината днес, какво видя — огнен диск, приличащ донякъде на златен долар ли? — попита сестра Врай.

— Да.

— Аз пък видях неизброимо небесно войнство да пее: „Свят, свят, свят е всемогъщият Господ Бог.“

И пак последва тишина.

— Значи е било доста различно — отбеляза накрая Кейл.

— Да — каза сестра Врай.

— Няма Бог — заяви Кейл. Не го казваше като обида. Всъщност, изобщо нямаше намерение да го казва. То просто се откъсна от него. Усети как Поли пропълзя нагоре по ръката му и прошепна в ухото му съвсем тихичко, така че сестра Врай да не чуе:

— Богохулен пътйо!

В този миг се случи нещо необикновено — съвпадение, толкова потресаващо, че може да се срещне само или в невероятна измислица, или в самия живот. Откъм камбанарията отекнаха четири звучни удара и един мощен глас изкрещя:

— Томас Кейл! Томас Кейл! Двама мъже са дошли, за да те убият!

Кейл обаче го разбра погрешно — макар че викът на Кадбъри бе замислен като предупреждение, той го изтълкува като заплаха свише, която да го накаже за светотатствения му изблик.

Моментално се озърна в мрака и осъзна, че галерията представлява естествен капан — кутия само с един вход, четири пъти по-дълга, отколкото широка, тънеща в сенки от всички страни. Камбаната отекна пак, последвана от вика:

— Томас Кейл! Томас Кейл! Двама мъже са дошли, за да те убият!

Сестра Врай понечи да стане. Той я сграбчи за ръката и в същото време се оттласна с крака от земята, така че дървената пейка, на която седяха, се прекатури назад.

Докато се движеха през сенките на галерията, за да заемат позиция, Двамата Тревър останаха смаяни от камбанния звън и предупреждението. Тъй като се бяха разделили и вървяха от двете страни на пътеката, и двамата решиха да стрелят с малките си арбалети. Но Кейл ги изпревари с частица от секундата, като преобърна пейката, и стрелите изсвистяха над него с отровно жужене. Кейл скочи на крака, сграбчи сестра Врай и я изтегли назад в мрака. Блъсна я до една статуя на света Фридесвида и прошепна:

— Стой тук и не мърдай.

За убийците му имаше само един възможен начин на действие. Единият щеше да остане близо до единствения изход вляво от Кейл, докато другият сигурно вече се придвижваше по дясната пътека към него. Кейл беше приклещен. Ако се опиташе да притича диагонално през открития център на галерията, те щяха да разполагат с предостатъчно време да му забият по една стрела и от двете посоки. А не можеше да остане и на мястото си.

— Дай ми расото и воала си. Бързо.

Тя не губи време да се шокира, но се страхуваше и се засуети с редицата копчета.

— Бързо! — Той дръпна предницата на расото ѝ и го съдра. Сестра Врай ахна, но не се паникьоса и му помогна да го смъкне. После, без да пита, Кейл грабна воала ѝ. Прекалено уплашен, за да спре и да се зазяпа във видяното, той се пхна в расото и надяна воала, откъсвайки малката перфорирана ивица, която покриваше очите.

— Не мърдай — повтори той и запретнал расото до коленете си, се втурна към средата на галерията. Но не се опита да измине дългия диагонален път до изхода, а се устреми по най-краткия път към отсрещната страна. Тук беше по-светло, отколкото на потъналата в сенки пътека, но все пак се виждаше само мъжделивото сияние на забулената в облаци луна. Слабата светлина и черното расо правеха движенията му неясни и странни. Объркани от чудатия вид на монахинята и опасявайки се, че тя е примамка, която да ги накара да издадат позициите си, двамата Тревър се поколебаха и оставиха фигурата с развети поли да потъне в непроницаемите сенки на пътеката.

Кейл беше изправил Двамата Тревър пред проблем: онова, което беше просто, сега ставаше сложно. Те, разбира се, скоро щяха да се досетят какво вероятно се е случило. Но само вероятно. Това вероятно е бил Кейл, облечен в расото на монахинята. Но само вероятно. Тя може би беше млада и пъргава. Може би Кейл бе заплашил да ѝ отреже главата, ако не претича през галерията. Може би монахинята беше решила да се пожертва, за да спаси Кейл, и ѝ се беше разминало. Лугавой покриваше изхода и беше ясно, че трябва да остане там; намиращият се в галерията Ковтун беше този, който трябваше да реши дали Кейл още се намира от лявата му страна, или се бе озовал от дясната, облечен от глава до пети в черно. И трябваше да решава бързо. Предупреждението от камбанарията означаваше, че вече ги търсят. Проблемът с бързането обаче беше, че при него лесно можеше да допусне грешка. Но пък да действа по-бавно означаваше да се справя със стражите на по-опасните луди навътре в Манастира. Сега самият той се намираше в капан — от едната му страна имаше предполагаемо безобидна монахиня, а от другата — маниакален убиец. Още повече го тревожеше странныят конвулсивен звук, приличащ на животински рев в тъмното.

Разбира се, нямаше откъде да знае, че положението му далеч не е толкова сериозно, колкото си мислеше. Нямаше откъде да знае, че този звук е просто Кейл, който си изповръща червата от ужасното усилие, което бе наложил на съсипания си организъм. Но Ковтун трябваше да действа, и уменията и инстинктът му помогнаха да вземе правилното решение. Тръгна обратно натам, откъдето беше дошъл, приближавайки се към измъченото, изтощено момче. Кейл беше невъоръжен — не че

би имало някакво значение, дори да държеше самата Данцигска колона, — и знаеше, че трябва да се опита да стигне до изхода, или да умре където е. Беше прогизнал от пот, с изтръпнали устни. Тръгна бавно към изхода — малко по-бързо, и щеше да се строполи. За негово щастие, все още уплашеният Ковтун също го следваше доста предпазливо. Времето не беше нито на страната на Кейл, нито на тази на Двамата Тревър, но и тримата знаеха, че липсата на търпение може да ги погуби. Кейл лазеше на четири крака към десния ъгъл на галерията, в посока към изхода и човека, който го чакаше там, като се опитваше да не диша прекалено шумно и да не се издаде, като повърне отново. Зад него Ковтун напредваше бавно по пътеката. Кейл осъзна, че най-голямата пречка за шансовете му да се измъкне е лунната светлина, бликаща през широкия вход. Всеки, който се опита да мине оттам, щеше да бъде озарен като света Екатерина на колелото. Той се промъкна до края на светлото петно и се приготви за спринт с надеждата да изненада онзи, който пазеше изхода. Чу зад себе си как кракът на Ковтун се отри леко в една неравна плоча. Той се втурна напред — една секунда, една и половина, две секунди — а после усети силен удар отстрани по главата, когато Тревър Лугавой, който чакаше току от другата страна на ивицата лунна светлина, пристъпи напред и го цапардоса с тежкия край на арбалета си. В ужасното състояние, в което се намираше Кейл, му стигаше и нещо далеч по-леко — затова той рухна като чувал с картофи, с гръб към една статуя на света Хемма фон Гурк.

11.

Лугавой изтегли дългия си нож, посегна надолу и отметна воала от главата на Кейл, за да се увери, че ще убие когото трябва.

— Томас Кейл? — попита той.

— Никога не съм чувал за него — прошепна Кейл. Лугавой, който беше левак, изнесе дългия нож назад и мушна към Кейл, който извика, но после се чу силно „ПЛАС!“, сякаш старица изтупва праха от килим. Тревър Лугавой видя, но не разбра, че долната половина на предмишницата му, с дланта, която стискаше ножа, сега лежи на пода на галерията. Вдигна ампутираната си ръка и се втренчи смаяно в чукана.

Тогава го връхлетя шокът и той се тръшна тежко по задник. Някаква замъглена фигура се стрелна пред него и намушка в гърдите Тревър Ковтун, който се бе преместил точно зад Кейл. Не е лесно да убиеш мигновено човек с меч, но Ковтун се намираше на прага на смъртта само секунди след като се свлече на земята. Лугавой бе застанал на колене, стиснал разсечената си предмишница, сякаш се готвеше да я прикрепи отново. После вдигна очи и видя създание, чиито очи, нос и уста като че ли бяха размазани по лицето му в синьо-червени краски. Дали е видял нещо по-ужасно след това, не може да се каже. Защото никой не се връща от онова място — нито по план, нито извънредно.

Щом довърши Тревър Лугавой — нещо, което за раздразнение на Дийдри изискваше три удара вместо един, — тя се обърна пак към слисаното момче, което седеше изнемощяло пред нея, и попита:

— Ти ли си Томас Кейл?

Макар и капнал, Кейл бе твърде подозрителен по природа, за да отговори бързо. Ами ако тя беше просто конкурентна убийца и искаше да го убие лично? Задиша по-тежко, за да покаже, че не може да говори, и протегна дясната си ръка с дланта напред в угоднически жест. Не подейства.

— Ти ли си Томас Кейл? — повтори тя.

— Да, Дийдри. Той е. — Беше Кадбъри, придружен от четирима стряскащо едри мъжаги от отделението за опасни луди на Манастира. — Чудесна работа, Дийдри. Чудесна, чудесна, чудесна. А сега бъди добро момиче и прибери меча.

Дийдри омекна като малко момиченце и се подчини.

— Ако позволиш да отбележа — обърна се Кадбъри към Кейл, — не изглеждаш никак добре.

— Аз бих казал... — отвърна Кейл, като направи пауза, за да спре да му се гади — ... че нещата... — нова пауза — ... можеха да са далеч по-зле.

Кадбъри му помогна да се изправи и го огледа с усмивка.

— Оценявам желанието ти да се реваншираш за всичките си злодеяния, но сигурен ли си, че мястото ти е в Светите ордени?

Кейл свали расото на сестра Врай и вдигна воала, който Лугавой бе изпуснал на плочите.

— Стой тук — каза на Кадбъри и се отдалечи уморено към сенките на галерията.

— Всичко е наред, аз съм — извика той в тъмното. — В безопасност си, нося ти... — не беше сигурен как да ги нарече — ... дрехите. — Остави расото и воала върху малка част от пода, огряна от луната, и се отдръпна. — Онова нещо за лицето е малко разкъсано. Съжалявам.

Известно време не се случи нищо, а после една поразително бяла ръка се протегна в светлината и издърпа бавно расото и воала в сенките. Чу се кратко шумолене.

— Добре ли си? Не си ранен? — попита сестра Врай от тъмното.

— Не съм ранен. — Пауза. — Ти добре ли си?

— Да.

— Някой ме спаси. Мислиш ли, че беше Бог?

— След като ти му заяви в лицето, че не съществува?

— Може би е искал да ме опази... за по-добри неща.

— Май имаш доста високо мнение за себе си.

— Само дето не мисля, че е бил Бог — жената, която ме спаси, не изглежда, все едно има нещо общо с ангелите. Може би през цялото време зад мен е стоял Дяволът.

— Е — обади се от мрака Поли. — Значи все още си избраният, а не просто гадно момченце с талант за кръвопролития.

— Надявах се — отвърна Кейл, — че може да си получила един по мутрата. По-добре излезте да се запознаете с нашите спасители. — Но по средата на галерията си промени мнението. — А може би не бива. Има хора, които... знам ли, по-добре е да не им привличаш вниманието.

Той изчезна в мрака, но сестра Врай реши, че достатъчно е изпълнявала нарежданията на Кейл. Промъкна се напред, докато успя да се притаи в левия ъгъл на галерията. Кейл говореше с някакъв висок мъж, елегантно облечен в черно, а до тях с гръб към сестра Врай стоеше жена, която явно бе загубила интерес към ставащото около нея и се взираше в мрака в дъното на галерията. Когато Дийдри Плънкет се обърна, сестра Врай се дръпна назад в сенките и си помисли, че Кейл може да е бил прав. Беше по-добре да избягваш това лице.

— Не можем да останем — заяви Кадбъри. — Одеве имаме някои неприятности в града и е време да изчезваме. Тя трябва да се измие и да съблече тези дрехи.

— Ами трупове?

— Предвид, че те се канеха да те убият, преди да се намесим, не мисля, че би било неразумно да поискаме ти да се погрижиш за това. Впрочем, не мислиш ли, че трябва да й благодариш?

— О, да. Благодаря — извика Кейл на Дийдри, която се втренчи за кратко в него и пак се извърна. Той би предложил да заведе своите спасители в стаята си, но от присъствието на пазачите ставаше ясно, че те няма да ходят никъде. В следващия момент се появи вбесената директорка на Манастира и тъкмо се канеше да поиска обяснение, когато зърна двамата мъртъвци и отсечената ръка, а после и лицето на Дийдри Плънкет. Кръвта се отцеди от устните ѝ, както можеше да се очаква, но тя беше замесена от жилаво тесто.

— Елате — каза им тя и отстъпи от входа на галерията.

В продължение на няколко безплодни минути Кейл и Кадбъри се опитваха да обяснят какво се е случило, докато не бяха прекъснати от сестра Врай.

— Аз бях свидетел и участник. Онези двамата бяха дошли да ни убият. Нямам представа защо, но беше напълно непредизвикано и ако... — тя направи пауза — ... младата жена и този мъж не се бяха намесили, сега нашите тела щяха да лежат в галерията.

— А какво да правя с телата, които са там? — попита директорката.

— Аз ще се погрижа за тях — заяви Кейл.

— Не се и съмнявам — каза директорката. — Сигурна съм, че това спада към талантите, които притежаваш в изобилие.

— Повикайте магистрата — предложи сестра Врай.

— Той е в Хераклион — отвърна директорката. — Не може да стигне дотук преди утре следобед, в най-добрия случай. — Погледна Кадбъри и Дийдри. — Дотогава ще трябва да ви държим под стража.

— Не мисля, че аз и младата ми колежка — Кадбъри кимна към Дийдри — ще се зарадваме на това. — Вестта за тримата убити на пазара явно още не бе стигнала до Манастира. Стигнаше ли, спукана им бе работата: нямаше начин да обяснят и онези убийства, и убийството на Двамата Тревър. Той се зае да обмисля шансовете им да се измъкнат с бой от Манастира.

— Могат да останат в моята стая — каза Кейл. — На прозорците има решетки, а отвън може да сложите толкова стражи, колкото искате. Мисля, че така е справедливо.

Директорката имаше достатъчно ум, за да се безпокои от перспективата наистина да арестува Кадбъри и странната млада жена — ако тя наистина бе такава.

— Давам ви думата си — каза Кейл, което не означаваше абсолютно нищо, но той беше забелязал, че изглежда удовлетворява мнозина. В крайна сметка, желанието да намери най-лесния изход убеди директорката. Тя се обърна към най-старшия страж.

— Заведете ги до стаята на господин Кейл. Останете отвън с всичките си хора, докато не ви освободя. — Обърна се към сестра Врай. — Бих искала да поговорим насаме.

След пет минути тримата бяха вкарани в стаята на Кейл, а вратата — заключена зад тях. Още преди ключът да се превърти, Кадбъри вече оглеждаше впечатляващите решетки на прозореца. Обърна се към Кейл.

— И сме по-добре тук, защото...?

— Защото не ми харесва да имам решетки на прозореца, ако мога да направя нещо по въпроса. — Кейл извади от чекмеджето на единственото писалище нож и се зае да човърка стената. Тя се ронеше изненадващо лесно, защото бе направена от дребен чакъл и прах,

слепени със сапун, и разкри метална пластина, която служеше за основа на решетките и минаваше през стената под прозореца. — Разхлабвам ги от известно време. Можете да излезете оттук до десет минути.

— Каква е височината?

— Около три стъпки. Не са държали опасни пациенти тук от години. Решетките изглеждат внушително, но вътре в стената са предимно ръжда.

— Не е зле — отбеляза Кадбъри. — Прости ми, че се усъмних в теб, но един от най-големите ми недостатъци е липсата на доверие. — Той погледна Дийдри и попита: — Да ти се намира сапун?

На Кадбъри му трябваше половин час търкане, понасяно с навъсена физиономия от Дийдри, за да изтрие грима от лицето ѝ, докато Кейл дълбаеше вече отслабената стена. Това, което се появи постепенно от сапуна и водата, беше една по-позната Дийдри — бледа, със стиснати устни, но с все така безумни очи. Облякоха я с един от костюмите на Кейл; беше торбест и панталоните се пристягаха с колан, на който се наложи да пробият допълнителна дупка на цели петнайсет сантиметра по-навътре.

През десетте минути, които им отне махането на решетките, Кейл разпитваше Кадбъри за информацията относно Двамата Тревър.

— Не мога да съм сигурен, че са ги пратили Изкупителите, но те от години насам действат от Изкупителска територия и това си има определена цена: ако искате да си живеете мирно под наша защита, правете каквото искаме от вас, когато го искаме.

— Има и други хора, които ме недолюбват — каза Кейл.

— Не и такива, които могат да стигнат до Двамата Тревър или да си позволят цената им. Били са Изкупителите.

— Не можеш да си сигурен.

— Сигурен — не.

— Щом са толкова велики, как така едно момиченце ги уби?

— Тя не е момиченце, а и на Тревърите не им провървя. Приеха една задача в повече.

— Знаеш ли, тази твоя приятелка...

— Не ми е приятелка.

— ... ми изглежда някак позната.

Кадбъри смени темата.

— Може би ще обмислиш възможността да дойдеш с нас.
— Аз ли? Не съм направил нищо лошо.
— Милото бабе, дето управлява това място, едва ли ще мисли по същия начин.
— Не се тревожа за нея.
— Не можеш да останеш тук. Те няма да се спрат.
— Познавам Изкупителите далеч по-добре от теб. Ще трябва да помисля.
— Имаш ли някакво съобщение за Кити?
Кейл се засмя.
— Кажи му, че съм му благодарен. А също и на теб и на лудата ти приятелка.
— Вече ти казах — тя не ми е приятелка, а и не съм сигурен, че Кити търси точно благодарност. Може би в Лийдс ще бъдеш в по-голяма безопасност.
— Може да ви потърся следващия път, като мина оттам.
И това беше всичко.

На другата сутрин със сестра Врай дойде директорката и изпадна в ярост.

— Те ме надвиха — каза Кейл, и въпросът беше приключен. Имаше много крещене и лични обиди, които станаха още повече, щом се разбра, че двамата бегълци са отговорни за още три убийства и всички те ще трябва да бъдат обяснени на магистрата от Хераклион. Заклучиха Кейл за три дни, но тъй като той явно нямаше нищо общо с убийствата в града, и както отбеляза натъртено сестра Врай, беше набелязаната жертва в галерията, в крайна сметка бяха принудени да го пуснат. Директорката даде на Кейл едноседмично предизвестие да напусне под напълно основателния предлог, че излага на сериозен риск всички в Манастира.

— Честно казано — заяви той на сестра Врай, — бях малко изненадан, че ми даде толкова време. На теб трябва да благодаря, нали?

— Помислих, че така е справедливо — каза тя. — Къде ще отидеш? Не, не ми казвай.

Той се засмя на тази смяна на темата.

— Не съм сигурен. Бих могъл да тръгна на север, но чувам, че там нещата са зле. Освен това Боско няма да ме остави на мира, където и да ида. Може би Кадбъри беше прав: ще съм в по-голяма безопасност в Испански Лийдс, отколкото бродейки из пущинака.

— Не знам какво е пущинак, но не си достатъчно добре да оставаш сам.

— Значи, решено. Отивам в Лийдс.

— Мога ли да те помоля да ми обещаеш нещо?

— Да.

— Стой далеч от този Кити Заека.

— По-лесно е да се каже, отколкото да се направи. Имам нужда от пари и власт, а Кити разполага и с двете.

— ИдрисПюк го е грижа за теб — остани с него.

— Той няма пари и власт. А си има и собствени проблеми.

Настъпи кратка тишина. Сестра Врай отиде до един шкаф с множество малки чекмеджета и отвори две от тях, преди да сложи върху масата два пакета — единият голям, другият малък.

— Това е Типтънов плевел. — Тя отвори пакета и изсипа мъничко в дланта си. — Слагай по ей толкова в чаша вряща вода, остави я да изстине и я пий, всеки ден по едно и също време. Ще можеш да си го набавиш от всеки билкар в Испански Лийдс, но те ще го наричат Зингеново биле или гонидяволче.

— За какво служи?

— Помага за прогонване на дявола. От него ще се почувстваш по-добре — ще уравни нещата. Ако почнеш да усещаш замайване или чувствителност към светлина, намали дозата, докато изчезне. Полезно е и за рани.

Тя потупа другия пакет.

— Това е федра с морфин. Доста мислих, преди да ти го дам. — Тя отвори пакета и изтръска мъничко зелено-бял прах на масата, после взе ножче и отдели от него толкова, колкото да покрие един нокът.

— Вземи това, когато си отчаян. Толкова отчаян, колкото снощи, иначе не. То ще ти даде сила за няколко часа. Но се натрупва в тялото, така че, ако го вземаш повече от няколко седмици, изстраданото през последните месеци ще ти се стори като дребно неудобство. Разбираш ли?

— Не съм глупак.

— Да. Но ми се струва, че иде време, когато това може да ти се стори по-малката от двете злини. Вземай го повече от три седмици общо — тоест, двајсет дози, — и ще разбереш, че вероятно не е така.

— Вземи го всичкото сега — обади се Поли. — Избави и себе си, и света от страданията.

Сестра Врай й каза да млъква и показа на Кейл как да вари Типтъновия плевел, после го накара да раздели федрата с морфин на двајсет части, за да види по колко може да взема.

На вратата се почука.

— Влез.

Беше една от манастирските слугини.

— Сестро — каза момичето, явно развълнувано. — Една красива жена в карета пита за Томас Кейл. С нея има войници и слуги, модно облечени и на бели коне. Директорката каза той да дойде незабавно.

— Коя мис...? — Но сестра Врай вече говореше на гърба на Кейл.

12.

Една от най-големите грешки на образованите хора е да приемат за даденост, че понеже имат изтънчени умове, емоциите им също са изтънчени. Но що за душа изпитва изтънчена омраза или изтънчена скръб, да речем, за убито дете? Дали разбитото сърце на образования и изискан човек се различава от това на дивака? Защо да не кажем, че просветените и знаещите изпитват болката от раждането или от камъка в бъбреците по различен начин в сравнение с недодялания и прост човек? Интелигентността има множество оттенъци, но яростта е с един цвят навсякъде. Унижението има еднакъв вкус за всички.

Що се отнася до сърцето на Кейл, то бе колкото изтънчено, толкова и дивашко. Никой велик майстор на шахмата не притежаваше фините умения на Кейл да преценява терена — как да го брани или атакува, или да преосмисли за секунда тази оценка поради смяна на вятъра или дъжда, как да борава със знайните и незнайни правила на битката, които могат да бъдат променени от боговете по всяко време без взаимно съгласие или обсъждане. Самият живот, с целия си ужас и непонятност, се разиграва дори в най-простата схватка. Кой беше по-хладнокръвен или по-интелигентен от Кейл в това най-тежко човешко изпитание? Но сега въпросното чудо на сложността се втурна надолу по стълбите, и сърцето му се пръскаше от надежда: „Тя се е върнала, за да моли за прошка. Всичко ще получи обяснение. Аз ще я отхвърля и заплаша. Ще се отнасям към нея, сякаш не я помня. Ще ѝ извия врата. Тя си го заслужава. Ще я накарам горко да ридае.“

После у него се върна нещо като разум: „Ами ако не е тя? Ами ако е някой друг? Че кой друг може да бъде? Тя иска нещо. Няма да го получи.“ И така нататък. Лудостта се развихряше в него, докато двете му сърца, дивото и интелигентното, се сражаваха за надмощие. Той спря и разбра, че се е задъхал.

— Вземи се в ръце — каза на глас. — Овладей се, по-кротко. Успокой се и си запази ума си.

Потеше се. „Може би — помисли си той — е от чая, който тя ми даде. Недей да влизаш такъв.“ После безумието се върна. „Тя може да

си тръгне, ако закъснея. Може би случайно минава оттук и е влязла по прищявка, и вече съжалява за това. Може просто да си тръгне, разтревожена какво ще сторя.“ А после го навести по-бесният луд. „Дошла е да ми се присмее, знаейки, че е в безопасност, както съм болен и немощен.“

Но нещо като гордост надделя над лудостта, страха и любовта. Той се върна в стаята си, изми се набързо в легена — налагаше се — и си смени ризата. След това бавно, от страх, че може пак да се препоти, се отправи към кабинета на директорката. Забави се още миг пред вратата, за да се вземе в ръце. Почука твърдо и влезе, още преди думата „влез“ да е излетяла и наполовина от устата на директорката. Ето я и нея — Рива, не Арбел. Сърцето му се сломи, разцепи, разкъса, натроши, разби. Какво ли не изтърпя, клетото. Той положи огромни усилия, за да преглътне един вик от горчива загуба. Остана неподвижен, взирайки се в нея.

— Възразявате ли да поговоря с Томас насаме? — обърна се Рива към директорката. При други обстоятелства Кейл щеше да е изненадан, макар и приятно, от любезния тон на искането ѝ и от ясното разбиране и на двете жени, че това не е въпрос, на който би могло да се отговори с „не“. В тона ѝ имаше очарователна и неумолима властност. Директорката се усмихна покорно, изглежда злобно Кейл и излезе, като затвори вратата след себе си. Последва тишина, натежала от странни емоции, всички до една ужасни.

— Виждам, че си очаквал друга — каза тя накрая. — Съжалявам. — Наистина съжаляваше, че го вижда толкова разочарован и толкова болен, с такива тъмни кръгове около очите, но също така се подразни, че е станала причина за такова тежко разочарование. Не бе никак ласкателно, особено след като беше очаквала да го изненада приятно с чудесната си история за любов и преобразяване. В тази легенда за болка, злочестина, убийства и лудост е добре да се напомни, че не всичко е за зло в най-лошия от всички възможни светове: история, където днешният ден е лош, а утрешният — ужасен, докато накрая се случи най-кошмарното от всички неща. Щастливи завършеци има, добродетелта понякога бива възнаградена и добрите и щедрите си получават заслуженото. Точно така стояха нещата с Рива. Тя влезе в историята на бедния, изтерзан, окаян Кейл по най-отвратителния възможен начин: с вързани ръце и крака, очаквайки да бъде изкормена,

за да задоволи любопитството на Изкупител Пикарбо относно телесния източник на чудовищната нечистота, присъща на всички жени. Рива отлично знаеше, защото Кейл постоянно ѝ го бе напомнял, че той е най-неохотният спасител в човешката история и че ако трябва да го направи пак, би оставил Пикарбо на отвратителните му изследвания. Тя не вярваше наистина, че Кейл би я оставил да умре; или поне най-вероятно не го вярваше. Човек никога не можеше да е сигурен на какво е способен той. След това измъкване на косъм, издигането ѝ беше забележително лесно. Тя бе красиво момиче, макар и необикновено пухкаво, но в Мемфис красотата бе нещо обичайно. Елена Троянска беше родена в Мемфис и като цяло се смяташе за доста обикновена в сравнение с другите. Това, което спечели на Рива вниманието на множество мъже от града, бе фактът, че е мила, добродушна и интелигентна, но също и че тялото ѝ — закръглено, та чак дундесто — изразяваше в плът щедростта и задоволството на сърцето ѝ. Слугиня на омразната Арбел (макар и не омразна за Рива), тя бе въввлечена не по-малко от своята господарка в падането на Мемфис и ужасното бягство от Изкупителите, при което толкова много Матераци, оцелели при Силбъри Хил, измряха от глад и болести. Макар че все още беше слугиня на Арбел, когато останалите Матераци влязоха със залитане в Испански Лийдс, непринуденият ѝ чар и остроумие неизбежно привлякоха към нея вниманието на мъже от всякакъв вид и класа. И за разлика от Матерациените, тя притежаваше съкрушителното предимство да харесва мъжете, вместо да ги презира. Какъв избор имаше само! Беше обожавана от възглицари, касапи, адвокати и лекари, както и от аристократите на Мемфис и Испански Лийдс. За щастие на душевния ѝ покой, сред това множество от възможно бъдеще (голяма клечка, или не?) тя се влюби в Артър Витенберг, посланик при двора на крал Зог и единствен син на президента на Ханзата, синдикат на всички заможни страни от Балтийската ос. Отначало баща му разбираемо се възпротиви на техния брак, но после се запозна с нея и бе така очарован, че едва не се забрави и не предаде сина си като в гръцка трагедия, но накрая се взе в ръце и твърдо реши да се държи прилично. Как ли щяха да живеят разказвачите и създателите на опери, ако всички бяха толкова сдържани? Както и да е; за няколко часа тя се издигна от гладуваща никоя до жена с голямо богатство и огромно политическо влияние.

И все пак, въпреки шока на Кейл, тя му съчувстваше заради разочарованието — макар то да бе наранило леко суетата ѝ — и му даде време да се съвземе, като бърбеше весело и самокритично за издигането си до богатството. След около час Кейл отново бе на себе си и съумяваше да скрие своето разочарование и немалкия си срам от неговата дълбочина. В крайна сметка, се радваше да я види и бе развеселен от сегашния ѝ добър късмет, докато същевременно обмисляше как може да се възползва от това. Тя бърбеше за миналото и разполагаше с богат запас от забавни истории за абсурдността на живота сред благородническото съсловие.

— Арбел дойде ли на сватбата ти?

— Да, и беше много доволна да присъства.

— Сигурен съм, че те е вмъкнала в разписанието си, преди да отскочи до свинаря да му помогне да нахрани шопарите си. Чух, че положението на Матераците е тежко.

— Вече не толкова. Кон стана любимец на краля и той не се вслушва в никой друг. Разполага с пари, а се обмисля да му дадат и пост.

— Какъв?

— Според слуховете, ще го направят заместник на генерал Мъсгроув, за да командва армията на цялата Ос — ако успее да ги убеди да воюват с Изкупителите.

— А те дали ще се съгласят?

— Артър казва, че ще говорят, но няма да правят нищо, докато Изкупителите не предприемат някакъв ход, а тогава вече ще е прекалено късно.

— Випонд на служба ли е?

— Да, но не при някоя от силите, които иска. Артър казва, че швейцарците са го пратили на пасището, а ИдрисПюк пасе тревата заедно с него.

Кейл я изгледа, преценявайки каква промяна може да е внесъл добрият ѝ късмет в съчувствието ѝ към него.

— Вярваш ли в съпруга си — имам предвид, в неговите способности?

— Да.

— Тогава му направи услуга и го представи подобаващо на Випонд и ИдрисПюк. Той ще разбере, че те са си вършили работата и

има нужда от тях. Те пък се нуждаят от влиянието и парите му.

— Той ми е съпруг. Не мога да му давам нареждания.

Кейл кимна и замълча, давайки ѝ да разбере, че го е разочаровала, и то дълбоко. Докато вървяха през градините, избягвайки галерията, той бърбеше за птиците и цветята и какво е да гледаш нощем белия млечен път от звезди, виещ се през небето. Настъпи пауза. Той се засмя. Добре, помисли си тя: отказал се е от тази работа с Випонд и ИдрисПюк.

— Този стар свят е тъй забавен — отбеляза Кейл небрежно.

— Защо?

— Ами, мислех си колко необикновен и страховит е животът. Ето, сега ти си красива дама с голям богаташ, който да се грижи за теб, а съвсем неотдавна лежеше на дървена маса, вързана и пребита, и чакаше карантите ти да бъдат разпилени из цялата стая. Ами ако те бях подминал? В онези дни бях лошо момче — бих могъл да го сторя. Но не го сторих. Обърнах се и...

— Добре. Стига. Разбрах какво имаш предвид.

Кейл сви рамене.

— Нямах предвид нищо. Просто говорех за старите времена.

— Наясно съм колко много ти дължа, Кейл.

— Аз също.

След тези думи двамата прекосиха градините в мълчание.

На следващия ден той помоли Рива да го вземе със себе си в Испански Лийдс.

— Безопасно ли е? — попита тя.

— За теб ли?

— За теб, да се върнеш. Достатъчно добре ли си?

— Не, не съм достатъчно добре. Но не е безопасно нито тук, нито никъде. Мислех си, че ако замина някъде надалеч, Боско ще ме остави на мира, но той ще ме преследва, каквото и да правя.

Тук Кейл грешеше, но грешното му заключение бе единственото логично.

— Смяташ да унищожис Изкупителите?

— Като го казваш така, звучи сякаш съм луд. Дай ми друг избор, и ще го приема.

— Ще ти трябват пътни дрехи и хубава шапка.

— Много бих искал хубава шапка. — Той се замисли за момент.

— Ще ми позволят ли да се возя в каретата при теб?

— Трябва да си по-любезен, ако ще вършиш велики дела. Артър има много неща, на които да те научи. Той знае, че си ми спасил живота, и отчаяно копнее да ти се отплати. Не похабявай добрата му воля.

Той се засмя.

— Ще ме научиш на прилично държание по пътя. Ще те слушам, обещавам.

— По-добре да слушаш — сега юмруците ти не могат да те защитят. — Той я изгледа. Погледът му можеше да се опише единствено като гибелен.

— Извинявай — засмя се тя. — Добрият късмет ме е направил надута и високомерна. Така казва Артър.

— Кога можем да потеглим?

— Утре сутринта. Рано.

— А какво ще кажеш за утре сутринта, късно?

Но дори късно сутринта Кейл не беше във форма. Вмъкна се с мътен поглед в каретата, легна на тапицираната седалка и спа повече от шест часа.

Отдалеч го наблюдаваше Кевин Мийтърд, който бе осъзнал, че слуховете за смърт в Манастира трябва да са верни и че е останал без работа и без защита в град, където го издирват за убийство, което не е извършил. Никой в Кипър нямаше да чуе за него още дълги години, а когато чуеха, щеше да е с надеждата, че е забравил за тях. Но това е друга история.

Каретата с Кейл и Рива спря след четири часа път, но той бе поискал да не го безпокоят, така че Рива и свитата ѝ се нахраниха без него. Кейл се събуди бавно час след като потеглиха отново, но това приличаше повече на идване в съзнание, отколкото на будене от спокоен сън. Не отвори очи цели двацет минути — не можеше да ги отвори. Но пък чуваше нещо приятно — как Рива си пее и тананика песен, която бе най-новият шлагер в Испански Лийдс.

Моля те, кажи ми истината за любовта,
вярно ли е туй, което пеят?
Вярно ли е туй, което пеят?
Че любовта нямала край?
Ела в сянката на слънчобрана ми,
ела се скрий под чадъра ми,
навеки ще ти бъда вярна.
И ти ще ме обичаш завинаги, любими.
О, кажи ми истината за любовта,
вярно ли е или лъжат,
че първата любов никога не умира?
Но моля те, не ми казвай, ако не е тъй,
моля те, не ми казвай, ако не е тъй,
че не искам да знам, че не искам да знам.

Той се надигна бавно и тя млъкна.

— Гади ли ти се?

— Да.

— Много ли?

— Да.

— Страхувах се да те попитам, имаш ли някакви вести за момичетата?

— Момичетата?

— Момичетата, с които бях в Светилището. Мислиш ли, че Боско вече ги е убил?

— Вероятно не.

Това я изненада и я изпълни с надежда.

— Защо?

— Няма причини да ги убива.

— Няма причини и да ги пази живи.

— Така е.

— Мислех си — каза тя след известно мълчание, — че може би ги пази, за да ги използва срещу теб.

— Вече не, очевидно.

— Мога ли да направя нещо, за да им помогна?

— Не.

— Сигурен ли си?

— Знаеш, че не можеш да им помогнеш, така че защо продължаваш да питаш? Гузно ли ти е?

— Задето съм жива и щастлива ли? Понякога.

— Но не през цялото време.

Тя въздъхна.

— Не през цялото време. Даже не през повечето време.

— Точно толкова вина, че да се успокояваш и да не виждаш нищо лошо в това да се наслаждаваш на щастието си. Ами, давай. Те не могат да бъдат щастливи, затова бъди щастлива заради тях.

— Не ти ще ми казваш какво да правя. Аз съм много важна личност и трябва ти да правиш каквото ти кажа.

Той се засмя.

— Да. Реших отсега нататък да правя каквото ми кажат. Една красива и богата жена, която ми дължи живота си — мога да приемам заповеди от такава.

— Е, вече не можеш да убиваш всеки, когото не харесваш. Говорех сериозно, когато казах, че ще трябва да се научиш на любезност.

— Любезност? — Той изрече думата, сякаш я беше чувал преди, но никога не е очаквал да му потрябва на практика. Приятно му беше да види отново Рива и се радваше, че се е уредила толкова добре. Не знаеше дали да го каже, но въпреки това го каза. — Разбрах за какво си му трябвала на Пикарбо, какво е правел. — Разказа й набързо.

— Ужасно — каза тя тихичко — и налудничаво.

— Боско си мислеше горе-долу същото — тоест, че е бил луд, — затова може да остави другите живи. Той не го одобряваше.

— Изглежда — каза тя — мнението ти за Боско вече не е толкова лошо като преди.

— Не бих казал. Разбирам го по-добре и бих искал да го разбера още повече, преди да му отсека главата.

13.

Далеч от познатия свят, в необятните зелени и кални джунгли на Бразилия, буря с неизмерима сила приближава своя апогей. Ветровете вият, дъждът плющи, гръм и мълнии сякаш ще разцепят света — а после почва да отслабва, трошица по трошица, докато не остане дори полъх на въздуха, достатъчно силен да откъсне прашинка от хлъзгав склон. Голямата буря се разпръсва.

Генерал-Изкупител Гил, сега носещ почетната титла Защитник на светата радост, влезе във военната зала на папа Боско и се поклони малко по-малко смирено, отколкото се полагаше.

— Нещо ново?

Въпреки че се предполагаше да подготвят края на света, нямаше съмнение, че това запитване се отнася до Томас Кейл.

— Както казах на Ваше светейшество вчера, последната вест за него гласеше, че е в Лийдс и вероятно страда от дизентерия — или във всеки случай, е болен. В момента е заминал оттам, но още не е ясно къде.

— Нае ли допълнителни хора да го търсят?

— Да, както казах, че ще направя... вчера.

— Добри хора?

— Най-добрите. — Това не беше съвсем невярно, предвид че добрите хора, които бе пратил да търсят Кейл, бяха Двамата Тревър. Гил беше решил, че краят на света — проект, в който вярваше дълбоко — ще се състои далеч по-скоро, ако Кейл съобщи лично на Бога за него. Маниакалната вяра на Боско, че гибелта на света не може да настъпи, без да я донесе Кейл, според Гил бе заблуда — богохулство, което той грижливо криеше. Кейл никога не е бил въплъщението на Божия гняв; той беше само едно момче нарушител. Щом потвърдят смъртта му, Боско щеше да е принуден да продължи напред.

— Искам да разбера веднага, щом чуеш нещо.

— Разбира се, Ваше светейшество.

Това беше отпращане, но Гил не помръдна. По време на целия разговор Боско не бе откъснал очи от голямата карта на Оста,

разстлана върху една от четирите грамадни маси в стаята.

— Не се ли безпокоите, че той ще издаде плана ви за атака срещу Оста през Арнхемланд?

— Докато е далеч оттук, Кейл е само трън в собствения си задник. Може да го изкрещи наред Къркгейт в пазарен ден и никой няма да го изслуша — най-малкото пък Икард или онзи клоун Зог. Има ли нещо друго?

— Да, Ваше светейшество. Краят на света. Има проблеми.

При тези думи Боско се засмя.

— Да не си очаквал да докараш апокалипсиса без такива?

— Има непредвидени проблеми. — Напоследък на Гил му бе трудно да не се дразни от своя папа.

— Да?

— Изселването на жителите от анексираните територии поглъща повече провизии и материали, отколкото можем да осигурим. Има твърде много хора за местене на запад и недостатъчно храна и транспорт, за да свършим работата, без да вземем тези запаси от войската си. Трябва да забавим едното или другото.

— Ще си помисля. Друго?

— Бързица дойде при мен. — Бързица беше човек с талант — направо гений — в областта на масовите убийства. Той отговаряше за транспортирането на пленниците на запад и за започване на процеса по премахването на най-голямата грешка на Бога. — Имал проблеми с екзекуторите си.

— Той получи неограничен достъп до всички подходящи хора във войската. Ясно заявих, че той има предимство.

— Направих всичко, което поискахте — заяви още по-раздразненият Гил.

— Тогава какъв е проблемът?

— Прекалено много екзекутори се разболяват — имам предвид, в главата.

— Той знае колко важно е това. Защо не е казал нищо досега?

— Повечето от тях са пристъпили към изпълнение на задълженията си едва преди три месеца. Оказва се, че убийството на две хиляди души седмично започва да се отразява на човек, след няколко месеца. Близо половината от хората му не са в състояние да

продължат. Не е толкова трудно за разбиране. Ето, аз знам, че е необходимо, но не бих искал да го върша. Това е положението.

Боско отиде до прозореца. След малко се обърна пак към Гил.

— Знаеш ли, гордея се с тях, клетите ми труженици. Като си помисля какво сме длъжни да сторим, ми премалява от ужас. Да изтърпиш това, което трябва да изтърпят те, и да си останеш свестен човек — ясно каква духовна сила е нужна. Той тук ли е още?

— Да.

— Изпрати го при мен. Заедно ще открием начин да помогнем на нашите хора да намерят духовния кураж да продължат.

— Ваше светейшество. — Гил понечи да се оттегли. Боско извика след него:

— Познавам Бързица още от едно време. Кажи му да не убива онези, които са се провалили. Трябва да сме снизходителни към човешките слабости.

14.

— Име?

Хенри Мъглата гледаше разпитващия го с изражение на услужливо объркване.

— Съжалявам, не ми казаха името ви.

— Не моето име. Твоето!

Пауза — точно толкова дълга, колкото смяташе, че може да му се размине.

— Да.

— Какво?

— Да, разбирам.

— Е, и какво е?

Въпреки напечената ситуация, на Хенри Мъглата му харесваше да се прави на тъп, а всъщност беше нахално копеле — опасно поведение, което бе усъвършенствал за дълги години гаври с Изкупителите и което бе причината да получи прякора си от Кейл преди пет години. Сега вече всички го наричаха така.

— Доминик Савио.

— Е, господин Савио. Ти си уличен в сериозно закононарушение.

— Какво означава „закононарушение“?

— Престъпление.

— А какво означава „уличен“?

— Означава, че си го извършил. Извършил си престъпление.

— Аз съм добро момче.

„И освен това си идиот“, помисли си разпитващият и се облегна назад.

— Сигурен съм, че е така. Но е престъпление да минаваш границата без документи, както и да влизаш в страната на друго място освен през официален граничен пункт.

— Аз нямам документи.

— Знам, че нямаш документи — затова си тук.

— Откъде мога да си взема документи?

— Не е там работата. Престъпление е да се опитваш да влезеш в страната без документи.

— Не знаех за документите.

— Незнанието на закона не е оправдание.

— Защо?

— Защото тогава всички ще казват, че не са знаели за закона. Може да кажат, че не са знаели, че убийството е незаконно. Невинен ли е извършител на убийство, ако каже, че не е знаел, че убиването на хора е незаконно?

— Войниците убиват хора — това не е незаконно.

— Те не ги убиват, а ги премахват.

— Разбирам.

Разпитващият не беше сигурен как е позволил разпитът на момчето да му се изплъзне така. Отново се помъчи да овладее ситуацията.

— Защо се опита да влезеш в страната на непозволено място?

— Не знаех, че е непозволено.

— Добре. Защо се опита да влезеш в страната?

— Изкупителите се опитваха да ни убият. Извинявайте, да ни премахнат.

— Какво искаш да кажеш?

— Ами, да направят така, че да престанем да живеем.

— Знам какво значи. Защо каза „убият“, а после го поправи на „премахнат“?

— Ами, нали казахте, че войниците не убиват.

— Не съм го казвал.

Хенри Мъглата го изгледа. Безизразно.

— Защо се опитваха да ви убият?

— Не знам.

— Сигурно са имали причина.

— Не.

— Даже Изкупителите трябва да имат причина да убият някого.

Хенри Мъглата се изкушаваше да каже нещо саркастично, но прояви достатъчно здрав разум да се възпре.

— Може би са ни мислили за Антагонисти.

— Такива ли сте?

— Това престъпление ли е?

— Не.
 — Аз не съм Антагонист.
 — Какъв си тогава?
 — От Мемфис съм.
 — Най-послед.
 — Моля?
 — Няма значение. С какво се занимаваше в Мемфис?
 — Работех в кухните на двореца.
 — Добра работа ли?
 — Не. Миех чиниите.
 — Родители?
 — Не знам. Май са мъртви. А може би просто обикалят като мен.
 — Обикалят ли?
 — Обикалят от място на място и си търсят работа. Стоят далеч от Изкупителите.
 — Но не и ти — имам предвид, че не си стоял далеч от тях.
 — Ще отида ли в затвора?
 — Не се ли тревожиш за приятелите си?
 — Те не са ми приятели. — Това си беше съвсем вярно. — Просто пътувах с тях. Готвех им от време на време. Изглеждаше ми безопасно.
 — Знаеш ли кои са?
 — Ами, просто хора, дето обикалят, търсят си работа и стоят далеч от Изкупителите. И вие щяхте да правите така на тяхно място... на мое място.
 Разпитващият помълча за момент.
 — Не — в отговор на въпроса ти. Няма да отидеш в затвора. Имаме лагер за нарушители — хора като теб — на трийсетина мили оттук, в Кьониц. Ще трябва да живееш в палатка. Но ще те хранят. Има стражи, които ще те пазят. Може да те разпитват отново.
 — Ще мога ли да си тръгна?
 — Не.
 — Значи е затвор.
 — Не — просто място, където ще те задържим, докато научим повече за теб. Има хиляди като теб. Не можем да ги оставим да скитат из цялата страна. Ще имаме петокolonници на Изкупителите навсякъде.

Хенри Мъглата се престори, че размишлява върху това.

— Какво е петоколонник?

— Нещо като шпионин. Сега разбираш ли?

— Да — отвърна Хенри Мъглата.

— Добре тогава. Ще отидеш в лагера, там ще бъдеш в безопасност. После ще видим. Нещата вероятно ще се уталожат. След това ще можеш да си вървиш по пътя.

— Така ли мислите? Че всичко ще се уталожим?

Разпитващият се усмихна. Искаше му се да вдъхне увереност на момчето.

— Да. Така мисля. — И наистина вярваше в това, опаняйки се на вероятностите. В края на краищата, какъв бе смисълът Изкупителите да водят война на толкова фронтове? Бяха получили Насау и Рокол, което бе сериозна отстъпка и доведе до правдоподобно уверение за мир от страна на папата. За един предпазлив и песимистичен човек, за какъвто се смяташе той, бе трудно да види какво ще спечелят Изкупителите от една мащабна война. Нямаше какво повече да им отстъпват; бяха им дали всичко възможно. Всяка нова отстъпка би представлявала просто безусловна капитулация; дори най-недисциплинираните и немощните не биха търпели това. Отсега нататък Изкупителите или щяха да са доволни от получените значителни територии, които не им струваха нищо, или да рискуват да започнат всеобхватна война, която би могла да им струва всичко. Така че в крайна сметка войната не изглеждаше вероятна. Той побутна един лист по масата и каза тихо:

— Подпиши това.

— Какво е?

— Прочети го, ако искаш.

— Не мога да чета — каза Хенри Мъглата.

— В него се пита дали си внесъл в страната месо или цъфтящи зеленчуци. И се иска да дадеш данни, където е уместно, за всякакви злоупотреби с власт, извършени тук или в друга страна. „Злоупотреби с власт“ означава лоши неща.

— О — каза Хенри Мъглата. — Никакви лоши неща. Нито тук, нито никъде. Аз съм добро момче.

На следващия ден той крачеше в конвоя на път за палатковия лагер. Мислеше, че не е особено вероятно да го закарат дотам, защото имаше около триста бежанци, някои от тях жени и деца, и само петнайсет пазачи. Оказа се, че лагерът в Кьониц се намира по пътя за Испански Лийдс, така че му се струваше най-добре да остави граничарите да го хранят и пазят, както бе обещал разпитващият. Вероятно щеше да се измъкне, преди да стигнат дотам, или след това, ако му изглеждаше по-разумно.

Един затвор от палатки не би могъл да задържи човек, измъкнал се от Светилището — самохвална мисъл, която му се наложи да преразгледа през следващите дни. Швейцарските стражи си знаеха работата, така че може би пазачите в Кьониц също щяха да си я знаят. И все пак, нещата можеха да са и по-зле. Можеше да е мъртъв като повечето от десетината Покаятели, които двамата с Клайст бяха превели през границата, за да убият Изкупител Сантос Хол за убийството на жената и бебето на Клайст в пустошта на път за Силезия.

Малката експедиция на Хенри Мъглата, за да убие Хол, спадаше към най-лошия от четирите вида военен провал: катастрофа от самото начало. Нищо не вървеше както трябва. Още при тръгването им заваля дъжд и не спря; конете се поболяха, а също и хората. Натъкнаха се на три Изкупителски патрула, макар че само минута по-рано или по-късно биха минали незабелязани. Още преди да стигнат до лагера на Сантос Хол в Моца, бяха загубили двама души. Когато стигнаха дотам, просто влязоха в лагера, напълно способни да се слоят с хората, с които бяха прекарвали по-голямата част от живота си. За нещастие, един от Покаятелите моментално бе разпознат от монах, пратен обратно в Шартр с ужасно загняване на крака. Само да бе малко по-рано или по-късно, това би било достатъчно, за да компенсира предишната седмица на бедствия.

Минаха само през първия отбранителен вал и успяха да се измъкнат с бой, но изгубиха още четирима Покаятели. При бягството им в мрака той загуби Клайст; нямаше представа жив ли е, или мъртъв. И въпреки че се провали позорно, а и идеята поначало си беше глупава, опитът им да убият Сантос Хол бе добре планиран от двама души, които знаеха какво правят. Никой не би могъл да предвиди ужасяващо лошия им късмет, нито пък честотата му. Хвърлиха монета

дванайсет пъти, и дванайсет пъти се падна тура. Хенри Мъглата разполагаше с предостатъчно време да обмисли къде е сбъркал в планирането и осъществяването на атаката и бе напълно готов да се учи от грешките си. Но доколкото можеше да прецени, не бе допуснал такива, освен че изобщо тръгна на тази мисия.

След няколко дни поредицата от беди го изостави и една буря му помогна да се измъкне точно преди колоната да стигне Кьониц. След седмица отново беше в Испански Лийдс, усвоил важен урок — макар и да не бе сигурен точно какъв. Може би никога да не прави нищо.

Два дни по-късно посрещна с радост и облекчение пристигането на Клайст. От Кадбъри научиха, че Кейл се е върнал и се намира под грижите на Рива, вече жена на посланика на Ханзата в кралския двор. Хенри Мъглата се зарадва на връщането на Кейл, но новината за Рива го подразни — той си падаше малко по нея, откакто безсрамно я бе шпионирал как се къпе гола в един вир в Келявите земи след бягството им от Светилището. Но и той, и Клайст имаха по-належащи проблеми. Кадбъри не беше дошъл да им съобщи местните клюки, а да ги повика при Кити Заека, който отлично знаеше какво са намислили и беше огорчен от глупостта им.

— Ако знаете някакви молитви, пригответе се да ги кажете сега — каза Кадбъри, подкарвайки ги към вратата.

Безгрижният опит на Кадбъри да стресне двете момчета не изглеждаше толкова забавен, когато ги достави в къщата на Кити Заека край канала. Кадбъри видя двама мъже да влизат в покоите на Кити. Не ги позна, но бе прекарал твърде дълго време сред злодеи, за да не ги разпознае, като ги види. Начинът, по който се държаха, движеха се и сезираха в другите, издаваше омразата им към живота. Разбира се, имаше и други възможни обяснения: малко хора с висок морал идваха да въртят бизнес с Кити Заека. И все пак, нюхът му подсказваше, че работата е лоша. Той прати един от слугите на Кити да доведе Дийдри. Обърна се към двете момчета и им посочи масата до стената.

— Господа, инструментите ви.

Намръщи се, за да ги предупреди, че всякакви твърдения, че не разбират за какво говори, ще са обида и за трима им. Те започнаха да

вадят на масата от множеството си скрити джобове нож, шило, чук, още един нож, бръснач, пикел, бургия, длето и накрая клещи.

Настъпи пауза.

— И останалото — подкани ги Кадбъри.

Още един нож, стрела, бокс (голям), брадвичка (малка), боздуган (изненадващо голям) и накрая — игла, от онези за кърпене на дебели платна.

— Какво има, бе — вас никой ли не ви обича?

— Не — отвърна Клайст.

— Ама не ни дреме — добави Хенри Мъглата.

Кадбъри знаеше, че трябва да има и още, макар да бе изненадан от количеството на вече извадените предмети. Но се беше подсигурил, а и не можеше да се накара да прати двете момчета в стаята съвсем незащитни. Не му се случваше често да изпитва ужас, освен за самия себе си, но сега го усещаше. Гузната му съвест се обаждаше, гневна и насмешлива: „Нямаш право да получаващ пристъпи на съвест сега, двуличник такъв, след всички злини, в които имаш пръст.“ Вратата на Кити се отвори. Появи се икономът му и обяви:

— Те трябва да влязат сега. — Кадбъри кимна на двете момчета, които вече бяха разтревожени — Хенри Мъглата повече от Клайст. Икономът ги подкани с жест да влязат и затвори вратата подире им. Кадбъри си помисли, че обичайно и той би влязъл с тях, но не и този път. Икономът го погледна с явно безпокойство. Какво ли означаваше това?

— Господарят каза, че вече можете да си вървите.

След тези думи се обърна и се отдалечи. Смущението личеше в самата му поза и в походката му. Да работиш за Кити означаваше да притежаваш значително умение да извърщаш поглед, когато става дума за злодеяния. Но почти всеки си има собствени стандарти — черта, отвъд която не би прекрачил. Дори в затвора убийците гледат отвисоко простите крадци, крадците гледат отвисоко изнасилвачите, а всички се отвращават от педофилите. Икономът може би намекваше, че ще се случи нещо гадно. Но какво би могъл да направи Кадбъри? Бе получил нареждане да си върви.

Когато излезе на дневната светлина, имаше чувството, че се показва на слънце за първи път след цяла година, прекарана на тъмно. Но ужасът от предстоящото го следваше. Бе тъй очевиден, че когато

Дийдри Плънкет го пресрещна забързана, дори тя усети, че е обзет от силно безпокойство, и го попита:

— Какво има?

— Не се чувствам добре. Трябва да се приберем вкъщи.

— Току-що идвам оттам.

— Значи ще се върнем — извика той и я задърпа към другата страна на улицата, по-далеч от къщата на Кити Заека.

Щом вратата се затвори зад тях, вече нямаше значение дали Клайст и Хенри Мъглата носят всички оръжия, които Кадбъри им беше взел, или не. Спокойно биха могли да носят и два пъти повече. Отне им няколко секунди да свикнат с полумрака, но така или иначе нямаше какво да сторят срещу двата малки арбалета, насочени към тях от един от мъжете, които така бяха смутили Кадбъри. Другият държеше две пръчки, колкото дръжка на метла, с примки в края — от онези, дето се използват за ловене на диви кучета.

— Обърнете се.

Те се подчиниха. Примките с изключителна ловкост паднаха отгоре им и се стегнаха около телата им, за да обездвижат ръцете. Кити не за първи път се възхити на умението на тези едри мъже. Нито едно от момчетата не продума, нито пък се опита да избяга — нещо, което също впечатли Кити.

— Седнете на тези два стола — каза единият от мъжете. Те побутнаха леко прътовете с примките, отведоха бавно момчетата до столовете и ги настаниха на тях. После наместиха прътовете в две малки дупки на пода. Чу се силно щракване и краищата им бяха захванати здраво.

— Дърпайте се, ако искате — присмя им се единият мъж.

— Господин Мах — изгука Кити Заека. — Няма да се държите грубо. Тези две момчета ще умрат тук. Покажете им полагаемото за случая уважение, или млъкнете.

Хенри Мъглата и Клайст бяха свикнали със заплахите. Бяха ги слушали цял живот и бяха виждали как се изпълняват с голяма, макар и набожна жестокост. Разбраха, че това не е заплаха. Това щеше да се случи. Зад тях двамата мъже се заеха с приготвянията си; Мах бе малко нацупен, задето са го смъррили. Извадиха от джобовете си

парчета здрава жица, увита в двата си края около дървени дръжки, дълги десетина сантиметра.

— Защо? — извика Хенри Мъглата. Двамата мъже, по-скоро от чувство за ритуал, отколкото поради нужда, изпробваха здравината на дървото и жиците, като ги дръпнаха два пъти. После пристъпиха напред и увиха жиците около гърлата на момчетата.

— Чакайте — прошепна Кити. — Щом питаш, явно искаш да проточиш нещата по-дълго от необходимото. Ще ти кажа. Глупавите ви действия срещу Изкупителите нарушиха равновесието на моя мир. Похабих големи усилия и средства, за да гарантирам, че нищо няма да се случи — че тази война ще се бави и протака, колкото на мен ми е угодно, и бизнесът ми, свързан с нея, също ще се бави и протака. Вие се опитахте да започнете война, която аз не искам. Започне ли война, се случват какви ли не неприятни неща, което означава, че не ми плащат. Но война, която може да започне, а може и да не започне, е истинско блаженство — петдесет хиляди долара седмично за провизии. Ето защо великите двери се разтварят за вас. Не мога да кажа, че ще е безболезнено, но ще стане бързо, ако не се съпротивлявате.

Двамата мъже пристъпиха напред и увиха жиците около шиите им.

— За бога — прошепна Клайст.

— Аз знам кога ще дойдат те — Изкупителите! — извика Хенри Мъглата. — Знам с точност до ден.

— Чакайте малко — каза Кити.

— Добре де, признавам... — Хенри Мъглата все още умееше да лъже в напечена ситуация: всичките години, през които бе мамил Изкупителите, сега му идваха на помощ. — Може и да не е с точност до ден, но до седмица.

Пауза. Кити изглеждаше убеден от това признание; в края на краищата, кой не би преувеличавал при подобни обстоятелства?

— Продължавай.

— Преди да се опитаме да влезем в лагера, наблюдавах мястото близо дваисет часа. За това време пристигнаха петдесет каруци. Всяка от тях караше по около половин тон. Трийсет от каруците бяха натоварени с храна. Една обозна палатка побира пет тона. А палатките бяха над двеста. Това прави хиляда тона. В лагера имаше общо не

повече от две хиляди мъже. Което ще рече, по половин тон храна на човек.

— Значи лагерът е място за разпределение.

— Не. От него излязоха само две каруци, и никоя от тях не караше храна. Обозните каруци са различни.

— Тогава може би запаси за зимата?

— Не бива да се трупат запаси преди лятото. Повечето ще изгният в палатките. Не са нужни грамадни запаси, за да се поддържа един лагер през лятото. През този сезон можеш да живееш от селата — като купуваши и реквизиращи.

— Тогава?

— Сигурно се готвят за атака. Ако смятаха да остават там, където са, нямаше да им е нужна и една двайсета от тези провизии.

— Две хиляди души няма да тръгнат срещу Швейцария.

— Ще са им нужни само две седмици, за да докарат още четирийсет хиляди — но тогава ще трябва да атакуват. Няма да имат избор. Над четирийсет хиляди души изяждат между трийсет и петдесет тона на ден. Не могат да останат на едно място в такъв брой. Сантос не може да ги събере за по-малко от десет до четиринайсет дни. И не може да ги държи там, само да му ядат от запасите. Ще е принуден да тръгне до седмица, максимум две.

— Знаеш ли, чувал съм сума ти убедителни лъжи.

— Това не са лъжи.

— Откъде знаеш толкова много за бекона и брашното?

— Аз не съм Кейл или Клайст. Те бяха обучавани за войската, а аз съм снабдител. Никой не се бие без провизии — дърво, вода, месо, брашно.

Кити потъна в размисъл, който се стори крайно зловещ на момчетата.

— Ще пратя някого, който е компетентен в тия работи. Ако открие, че всичко това са празни дрънканици — както подозирам... подозирам, че е — ще ти се прииска да си си държал устата затворена, защото щеше вече да си мъртъв и страданията ти да свършат.

Десет минути по-късно, тресящи се от ужас, Хенри Мъглата и Клайст бяха заключени в изненадващо комфортна стая в мазето на къщата.

— Хубави лъжи — каза Клайст след малко. — Адски хубави лъжи.

ТРЕТА ЧАСТ

Свръхсилите често се държат като двама тежко въоръжени слепци, които вървят опипом през една стая и всеки от тях си мисли, че е смъртно застрашен от другия, за когото предполага, че има идеално зрение. Всяка страна би трябвало да знае, че често несигурността, компромисът и непоследователността са същината на политиката. Въпреки това всяка приписва на другата постоянство, предвидливост и последователност, каквито собственият ѝ опит отрича. Разбира се, с течение на времето дори двама въоръжени слепци могат да си нанесат огромни поражения един на друг, да не говорим за стаята.

Хенри Кисинджър,
„Годините в Белия дом“
(1979 г.)

15.

— Е — каза ИдрисПюк, — върна се, значи.

— Върнах се.

— И какво научи по време на отсъствието си?

— Че трябва да избягвам болката и да докопам толкова щастие, колкото мога.

ИдрисПюк се изсмя.

— Абсурд.

— Щом казваш.

— Казвам го. Вземи един здрав младеж: всичките му мускули и сухожилия са силни и гъвкави. Има само един проблем — боли го зъб. Той радва ли се на силата си и наслаждава ли се на многостранното великолепие на младото си тяло, след като го боли само една мъничка част? Нищо подобно! Мисли си само за ужасната болка в зъба.

— Достатъчно е да си извади зъба, и ще има чувството, че е в рая.

— Аха, ето че падна в капана ми, и то доста лесно, ако смея да отбележа. Точно така. Той чувства безмерното удоволствие от липсата на страдание, а не удоволствието, което му доставят всички други части на тялото му.

— До гуша ми дойде да страдам. Изтърпях повече, отколкото ми се полага. Погледни ме. Можеш ли да твърдиш противното?

— Да, мога. В този рай, който си решил да смяташ за своя върховна цел, всичко идва при теб без особени трудности и пуйките хвърчат наоколо, вече опечени. Но какво ще стане с хора, далеч не толкова размирни като теб, на такова щастливо място? Дори най-добродушният човек ще умре от скука или ще се обеси, или ще се сбие и ще убие, или ще загине от ръката на някого, още по-превъртял от липсата на борба. Борбата ни е направила такива, каквито сме, и ни е приспособила към природата на нещата, така че никакво друго съществуване не е възможно. Все едно да извадиш риба от морето и да поискаш да лети.

— Както обикновено, се опитваш да изкараш, че говоря глупости, за да спечелиш спора. Не очаквам розова градина. Бог знае, че искам само нещо по-добро от сегашното — малко по-малко болка и малко повече бира и кегли.

— Разбирам, че си имал някои трудности в живота. Мога да ти кажа само, че бъркаш, мислейки, че отговорът са повече удоволствия. Истината е, че каквото и да си мислят хората, удоволствията нямат голяма власт над нас. Ако не си съгласен, вземи удоволствието и болката на две животни, едното от които изяжда другото. Онова, което яде, изпитва удоволствие, но то скоро бива забравено, щом гладът се върне както винаги. В контраст с това разгледай страданията на изяжданото животно — то изпитва нещо от съвсем друг порядък. Болката не е противоположна на удоволствието — тя е нещо коренно различно.

— Да не би да си пазил това за завръщането ми?

— Ако имаш предвид дали случайно ми е хрумнала такава мисъл, след като ти случайно си казал нещо по-глупаво от обикновено — разбира се, че не. Обмислил съм много внимателно всичко, което имам да кажа. Само низшите умове говорят или пишат с цел да разберат какво мислят.

Приятният спор бе прекъснат от шумното пристигане на Кадбъри, който се караше със стража отвън и настояваше да види Кейл. Щом влезе, мина направо на въпроса.

— Мислиш ли, че са още живи?

— Възможно е. Но по-вероятно не.

— Защо го прави? — попита ИдрисПюк.

— Кити не обича хората да действат против интересите му, особено пък ако им плаща. Има много да губи, ако тази война започне сега. Неговото мото е „Не ме пипай“ и ще направи каквото е нужно, за да го наложи.

— Не са минали и две седмици, откакто хвърли толкова усилия, за да ми спаси живота — а сега това.

— Цената ти е паднала — отвърна Кадбъри. — Той не беше впечатлен от разказа за битката ти с покойните Тревър.

— Твоя разказ, имаш предвид — отбеляза ИдрисПюк.

— Кити Заека ми плаща заплатата. На Томас Кейл не дължа нищо.

— Тогава защо си тук? — попита Кейл.

— Все още не мога да си отговоря удовлетворително на този въпрос. Не може да е заради изкупление. Кой ще изкупи грешките си в Божиите очи, спасявайки теб?

Кейл обаче не го слушаше.

— Ако ми трябва нещо, за да си вдигна цената — каза той накрая, — какво иска Кити?

— Не пари. Той си има пари. Власт — дай му властта да запази това, което вече има.

— Тоест? — попита ИдрисПюк.

— Какво знаеш ти, което той не знае? Съжалявам, време е да изчезвам. Кити ще поиска главата ми на кол, щом разбере какво съм сторил.

Озова се на вратата; канеше се да духне.

— Как да вляза? — попита Кейл. Кадбъри го изгледа.

— Не можеш. Само да почукаш на входната му врата прекалено силно, и ще те хванат, докато мигнеш.

— Колко стражи има?

— Петнайсетина. Но всички врати са от желязо — дървото от двете им страни е само облицовка. На десетина мъже ще им е нужен един час, за да проникнат през всяка от тях. Само че ти няма да разполагаш с един час. Той има зъб на онези момчета и няма да ги предаде без откуп — и то адски голям откуп.

— Благодаря — каза Кейл. — Задължен съм ти.

— Вече си ми задължен, и виж докъде ме докара това.

Когато Кадбъри си отиде, Кейл седна и известно време гледа ИдрисПюк.

— Няма смисъл — каза накрая ИдрисПюк. — И да знаех нещо достатъчно голямо, не бих могъл да ти го кажа, дори животът ми да зависи от това.

— Мислех, че те е грижа за Хенри.

— И за Клайст също, макар на теб да не ти пука за него. Знам какво е привързаност. Признавам, че знам някои неща. Но не мога да ги дам в ръцете на човек като Кити, дори те двамата да бяха собствените ми синове.

— Лесно ти е да го кажеш.

— Предполагам, че е така. Но не мога да ти помогна. Съжалявам.

След петнайсет минути Кейл се намираше в новите си покои в посолството на Ханзата и притискаше съпруга на Рива.

— Нямам време за деликатност. Аз спасих жена ти, въпреки че това най-вероятно щеше да ми струва живота. Сега е моментът да си уредим сметките.

— Обсъдил ли си това с Рива?

— Не, но ще го обсъдя, ако искаш.

— Аз не съм просто неин съпруг. Животът на хиляди — дори повече — зависи от мен.

— Не ме интересува.

— Ще дойда с теб и заедно ще се опитаме да измъкнем приятелите ти. Не се страхувам за живота си.

Кейл едва не каза нещо дълбоко оскърбително.

— Нямаше да има значение, дори да разполагах и с двеста като теб. Познавам силата. Силата няма да свърши работа. Той иска онова, което знаеш.

— Не мога. — Това беше най-изтерзаният отговор, който Кейл някога бе чувал.

— Не се налага.

— Моля?

— Не се налага да му казваш онова, което вече знаеш — просто трябва да му кажеш онова, което би могъл да знаеш.

— Глупав съм, признавам. Може ли да поясниш малко?

Кейл притвори очи с нескрито раздражение.

— Сигурно си мислил за различните неща, които би могъл да направиш, ако бъдеш изправен срещу заплахата на Изкупителите, нали?

— Питаш дали съм проучвал алтернативните ходове?

— Да. Не искам да знам какво си решил. Не ми казвай. Не ме интересува. Искам само един от вариантите, които си отхвърлил — какъвто и да е, с всички подробности, в писмена форма.

Настъпи дълга пауза.

— Не мога да изложа нищо писмено. Ако излезе на бял свят, това ще погуби Ханзата.

На Кейл не му беше лесно да не грабне хубавото украшение на масата до него и да не го запрати в стената. Главата го болеше и си мислеше, че вероятно ще умре в близките няколко часа.

— Чуй ме — каза той. — Кити Заека може да те сдъвче и изплюе, заедно с още десетина като теб. И няма да приеме моята дума за нищо. Знае, че съм лъжлив малък негодник, нали?

— Да изложиш писмено лъжа е също толкова лошо, колкото да кажеш истината. Ще се разчуе — и щом е написано, хората ще повярват. Не мога.

Главата на Кейл вече туптеше, сякаш при всяко вдишване се разширяваше и свиваше с няколко сантиметра.

— Ами ако ти обещава, че ще се погрижи написаното да бъде унищожено?

— Как може да си сигурен?

— Давам ти думата си на човек, който попречи жена ти да бъде изтърбушена жива... неблагодарен шибаняк такъв! — Втрени се във Витенберг и реши, че няма какво да губи. — И ще трябва да кажа на Рива, че си отказал да помогнеш на тримата, които са ѝ спасили живота — дори когато единият ти е обещал да не те замесва.

— Ужасна заплаха, ако мога да отбележа. Но предполагам, че си отчаян.

— Аз съм си ужасен човек.

— Във всеки случай, си доста склонен към насилие.

— За щастие на жена ти.

— Но си много болен. Умението ти да придвижваш армии не е от голяма полза, ако си зарязал тези армии. Колкото и да си ужасен и склонен към насилие, сега си обикновен човек. Не мога да ти помогна в това, независимо колко съм ти задължен лично. Напусни къщата ми до утре на обяд, ако обичаш.

— Всъщност, не обичам.

— И въпреки това напусни.

Кейл отиде в стаята си, извади едно от пакетчетата федра с морфин, изтръска малко бял прахец върху дланта си, притисна с пръст лявата си ноздра, наведе се и смръкна силно. Извика от болка — все едно цял куп игли избухнаха в главата му. След около минута чувството отмина, той избърса сълзите си и се почувства по-добре. А

после много по-добре. По-добре, отколкото изобщо се бе чувствал някога: бодър, силен и с бистър ум. На излизане се размина с Рива.

— Говорил си с Артър — каза тя.

— Да.

— И?

— Не е толкова тъп, колкото изглежда.

Докато вървеше към къщата на Кити, в града и в света около него кипеше хаос. Или беше навечерието на разрухата, или кризата бе преминала. Някои хора си тръгваха; други бяха решили да останат. Цените се бяха вдигнали от страховете за война, но сега падаха при слуховете за мир. Опитни мъже продаваха злато; опитни мъже го изкупуваха обратно. Нещата можеха да поемат в едната или другата посока. Първата жертва, в деня след обявяването на войната, е споменът за предшествания я хаос. Нищо не избледнява от паметта по-лесно от спомена за несигурността.

На път от посолството на Ханзата Кейл се отби за кратко в един склад на превозвачи — калайджии, които отдаваха количките си под наем за прекарване на кажи-речи всичко, предимно месо и зеленчуци от пазара в отсрещния край на площада. Плати на един от тях, сърдит мускулист мъж, пет долара и му обеща още пет, за да се отправи към улицата, където живееше Кити, и да си отваря очите за двама или трима души, излизаци оттам, които може да се нуждаят от извозване. Трябваше да действа бързо, без да се мотае.

— Звучи ми сякаш може да има неприятности — каза мъжът. — Десет долара сега и десет после.

— Как се казваш?

Калайджията беше предпазлив, но тук ставаше дума за сериозни пари.

— Майкъл Невин.

— Свърши работата и ще има още.

— Още пари или още работа?

— И двете.

Кейл почука тихичко на вратата на Кити. Пуснаха го, претърсиха го, освободиха го от колекцията инструменти, а след това го отведоха при Кити. Той седеше зад голямо бюро; лицето му беше неразлично в

полумрака. Пред кепенците в дъното на стаята стояха двамата мъже, които само преди час-два бяха стигнали толкова близо до убийството на Клайст и Хенри Мъглата.

— Изглеждаш по-зле, отколкото при последната ни среща, господин Кейл. Седни.

Страхът на Кейл от това, че зад гърба му има двама такива явни злодеи, по никакъв начин не бе уталожен от странната конструкция на стола. Беше малко нисък, подлакътниците — малко високи, седалката — неудобно наклонена. И беше прикрепен към пода.

— Трябва да поговорим насаме — каза Кейл.

— Не, не трябва.

— Те живи ли са още?

— На твоє място не бих се тревожил за тях, болно момченце.

— Трябва да знам дали са живи или мъртви.

— Намират се в чакалня. Въпросът е дали ти ще чакаш с тях, или не.

— Аз ли? С какво съм съгрешил?

— Ти, господинчо, не осъществи начинанията, за които ти беше платено с пари и грижи.

— Бях лош служител, признавам. Дойдох да поправа това.

— Е?

— Имам да ти кажа две неща. Първото е, за да ти платя дължимото. Второто е в замяна на приятелите ми.

— И защо да не те принудя да ми дадеш това, второто, без да се налага да изглеждам слаб?

— Защото трябва не само да ти го кажа, а и да ти го докажа. А доказателството не е тук.

— Ще видим. Продължавай.

— Пусни ги да си вървят.

— Ще видим, след като ми платиш дължимото.

Кейл се опита да си придаде вид, все едно обмисля това.

— Добре. Имаш ли карта на света?

— Да.

— Трябва да ти покажа.

На двамата мъже им отне няколко минути да развият картата и да я окачат на куки, високо на една от стените. Кейл беше наясно, че Кити ще е наредил някакво картографско проучване, но се изненада от

големината и детайлността ѝ — беше по-добра от всичко, направено дори от Изкупителите, а те бяха умели картографи.

— Впечатлен си — отбеляза Кити.

— Да.

Един от мъжете му даде показалка, малко по-дебела от пшеничен клас — никакъв шанс да я използва като оръжие. Кейл погледна към Кити, закачулен и свит в сенките, неподвижен като пън. Ако бе имало кой да му разказва приказки като малък, Кити щеше да е гледката, която извиква наново истинския страх от детските кошмари. Кейл нямаше избор, затова продължи:

— Ето какво мисля, въз основа на това, което знам. Част от него са предположения. Но съм прав, или съм близо до истината.

Откъм Кити се чу пронизително хриптене, може би смях, и в неподвижния въздух се разнесе миризмата на нещо топло и влажно.

— Съмненията ти са отбелязани.

— Швейцарските планини правят нападението почти невъзможно от другаде освен от север. От гледна точка на швейцарците, останалите страни в Швейцарския съюз съществуват, за да служат като троен буфер срещу атака оттам. На север е Галия, защитена от линията Мажино и пустинята Арнхемланд. Оста смята, че силната защита на линията Мажино ще ги опази и че Арнхемланд е прекалено широка и безводна, за да бъде прекосена от значителна армия. Но грешат. Боско се бавеше, за да изкопае мрежа от кладенци и водохранилища в пустинята.

— И ти знаеш това, защото...

— Защото аз го измислих. Галите си мислят, че дори някоя армия да мине през пустинята и да удари по-слабите им защити, армия, която е прекарала шест дни в Арнхемланд, няма да е в кой знае каква бойна форма — дори слаби защити биха били достатъчни да я спрат, докато пристигнат подкрепленията.

— И грешат, защото...

— На Изкупителите няма да им отнеме шест дни; ще го направят за един ден и две нощи.

— Да не би да тичат по целия път?

— Ще яздят.

— Май си спомням, че в един от своите не особено информативни доклади ти споменавах, че Изкупителите не

разполагат със сериозна кавалерия и ще са им нужни години да я създадат.

— Това не е кавалерия — просто конна пехота. Трябват шест седмици, за да се научиш да яздиш, ако правиш само това.

— Ами ако галската кавалерия ги спипа?

— Ще слязат от конете и ще се справят с нея по начина, който използваха срещу Матераците на Силбъри Хил. Освен това ще са в далеч по-добра форма, отколкото там. Тогава половината от тях се биеха с натикана в задниците хартия, за да не си надрискат краката.

— Спести ми подробностите.

— Повече битки се губят заради дреболии, отколкото заради лоши генерали.

— А после какво?

— Първо, бързина. Ще завземат Галия за шест седмици.

— Оптимистично, не смяташ ли?

— Не, не смятам. Щом казвам, че може да бъде сторено, значи може. Защитата срещу Изкупителите се основава на това колко бързо са се движели те в миналото — колко бързо са се движели всички армии в миналото. Всички водят войната, с която са свикнали.

— Значи Изкупителите ще прегазят Галия, после Палестина, после Албион, Югославия и всички останали, докато застанат пред портите на Цюрих.

— Няма да е толкова лесно.

— Изненадваш ме.

— Винаги.

Отново прозвуча пискливият, хъхрещ смях.

— Какъв суетен младеж си ти.

— Не съм суетен. Просто си признавам честно, че съм далеч по-добър от другите.

Кити помълча за кратко. Отново полъхна горещата влажна миризма.

— Добре тогава. — После каза: — Щом стоиш толкова високо над другите, трябва да приемаме със снизхождение хвалбите ти. Продължавай.

Кейл се обърна пак към картата и посочи реката, която прорязваше Галия на две по пътя си към морето.

— Изкупителите само трябва да стигнат бързо до Мисисипи. После ще установят защитна линия, която могат да отбраняват, или да се оттеглят зад нея, ако нещата се объркат, при това толкова дълго, колкото пожелаят.

— А от Мисисипи нататък?

— Вероятно, война от обичайния тип — бавна и гадна. Но Изкупителите ги бива в това.

— И къде са лаконийците в цялата работа?

— Платено им е да не се бъркат, ако Боско направи каквото казах.

— Ами ако не го направи? Или ако лаконийците решат, ще щом Изкупителите завземат Швейцария, ще тръгнат срещу тях?

— Щом завземат Швейцария, Боско ще направи именно това.

— Тогава защо да му играят по свирката, само за да е по-удобно за твоя план?

— Защото те искат да вярват в това. Така получават пари и гаранция.

— Която не струва и пукната пара.

— Само че те не го знаят. В края на краищата, няма логика Изкупителите да ги нападат. Лакония не е с голямо стратегическо значение и там няма нищичко. А цената на завладяването ѝ е главозамайваща — дори за Изкупителите.

— Но Боско ще се опита.

— Да.

— Защо?

— Не знам. Той просто ме помоли да го направя възможно. Предполагам, че има нещо общо с Бог.

— Значи, все пак не знаеш всичко.

— Знам всичко, което знам.

Кейл трябваше да бъде честен с Кити, защото животът му, както и животът на Хенри Мъглата и Клайст, зависеше от неговата убедителност. Нищо не убеждава така, както истината. Но планът на Боско да намери окончателно решение на проблема със злото би изглеждал невъзможен дори за негодник като Кити Заека. Подобно нещо излизаше извън пределите дори на неговото кошмарно въображение, защото нямаше цел — от него не можеха да се спечелят нито пари, нито власт.

— А каква е целта на Изкупителския лагер в Моца, който твоите приятели така глупаво решиха да атакуват?

Това беше коварен въпрос. Те сигурно бяха казали на Кити нещо полезно, иначе вече щяха да са мъртви. Но пък от друга страна, може би той не е възнамерявал да ги убие, а просто да ги сплаши. Ако Кейл кажеше на Кити нещо, което противоречи на техните думи, той щеше да разбере, че са излъгали. Освен това имаше и други възможности — отляво и отдясно, и пак отляво, неизменно интелигентни догадки, които можеше да се окажат напълно погрешни. Залагайки на това, че Хенри Мъглата би решил да каже нещо близко до истината, Кейл рискува.

— Изкупителите ще атакуват от север през Арнхемланд, но ще искат да ги притиснат от две страни, а единственият начин да атакуват Швейцария от юг е през Мителланд и после през прохода Шаленберг към Испански Лийдс.

— Колко души?

— Около четирийсет хиляди. Не изключвам и той да остане където си е, да запуши швейцарците и да чака атаката от север да се придвижи надолу. Но ако успее да подмами швейцарците да атакуват Мителланд, това може да се отплати. А ако не излязат да се бият, може да запечата Шаленберг и да ги чака там.

— Защо?

— Пет хиляди души пред Шаленберг могат да удържат швейцарците вечно. Това са близо трийсет и пет хиляди по-малко, отколкото ако остане където е.

— Защо да не минат през прохода и да не завземат града?

— Защото от другия край също могат да го държат пет хиляди души. Но тогава въпросът е само колко време ще е нужно на Изкупителите да пристигнат от север. Както виждаш, всичко зависи от това те да прекосят Арнхемланд за един ден и две нощи. После е само въпрос на време.

— Казал ли си на някой друг за това?

— На кого и какво казвам, си е моя работа.

— Много си нагъл за човек, дошъл да търси благодеец.

— Не, на никого не съм казал.

— Защо?

— Познанията ми са единственото, което имам. Пък и репутацията ми вече не е същата като преди. Кой ще повярва на едно болно момче, което някога го е бивало да юрка хората?

— Ами твоите покровители, Матераците?

— Всички искат те да пукнат, ако изобщо е възможно.

— И все пак, кралят точи лиги по Кон Матераци.

— Кон не би ме търпял за нищо на света.

— Да, чух. Вярно ли е?

— Не разбирам.

— Че ти си бащата на момченцето.

— Тя ме продаде на Изкупителите.

— Това не е отговор. Но няма значение.

— Ами приятелите ми?

— Ще трябва да се постарая повече.

— Мога.

— Давай тогава.

— Не и докато те са тук.

— Репутацията ти може да е отслабнала, но те познавам като човек със смъртоносни таланти, който не винаги ги използва мъдро.

— Не съм човекът, който бях.

— Така казваш ти.

— Кадбъри ти е казал какво се случи в Манастира — не можех да си мръдна пръста да се спася. Погледни ме само.

Известно време Кейл седеше, а Кити оглеждаше бялата му кожа, черните кръгове, прегърбените рамене и измършавялото му тяло.

— Мога да накарам тези господи да го изтръгнат с бой от теб.

— Ще ти е нужно нещо повече от онова, което ще ти кажа. Ще ти е нужно доказателство. А аз не го нося със себе си. Освободи ги.

— Няма.

— Все още имаш мен. Никой не знае кои са двете момчета. Като ги убиеш, няма да изпратиш кой знае какво послание. Но моята смърт ще изпрати сигнал. Не съм ли прав?

— Предлагаш да се пожертваш за приятелите си? Имах по-високо мнение за теб.

— Смятам да изляза оттук. Просто изтъквам, че можеш да си позволиш да ги пуснеш, щом разполагаш с мен.

Кити се замисли, но не за дълго.

— Вървете да ги доведете — и двамата.

Мъжете се подчиниха и затвориха тихо тежката врата зад себе си.

— Знаеш къде живея сега.

Това беше констатация. В отговор получи продължително гукане

— Кити се смееше.

— Защо да ме интересува къде си оставяш шапката?

Кейл запази мълчание.

— Да, знам къде живееш.

— Открих какво ще прави Ханзата. Интересува ли те?

— О, да — каза небрежно Кити. — И имаш доказателство?

— Да.

— Покажи ми го. — Отново неприятният смях. На вратата се почука. — Влез.

Вратата се отвори. Появиха се двамата мъже, които бяха излезли, и още неколцина други, хванали Хенри Мъглата и Клайст, с вързани ръце. Но въжетата бяха по-скоро формалност. Двамата бяха в ужасно състояние. Клайст бе неразпознаваем, с окървавено лице. Под очите му имаше подпухнали, налети с кръв торбички; едната се беше сцепила като малка зейнала устица и изливаше червено ручейче по дясната му буза. Хенри Мъглата изглеждаше, сякаш някой е избърсал лицето му с отровно растение — подут и възпален. Езикът му висеше от устата като на изкуфял старец. Левите им длани бяха смазани. И двете момчета се тресяха неконтролируемо.

Кейл не реагира по никакъв начин.

— Изведете ги навън. Някой ще ги прибере и когато са в безопасност, ще донесе доказателство за онова, което ти казвам.

— Ако се опитваш да ме мамиш, ще откриеш, че смъртта има десет хиляди врати и аз съм там, за да те преведа през всяка от тях.

— Може ли да продължаваме? Трябва да отида на една вечеря.

Леко кимване, и двете момчета бяха изблъскани към вратата.

— Накарай хората си да ми кажат какво са видели на улицата.

Две минути по-късно един от стражите на Кити се върна.

— Някакъв превозвач с ръчна количка дойде да ги прибере.

— Докато чакаме писмото, ще ти кажа какво предстои. След като затворят вратата — продължи Кейл. — Ханзейската лига ще се обяви в подкрепа на Оста и ще обещае да прати кораби, войници и пари.

Парите ще дойдат, но не и корабите и войниците. Ще устроят представление как събират кораби в Данциг и Любек, но дори да излязат в морето, ще бъдат върнати от бури, чума, дървояди — или, знам ли, може би нападение на ракообразни. Във всеки случай, няма да дойдат — или поне докато не са сигурни кой ще победи.

— И Витенберг ти каза това на чай със сандвичи с краставица? Чувал съм, че той е интелигентен и дискретен. Защо ще казва тези неща на човек като теб?

— Едно време харесвах сандвичи с краставица — когато успеях да намеря.

— Отговори ми.

— Спасих жената на Витенберг от една гадост на Изкупителите. Държа в ръце щастието му, ако щеш. Но той не ми го каза направо, а и да беше, нямаше да му повярвам.

— Значи тя ти каза? Това ли имаш предвид?

— Не. Опитах се, даже й извих ръката, образно казано. Само че тази Рива е умно момиче и не се поддаде. Откраднах ключа му и взех писмото от стаята му.

— Звучи невероятно.

— Да, но въпреки това е истина. Витенберг е умен човек, изкусен, както казваш ти, в разговорите, дискусииите и тем подобни, но стои над кражбата. Искам да кажа, той е от хората, които биха оставили хиляди да загинат, но не биха убили човек, застанал пред тях. И през ум не му минава, че бих предал щедростта на жена му или неговата. Предполагам, липсват му моите недостатъци.

— Какво друго знаеш?

— Каквото ти казах. Това е писмо, не изповед. Трябваше да чета малко между редовете, но не много. Ще видиш сам, като пристигне.

Макар че Кейл лъжеше, беше преценил що-годе точно позицията на Ханзата — нещо не толкова изненадващо, защото вариантите им бяха ограничени, предвид факта, че са търговска федерация, която използва военна сила за защита на финансовите си интереси само когато е неизбежно. Но тук ставаше дума за нещо повече от пари, защото те вече бяха осигурили солидна сума на Оста, и щяха да осигурят още. Отчасти това беше неограниченият финансов риск на войната: даваните пари си имаха граници, за колкото и големи суми да говорим, но съкровищата, които би могла да погълне една война,

нямаха. Освен това те не забравяха, че войната е майка на всичко — дори за победителите тя носи промени, които могат да имат неописуеми последици. Далеч по-добре е да стоиш отстрани, да ръсиш мъгляви обещания, които не смяташ да изпълниш, да раздаваш пари и да не се замесваш колкото може по-дълго.

За нещастие на Кейл, тази сполучлива догадка нямаше никаква практическа стойност, освен че звучеше достоверно. Кити очакваше доказателство, и то в близките няколко минути. А такова нямаше.

16.

Откакто Кейл бе влязъл в стаята на Кити, умът му работеше трескаво, за да измисли план за бягство и да реши какво да прави с Кити Заека. Никога не го беше виждал да прави нещо друго освен да стои или да седи. Какво представляваше той? Кейл беше зървал странната му, подобна на лапа дясна ръка, и тъй като Кити носеше фуражка и мръсен на вид кафяв ленен воал, човек можеше да се води само по гукация му, прецизен глас. Ами ако имаше зъби, с които да те разкъса, нокти като бръсначи да те раздере, ръце, тъй свирепи, че да ти разкъсат ставите като Грендел, или още по-лошо — като майката на Грендел? Той представляваше неизвестно до момента, в който бъде атакуван. Освен това трябваше да се вземе предвид и вратата, и мъжете отвън, които можеха да я отворят, когато пожелаят. После — измъкването. Прекалено много неизвестни за човек, който, макар и само на шестнайсет (ако Кейл беше на толкова), вече не бе същият като преди. Положението му бе толкова зловещо, че докато наливаше камилски тор в ушите на Кити и оглеждаше стаята за средство да блокира вратата и нещо, което би могло да му помогне в приближаващата схватка, той се проклинаше, че не е обърнал внимание на един от добре изпипаните афоризми на ИдрисПюк: винаги се съпротивлявай на първоначалните си импулси, те често са щедри. В края на краищата, тези двама кретени бяха се захванали с безумната си лудория по своя собствена воля. Защо той да умира заради тяхната глупост? Но вече беше прекалено късно.

Започна се. Кейл се втурна към голямата етажерка, стигаща от пода до тавана, претъпкана със сметките на Кити. Скочи колкото можеше по-високо и я задърпа като обезумяла маймуна. За щастие, етажерката не беше закрепена и се катурна лесно и толкова бързо, че Кейл едва не остана под нея, когато тя се стовари с трясък на пода пред вратата и я блокира, така че да не може да се отвори.

Телохранителите на Кити я налегнаха с всички сили. Кити стана от огромното си бюро и отстъпи няколко крачки назад. Дали чакаше с ужас пазачите му да проникнат в стаята, или хладнокръвно се

подготвяше да разкъса Томас Кейл на малки парченца? Имаше едно нещо, което Боско му беше втъпил с бой — решиш ли да атакуваш, прави го незабавно. Кейл направи четири крачки към Кити и нанесе удар в лицето му с длан. Писъкът, който нададе Кити, докато падаше, стресна дори Кейл. Това не беше писъкът на мъж, ранен на бойното поле, нито на притиснато в ъгъла животно. Звучеше по-скоро като ядосано и уплашено бебе — писклив и сърцераздирателен. Петно кръв изби на лепената маска, докато Кити виеше и се мятеше, опитвайки се да намери опора на полирания под; петното постоянно растеше. Зад него телохранителите щурмуваха вратата с такава сила, че касата се тресеше при всеки удар. Кейл се обърна към бюрото и натисна. Беше толкова тежко, все едно беше завинтено за пода. Но страхът му вля достатъчно сила да го отмести със сантиметър, после два, после и още, все по-бързо и по-бързо, докато неистовият му рев от усилието се сливаше с мощното блъскане по вратата. И ето че бюрото най-сетне се удари в отместващата се етажерка, точно когато телохранителите бяха отстъпили за последна засилка. Сблъсъкът на бюрото и етажерката затръшна вратата, премазвайки пръстите на две ръце.

Умът му ехтеше от писъците в стаята и крясъците от болка отвън, а устните му пулсираха и боцкаха от отминаващия ефект на федрата с морфин. Той се взря в Кити, който още пищеше в ъгъла. Отвън телохранителите бяха притихнали: явно крояха нещо.

Да убиеш живо създание е работа, изпълнена с трудности. Дори да разполагаш със средствата за това — тъп предмет, полезно острие, вцепенението от ужас. Всичко по-неприятно от извиването на шията на пиле изисква нерви, практика и опитност. Кейл обмисли предстоящата задача. Ръцете и краката му вече трепереха. Нищо в стаята нямаше да му помогне; тя беше общо взето празна, с изключение на подвързаните в червено счетоводни книги на пода. А и с какво си имаше работа? Кити Заека беше уплашен, със сигурност, но това не означаваше, че не е опасен. Кейл усещаше как изкуствено вдъхнатата му от прашеца сила започва да се отцежда. Би ли могъл да убие Кити с юмруци? И какво се криеше зад воала?

Блъскането по вратата се поднови. Той пристъпи напред, наведе се, сграбчи Кити и го завъртя с гръб към себе си. Уви ръка около врата му и се опита да го приклеши в сгъвката на лакътя си. Кити осъзна какво се кани да прави той и отново зави и запищя — толкова

пронизително, че Кейл го заболяха ушите, — като дращеше с крака по полирания под. Ужасът му даваше сила. Той се изтръгна и отстъпи, все още пицейки, към стената. Стаята пак се разтреса от блъскането на стражите по вратата. Беше невъзможно да продължи, без да вижда лицето му — Кейл трябваше да разбере кой или какво е толкова уязвимо за болка. Смъкна фуражката и окървавения лепен воал.

Отвращението го накара да се дръпне, потресен от грозотата на видяното. Лицето и черепът сякаш принадлежаха на две различни същества, едно от друго по-уродливи. Дясната страна на главата му беше издута по цялата си дължина, сякаш кожата бе пълна с камъни. Дясната му буза бе покрита с брадавичести израстъци, устните му от едната страна бяха подути, с дебелина десетина сантиметра. Но по средата на устата му се стесняваха и ставаха съвсем нормални, с човешко изражение. От лявата страна на главата, над ухото, Кити си беше пуснал коса, дълга над трийсет сантиметра, и я сресваше нагоре в опит да скрие гигантски тумор. Лявата му длан бе съвсем нормална и доста деликатна, а дясната приличаше на огромна лапа, сякаш е била нарязана на три и заздравяла така; всяка част бе с големи и заострени нокти, заради които Кити бе получил името си.

— Моуя те, моуя те! — проплака Кити. — Моуя те, моуя те!

Очите му трогнаха Кейл — тъмнокафяви и нежни като на момиче, блестящи от сълзи и ужас. Представете си какво е да пребиеш до смърт живо същество с отмалели ръце и болящи рамене. Времето, което отне това, писъците, кръвта в гърлото на Кити, която го давеше, дращещите му по пода крака. Но ударите с юмруци и лакти трябваше да продължат, независимо от всичко. Това трябваше да бъде сторено.

Когато свърши, Кейл отново се отпусна на пода. Не изпитваше ужас, нито жалост. Кити Заека не заслужаваше да живее; Кити Заека заслужаваше да умре. Но пък той, Томас Кейл, вероятно също заслужаваше да умре заради всичките си ужасни деяния. Обаче не беше мъртъв, поне за момента, а Кити беше.

Докато убиваше Кити, стражите блъскаха по вратата. Сега бяха спрели. Кейл бе прогизнал от пот, вече изстиваща, и то не само от усилието да убие Кити. Устните му боцкаха още по-силно, главата му туптеше.

— Полунощ е, Златокоске — каза той на глас, спомняйки си грешно приказката, която бе чувал Арбел да разказва на малките си

племеннички в Мемфис.

Стана и започна да отваря чекмеджетата на голямото абаносово бюро. Само документи, с изключение на едно месингово преспапие и кесийка бонбони. Той схруска няколко, за да вкара захар в тялото си, после отиде до вратата и удари три пъти по нея с преспапието. Стори му се, че чу шепот.

— Кити Заека. Мъртъв е — каза Кейл.

Тишина. После се разнесе глас:

— Значи ще му пееш в отвъдното, гадино.

— Защо?

— А ти как мислиш?

— Да не би да обичате Кити? Да не ви е бил като баща?

— Няма значение какъв е бил Кити. Пригответи се да умреш.

— Искате да убиете единствения си приятел на този свят? Кити е мъртъв и това означава, че всичките му врагове, които са много и не са никак добрички, ще си разпределят собствеността и услугите му. Това не включва вас — вашият дял от печалбата ще е място шест на две стъпки в едно от нелегалните сметища на Кити в Оксиринкус.

Кейл беше сигурен, че долови мърморене и спорове. Това трябваше да е лесната част. Казаното от него беше истина, и то очевидно. Проблемът бе, че тази сган си имаше своята лоялност и привързаност, като всеки друг. Освен това бяха превъзбудени от драматичното и бурно развитие на нещата през последните петнайсет минути. Щеше да има драстични промени, а Томас Кейл ги беше предизвикал. Ако можеше да се разчита, че хората ще действат съобразно собствените си интереси, светът щеше да е съвсем различно място. Трябваше да остави емоциите да се охладят.

— Вървете да доведете Кадбъри. Като дойде тук, ще приказваме. Настъпи кратко мълчание.

— Кадбъри духна към Цюрих.

— Както и да е — изкрещя онзи, който беше поел водачеството, — да го духа Кадбъри. Говори с нас. Пусни ни да влезем.

Искането за Кадбъри беше дало обратен резултат. Но в края на краищата, какво можеше да направи Кейл? Беше очаквал, че ще им отнеме време да отидат да търсят Кадбъри, докато открият, че го няма. Сега само бе раздразнил онзи, който ги командваше. Замисли се дали да опита с наглост. Опасен ход. Той избра наглостта.

— Аз съм Томас Кейл. Току-що пребих до смърт Кити Заека с голи ръце. Убих Соломон Соломон в Червената опера за две секунди. Десет хиляди лаконийци гният в сянката на Голанските възвишения, и аз съм този, който ги остави там. — Макар че се чувстваше ужасно и ситуацията бе критична, оповестяването на глас на славните му постижения го ободри. „Всичко това е вярно, нали?“ — помисли си той.

Нямаше отговор.

— Вижте. Нямам нищо против вас. Вие сте правили онова, за което са ви плащали. Кити си получи своето, и това е положението. Можете или да работите за мен, с всичките пари и привилегии, които ви е давал Кити, и премия от двеста долара, без никакви въпроси, или да рискувате с генерал Голодупец и лорд Фъстъчено масло — разправят, че генерал Голодупец поддържал войските си нащрек, като разпъвал червата на онези, които го разочароват, през улиците на контролираните от него бедняшки квартали.

Тези зловещи истории за съперниците на Кити всъщност бяха верни. Даже в Швейцария — цивилизовано място за търговия, с възхитително чисти улици, където във всичко цареше ред, а хората бяха преуспяващи и покорни на закона, имаше някои части, които приличаха на самия търбух на мрака. На един хвърлей от щедрите улици и щедрите души, живеещи на тях, върлуваха диващина и жестокост, недостижими за въображението, но които все пак се случваха по всяко време. Не е ли същото с всички градове, винаги и навсякъде? Цивилизованите и нечовешки жестоките ги дели само една кратка разходка.

След още няколко минути приказки, през които Кейл протакаше, за да им даде време да се успокоят и да видят реалното състояние на нещата, той избута бюрото назад, точно колкото да им позволи да се заемат с вратата — което не беше лесно, защото силата го напускаше на резки тласъци. Седна небрежно на стола на Кити и зачака телохранителите му да избутат тежката етажерка.

И така, те влязоха един по един, явно предпазливи, но също така укротени от трупа по средата на стаята. Не смъртта или кръвта ги смущаваше — в края на краищата, това бе тяхното призвание, — а гледката на една неудържима сила, която внезапно бе спряна. Кити беше легенда — ръката му стигаше навсякъде. А сега, дори в

полумрака, не само че смъртта го бе лишила от сила, а и беше разкрит като уродлив, разяден и подут от израстъци, подпухнал и развален. Онова, от което се бяха страхували, сега ги отвращаваше, и то още повече заради силата на онзи страх. Бяха унижени от своя ужас.

— Веднъж видях морска крава — каза единият — във водата, мъртва от седмица; изглеждаше точно така. — Подритна го с крак.

— Остави го на мира — каза Кейл.

— Но ти го уби — възрази мъжът.

— Остави го на мира.

— Кой си ти, че да ми заповядваш?

„Добър въпрос“, помисли си Кейл.

— Аз съм този, който знае какво да прави оттук нататък.

Някои от мъжете в стаята бяха тъпи, други интелигентни и амбициозни, но твърдението на Кейл ги обърка. Не че Кейл разполагаше с отговор, защото всъщност нямаше представа какво да прави. Предимството му се състоеше в осъзнаването, че единственото важно нещо в момента е какво ще правят сега.

— Колко от вас могат да пишат?

Трима от петнайсетте мъже бавно вдигнаха ръце.

— Някой от вас работил ли е за генерал Голодупец?

Вдигнаха се две ръце.

— А за Фъстъчено масло?

Три ръце.

— Искам вие тримата, дето можете да пишете, да изложите всичко, което знаете, на хартия. Ако останалите имат да добавят нещо, да го кажат. — Той се изправи. — Ще се върна след три часа. Заклучете вратата след мен и не пускайте никого да влиза и да излиза. Ако новината за смъртта на Кити плъзне, знаете какво означава това. — После излезе, целеустремено и уверено. Очакваше всеки момент да го спрат, за да му зададат двата очевидни въпроса, на които нямаше отговор. Но никой не обели и дума. Той излезе през вратата и тръгна надолу по стълбите, а зад него се разнесе най-сладкият звук, който бе чувал някога: щракването на ключалката.

Чувствайки се по-зле с всяка крачка, Кейл се отби при ИдрисПюк. Облекчението на лицето на ИдрисПюк бе очевидно дори за

Кейл, колкото и окаян и ядосан да беше; това бе изражение на човек, който е започнал да усеща, че е сторил нещо ужасно, но накрая се е оказало, че всичко е наред. Кейл му разказа за станалото и го помоли да дойде с него да види Хенри Мъглата и Клайст и да прати някого за лекар.

Не беше лесно да смаеш ИдрисПюк. През първите няколко минути от разходката той мълчеше. После, тъкмо когато се канеха да влязат в квартирата, сграбчи ръката на Кейл и го спря.

— Как беше?

— Лоша работа. Не мога да отричам. Не съжалявам за Кити — той си получи заслуженото, — но докато вървах към теб, разбрах донякъде защо е искал да накара света да се страхува от него. Че какъв избор е имал? Да си изкарва прехраната в шоу на изроди, заедно с идиота, който яде жаби, или чудото без кости? Да разчита на милостта на другите? Не ме разбирай погрешно, обаче... не мислех за това, докато му разбивах главата.

— Имам чувството, че съм те предал — каза ИдрисПюк.

Отначало Кейл не отвърна нищо, мислейки за онова, което бе казал. За всичко бяха виновни Хенри Мъглата и Клайст. ИдрисПюк се отнасяше много добре с всички тях, откакто ги срещна, и то без сериозна причина. Кейл бе поискал от него да измами брат си. Но нещо човъркаше душата му — макар да не разбираше защо, се съгласи, че ИдрисПюк по някакъв начин го е предал.

— Не, не си — каза той. И двамата продължиха нататък.

От краткия поглед, който им бе хвърлил в къщата, Кейл знаеше, че момчетата са в лошо състояние. Сега, когато успя да ги огледа както трябва, видя, че изглеждат още по-зле. Устата на Клайст бе толкова подута, че не можеше да говори. Кутретата на левите им ръце бяха счупени, както и палците.

Кейл им каза, че Кити е мъртъв.

— Бавно ли беше? — попита Хенри Мъглата.

— Колкото си щеш.

Когато лекарят пристигна, почисти внимателно раните им; беше болезнена работа. С изключение на лицата и ръцете, имаха предимно синини. Клайст постоянно плюеше кръв и лекарят ги разтревожи, като им каза тихо, че може да има вътрешен кръвоизлив.

— Ако почне да изхожда кръв, повикайте ме веднага.

Кейл, при когото ефектът от федрата с морфин още не бе преминал напълно, неволно се възхити, че шевът на лицето на Хенри Мъглата от миналогодишната рана е издържал. Клайст обаче не изглеждаше съвсем на себе си и ту се унасяше, ту се свестяваше.

— Кити — изломоти той.

— Кити е мъртъв.

— Кити — повтори той и продължи, докато изгуби съзнание.

Лекарят приспа Хенри Мъглата със смес от валериан и маково масло, а Кейл и ИдрисПюк останаха да бдят над тях.

— Какво ще правиш сега с хората на Кити?

Кейл изглеждаше изненадан.

— Нищо. Нека гният.

— Заложени са твърде много пари и власт, за да ги изпуснеш просто така.

— Вземи ги ти тогава.

— Надявах се да го кажеш.

— Нямах нужда от разрешението ми.

ИдрисПюк долови горчивината. Не го винеше — беше го срам, че е отказал да помогне за спасяването на Хенри Мъглата и Клайст, но това тук бе прекалено важен шанс, за да го подмине. Една своеобразна империя плачеше някой да я вземе.

— Мислех да пратя хора за Кадбъри — каза ИдрисПюк. — Той ще знае всичко, което е планирал Кити.

— Струва ми се, че от вас ще излезе чудесна двойка — заяви Кейл. После отиде да спи.

Те наистина се оказаха чудесна двойка, макар и не създадена в рая. Престъпниците често са сантиментални към майките си, но като цяло, лоялността им не стига по-далеч. Аутсайдери по дефиниция, те обикновено не се трогват от идеята за естествен ранг, социален ред или йерархия, освен ако не е наложен с непрестанна заплаха от насилие. Там, където има просяци, никога не може да има крал, който да носи безгрижно короната си.

ИдрисПюк обгради къщата на Кити, за да попречи на обитателите ѝ да я напуснат. Не искаше да се вдига шум. Каза им, че чака Кадбъри да пристигне и да уреди всичко. Освен това обеща да им вдигне премията на петстотин долара. На следващото утро Кадбъри пристигна, спрял при бягството си към Оксиринкус и все още изумен

от новината за смъртта на Кити. Макар че мъжете в къщата не хранеха особена любов към Кадбъри, поне го познаваха, а и той се славеше като умен човек. Бяха стигнали до етап, в който се нуждаеха от спасител, и прехвърлянето на властта от Кити Заека към ИдрисПюк и Кадбъри стана толкова бързо, че само след седмица Кити вече преминаваше в легендите, където бе естественото му място. Отсега нататък майките щяха да разказват приказки за него и да заплашват благо децата си да слушат, иначе Кити Заека ще дойде да ги вземе. Същите тези деца години по-късно щяха да плашат по-малките си братя и сестри със смразяващи приказки за уродливия Кити, който размахва верига и трион над злочести девици, обречени да бъдат разчленени и изядени; а после, с течение на годините, репутацията му стигна до келтите на изток — те го преобразиха в дружелюбен стар заек, който продава щипки и разказва истории за призраци срещу едно пени.

17.

Когато отоците спаднаха и синините преминаха в лилави и кафяви оттенъци, Хенри Мъглата се развесели почти до екстаз. Клайст — не толкова; той изглежда беше силно разтърсен от станалото в дома на Кити. Спеше много и не говореше кой знае колко, когато е буден. Решиха, че е най-добре да не го закачат и че той ще излезе от това състояние, като му дойде времето. Когато Хенри Мъглата вече можеше да ходи, двамата с Кейл отидоха на разходка по „Променад де Бастион“. Гледаха как момичетата с пролетни рокли забравят ужасните слухове за война, витаещи във въздуха, и двете момчета ги забравяха заедно с тях. Купиха си шоколадова торта, издута от сметана, и Кейл измъчваше Хенри Мъглата, като чупеше парченца и почти му ги даваше, но после слагаше тортата в собствената си уста.

На естрадата дузина музиканти свиреха „Имам прелестен грозд кокосови орехи“, най-популярната песен тази пролет. Група момичета горе-долу на тяхната възраст нахокаха Кейл, взеха му тортата и се заеха да хранят момчето с бинтованите ръце, като че ли е бебе. И това страшно му харесваше.

— Какво е станало с бедничките ти ръце? — попита едно момиче, своенравна червенокоска.

— Падна от коня — каза Кейл. — Беше пиян.

— Не го слушайте — възрази Хенри Мъглата. — Стана, докато спасявах едно кутре от удавяне.

Последва още кикотене — сладък звук, като ромоляща вода. Десетина минути той флиртува с момичетата, погризвайки хранещите го пръстчета, докато не го скастриха, че ги хапе — но не и червенокоската, която му позволи да осмуче твърде продължително дебелия слой бяла сметана от средния ѝ пръст, докато приятелките ѝ чуруликаха като скорци и ахкаха радостно при вида на скандалното ѝ поведение. Кейл седеше на припек в другия край на пейката, наблюдаван от две момичета, които не биха възразили да го нахранят с нещо повече от торта, стига да бъдат окуражени по някакъв начин. Той поглъщаше жадно всичко: топлото слънце, хубавите момичета и

удоволствието на приятеля си. Но това сякаш бе сцена, която можеше само да се наблюдава и нямаше нищо общо с него. Дори не забеляза момичетата, които го зяпаха.

Накрая се появи един отговорен възрастен, подбра момичетата и ги отведе.

— Ние често идваме тук — извикаха те. — Довиждане! Довиждане!

— Странно — каза Хенри Мъглата, — преди няколко дни бяхме на дъното, а сега момичета и торта.

— Кое ще запомниш по-добре?

— Моля?

— Болката и страданията, или момичетата и тортата? Кое от тях ще помниш по-добре след една година?

— За какво говориш?

— ИдрисПюк каза, че болката е нещо много повече от удоволствието — че я помниш по-добре. Ако беше питон, който изяжда прасе, това е донякъде приятно за питона, но изключително гадно за прасето. Ето такъв е животът, каза той. Ти би трябвало да знаеш, след като изпита и двете в течение на седмица. Болката и страданията, или момичетата и тортата?

— Защо само аз? — попита Хенри Мъглата. — Ти не се ли насираше, преди да убиеш Кити?

— Аз ли? Не. Аз съм геройски тип. Не ме е страх от нищо.

При тези думи и двамата се закикотиха, донякъде като момичетата, които бяха тук допреди минутка и не знаеха нищо за болката и страданията — макар че, разбира се, няма как да познаеш това само като гледаш някого.

— Аз ли? Аз съм за момичетата и тортата — отвърна Хенри Мъглата. — А ти?

— Болката и страданията.

И двамата се засмяха отново.

— Звучи ми много „бяла гарга“ — каза Хенри Мъглата.

През следващите няколко дни те се опитваха да разведрят Клайст, но той отказваше да стане по-щастлив. Накрая Кейл му даде чай от ежедневния си запас гонидяволче, който бе получил от сестра

Врай, с надеждата, че това ще го накара да се съвземе. Но чаят, изглежда, не свърши друго освен да предизвика гадене.

Няколко дни по-късно Кейл и Хенри Мъглата отидоха да намерят превозвача, който бе взел двете момчета от къщата на Кити и ги беше откарал у дома.

— Приятелят ми искаше да ти благодари лично — каза Кейл, когато най-сетне го издириха.

— Благодаря — каза Хенри Мъглата.

Мъжът го изгледа, не враждебно, но определено без признателност.

Кейл му даде останалите пари, които му бе обещал, и още пет долара отгоре.

— Няма защо — отвърна превозвачът на Хенри Мъглата, явно безразличен какво си мисли той.

— Ти може би ни спаси живота — каза Хенри Мъглата, чувствайки неловкост и раздразнение от отказа на превозвача да му е признателен за благодарността.

— Петнайсет долара — отбеляза превозвачът. — Животът ви май не струва много, а?

Хенри Мъглата се втренчи в него, после му даде още десет долара — всичко, което имаше у себе си. Зачака някакъв знак за благодарност, но онзи само прибра парите в една кесия, която извади от джоба си. Тя беше стегната с връв, от която висеше малка желязна бесилка с кандилкац се на нея миниатюрен Обесен Изкупител. Антагонистите от всякакъв вид не одобряваха тези свещени бесилки. Всички бяха подозрителни към Калайджиите, чиято собствена версия на вярата датираше отпреди великия разкол.

— Ще ти дам един съвет — каза Хенри Мъглата, вече загубил всякаква неловкост, — който струва повече от десет долара. Прибери тази свещена бесилка и не я изваждай преди събора на масоните. — Изкупителите вярваха, че масоните са най-богохулната от всички религии и че съборът им ще се състои в края на времето.

Интересът на Кейл бе насочен другаде.

— Разкажи ми за количката си — каза той, гледайки ръчната количка, с която бяха откарани Клайст и Хенри Мъглата.

За първи път, откакто пристигнаха, въпросът на Кейл като че ли предизвика някакъв ентузиазъм. Калайджията явно се гордееше с

количката си. Каза, че конструкцията била стара като самите превозвачи, но той внесъл множество подобрения през годините, и изтъкна с възмущение, че това винаги срещало неодобрението на другите превозвачи.

— Те ще се гътнат още млади, бутайки същите тежки и тромави возила, които са убили бащите им, а и дядовците им преди това. Аз направих тази количка от купчина бамбук за скеле, който открих на бунището. Идеята за пружините ми дойде от скоклив кон, който видях на един панаир. Изработката им ми струваше два долара. — Кейл и превозвачът продължиха да говорят за количката и как лекотата и подвижността ѝ му помагали да доставя по-тежки товари по по-стръмни улици. „Защо?“ — зачуди се Хенри Мъглата.

— Ама че смрад — каза той, когато пое пак през града.

— Много си претенциозен за човек, чиято представа за рай някога беше хубав сочен плъх.

— Какво беше всичко това с количката?

— Интересувам се как работят нещата. Този превозвач е невеж човек от невежо племе — но е умен. Интересен образ.

Когато стигнаха до квартирата си, там ги чакаше раздразненият ИдрисПюк заедно с Кадбъри и Дийдри Плънкет, която със своите алени устни и начервени бузи не приличаше на нищо на Божия свят.

— Точността е учтивостта на кралете — заяви ИдрисПюк на Кейл. — Да не говорим за човек, който е бил продаден за шест пенса.

— Задържаха ни. Здравсти, Дийдри. Добре ли си?

— За нечестивеца няма да има добро. — Настъпи кратко мълчание.

— Като говорим за нечестивци, Дийдри — каза Кадбъри, — би ли си отваряла очите за хора, които се държат странно?

Тя излезе мълчаливо.

— Истинска прелест — възкликна Хенри Мъглата.

— Дръж си езика, копеленце дребно — процеди Кадбъри.

— Идваме от кабинета на Кити Заека.

Кейл кимна.

— ИдрисПюк ми каза, че все се оплакваш от лошия си късмет — но трябва да отбележа, че ако ме беше попитал какви са шансовете ти да се измъкнеш жив от разговора си с Кити, бих казал, че са слаби като хомеопатична супа, направена от сянката на гълъб, умрял от глад.

— Не знам какво означава хомеопатична.

— В този случай означава, че не струва колкото изпаренията от кофа пикня.

— Ще се опитам да го запомня. Хубава дума — „хомеопатична“.

— Нямам време за това — каза ИдрисПюк. — Каквото и да са си мислили хората за Кити, са го подценявали. Книгите му със заеми са истински лабиринт с изход във всяка хазна отсам Великата китайска стена. Те не са знаели, че Кити стои зад тях — преброих над двайсет подставени лица. Повечето би трябвало да са достатъчно умни, за да си нямат вземане-даване с човек като Кити. Предполагам, че ги е изнудвал. Но при бляскавите финансисти никога не се знае на какво са готови за още повече пари.

— Не се оплаквам от лошия си късмет — каза Кейл.

— Напротив — възрази ИдрисПюк. — Както и да е — много хора дължат на Кити много пари. Сега, благодарение на теб, наследихме задълженията им.

— Ами ако не искат да плащат? В края на краищата, Кити е мъртъв.

— Да, но както изтъкна Кадбъри, изтръгването на плащания от длъжниците на Кити е в неговата област.

— Какъв е моят дял?

— Мислехме, че е една десета — каза Кадбъри.

— Той убива Кити, а вие получавате девет десети? На мен ми се струва, че трябва да е обратното — отбеляза Хенри Мъглата.

— Ти сигурно знаеш много за управлението на престъпна организация, а, неблагодарно пале? Сигурен съм, че и двамата притежавате дълбоки познания за търговията с опции и срочни сделки в допълнителна гаранция към дълга, а също и какво да правите, когато цяла страна заплашва да престане да си плаща вноските.

— Не — каза Хенри Мъглата.

— Тогава млъквай. — ИдрисПюк се обърна към Кейл. — Наистина ли мислиш, че бих крал от теб, или просто си в лошо настроение?

— Не.

— Значи се разбрахме. Десет процента. Ще бъдеш много богат, ако Кадбъри казва истината, или дори половината истина.

— Сега вече ме засегна — промърмори Кадбъри.

— Познаваш ли онези момчета, които Кити държеше в Мемфис? Довел ли ги е тук?

— Това няма нищо общо с мен.

— Вече има. Искам да ги намериш и да ги пуснеш на свобода. Дай им по петдесет долара.

— Петдесет долара за момче под наем?

Кадбъри виждаше, че Кейл не е в настроение да му противоречат.

— Добре де, ще се погрижа за това, но парите ще дойдат от твоя дял. — Все пак не успя да се сдържи. — Не можеш да направиш нищо за тях. Те просто са свикнали на такъв живот. Ще похарчат парите и ще свършат при Фъстъчено масло или Голодупец. Ще им е по-зле, отколкото им е било при Кити. Или ги остави където са, или се погрижи за тях.

— Да ти приличам на нечие майче? Ние четиримата се справихме добре. Рива е на практика кралица на руснаците. А сега ние тримата сме богати. Дай им парите и ги пусни. После всичко зависи от тях.

На път за вкъщи Кадбъри се замисли за онова, което искаше Кейл. Думите му за Рива бяха верни. Кадбъри я бе видял в цялото ѝ великолепие на някакво социално събитие, където Кити го беше пратил да говори с някой си Фаунтлерой, който закъсняваше с плащанията и разполагаше с важна информация, желана от Кити — много по-важна от жалките три хиляди, които онзи му дължеше. Беше видял Рива на високата маса. Тя изглеждаше възхитително с червената си рокля, с вдигната на кок коса. Но за това, че Кейл и останалите били добре, стигаше само да ги видиш в какво състояние са.

18.

Хенри Мъглата и Кейл бяха добавили още едно условие: Кадбъри трябваше да убие двамата мъже, които бяха пребили момчетата. Кадбъри така или иначе щеше да свърши това, защото му бяха казали, че те търсят шанс да заграбят операциите на Кити, но нямаше вреда Кейл да си мисли, че му е отстъпил в нещо.

— Ще трябва да е бързо — каза той на трите момчета. — Измъчвам хора само когато наистина се налага да науча нещо. Ако искате да страдат, трябва да го направите сами.

Те казаха, че бързо ще е добре.

Същата нощ двамата мъже бяха вързани. Когато настояха да разберат какво ще стане с тях, Кадбъри каза:

— Трябва да умрете и да не живеете повече.

На другия ден телата им бяха откарани заедно с това на Кити Заека, за да ги погребат в сметищата на Оксиринкус.

Междувременно, в цивилизованите райони на няколкостотин метра оттам, Випонд беше във възход. Сега, когато притежаваше червените книги на Кити и паричните тайни, скрити в тях, вратите, които някога бяха затворени за него, се отваряха.

Кон Матераци, чието хладно презрение към краля го правеше още по-привлекателен във възхитените очи на неговия обожател, вече командваше десет хиляди швейцарци, войници със значителни умения и репутация. Възходът му срещна съпротивата на швейцарския канцлер Боз Икард, но не заради младостта и неопитността му. Всъщност, това бяха последните неща в ума на Икард: алтернативите на Кон можеха да бъдат взети само измежду швейцарските аристократи, които бяха по-възрастни, но като цяло не особено умни, и имаха значително по-малко военно обучение от младежа. Икард всъщност се тревожеше от влиянието, което това назначение даваше на Випонд и не по-малко опасния му полубрат. Той се страхуваше от всяка власт, преминала в техните ръце, защото тях ги интересуваше само кое е добро за войнолюбивите Матераци, а не кое е добро за всички останали. Випонд би разбрал страховете му, но би посочил, че

в обозримо бъдеще общите им интереси се състоят в противопоставяне на Изкупителите. Икард обаче се страхуваше от войната повече от всичко, докато Випонд я смяташе за неизбежна.

Всъщност, Боз Икард и Випонд, и дори ИдрисПюк, не бяха чак толкова различни, в смисъл, че имаха достатъчно опит да се отнасят с подозрение към решителните действия на война, или в каквото и да било друго. Животът ги беше научил да протакат всичко до последната минута, после да се съгласят привидно на някоя голяма отстъпка и когато всичко изглежда решено, да намерят начин да протакат пак.

— Проблемът с решителните споразумения, както и с решителните битки — поучаваше Випонд Кейл, — е, че решават нещата, а логиката диктува, че има извънредно голям шанс те да бъдат решени в твоя вреда. Когато някой почне да ми говори за решителна битка, съм склонен да го заключа. Това е лесно решение, а лесните решения обикновено са грешни. Покушенията например никога не променят историята — не и наистина.

— Двамата Тревър се опитаха да ме убият в Манастира. Ако бяха успели, това щеше да промени нещата — каза Кейл.

— Трябва да разглеждаш нещата в повече нюанси. Какво щеше да се промени?

— Ами, Кити Заека щеше да е още жив и ти нямаше да разполагаш с парите и тайните му.

— Не смятам, че смъртта на Кити е покушение — с което имам предвид преследване на нелични политически цели чрез насилие срещу личността. Смъртта на Кити беше обикновено убийство. Ако искаш да излезе нещо от теб, трябва да престанеш да избиваш хората, или поне да престанеш да ги избиваш по чисто лични причини.

Кейл никога не обичаше да оставя последната дума другиму, дори и на Випонд, но главата го болеше и беше уморен.

— Остави момчето на мира, то не е добре — каза ИдрисПюк.

— Какво искаш да кажеш? Момчето знае, че просто го дарявам с моя опит. — Той се усмихна на Кейл. — Безценни перли. — Кейл неволно отвърна на усмивката му.

— Искях да поговоря с теб за нещо друго. Кон Матераци не те иска в щаба си.

Откъм Кейл последва озадачено мълчание.

— И през ум не ми е минавало, че ще ме иска.

— Неприязънта му към теб е съвсем разбираема — отбеляза Випонд. — Почти никой не те харесва.

— Неприязънта му е още по-голяма, откакто ми е задължен — отвърна Кейл, имайки предвид спасяването на Кон от смазаните и пъшкащи купчини мъртвци при Силбъри Хил, за което отдавна съжаляваше.

— Оттогава той доста е пораснал. Преобразил се е, бих казал. Но няма да те търпи за нищо на света. Ние имаме отчаяна нужда ти да го съветваш. Но той държи твърдо на своето, въпреки моето яростно недоволство, когато не получа каквото искам по толкова важен въпрос. Защо?

— Нямам представа. Питай него.

— Питам го.

Кейл остана да седи мълчаливо.

— И така — продължи Випонд след малко. — В крайна сметка, решихме да не казваме на никого за вероятността Изкупителите да започнат атаката си през пустинята Арнхемланд.

— Не ми ли вярвате?

— Вярвам ти. Но проблемът е, че ако предупредим Оста и те подсилят границата по линията Мажино, Изкупителите ще трябва да премислят наново всичко. Ако те разбирам правилно... — Разбираше го, това беше просто ласкателство. — ... цялата военна стратегия на Изкупителите зависи от бързия пробив там.

— Е, и?

— Ако този вход бъде блокиран, ще трябва да измислят нов план.

— Да.

— Би ли казал, че забавянето ще е дълго?

— Вероятно.

— Може би още година, ако са принудени да пропуснат лятото и есента. Няма да атакуват през зимата.

— Вероятно не.

— Щом казваш. Но си съгласен, че блокирането на Арнхемланд сега вероятно ще забави войната с година?

— Вероятно.

— Е, ние не можем да си позволим това. Под „ние“ имам предвид Матераците и теб.

— Защо?

— Боз Икард налива правдоподобна, но фалшива надежда в ушите на краля. Той твърди, че Оста като цяло, и швейцарците в частност, са се подсигурили здраво срещу Боско, че или планините, или линията Мажино ще ги държат навън. Казва му, че земите, които Изкупителите вече са завзели, може да са значителни, но нещата не са толкова тревожни, колкото изглеждат. Завладените от тях територии не притежават кой знае какви ценни ресурси, така че окупирането им от силите на Изкупителите ще им струва повече кръв и богатства, отколкото могат да спечелят от окупацията им.

— Прав е — отбеляза Кейл.

— Наистина. Но нашата цел е друга. Ако ти вярваме, значи Боско ще дойде, защото трябва да го стори, сега или по-късно. Но ако е по-късно, ние ще загубим всякакво доверие. Ще изглежда, че Икард е прав — Изкупителите са взели земя, която им носи повече грижи, отколкото ползи, и защитите на Оста им пречат да завземат повече. Боско не може да тръгне напред; може да върви само назад. Ако ги предупредим за атаката през Арнхемланд, това ще спре Боско и ще изглежда, сякаш Икард е прав, а ние грешим. Ще се превърнем в едно нищо.

— Затова ще пуснете Изкупителите.

— Точно така. Не си ли съгласен?

— Звучи ми малко самонадеяно. Но може и да си прав. Трябва да помисля.

— Каж ми, ако ти дойде по-добра идея.

— Добре.

Но половин час след тръгването му, Кейл беше убеден, че Випонд е прав. Въпросът бе какво ще стане, ако Изкупителите не бъдат спрени при Мисисипи. Ами ако я преминат и продължат напред? Планините, които пазеха някой да не влезе, щяха да попречат и някой да излезе. Единственият изход бе през прохода Шаленберг, а Боско беше готов да го запуши здраво, като с коркова тапа.

Същата вечер Випонд и ИдрисПюк се опитаха да принудят със заплахи Арбел Матераци да следва същия курс.

— Трябва да го убедиш — каза Випонд.

— Той не желае да го командват, и толкоз. Ако се опитам да го убедя, ще ми се ядоса повече, отколкото на вас — а на вас ви е направо

бесен.

— Не бъди груба.

— Тогава не ми казвайте да превърна собствения си съпруг в свой враг.

— Тя е права — каза ИдрисПюк. — Не искаме да го тласнем към нещо, от което няма връщане.

— Той така или иначе не ви играе по свирката — отсече Арбел, вече ядосана. — Не е марионетка, на която да дърпате конците.

— Грешката е моя — каза ИдрисПюк, също раздразнен.

— Освен това, вие мислите, че Томас Кейл е ваш и наш спасител. Толкова ли сте сигурни?

— Вие го изиграхте доста добре, неблагодарна мадам.

— Ако не беше дошъл в Мемфис, изобщо нямаше да имам нужда от спасяване. Не съм неблагодарна.

— Никога не съм разбирал какво значи „не съм неблагодарна“ — заяви ИдрисПюк. — Не значи, че сте благодарна, нали?

— Добре де — каза тя, — аз съм неблагодарна кучка. Но където и да иде той, следва погребение — така казват всички. Той беше причината да загубим всичко. Мислите се за достатъчно умни да го използвате, за да унищожи хората, които мразите — той ще го стори. И ще вземе и вас със себе си. Както и съпруга ми и сина ми. — Тя млъкна за момент. Двамата мъже не казаха нищо, защото нямаше смисъл. — Трябва да имате повече вяра в Кон. Той може да стане велик човек, ако се сприятелите отново с него.

— Изглежда, нямаме голям избор — каза Випонд на следващия ден, когато се срещнаха с Кейл и Хенри Мъглата, за да обсъдят какво да правят по-нататък. — Ще трябва да оставим прасето да мине през питона.

При тези думи двамата се закискаха като непослушни ученици в дъното на класната стая.

— А бе, я пораснете! — сгълча ги той, но това само влоши нещата. Когато най-сетне спряха, Кейл им каза какво мисли.

— Знам, всички си мислят, че не ме бива за друго освен за убийства — но това, което правим тук, е лошо.

— Така казват — промърмори Випонд.

— Ами ако грешим? Ако някой разбере?

— Да не мислиш, че си единственият, който има резерви? Аз се славя като мъдър човек, въпреки факта, че загубих цяла империя, за която трябваше да се грижа. Но смятам, че опитът ми все още струва нещо. Великите сили и мъжете, които ги управляват, са като слепци, които вървят опипом през една стая и всеки от тях си мисли, че е в смъртна опасност от другия, за когото предполага, че има отлично зрение. Те би трябвало да знаят, че цялата политика на великите сили е изтъкана от несигурност и объркване. И въпреки това, всяка сила се страхува, че другата притежава по-голяма мъдрост, разум и предвидливост — макар че никога не е така. Ти, аз и Боско сме трима слепци и докато свършим, вероятно ще си нанесем сума ти поражения един на друг, а също и на стаята.

Дванайсет дни по-късно Изкупителите прекосиха Арнхемланд за по-малко от трийсет и шест часа и унищожиха Първа армия на Оста за пет дни, Осма армия на Оста за шест дни и Четвърта армия на Оста за два дни. Проблемът беше, че всички армии, пазещи Арнхемланд, и онези, които ги подсигуряваха, бяха една от друга по-неопитни и зле въоръжени, защото всички най-добри войници и екипировка се пазеха за очакваната атака по впечатляващо добре охраняваната линия Мажино. Това бяха войници, които биха имали добър шанс да спрат или поне да забавят настъплението на леко въоръжената първа вълна на Изкупителите, но нямаха никакви провизии и бяха принудени да се предадат почти без възражения. Всичко това протече с невероятна бързина. Випонд имаше всички основания да се страхува, че действително е бил прекалено умен и решението му да не казва нищо е било не само подло, но и глупаво. Но от неочаквана посока дойде нещо като временно спасение.

Артемизия Халикарнасус е вече отдавна забравено име — но от всички велики военни гении, никога не получили заслуженото си признание, тя беше може би най-великата. Артемизия не беше амазонка, нито валкирия — беше висока само пет стъпки и толкова загрижена за външния си вид, с боядисани на ивици нокти на краката и сложно накъдрена коса, че един груб дипломат я бе описал като

кокона. Освен това тя говореше с леко фъфлене, което мнозина мислеха за превземка, но не беше така. Заедно със склонността ѝ да изглежда разсеяна (заради досадата и глупостта на онова, което ѝ говореха) и навика ѝ да подхвърля идеи, които сякаш са ѝ щукнали просто ей така, като облаци, довяни в ума ѝ от лек бриз, никой не можеше да прозре отвъд външния вид и маниерите ѝ и да разпознае оригиналната ѝ, остра интелигентност. Случи се така, че крахът на армиите на Флага и почти също толкова бързото поражение на Режима на 14 август, който стоеше в резерв, дадоха на Артемизия необикновен, идващ веднъж в живота шанс да покаже от какво тесто е замесена.

Халикарнасус, чиято северна граница се образуваше от Мисисипи, бе необичаен в своята география с това, че за разлика от другите страни, граничещи с тази велика река, се състоеше от варовикови клисури и трудно проходимы хълмове. Като видя ужасния разгром пред себе си и осъзна, че огромният брой отстъпващи войници ще бъдат изклани, ако ги притиснат към северния бряг на такава трудно преодолима река, Артемизия излезе от Халикарнасус с малката армия, оставена ѝ от нейния съпруг, и разгръщайки я във формата на фуния, успя да насочи много от бягащите войници към временната безопасност на Халикарнасус. Там тя реорганизира ужасените мъже и уреди цели сто и петдесет хиляди да бъдат евакуирани през Мисисипи — която тук беше широка една миля. През десетте дни на спасителната операция Артемизия води боеве в самия Халикарнасус, за да забави настъпващите Изкупители. В течение на три седмици Халикарнасус устояваше сам срещу армията на Изкупителите, докато те стигнаха бреговете на Мисисипи и избиха хиляди войници, приклучени от реката около Халикарнасус, които тя не успя да защити. Накрая Артемизия бе принудена да се оттегли и също да прекоси реката. В хрониките не се посочва дали е очаквала да бъде приветствана от възторжени тълпи, звън на църковни камбани и множество банкети в нейна чест. Ако е очаквала, явно е останала разочарована.

При пристигането си в Испански Лийдс, тъй като имаше големи заслуги от всички за спирането на Изкупителите при Мисисипи и следователно им бе попречила да нахлуят в Швейцария, за да пристъпят към първия етап от края на света, тя бе приветствана с учтиви, макар и кратки аплодисменти и настанена в края на масата

като гост на сватба, който е поканен само формално, но никой не иска да говори с него. Пренебрегвах я не само защото е жена; дори да беше мъж, трудно биха могли да я вместят в схемата на нещата. Никой, на чиято преценка се доверявах, не я беше виждал в действие. Успехите ѝ може би се дължаха на късмет, или пък бяха преувеличени. Историята беше пълна с поразителните успехи на хора, които или не ги повтаряха никога повече, или зрелищно се проваляха при опита да го сторят. Има причина да смятаме, че доверието трябва да се заслужи — то е продукт на многократния успех. Но Артемизия се беше появила изневиделица от нищото и поведението ѝ не вдъхваше особено доверие дори и у най-непредубедения човек. Тя заслужаваше това доверие, но не е невъзможно да разберем защо не го получи. Бе поискала да я сложат начело на отбраната на Южния бряг на Мисисипи и макар че не ѝ отказаха направо, препратиха искането ѝ към различни военни комитети, където то щеше да се изпари като плитка локвичка в Арнхемланд. Тя би могла да поеме отново командването на малката си армия, но само на бреговете срещу Халикарнасус, където никой, най-малко пък Артемизия, не мислеше, че Изкупителите ще прекосят реката, защото имаше толкова много удобни места. Затова тя реши да остане в Испански Лийдс и да се опита да си намери позиция, от която да има сериозно влияние върху събитията.

Пет дни след пристигането си вече бе изпаднала в отчаяние. Винаги, когато говореше на безкрайните събрания за обсъждане на войната, изказванията ѝ бяха посрещани с кратко, леко озадачено мълчание, а после споровете продължаваха, сякаш изобщо не се е обаждала. На шестия ден, на едно градинско парти, тя срещна Томас Кейл. Опитваше се да се включи в дискусията около различни военни съветници, но без успех. Щом изкажеше мнението си, то действаше като сапун на олио — групичката бързо се разпръскваше, оставяйки я да стои с чаша вино и хапки препечен хляб с аншоа и да се чувства като идиотка. Накрая, кипяща от безсилие, тя се приближи до един младеж, почти момче, подпрян на една стена, който ядеше с едната си ръка волован, а в другата държеше още два.

— Здравсти — каза тя. — Аз съм Артемизия Халикарнасус.

Момчето я огледа, продължавайки да дъвче бавно — тя си помисли, че прилича на необичайно интелигентна коза.

— Много дълго име за такова дребно момиче.

— Е — отвърна тя, — след като ми кажеш своето, може би ще ми дадеш списък на постиженията си.

В повечето случаи това успешно би поставило такъв очевиден нехранимайко на мястото му.

— Аз съм Томас Кейл — каза той и изложи всичките си велики дела със самохвална небрежност.

— Чувала съм за теб — каза тя.

— Всеки е чувал за мен.

— Чувала съм, че си калпазанин, който трови кладенци, оставя децата и жените да гладуват и носи касапница и смърт, където и да отиде.

— Да, наистина. Но не съм толкова лош.

Беше свикнал да слуша такива обиди, макар не и директно. Странното този път беше не само, че му го казват в лицето, но и някак разсеяно — сините ѝ очи шареха, — и с тон, който, ако не го обвиняваше в ужасни злодеяния, би бил почти гнусливо сладък. Тя си оглеждаше ноктите, сякаш напълно запленена от тях.

— Аз също съм чувал за теб.

Тя вдигна към него трепкащите си очи, като някаква приказна светска пеперуда, която се готви да приеме поредния комплимент за бляскавата си красота. Разбира се, знаеше, че се задава обида. Кейл проточи момента. Накрая каза:

— Не е зле. Ако това, което съм чул, е вярно.

— Вярно е.

Не бе имала намерение да показва, че доброто мнение на другите хора я интересува толкова. И наистина не я интересуваше. Поне не много. Но все пак я интересуваше. И беше толкова сърдита, че не ѝ отдават заслуженото, че този изненадващ комплимент я хвана неподготвена.

— Разкажи ми тогава — каза Кейл.

Навярно дори момичетата и тортите не могат да се сравняват с насладата от това, човек с най-висока репутация да те уведоми за уникалната ти гениалност. Кейл може и да беше отровител на кладенци и убиец, но Артемизия откри, че тези неприятни качества минават на заден план, щом стана ясно, че той хем знае за какво приказва, хем страшно ѝ се възхищава. Не само ласкателството я

сгриваше. Въпросите му, скептицизмът и съмненията, на които тя успя да отговори без изключение, ѝ доставяха такова удоволствие, сякаш умели ръце масажират схванатите мускули на деликатната ѝ шия и рамене. Тя вече беше на близо трийсет години, и макар да бе харесвала покойния си съпруг, който я обожаваше и задоволяваше странните ѝ интереси, не бе обичала нито него, нито друг мъж. Мъжете я желаеха не защото беше красива по някакъв традиционен начин, а поради неземната ѝ отнесеност и липсата на интерес към тях, която също ги озадачаваше. Накратко, те я намираха за вълнуващо загадъчна, но докато възхваляваха нейната мистериозност, не осъзнаваха, че тя не иска да бъде загадъчна. Тя искаше да ѝ се възхищават заради способностите ѝ, да я ценят заради нейната разсъдливост, хитрост и ум. Кейл, без да показва някакъв явен интерес към нея като жена, разбираше нейната гениалност и ѝ го излагаше във възхитителни подробности в продължение на няколко часа.

До края на вечерта тя беше вече наполовина влюбена (та как би могла да не е?). И двамата бяха еднакво смаяни, че другият не заема важен пост, като се има предвид колко са великолепни. Никой от двамата, вероятно по подобни причини, нямаше представа колко са дразнещи за околните. Не им беше лесно да разберат, че никой, особено пък ако не е талантлив, не иска да излага на показ липсата си на способности. Той се уговори с нея да се срещнат пак на другия ден във винената градина на Раундхей парк, което я зарадва, и каза, че ще доведе един свой приятел, ако е достатъчно добре, което не я зарадва толкова. После изчезна. Внезапното му оттегляне го направи загадъчен в нейните очи, а също така я смути; той бе изглеждал така заплепен от нея, а после си беше тръгнал изведнъж, почти безцеремонно. Малко я объркваше фактът, че от това той само изглеждал още по-привлекателен. Истината беше, че Кейл си тръгна толкова внезапно, защото почувства, че ще повърне. Копнеейки да избегне лошото впечатление, което може да направи това, той си тръгна изведнъж и едва успя да стигне до улицата отвън, преди да започне да повръща.

— Артемизия някоя си? — каза ИдрисПюк на следващата сутрин. — Изобщо не би ми минало през ума, че е твой тип.

— Тоест?

— Малко е префърцунена.

— Префърцунена ли?

— Преструва се на мила и загадъчна — с тия трепкащи мигли и взирание в далечината.

— Не се преструваше, просто беше отегчена. Тя е изключително умна жена.

— Не мислиш ли, че онова, дето разправят за нея, е малко преувеличено?

— Щом казвам, че не е преувеличено, значи не е. Разпитах я за всичко, опитах се да я разпердушина цялата, но тя устоя. Истинско чудо е.

— Е, щом Големия умник има толкова добро мнение за нея, трябва да хвърлим едно око.

— Защо?

— Човек с такива способности, но не толкова надут като теб, може да ни е много полезен.

— ИдрисПюк иска да те види, а също и Випонд.

Артемизия беше развълнувана от това. Не бе човек, който може да прикрие ентусиазма си — очите ѝ се разшириха, миглите ѝ, дълги като на шпаньол, затрепкаха, сякаш пращайки отчаяни сигнали към далечен бряг. В нея имаше нещо; може би най-важното беше, че тя не е Томас Кейл. Наистина, много му се гадеше от самия себе си. Да се намираш в компанията на болник през цялото време си е изтощително, дори когато болникът си ти: винаги се чувстваш ужасно, никога не ти се ходи никъде, постоянно спиш, или пък, ако си буден, искаш да заспиш отново. Тя много го харесваше, което доста помагаше, тъй като момичетата обикновено се страхуваха от него. А понякога — още по-зле — си въобразяваха, че тази съблазнително лоша репутация е маска, която може да бъде свалена от някоя чувствителна жена, за да разкрие сродната душа отдолу. Те не разбираха, че има някои души, не задължително жестоки или лоши, с които е по-добре да не се свързваш.

Друго нещо в Артемизия, което омайваше Кейл, беше, че за първи път е срещнал човек с история, по-странна от неговата собствена. Артемизия винаги бе представлявала загадка, защото не

беше мъжкарана. Всъщност, смятаха, че се държи по-момичешки и от малките момиченца — за разлика от по-голямата си сестра, която се славеше с грубото си и шумно поведение. Артемизия обичаше розовото и женствените цветове, от които те заболяват очите; носеше толкова воланчета и финтифлюшки, че бе трудно да се намери скритото сред тях момиченце, и имаше колекция от кукли, които наброяваха стотици. Придворните започнаха да забелязват, че сутрин тя облича и съблича куклите, бърбрейки като малоумна, подобно на малките деца: хокаше куклите си, че са се изцапали или се карат помежду си, или носят неподходящи ръкавици за вторник, а следобед ги подреждаше в големи женствени фаланги от розово и небесносиньо и обмисляше най-добрия начин да ги изтреби. Войници с черничевы фусти се биеха до смърт с нередовни войски с лилави пастелни бонета и кавалерия, яздеца макари, с нежносини кюлоти.

Предполагаше се, че с времето вкусът ѝ към тези префърцунено женски игри на войници ще се разсее, но интересът ѝ към всичко военно сякаш се разпалваше още повече с възрастта. Тя не проявяваше интерес към никакви форми на лично насилие. Не искаше да се упражнява с мечове или ножове, нито пък, Боже опази, да се боричка с момчетата като по-голямата си сестра. Не се налагаше да ѝ забраняват да се боксира (като на сестра ѝ) — не повече, отколкото да ѝ забраняват да лети. Тя беше великолепно ездачка, но никой не се опитваше да ѝ пречи, защото Халикарнасус бе прочут със своите коне и ездата се смяташе за напълно приемливо занимание за момичетата.

— Значи не умееш да се биеш? — попита Кейл.

— Не. Ръцете ми са толкова слаби, че се задъхвам, докато си вдигам пухчето за пудра.

— Аз мога да те науча — предложи той.

— Само ако позволиш аз да те науча как да носиш корсет.

— Че за какво ми е притрябвало?

— Именно.

— Не искам да бъда момиче.

— Аз пък не искам да бъда войник. Искам да бъда генерал. И съм точно това. Ти можеш да продължаваш да сечеш главите на хората и да им изсипваш вътрешностите на земята на купчини с размера на връх Женева. Но не си длъжен — има сума ти други, които ги бива в това.

Той се зачуди дали да каже на новата си приятелка, че без да смръкне наркотик, достатъчно мощен, за да убива, дните му като напад на бойното поле отдавна са свършили. Но реши да си мълчи засега. Откъде да знае, че може да ѝ има доверие? Трябва да отбележим обаче, че нещо в него копнееше да ѝ каже истината.

Тя довърши историята си. Била омъжена на четиринайсет, въпреки шумните ѝ протести за възрастта на мъжа, неизвестността му и че там, където земята му е равна, е прекалено равна, а където е планинска — ужасно планинска. В добавка лете било прекалено горещо, а зиме — прекалено студено. Трябвало да минат близо четири години в цупене и неприветливост, докато започне да оценява добрия си късмет. Даниел, четвърти маркграф на Халикарнасус, бил интелигентен, мъдър и нетрадиционен човек, макар че грижливо криел своята нетрадиционност, за да не плаши семейството и съседите си. Освен това обожавал Артемизия и поведението ѝ повече го забавлявало, отколкото да го дразни, макар че имал пълното право да се дразни, като се има предвид колко недодялана и груба била с него отначало. Макар че не винаги ѝ угаждал, я окуражавал в необичайните ѝ интереси — от обич и за да спечели сърцето ѝ, а и от любопитство да види докъде ще я отведе това. Той самият не се интересувал от войната, но разбирал, че малката му непрофесионална армия е почти безполезна, така че нямало нищо лошо в това да остави жена си да я командва.

Артемизия спечелила подкрепата на армията и се отървала от офицерите, които от естествен егоизъм ѝ се противопоставяли, като разделила войниците на две и им предложила да изиграят три военни игри. После се обзаложила с офицерите на три хиляди долара, че ще ги спечели и трите. Ако загубят, трябвало да си подадат оставката. Били ѝ останали три хиляди от зестрата ѝ (Даниел ѝ я върнал в деня на венчавката им) и тя използвала хиляда от тях, за да подкупи войниците, които сега се намирили под нейно командване и също не били особено щастливи от това, преди тя да им плати толкова пари. Разполагала с две хиляди и петстотин души — предимно фермери, техните ратаи и смесица от пивовари, хлебари и ковачи. Разполагала с три месеца.

Отначало мъжете се трудели усърдно, защото им плащала — но само за резултати. Всяка седмица възнаграждението се покачвало, но

само ако успеят да пробягат през полето по-бързо или да носят тежък товар по-дълго. Разделила ги на групи с различни свирепи звучащи имена и ги облякла в жилетки с различни цветове, като мъдро избегнала небесносиньото на детските си кукли. Всеки, който не показвал подобрение, бил лишаван публично от жилетката си и изхвърлян. Но ако впоследствие преминал изпитанието, на което са се провалили, с по-добър резултат, били възстановявани. Тя допускала някои грешки — но парите и извинението като че ли лекували всичко. След изтичане на трите месеца, игрите започнали. Били доста сурови, въпреки че войниците използвали омекотени с плат пръчки вместо мечове и копия, и имало много ранени. Артемизия спечелила с лекота и трите игри — заради таланта си, но и защото противниците ѝ били интелигентни, но самодоволни офицери, или тъпи и самодоволни офицери. Тя запазила някои от първите и започнала нова поредица от сурови игри, за да поправи грешките си — които знаела, че са много. Поръчала си книги от големи авторитети в изкуството на войната от всички краища на света — и открила, че повечето от тях са влудяващо неясни относно това, което искала да научи: подробностите как действително се прави нещо. Един след друг бомбастичен авторитет разправял за, да речем, нощния марш на генерал А, който дръзко заобиколил и изненадал генерал Б — но подробностите за това как се придвижват хиляда мъже по гадни каменисти пътеки без светлина, без да си счупят краката или да паднат в някоя пропаст — неща, които човек действително трябва да знае — почти винаги отсъствали. Това, което оставало, били само приказки за деца и мечтатели.

— Все още не разбирам — каза със смях Кейл — как си станала толкова добра. Мен цял живот не са ме учили на нищо друго.

— Може би съм по-талантлива и умна от теб.

— Съмнявам се — заяви той. — Не съм срещал по-талантлив от мен.

Тя избухна в смях.

— Не знам какво толкова смешно има — каза той с усмивка.

— Ти. Нищо чудно, че никой не те харесва.

— Някои ме харесват. Но не са много, вярно е — призна той. — Е, и как го постигна?

— Играех.

— Това всички деца го правят. Дори ние играехме някога.

— Аз играех различно от всички.

— Кой се фука сега?

— Не се фукам. Истина е.

— Продължавай тогава.

— Още като съвсем малка гледах как си играят другите деца — те просто правеха нещата посвоему. Но в живота не е така; знаех го още на петгодишна възраст. Затова взех едно старо тесте от картите на мама и започнах да си пиша разни неща на тях: най-добрият ти генерал пада от коня и си счупва врата, шпионин открадва плана ти за атака, гръмотевица кара вражеските коне да препуснат бясно, внезапно ослепяваш.

Кейл се засмя пак.

— Вземам си думите назад. Ти си по-умна от мен.

— Не е въпрос на ум. Просто не пропускам нищо. Също като всички, и аз виждам каквото искам да видя — само дето знам, че съм такава, затова понякога мога да се накарам да видя нещата такива, каквито са. Но само понякога. Виж, това би било наистина умно — да виждаш нещата, каквито са, през цялото време.

Тук обаче тя грешеше; времето щеше да го покаже.

И така, стана точно каквото може да се очаква. Той ѝ разказа за Светилището и за живота си там (не всичко, разбира се; някои неща е по-добре да останат неизречени), и тя едва не се просълзи, докато слушаше какво е изтърпял, което естествено беше много удовлетворително за Кейл. Говореха, разхождаха се и се целуваха — нещо, в което, за нейна изненада, той беше озадачаващо добър. За голямо възмущение на прислугата си, тя го доведе в малката къщичка, която бе наела недалеч от Баундъри парк и — малко гузно, макар и не много — прекара няколко часа, отнасяйки се като безсрамен звяр с тялото на младия си любовник. На някакво ниво осъзнаваше, че той е далеч по-добре запознат как да я докосва, отколкото предполагат възрастта и историята му. Но подозренията ѝ бяха изтикани на мястото, където отиват всички неудобни подозрения — в дъното на ума. Там те се присъединиха към всичките ѝ други тревоги и срамове, включително онова, за което се чувстваше най-гузна — че е дълбоко развълнувана от увереността на Кейл, че няма да има споразумение с Изкупителите да останат от другата страна на Мисисипи в замяна на пари или още отстъпени територии. Те идваха, и нищо нямаше да ги

спре освен силата. Осъзнаването, че е искала война, я ужаси, защото отлично знаеше, че тя ще донесе ужасна болка и страдания навсякъде, и най-вече на хората, за чиято защита бе създала малката си армия. Макар че се бяха оказали жилави, фермерите и дърводелците, които съставляваха армията ѝ, се интересуваха от крави и ечемик, а не от война. Онова, в което тя бе най-талантлива, което я вълнуваше най-силно, към което изпитваше най-голяма страст, представляваше упражнение по кръв и страдания — макар че не това я привличаше към битките, а удоволствието от опитите да контролира неконтролируемото. Има някои мъже и поне една жена, за които животът няма смисъл — освен ако най-ценното от всичко, самият живот, не е заложен на карта. Какъв е смисълът на шаха, негодуваше тя пред съпруга си, докато бе още жив. Той прекарваше часове над дъската и твърдеше, че това е игра, толкова пълна с капани и тънкости, че отразява най-дълбоките и най-сложни нива на човешкия ум.

— Таратанци! — сопна му се тя. Бе чула този израз предната неделя на плаца за тренировки и не съзнаваше напълно колко е вулгарен. Това не беше фраза, която една маркграфиня да използва в разговор с маркграф, особено пък ако става дума за шах. Той се опули, стреснат от избухването ѝ, но си придаде вид на учтива неувереност.

— И какви са причините да мислиш така, скъпа?

— Няма причини. Просто шахът има правила, а животът няма. Не може да изгориш офицера на противника си — нито пък да го намушкаш или да излееш кофа вода върху дъската, или да играеш, след като не си ял три дни. Колкото и ум да е нужен, за да го играеш, това е само една тъпа игра. А за да водиш битка — заяви тя — е нужен ум, сто пъти по-добър, отколкото за всяка тъпа игра. — Държеше се толкова грубо, защото се чувстваше гузна, че ѝ се иска да тръгне на война.

Съпругът ѝ се замисли върху това за момент.

— Да се надяваме, скъпа, че някога в бъдеще ще получиш шанса си да изколиш толкова от нашите приятели и съседи, че да задоволиш амбицията си.

Тя не му говори три дни — но накрая, необичайно, не той беше този, който отстъпи.

Артемизия изпитваше тайно облекчение, че когато бе настъпил моментът да си играе с истинска смърт и разруха, нямаше никакъв

друг избор освен да прави онова, което ѝ се искаше най-много на този свят. Крайността на Изкупителите прочисти съвестта ѝ.

На военния съвет в Испански Лийдс (презрението на Кейл към него бе не по-слабо от желанието му да присъства) пристигна внезапно искане за решителни действия от страна на самия крал. Непоносимо било, каза той, че Изкупителите са заграбили толкова земя; той нямало да търпи това, нито пък народът му, и искрено вярвал, че съюзниците му ще заемат същото становище.

Всъщност, той не вярваше искрено в нищо подобно. Истината е, обяви Випонд по-късно, че искреността на всичко, казано на глас, трябва да се раздели на броя на слушателите. Като почти всички крале, в някой друг свят Зог би бил некадърен говедовъд, доста добър гледач на репи или посредствен касапин. Същото важеше и за мнозина от големците, които го заобикаляха. Затова най-доброто изображение на света е като лудница.

— Да знаеш само — обичаше да казва ИдрисПюк на Кейл — с колко много глупост се управлява тоя свят.

Когато чухме за последно за голямата буря над горите на Бразилия, тя едва бе преминала апогея на невъобразимата си мощ. Сега, месеци по-късно, тази мощ се бе пръснала на пет хиляди мили във всички посоки — на север, на юг, на изток и на запад. Спускайки се от топлото небе над моста Алеатоар над река Емпревию, голям приток на Мисисипи, тя доближи една голяма будлея, пурпурна като шапката на антагонистки епископ, покрита с пеперуди, които се хранеха от нектара ѝ. Щом докосна храста, последният дъх на вятъра от голямата бразилска буря най-сетне утихна — но не преди да повдигне лекичко крилцата на една от пеперудите и да я накара да излети. Движението ѝ привлече погледа на едно прелитащо врабче, което пикира и за част от секундата я грабна в човката си, стряскайки цялото множество от стотици пеперуди, които се вдигнаха като облак и подплашиха един минаващ кон, който теглеше каруца, тежко натоварена с камъни за поправка на стена. Конят се надигна на задните си крака, каруцата се катурна настрани и камъните се изсипаха в река Емпревию.

Това произшествие бе последвано от селски ругатни и ритане на злочестия кон, но бяха загубени само някакви си камъни, които не си струаха ваденето. Така че колелото беше сложено обратно на каруцата, конят получи още един ритник и това беше всичко.

В реката долу не особено голямата купчина камъни накара течението да се движи по-бързо покрай нея и насочи водата право към корените на един от най-старите и големи дъбове по бреговете на големия приток.

В същия този момент Зог предлагаше армия от най-добрите воители на Швейцария и съюзниците ѝ да бъде пратена през прохода Шаленберг, за да влезе в бой с Изкупителската армия в равнините на Мителланд.

— Нищо по-малко не можем да направим. Предлагайки този план, аз се посвещавам още веднъж в служба на тази велика страна и този велик съюз.

Говорителят благодари на краля и заяви през сълзи:

— Вие станяхте всичко за нас, Ваше величество, калейдоскопен крал на нашия калейдоскопен съюз.

Гръмнаха силни аплодисменти.

После говорителят постави кралския план за обсъждане на събралите се членове на Оста — за да получи одобрението им, вече гарантирано с убеждения и заплахи от страна на Боз Икард, въпреки факта, че той бе категорично против подобни действия. Но след като не успя да убеди краля да се откаже от битката, осъзна, че трябва да се реваншира за несъгласието си, като покаже голям ентусиазъм в негова подкрепа. Пропусна обаче да разговаря с Артемизия, защото не я считаше за достатъчно важна. В продължение на дваайсет минути тя слуша най-различни ответни речи, които неизменно подкрепяха краля и бяха общо взето еднакви. Опитва се да привлече погледа на говорителя на събранието, но той отказа да ѝ обърне внимание. Накрая тя просто стана, когато една от предварително уредените речи за подкрепа свърши, и заговори:

— С цялото ми уважение към Негово величество, макар да разбирам нетърпението му да влезе в бой с Изкупителите, това, което предлагате, е твърде рисковано. Единствената сила, която попречи на

Изкупителите да влязат в тази стая, не е някоя армия, а съществуването на Мисисипи. Ако не беше тази една миля вода, сега нямаше да разговаряме.

Тази простичка и откровено поднесена истина предизвика буря от възмутени викове: „Армия“; „Благородни традиции“; „Героизъм“; „Храбри момци“; „Нашите герои“; „Кураж“; „Несравними“.

— Не подлагам на съмнение ничий кураж — извика тя през гълчавата от възражения. — Но Изкупителите са заседнали на мястото си на север до началото на следващата година. Трябва да построят неизброимо количество лодки и да обучат достатъчно гребци, за да ги прекарат през реката. Мога да ви го кажа, защото знам, че човек трябва да работи с години, за да се научи да навигира из теченията на Мисисипи. Сега е моментът да реорганизираме останките от армиите, които успяха да я прекосят. — Това бе напомняне, може би прекалено тънко, че мнозина са живи благодарение на нея. — Трябва да пратим най-добрите си войски на север, за да обучат онези, които бяха спасени, и да използваме най-големия си съюзник — размера и теченията на Мисисипи.

Гръмки протестни викове се надигнаха при тези думи и говорителят трябваше да положи неистови усилия, за да възстанови реда на събранието.

— Благодарим на маркграфиня Халикарнаус за откровеното й мнение, но тя разбираемо... може да не знае, че на това място не е прието да се говори с пренебрежение за храбрите герои, които направиха най-великата саможертва в името на сигурността на другите.

— Вярно! Вярно! Вярно! Вярно! Вярно! — закрещяха присъстващите. И това беше всичко.

— Простете ми за прямотата, маркграфиньо — каза Икард половин час по-късно в кабинета си, — но се държахте като пълен чукундур.

— Опасявам се, че не съм запозната с термина. Предполагам, че не е комплимент.

— Не, не е. Каквито и да са достойнствата на мнението ви — а знам, че има и други хора с добра репутация, които са съгласни с вас,

— вие погубихте всякакъв шанс да повлияем на нещата с вашето предизвикателно поведение.

Тя цъкна с език.

— Да смятам ли това за знак на несъгласие? — попита Икард.

— Досега не сте си правили труда да ме питате за мнението ми. Защо да ви вярвам, че бихте ме изслушали, ако си бях държала устата затворена?

— Кралят — излъга канцлерът — досега говореше за вас с респект и възхищение. Сега благоразположението му към вас се клати като висулка в брадата на холандец.

— Е — каза тя, — аз явно съм Касандра, обречена винаги да казва истината, но никога да не ѝ вярват.

— Ласкаете се, маркграфиньо. Винаги съм смятал, че историята за Касандра показва не колко е била мъдра, а колко е била глупава: безсмислено е да казваш на хората истината, когато няма шанс да те чуят. Трябва да изчакаш, докато са готови. Това е поуката от историята. Повярвайте на един човек, който знае. Начинът на действие, който предложихте вие, каквито и да са достойнствата му от военна гледна точка, е социално и политически невъзможен във всяко едно отношение. Армията не би търпяла такава обида, нито пък аристокрацията; да не говорим за онези, чиито синове и съпрузи загинаха с хиляди. Може да знаете нещичко за войната, но не знаете нищо за политиката. Трябва да се предприеме нещо!

След тези думи я освободи. Минаха около десет минути, докато тя успее да измисли силен отговор — макар че не беше нужно младежът, на когото разказа как са я скастрили, да знае за това.

— И какво каза ти? — попита Кейл.

— Казах: „За ваше нещастие, канцлер, фактите не дават пет пари за политиката.“

Той се засмя.

— Добър отговор.

Тя беше леко засрамена, но не много.

За Кейл и Артемизия чакането прасето да мине през питона беше в някои отношения обезсърчаващо, а в други — приятно. Великите събития, на които искаха да повлияят, протичаха без тях, но пък те разполагаха с безкрайни часове един за друг, и макар че ги прекарваха повече в разговори, отколкото в доставяне на наслада, не беше чак

толкова повече. Ако Оста се провалеше (а и какво ли можеше да им попречи?), той скоро би могъл да се озове върху клада, достатъчно голяма, за да я видят от луната. От друга страна, нито Хенри Мъглата, нито Клайст се чувстваха достатъчно добре, за да прехвърлят планините. А и той беше свикнал да очаква нещо неописуемо зловещо, беше го правил цял живот; но удоволствието да е с жената, която спеше до него, бе рядкост и Кейл го знаеше. Сега беше времето за момичета и торти.

Все пак той бе замесен в новия план за атака срещу Изкупителите. Беше се заклел на Випонд да пази тайна — Випонд рискуваше много, като му показваше копие на плановете, начертани от Кон Матераци, за настъплението през Шаленберг и атаката срещу Изкупителите. Кейл моментално предаде това доверие, като обсъди видяното с Артемизия в големи подробности.

Чувствата на Кейл по отношение на плана бяха странно смесени. Той всъщност съвсем не беше лош. На мястото на Кон самият той не би постъпил много по-различно. В края на краищата, оказваше се, че Кон не е просто едно аристократче с твърде много привилегии. Той изглежда беше изразил симпатия към позицията на Артемизия срещу идеята на краля (дразненецо показвайки още повече здрав разум), но Кейл осъзнаваше, че Кон няма друг избор освен да атакува, ако иска да остане главнокомандващ, и се беше справил доста добре със съставянето на свестен план. Който въпреки всичко бе прекалено рискован.

— Проблемът на решителните битки — заяви не за първи път ИдрисПюк — е, че решават нещата.

— Ако ти се отвори възможност — каза Кейл, — би могъл да му предложиш да задели още две хиляди души, които да останат в Шаленберг, просто за в случай че нещата се скапят. Защото загуби ли, това ще е всичко, което ще стои между Изкупителите и нас, и много търчане и крясъци.

По-късно, на път към Артемизия, той се отби да види брата на Арбел, Саймън. Досега беше избягвал това посещение, не поради липса на привързаност — беше спасил момчето от изолацията и презрението, задето не може да чува или да говори, — а защото хем се страхуваше, хем отчаяно копнееше да види сестра му.

Прекара няколко часа в разговори със Саймън посредством неговия неохотен и намусен помощник Кулхаус. Някога Кулхаус беше нископоставен държавен служител във вманиачения по ранговете Мемфис, не защото му липсваха способности, а защото баща му беше мердапи — човек, който отнасяше изпражненията и урината от дворците на Матераците. Кулхаус се състоеше от две части негодувание и три части интелигентност. Именно Кулхаус беше съставил за броени дни изразителен език от краткия списък със знаци, дадени му от Кейл, който се основаваше на простата жестомимична система, използвана от Изкупителите, за да направляват атаката, когато е нужна тишина. Кейл и Хенри Мъглата я бяха развили малко с цел да правят обидни забележки за монасите около себе си по време на умопомрачително скучните тричасови меси в Светилището.

— Бих искал да вземам назаем Кулхаус за около час дневно.

Опитът да ядоса Кулхаус, намеквайки, че е нещо като полезна домакинска вещ, беше умишлен. Трите момчета винаги се бяха забавлявали да го дразнят („Ако беше яйце, Кулхаус, какво би предпочел, да те изпържат или да те сварят?“) Те биха могли да са приятели и съюзници — и би трябвало да са, — но не бяха. Такива са момчетата.

Саймън виждаше, че преводачът му е ядосан — за това не беше нужно много. Отношенията им на господар и слуга бяха неловки, равновесието на силите се колебаеше поради зависимостта на Саймън от него, за да има връзка със света — нещо, срещу което той често негодуваше, — и напълно оправданото чувство на Кулхаус, че е предназначен за по-велики дела от това да бъде говореща кукла. Предложението да му плащат повече обикновено го успокояваше, но само временно.

— Значи утре в шест — каза Кейл и тръгна по ниските коридори, където така се бе опозорил при последното си неканено посещение. Какви неописуемо смесени чувства се гърчеха в душата му: ужас и надежда, надежда и ужас. А после — макар че би могъл да направи същата визита петдесет пъти и никога да не се срещнат — тя се появи пред него. Беше решила да заведе сина си да види Саймън, който се радваше на бебето, защото то не можеше нито да се страхува от него, нито да го съжалява. Сърцето на Кейл подскочи в гърдите, сякаш искаше да се изтръгне от тялото му. В продължение на миг двамата се

взираха един в друг — кипналото море край нос Рат не бе нищо в сравнение с това. Не беше нито любов, нито омраза, а някаква бурна хибридна емоция, грозна и неспокойно жива. Бебето размаха щастливо ръчичка, после изведнъж лепна уста върху бузата на майка си и започна да издава силни мляскащи звуци.

— Това полезно ли е за него? — попита Кейл. — Може да си заразна.

— Да не си дошъл пак да ни заплашваш? — Тя беше потресена от промяната в него. Някога бе мускулист, а сега — мършав, с тъмни кръгове около очите, които никакъв здрав сън не би могъл да премахне.

— Помниш всеки мой грях, който е бил само думи, и забравяш всичко, което направих, за да те опазя на всяка цена. Заради мен си още жива — и сега кучетата по улицата ме лаят заради теб.

Ах, самосъжаление и обвинения — комбинация, която печели сърцето на всяка жена. Но той не можеше да се спре.

— Абъл блаб абъл бадъл ди дах — каза бебето и едва не мушна с пръстче майка си в окото.

— Ш-ш-шт. — Тя го опря на ханша си и го залюля насам-натам. — Ако в теб имаше нещо добро, щеше да ни оставиш на мира.

— Изглежда ми доста щастлив.

— Защото е бебе и би си играло дори със змия, ако му позволя.

— Такъв ли съм аз — такъв ли съм за теб?

— Плашиш ме... Остави ме да си вървя.

Но той не можеше. Усещаше колко е безсмислено да говори с нея, но не бе в състояние да се спре. Част от него искаше да се извини, а друга беше бясна на себе си, задето се чувства така. Нямаше за какво да се извинява. Душата му искаше тя да се хвърли на пода и да моли през сълзи за напълно незаслужената му прошка. Но дори това нямаше да е достатъчно; тя трябваше да прекара остатъка от живота си на колене, за да спре сърцето му да пари от онова, което му бе причинила. И дори това нямаше да е достатъчно.

— Човекът, на когото ме продаде, каза, че вече ме е купил веднъж — за шест пенса.

— Е, значи цената ти се е покачила, нали?

Както бе разгневен и гузен — и още по-разгневен заради последното, — не беше мъдро да му казва такова нещо. Но също като

Кейл, тя обичаше да има последната дума. Макар че присъствието ѝ беше отрова за него, той не можеше да понесе да я гледа как си отива. Но не му идваше наум какво да каже. Тя си проби път покрай него, държейки бебето от далечната страна. В гърдите му се просмука нещо: масло или витриол. В сравнение с него киселината беше приятна.

— Яааар! Бла баа! Плух! — изкрещя бебето.

19.

Историята ни учи, че има приблизително два пъти повече триумфални военни заминавания от големи градове, отколкото триумфални завръщания. Напускането на Испански Лийдс беше по-величаво от повечето: тръби, редици умело маршируващи войници, ликуващи тълпи и емоционални млади жени, крещящи прощални думи към сърцераздирателно гордите си мъже. Да не забравяме конете — в цялата им мощ и величие, с украсени с месинг оглавници и покривала в синьо, жълто и червено — и великолепните мъже, които ги яздеха. Някои от присъстващите деца щяха да помнят този разкош, звънтенето на стомана върху камък и приветствените викове, до сетния си ден.

Двайсет минути след излизането от града броните бяха свалени и повечето коне бяха пратени обратно в конюшните. Те поглъщаха зоб, както мечката лапа мед, а Кон Матераци не смяташе да позволи на стрелците на Изкупителите да унищожат кавалерийска атака от триста метра, както бяха сторили при Силбъри Хил. Кавалерията беше полезна предимно за събиране на информация преди битката и бягство след нея, ако нещата се объркат.

Макар че суетата и гордостта на Кон до голяма степен бяха отстъпили на впечатляващо зряла трезва преценка, той все още имаше сляпо петно, що се отнася до Томас Кейл — нещо напълно разбираемо. Въпреки че Кейл нямаше намерение да се сражава в битка, над която няма контрол, изпадна в ярост, като му съобщи, че на Покаятелите му е забранено да припарват в близост до армията. Даже на Артемизия, виновна в съучастничество, ѝ беше отказано участие на основанието, че нейните войски са нередовни и следователно неподходящи за тежка битка. Но щеше да ѝ бъде позволено да води шейсетината конни разузнавачи, които ѝ бяха помогнали да забави придвижването на Изкупителите през Халикарнасус. Артемизия остави Кейл да се цупи няколко дни, а после му предложи да дойде с нея, като изтъкна, че няма да може да се бие, но пък би могъл да гледа.

— Не съм сигурен, че ще мога — каза той. — Не знам дали имам силата дори да гледам. — Не ѝ беше разказал цялата история на

заболяването си, но беше прекалено очевидно, че нещо с него сериозно не е наред, за да не ѝ даде някакво обяснение. Той заяви, че страдал от малария, която хванал в Келявите земи. Симптомите ѝ бяха добре известни с това, че са неясни и повтарящи се. Защо да не му повярва?

— Опитай за няколко дни. Винаги можеш да се върнеш.

На шестия ден от похода към границата до Кон стигна вестта, че Изкупителска армия от около трийсет и пет хиляди души се насочва към Мителланд на две части, съответно по двайсет и пет и десет хиляди, и последната идва през Вауд, вероятно в опит да нападне армията на Кон в гръб. За нещастие, макар да не бе необичайно, част от тази информация беше грешна.

Изкупителската армия, водена от Сантос Хол, в крайна сметка бе решила да поеме напред, за да завземе високия терен край село Бекс, и се раздели на две, за да се придвижи дотам по-бързо. Преместването на трийсет и пет хиляди души с всичките им каруци и багаж лесно би могло да доведе до опашка, широка две мили и дълга двайсет. Скоростта, нужна, за да се достигне най-добрият терен край Бекс, в случая имаше приоритет. Но когато Изкупителите пристигнаха, доволеният Кон бе заел солидна позиция пред Бекс, защитен отляво от река Гар, а отдясно от гъста гора, пълна с драки, дебели колкото пръсти, и остри тръни, известни като кучешки зъби. Това даваше на Кон пространство с ширина около миля, в което да вмести трийсет и две хиляди души. Точно преди смрачаване Изкупителите се заеха да се укрепват на позиция, за която мрачно осъзнаваха, че не е толкова добра. Между двете армии имаше склон, доста по-полегат по фронта на Изкупителите и доста по-стръмен нагоре, към швейцарската армия. Кон беше спечелил първата битка: имаше контрол над по-стръмния склон, а стрелците му бяха добри почти колкото Изкупителите, пък и бяха повече. Утрешната битка щеше да започне с четирийсетминутна престрелка между двете групи. За това време щяха да бъдат пуснати десетки хиляди стрели, летящи със сто и петдесет мили в час, насочени към гъстите редици. Една от страните нямаше да е в състояние да понесе такъв убийствен обстрел и щеше да е принудена да атакува. Тази, която го направеше, вероятно щеше да загуби битката, защото защитата бе далеч по-лесна от атаката. Шансовете на

Изкупителите бяха още по-лоши, защото те трябваше да напредват нагоре по стръмен склон под обстрел и щяха да се окажат с по-малко хора, щом стигнат до върха, поради броя на мъртвите и умиращите. Още по-тревожно беше, че десетте хиляди, които Сантос Хол бе придвижил отделно от главната армия, за да заобиколи във фланг Оста, се бяха загубили и сега се лутаха из швейцарската провинция.

През нощта се промени нещо, което можеше да подобри ситуацията за Изкупителите или силно да я влоши, макар че нито една от страните нямаше какво да направи по въпроса. Ставаше дума за характерна особеност на местния климат — поради влиянието на близките планини времето можеше да се промени коренно. Необичайно жежкото слънце този ден се появи в безоблачно небе, което на смрачаване позволи горещината да се оттегли нагоре за минути. Към долината започна да се стича студен въздух от планините, температурата спадна рязко за няколко часа и дебел скреж покри всичко.

До два през нощта земята бе станала твърда като желязо. А после се надигна вятър. Той повя над бойното поле — първо в едната посока, после в другата, после пак обратно. Кон и Малкия Фокънберг, не висок от метър и шейсет, стояха на студа на хълма край Бекс и гледаха над собствените си безполезни огньове към също толкова безполезните огньове на Изкупителите, които не разполагаха дори със заслона на гората, за да ги пази от ледения вятър.

— Странно ще е, ако вятърът реши нещата — отбеляза Кон.

— Нищо не можеш да направиш. Но той може да затихне съвсем, или да задуха в лицата им, и положението ни да стане още по-добро.

Пристигна конен разузнавач, който изтича до двамата мъже, подхлъзна се на заледената земя и тупна тежко по задник. Изправи се, смутен и измъчван от болка.

— Забелязахме останалите Изкупители в далечния край на Вауд, тръгнали в грешната посока. Сега се насочиха към нас, но ще пристигнат чак следобед.

— Дали да не се разделим и да ги пресрещнем? — каза Фокънберг.

— Няма нужда да ги спираме, само да ги забавим. Три хиляди души би трябвало да ги държат настрана достатъчно дълго, че да не са от никаква полза тук.

Кон се замисли.

— Оня смотльо Кейл в лагера ли е? — продължи Фокънберг. — Може да го пратим да ги притисне при Багпуайз — те трябва да минат оттам. Славната му смърт ще бъде адски полезна във всяко отношение.

— Той не е тук. Идеята ти е чудесна, Фокънберг, но ще остана на място. Утроете броя на разузнавачите — искам да знам за всяка миля, която те изминават в посока към нас. Може да пратим Венегор или Уолър, ако нещата тук вървят добре.

— Ако вятърът се задържи в посока от нас към тях, ще победим.

— А в противен случай? — промърмори Кон.

Имаше право да пита. До пет сутринта мразовитият вятър духаше неотклонно в лицата им. Всички предимства, спечелени от бързината и схватливостта на Кон, бяха отвени от мразовития вятър на най-лошото застудяване през последните трийсет години.

— Те няма да чакат — каза Малкия Фокънберг. — Ако вятърът може да се смени веднъж, може да се смени и втори път. Ще се възползват от това предимство, докато могат. Скапан късмет!

Кон нямаше какво да добави към преценката му, затова просто заповяда на войските да се строят в права линия. При този хапещ вятър нареди на мъжете отпред да се сменят с мъжете отзад, през седем редици, на всеки десет минути. Макар маневрата да звучеше сложно, всъщност беше доста лесна: въпреки всичкия романтичен героизъм във военните фантасмагории, публикувани в евтините книжлета на Женева, Йоханесбург и Испански Лийдс, още не се е родил човекът, който може да се бие десет или пет, или дори два часа без спиране. Мъжете бяха строени в редици, за да могат да сменят тези отпред не само ако са мъртви или ранени, а главно за да им дадат отдых и те да получат такъв, като му дойде времето. В зависимост от обстоятелствата, в разгара на битката един човек можеше да се бие не повече от десет минути на всеки час. Сега, точно като императорските пингвини на Северния полюс, те се клатушкаха един до друг под вцепеняващата суграшица.

Малкия Фокънберг беше прав. Сантос Хол заповяда на стрелците си да излязат напред. Земята бе толкова твърда, че не

можеха дори да вземат щипка пръст и да я изядат, за да покажат на своя Бог, че са готови да влязат в гроба за него. Това накара мнозина Изкупители да изпаднат в истерия — тъй ужасени бяха да не умрат в грях, макар че самата смърт ни най-малко не ги плашеше. Разгневеният Сантос Хол трябваше да прати цивилни свещеници по редиците да раздават опрощение, което отне десет минути. Друг, по-практически повод за тревога беше, че не можеха да забучат стрелите си в твърдата земя за по-лесна употреба.

След като прошката за греховете им ги успокои, стрелците на Изкупителите тръгнаха напред, за да заемат позиция за стрелба, и започнаха да подвикват към враговете си:

— Бееее! Бееее! Бееее! Бееее!

Примесеният със суграшица вятър пренасяше звука през четиристотинте метра, които ги разделяха.

— Това не е ли блеене? — попита Малкия Фокънберг. — Защо блеят като овце?

— Бееее! Бееее! Бееее! — Звукът долиташе ту по-силен, ту по-слаб, в ритъм с поривите на вятъра.

— Казват, че ние сме агнета на заклание — поясни Кон.

— Нима? — каза Фокънберг. — Раздай клонки джоджен на хората, и като се доближим, ще им ги наврем в задника.

— Не трябва ли да е „задниците“, Фокънберг? — обади се един от рицарите, стоящи точно зад тях.

— Затваряй си плювалника, Рутланд, или ще те използвам, за да покажа на мъжете как се прави.

Последва бурен смях.

— Ако се налага да ми навреш нещо в задника — отвърна Рутланд, — бих предпочел хубаво люто чушле. Може да има сгряващ ефект при този шибан вятър.

А после се започна, и за няколко секунди първият етап на битката беше загубен. Вятърът духаше насреща им с такава сила, че швейцарските стрели загубиха петдесет метра обхват, а тези на врага им ги спечелиха. Със същия успех можеха да използват груби думи. Нямаше никакво значение, че суграшицата ги заслепяваше и постоянно губеха от поглед противника, ту замъглен, ту напълно скрит от навяващия сняг и леден дъжд, защото всичките им стрели падаха, преди да стигнат целта. Но първият залп на Изкупителите вече не

падаше от небето, а беше носен злобно от вятъра и се забиваше в колене и гърди, в усти и носове с такава скорост, че и най-висококачествената стомана не би могла да те защити от пряко попадение. Рутланд, пронизан в ухото, вече не се тревожеше за студа.

Десет хиляди Изкупители стреляха с по-малка от обичайната скорост от около седем стрели в минута, поради твърдата земя. Трийсет и двете хиляди швейцарци на по-стръмния хълм бяха улучвани от близо седемдесет хиляди стрели на всеки шейсет секунди; всяка от тях тежеше стотина грама и с помощта на вятъра изминаваше близо сто метра в секунда. Нямаше как да отвърнат на Изкупителите, да ги уплашат или ранят. След двацет минути повече от милион стрели бяха паднали на площ с размери осемстотин на десет метра. Общо сто петдесет и осем тона злостен дъжд, сипещ се върху мъжете, които нямаха щитове, а повече от половината нямаха и сериозна броня — само дебел жакет с пришити към него метални дискове. Да се оттеглят извън обсега на стрелите би означавало погром: една армия не може да обърне гръб и да оцелее, а да останат беше невъзможно, но настъплението вероятно щеше да означава загуба.

— Трябва да атакуваме! — извика Фокънберг през ужасното звънтене на желязо по стомана. Шумът се сливаше с писъците от болка и ревовете на сержантите, които се опитваха да попречат на хората си да побегнат. Малцина умират добре или бързо на полесражението.

Шокиран и преди всичко смаян от провала на умните си и чудесно осъществени планове, Кон се втрени в Фокънберг.

— Да, съгласен съм.

Фокънберг — петдесет и пет годишен, злонравен и презрителен като наемник с трийсетгодишен стаж, неволно бе впечатлен от Кон. „Не е зле, синко, в лайняна буря като тази.“

Колцина от нас имат звезден миг? Момент, когато всичко, за което си създаден, всичко, което си станал, идва при теб; велико събитие, което те разтваря и извиква: „Това е за теб“. С неговите грижливо съставени планове сред донесената от вятъра гибел, Кон Матераци се овладя и запламтя. Изкрещя заповед за настъпление; властният му и убедителен тон бе подет от всички сержанти един след друг и заотеква нататък по линията. Голямата армия, пострадала от островърхата градушка, тръгна напред, за да се счепка с врага. На една внимателно движеща се армия четиристотин метра биха ѝ отнели

повече от три минути — цяла вечност под стрелите, валящи върху крака и колене, усти и гърла. Но сега смъртоносният обстрел трябваше да секне, защото швейцарците се приближаваха. Стрелците на Изкупителите бяха принудени да се оттеглят зад пехотата, стояща неподвижно зад тях, която сега трябваше да прегради пътя на напредващите швейцарци в близък бой. Стрелите престанаха да падат, сякаш някаква внезапна градушка изведнъж бе отминала. Но вятърът се усили още повече, докато настъпваха, суграшицата стана позаслепяваща. Тъй като и двете страни се движеха сред бурята, слабата видимост и объркването от придвижването на толкова много мъже доведе до това, че когато левият край на атакуващата линия на Кон и десният фронт на Изкупителите най-сетне се срещнаха, те се припокриха. Виждайки този проблем, стотниците и сержантите от двете страни хвърлиха резервите си, за да запустат пролуките и да попречат на противника да ги заобиколи и да ги нападне в тил. Но тези неравномерни контрадействия започнаха да изкривяват фронта на битката и той взе бавно да се завърта обратно на часовниковата стрелка.

Висок близо метър и деветдесет, с броня, която струваше почти колкото богаташка къща, Кон бе човекът, когото всички наблюдатели виждаха — както тези на Оста, така и Изкупителите. Той беше също и мишена за последните. Скрити стрелци на Изкупителите — двама души, притаени сред дърветата от едната страна на бойното поле — стреляха многократно по него. Но дори когато го улучваха, богатството, налято в доспехите му, показваше, че при броните получаваш онова, за което си плащаш. Стрелите отскачаха, без да му навредят, докато той се движеше зад линията, крещеше и излизаше напред. Като някакво високо елегантно насекомо в сребро и злато, той мушкаше, газеше и млатеше противниците си, чиито брони се цепеха като тенекиени. Тук нямаше много мечове — Кон предпочиташе страховитата алебарда за битка в това гъмжило, където мъже се опитваха да се докопат един друг с не повече от две стъпки място от двете им страни.

Алебардата беше разбойническо оръжие, използвано от джентълмени. Дълга не повече от четири стъпки, тя беше едновременно чук, брадва, тояга и шип. Тя бе най-честното от всички оръжия за убийство, защото всеки можеше да разбере каква е, само

като я погледне. Поетите може да плещят за вълшебни мечове или свещени копия, но никой от тях никога не е използвал алебардата за символ на каквото и да било: тя бе създадена да смазва и да разсича, и не се преструваше, че не е така.

На десетминутни интервали Кон изтръгваше живота на всеки, който застанеше насреща му. Бруталността никога не е била по-грациозна, цепенето на кости никога не е било толкова сръчно, разкъсването и смазването на плът никога не е било толкова елегантно; обсегът му бе по-голям, сърцето — по-силно, мускулите и сухожилията му бяха свързани в едно от грозното му умение и прекрасното насилие.

На няколко метра оттам Кейл, скрит мълчаливо в клоните на едно дърво, гледаше как Кон се бие като ангел и му завиждаше за силата. Но и му се възхищаваше. Той бе нещо забележително там, сред кръвта и хаоса.

— Трябва да вървим. — Шепотът на Артемизия беше толкова висок, колкото може да е един шепот. Тя стоеше под дървото с двама от своите яки на вид войници. Беше отказала да се покатери горе с Кейл.

— Какво има? — попита той. — Притесняваш се за маникюра си?

— Швейцарските Ликвидатори идват да се справят със стрелците. Няма да знаят какви сме — прекалено е опасно. Трябва да вървим.

Той се озова долу почти преди да е довършила, дишайки тежко и потейки се съвсем не като здрав човек. Потеглиха, но не бързо: имаше прекалено много остри драки. Като внимаваха за тръните на кучешките зъби, те си проправиха път до една полянка. На десет метра от тях същото направиха и други. Четирима Изкупители — опитните стрелци, търсени от Ликвидаторите. Никой не направи нищо. Никой не помръдна. Боско с години бе подлагал Кейл на изпитания, при които той се изправяше срещу нещо напълно неочаквано и имаше само секунди да реши проблема преди удара по тила, следващ всеки неуспех. За да станат нещата още по-лоши, наказанието не винаги беше незабавно; понякога ударът идваше няколко часа по-късно, или ден, или седмица. Това беше, за да го научи да преценява нещата,

преди да действа, колкото и непосредствена да е опасността. Четирима Изкупители срещу тях четиримата. Артемизия нямаше да е от никаква полза — двамата стражи с нея щяха да са умели, но не и равностойни на противника. Нито пък той. Да се обърнат и да побегнат? Не и през трънаците. Да нападнат Изкупителите? Никакъв шанс. „Никога не очаквай спасение — казваше Боско, — защото то никога не идва.“ Но в този момент то дойде при Кейл, под формата на най-голямото проклятие в живота му. Четиримата Изкупители коленичиха; единият от тях — явно водачът — избухна в сълзи.

— Казаха ни — възкликна той и се удари три пъти в гърдите с ужасно разкаяние, — че Лявата ръка на Бога ще бди над нас. Но аз не вярвах. Прости ми!

За щастие, Артемизия и нейните телохранители нямаха нужда да им се казва да стоят неподвижно. Четиримата Изкупители гледаха Кейл със страх и любов. Той вдигна ръка и описа кръг във въздуха. Това беше знакът на примката — жест, позволен единствено на папата. А сега, изглежда, и на възплъщението на Божия гняв. Сякаш беше отворил врата към отвъдното и през нея в сърцата на четиримата нахлу вечна благодат. Кейл не каза нищо, само ги отпрати с махване и любезна усмивка. С увиснали ченета, поразени от Божията любов, четиримата Изкупители се оттеглиха.

Когато изчезнаха, Кейл се обърна към Артемизия и каза:

— Може би в бъдеще няма да ми отговаряш толкова често.

— Те мислят, че си Бог? — промълви смаяната Артемизия.

— Това би било богохулство. Те мислят, че съм възплъщение на едно от Божиите чувства.

— Наистина ли?

— Разочарование. И гняв, в случай че се чудиш.

— Това са две чувства.

— Мислех, че няма да ми отговаряш.

— Аз пък не мисля, че си възплъщение на каквото и да било. Мисля, че си просто едно ужасно момченце.

— Ужасно момченце, което току-що ти спаси живота.

— За какво е гневен този твой Бог?

— Той не е мой Бог. Гневен е и е разочарован, защото пратил на човечеството единствения си син, а те го обесили.

— Е, предполагам, че можеш да го разбереш.

На бойното поле наближаваше следващата криза, но този път за Изкупителите. С общите усилия на Кон, чийто бесен устрем тласкаше швейцарците и техните съюзници напред, докато сновеше по линията, и Фокънберг, на петдесетина метра по-назад, който разпределяше и местеше войските, даваше задачи и оправяше това и онова, строят на Изкупителите започна да се огъва и да се извърта още по-бързо обратно на часовниковата стрелка, така че сега фронтът се движеше косо през полето. Но макар че бяха близо до точката на прекършване, те не се прекършиха. Поне за момента, ала без пропусналите да се явят десет хиляди Изкупители, беше само въпрос на време. Какво ставаше с липсващите Изкупители? Те все още бяха загубени. Не с много — около две мили, но бойното поле беше едва с размерите на четири от по-големите ниви, които местните използваха за пшеница. А свирепият вятър, който така чудесно бе помогнал на Изкупителите по-рано, сега им пречеше. Крещенето на заповеди, виковете от болка, гняв и усилие се сливаха в ужасна врява. Пристигащите Изкупители, само на две мили оттам, при нормални условия биха последвали шума, и направиха точно това. Само че вятърът бе отнесъл звуците на изток, така че следването на шума ги отдалечи от битката, вместо да ги приближи към нея. Сега фронтът се беше извъртял така, че Изкупителите бяха изтласквани назад към гората, където гъстите дървета и острият трънак образуваха преграда, през която можеха да избягат само първите няколко души. За останалите това беше като тухлена стена.

Но битките си имат приливи и отливи. През шестия час нещо у швейцарците започна да гасне, а нещо у Изкупителите да се надига. При непрестанната смяна на биещите се, никой не би трябвало да се сражава повече от половин час. Но смяната обърква ритъма на страната, която се бие добре, и може би вдъхва нов устрем на войниците, които се справят зле. Кон се беше сражавал прекалено дълго; Фокънберг настояваше, че той има нужда от по-дълга почивка, да пийне и да хапне. Кон си свали шлема и металния предпазител за гърлото, за да може да пие. Трима от приятелите му — Козмо Матераци, Отис Манфреди и Валентин Сфорца, направиха същото. Легендата по-късно гласеше, че стрелците на Изкупителите, криещи се

в дърветата, са чакали този шанс с часове. Но легендите често грешат, или са верни само отчасти. Кон не бе нападат от хитри убийци; беше просто лош късмет, залп от пуснати наслуки стрели — по-малко от десет. Но три от тях улучиха Козмо в лицето, една прониза шията на Отис, а друга се заби в тила на Валентин. Само минута — и приятелите му за цял живот вече ги нямаше.

Кон, който дотогава блестеше, сега гореше. Ярост подклаждаше таланта му и го тласкаше към чупене, млатене, смазване и осакатяване. Където и да идеше, линията на Изкупителите отстъпваше и напрежението се разстилаше като отслабваща магия надолу по строя, който загуби ритъма си за втори път и отново започна да се огъва, отстъпвайки назад към гората и убийственото поражение.

В този момент, отчаяни и обзети от паника, десетте хиляди липсващи Изкупители, под командването на Светия бригадир Джуд Стайлайтс, се натъкнаха на битката, която беше почти загубена. Сякаш благодарение на най-хитро разузнаване, те се озоваха не само на бойното поле, а и точно на подходящото място, за да спасят положението. Стайлайтс се опитваше да подходи откъм тила на биещите се цял ден Изкупители, на място, където хората му могат да бъдат използвани за подмяна на изтощените мъже в предната редица. Вместо това поредицата от случайности и извъртането на бойната линия обратно на часовниковата стрелка ги доведе откъм фланга на швейцарците и принуди линията им да се огъне, за да не бъде нападната в гръб. Сега швейцарците изпаднаха в затруднено положение и Изкупителите започнаха да се отдалечават от дърветата и неизбежната загуба.

Накрая, късно следобед, след като съдбата, контролираща бойното поле, се беше прехвърляла ту на едната, ту на другата страна, линията на швейцарците се разкъса — може би някой се подхлъзна и събори съседа си, а той на свой ред попречи на друг. Може би някой Изкупител, в последен прилив на сила, се бе врязал в тази пролука, а останалите, виждайки отворилото се пространство, го бяха последвали — и така от едно подхлъзване беше загубена битка, война, страна, животът на милиони. Или може би обърканото пристигане на резерва на Изкупителите дойде прекалено много на уморените швейцарци и от момента, когато новодошлите войски се натъкнаха точно на слабата точка на Оста, всичко бе решено.

Каквато и да беше причината, след минути строят на Оста се разпадаше и малкото побягнали станаха много — а като ги видяха, че бягат, бягството стана всеобщо. Рухването беше внезапно и катастрофално, като голяма сграда, чиито основи бавно са подривани под земята. Лице в лице, броня срещу броня, човек до човек, не е лесно да убиеш враг. Може би само три или четири хиляди бяха загинали през седемте часа на битката, предшестваща рухването. Но сега вече започна касапницата.

Швейцарците и техните съюзници имаха само два пътя за бягство: нагоре по склона, откъдето бяха атакували, или назад и надолу по един кален склон до поляна, оградена от един меандър на реката, която бе широка не повече от десетина метра, но се движеше бързо, придошла от дъжда в планината. Беше като Мисисипи. Мъже с брони скачаха във водите и тежестта ги повличаше надолу. Изтощените редови войници с подплатени жилетки се бяхтеха през реката и се пречкаха един на друг. Подхлъзваха се, падаха и откриваха, че водата се е просмукала в ръчно боядисаната дреха от памук и метални дискове, която после също ги завличаше надолу. Междувременно Изкупителите ги следваха по петите, сечаха и убиваха. Мъжете, срещу които се бяха били цял ден, без да успеят да ги ранят, сега бяха по-лесни за убиване от стадо в двора на касапин. На върха на високия четирийсет стъпки склон стрелците на Изкупителите се бяха строили в линия и сега, неуязвими, пращаха по десет стрели в минута към хилядите, натъпкани в пространство, не по-голямо от стопански двор, притиснати не само от почти непреодолимата река, но и от своите хора, докато все повече ужасени мъже, изпаднали в паника, се присъединяваха към смазващата блъсканица.

Онези, които бяха видели какво става и потърсиха спасение другаде, не се справиха по-добре. Повечето побягнаха покрай реката, насочвайки се към моста при Глейн, но лесно бяха застигнати от конната пехота на Изкупителите. Като видяха, че няма да успеят, мнозина се опитаха да преплуват до отсрещния бряг. Но тук придошлата река беше още по-дълбока и те отново се издавиха с хиляди. Осъзнали, че през реката няма спасение, някои се върнаха и бяха изклани по бреговете ѝ. Може би хиляда души успяха да стигнат до моста и да минат благополучно от другата страна. Те също щяха да загинат, щом Изкупителите ги последват през реката — само че някой по-предвидлив запали моста веднага щом ги видя, че идат. Това беше безсърдечно решение, защото хиляди все още се опитваха да минат по него, когато той се разгоря. С огъня отпред и Изкупителите отзад,

ужасените мъже нямаха друг избор, освен да се опитат да преплуват тази най-дълбока част на реката — и да не успеят. Твърдеше се, че някои оцелели, защото удавените били толкова много, че задръстили реката и човек можел да мине по телата им и да се спаси.

Хиляди други побягнаха по възвишенията зад позицията, от която бяха започнали деня, захвърляйки броните си по пътя. Конните Изкупители ги последваха — те бяха уязвими като деца. Небето се беше прояснило и изгря най-ярката луна, за да ги лиши от всяка помощ, която би могъл да донесе мракът. Когато в шест часа се показа слънцето, мъртвите лежах навсякъде. Над сто благородници бяха пленени, но не за откуп или като ценни заложници. Първо Сантос Хол установи кои са и каква власт притежават, а после ги екзекутира. Това беше вторият път за малко повече от година, когато Изкупителите погубваха цяла управляваща класа за един-единствен ден — до голяма степен довършиха онова, което бяха започнали с изстреблението на Матераците при Силбъри Хил. Но Кон оживя, макар че Фокънберг трябваше буквално да го качи насила на един кон, за да избяга.

— Няма какво друго да направиш освен да оцелееш — извика му старецът. — Да останеш жив е най-доброто отмъщение.

Обикновено героите загиват, обикновено героите се провалят. Най-тъмният час не е преди зазоряване, нито пък всеки облак има сребърен ореол. Животът не е лотария: в лотарията накрая има победител. Но е вярно също така, че никоя вест не е толкова добра или лоша, колкото изглежда на пръв поглед. Кошмарният разгром при Бекс си имаше добра страна; дори нещо повече. Какъв тип катастрофа представляваше той — а за замесените със сигурност бе катастрофа, — зависеше много от това кой си. За Артемизия Халикарнасус и Томас Кейл нещата се стекоха много добре. След шестнайсет часа стана ясно, че от швейцарците и техните съюзници са оцелели само около две хиляди души, половината от които бяха успели да минат по моста при Глейн, преди да бъде подпален. Но оцелелите съвсем не бяха в безопасност — предимно невъоръжени и без броня, те все още бяха далеч от закрилата на прохода Шаленберг, на около осемдесет мили оттам. Изгореният мост бе забавил преследвачите им, но не ги спря. Само след броени часове Изкупителите вече се намираха отвъд реката, твърдо решени да довършат започнатото.

Но точно с такъв вид ариергардни действия Артемизия бе натрупала бойния си опит. Тя добави към собствената си нередовна армия от триста души малкото бегълци, които все още можеха да се бият — те нямаха и двеста, — а после раздели силите си с Кейл, който даде ясно да се разбере, че очаква не да получава заповеди, а да действа както смята за добре. Тя даде също толкова ясно да се разбере, че това няма да го бъде.

— Ще правиш каквото ти казвам, или можеш да си замъкнеш задника обратно в Испански Лийдс. Знам какво правя и това са моите хора.

Кейл се замисли. После каза:

— Няма нужда от такъв груб език.

Земята между Бекс и прохода Шаленберг представляваше безкрайно нанагорнище и пътищата минаваха през множество горички и ниски хълмове. От тези позиции Артемизия дебнеше Изкупителите, когато почнаха да застигат изтощените швейцарци, мнозина от които бяха ранени. Като отстъпваше бавно и избягваше директните схватки, тя ги тормозеше със залпове стрели и самотни снайпери в безкрайна поредица „удряй и бягай“. Макар че Изкупителите като цяло ентусиазирано се стремяха към саможертва и мъченичество, и те не обичаха да бъдат нападани от някого, когото не могат дори да видят, преследвайки жалките останки от една сразена армия. Те отстъпиха и се задоволиха с убиването на случайни изоставащи бегълци. Но бързо-бързо загубиха ентусиазма си дори за това, когато Артемизия започна да им поставя капани с грижливо разположени хора, които се преструваха на ранени, на места, където лесно можеше да се устрои засада. През следващите два дни близо хиляда и петстотин души се добраха до прохода Шаленберг и безопасността. Сред тях бяха Кон Матераци и Малкия Фокънберг.

21.

След всяка катастрофа обикновено се изискват две неща. Първо, виновникът за катастрофата да бъде назован, опозорен и наказан възможно най-тежко; второ, макар и не толкова важно — желателно е да се намери някой, който е показал, чрез личния си кураж, интелигентност и умение, че тази ужасна катастрофа е можело и е трябвало да бъде избегната. В случая с разгрома при Бекс нямаше кого да обвиняват, нито пък кого да възхваляват особено, но това беше без значение. Благодарение на големия си опит в победите и пораженията, Малкия Фокънберг вече бе наясно с вероятността за търсене на разплата. Около три дни след като жалките останки от швейцарската армия се върнаха в Испански Лийдс, той осъзна накъде вървят нещата и прати съобщение на Кон Матерацци, че може би ще е по-добре да изчезне. После се възползва от собствения си съвет и до смрачаване вече беше на път към един малко известен планински проход, който бе набелязал за тази цел веднага щом го назначиха за заместник-командир.

Кон обаче вече беше арестуван и обвинен в неизпълнение на задълженията си пред лицето на врага и недостатъчно борчески дух. Накратко, беше обвинен, че не е спечелил битката — престъпление, за което безспорно беше виновен. Заради яростта на краля и народа не след дълго процесът срещу Кон бе насрочен за идната сряда в Камарата на общините. Точно както Кон бе несправедливо обвинен, Кейл откри, че е несправедливо възхваляван, което ужасно вбесяваше Артемизия Халикарнаус.

Всички заслуги за героичното спасение на останките от армията и благополучното им съпровождане до прохода Шаленберг бяха приписани на Кейл. Представата, че единственият войник, който е показал необходимата храброст и умение, е жена, бе не просто неприемлива като цяло, но и невъзможна за възприемане.

— Няма смисъл да обвиняваш мен — каза Кейл.

— Защо?

На това беше трудно да се отговори. Той напълно разбираше гнева ѝ, но както неразумно бе изтъкнал, нещата просто си бяха такива.

— Няма смисъл да цивриш.

— Вземи си думите назад!

— Добре, де. Цивренето ще промени коренно нещата.

— Не цивря. Заслужавам признание.

— Съгласен съм. Заслужаваш признание, че спаси хиляда и петстотин души. Без съмнение.

— Какво искаш да кажеш?

— Нищо.

— Напротив. Накъде биеш?

— Добре де. Заслужаваш признание, задето си спасила хиляда и петстотин души. Те го дават на мен, а аз не го заслужавам — но това, което всъщност казват, е, че който и да е отговорен — а това си ти, — би победил Изкупителите.

— А ти казваш, че не бих.

— Да.

— Откъде знаеш?

— Кон направи всичко както трябва. Аз не бих могъл да се справя по-добре.

— И това, разбира се, е достатъчно доказателство. Никой не би могъл да се справи по-добре от теб.

— Не съм казал това.

— Не е и нужно.

— Възхищавам ти се.

— Не толкова, колкото на себе си.

— Искаш прекалено много — отвърна той с усмивка.

— Съвсем си ми прозрачен, не се тревожи. Знам, че не се шегуваш.

— Можеш да разиграеш тази битка сто пъти, и в петдесет от тях Кон щеше да спечели. А хората крещят, че този, който е спасил онези хиляда и петстотин — тоест, ти, — би спечелил битката. Това е признание, което не заслужаваш, макар че го дават на някого, който го заслужава още по-малко.

— Тоест, на теб?

— Да.

— Кажи го.

— Не заслужавам това признание. Ти го заслужаваш.

Тя не каза нищо.

Междувременно към обвиненията срещу Кон беше добавено още едно: че по страхлив и малодушен начин е подпалил моста при Глейн, за да спаси невярната си кожа, и по този начин е обрекъл хиляди на смърт от ръцете на Изкупителите. От всички точки на обвинението тази беше най-тежка. И най-несправедлива. Кон не се беше приближавал на по-малко от пет мили до моста, и следователно не би могъл да го подпали. Но дори и да беше, това бе необходимо действие. Изоставените на левия бряг мъже щяха да минат по моста и да оцелеят, а после да бъдат догонени и избити, щом Изкупителите ги последват през реката. Онези, които вече бяха на десния бряг, оцеляха само защото някой бе взел трудното решение да изгори моста. Човекът, който го подпали, маскиран с един захвърлен шлем, беше Томас Кейл.

Може би за никоя историческа тема не е писано по-пространно, отколкото за възхода на Петия Райх при Алойз Хътлър. Очевиден е неуспехът да се обясни как човек със слабо образование, ниска интелигентност и без никакъв явен талант освен да изнася празнословни вдъхновяващи речи за това, че на страната му ѝ е писано да управлява света, би могъл да стигне по-близо от всеки друг в историята до осъществяването на тази цел. Никой не знае как той е успял да се издигне от лежане в затвора за просия до управление на живота на милиони хора на обширни територии и да причини на света опустошения, невиджани дотогава в човешката история. Никой историк не би заключил в края на книгата си, че няма обяснение за нещата, които описва. А в случая с Алойз такова наистина няма. Фактът, че се е случило, е цялата логика, която някога ще бъде открита. Много по-лесно е да се даде удовлетворително обяснение как в края на седмицата след катастрофата при Бекс Томас Кейл, момче с душевно заболяване, се превърна във втория най-важен военен командир на Швейцарския съюз.

Поради новия си статут на герой, той беше поканен да присъства на конференцията, на която да обсъдят какво да правят сега, когато Изкупителите бяха запушили Швейцария отзад и трябваше само да преминат Мисисипи, за да смачкат Испански Лийдс като в менгеме. Не беше останала армия, която да ги спре, нито пък жив човек, който да я

води, дори да имаше такава. Бяха изнесени множество възмутени речи, в които ясно се подчертаваше, че говорещите никога не са подкрепяли такава катастрофална атака срещу Изкупителите, макар че твърди доказателства за позицията им някак си липсваха. Единственият човек, който открито се бе опълчил на този ход — Артемизия, изобщо не беше спомената, макар че тихомълком ѝ позволиха да се върне, за да присъства на конференцията.

Преди тя да отиде, Випонд се опита да бележи картите ѝ, както и тези на Кейл.

— Каквото и да говориш на конференцията, не казвай „Нали ви казах“, чу ли?

— Защо? — попита Артемизия.

— Няма да го каже — обади се Кейл.

— Ще го кажа.

Кейл се втренчи в нея.

— Няма да го каже.

Това не беше заповед, нито дори искане. Всъщност, трудно беше да се определи какво е — може би излагане на неизбежен факт. Тя въздъхна и не особено охотно прие съвета.

На самата конференция Кейл се постара отначало да не казва нищо и остави обвиненията и извиването на ръце да продължат достатъчно дълго, за да деморализират всички в стаята. После започна хленченето.

— След колко време ще дойдат? — попита кралят.

Отговори му някакъв навъсен Върховен предводител на съюзническите сили.

— Ще им отнеме цяло лято, за да построят лодките, нужни за прекосяването на Мисисипи. Есенното пълноводие ще направи реката коварна, а зимният лед — още повече. Значи ще стане в края на следващата пролет.

— Можем ли да възстановим армията си за седем месеца и да ги спрем при реката? — попита кралят.

Точно този въпрос, или нещо подобно, чакаше Кейл. Той стана и каза:

— Не, не можете, Ваше величество. — Слаб и бледен в елегантното си черно расо (чувстваше се удобно в него, след като сума ти години бе носил такава дреха, макар че шивачът му го скрои по-

елегантно и го уши от най-меката сертсейска вълна), Кейл изглеждаше като излязъл от приказка, с която плашат интеллигентните деца. Обиден, кралят извъртя глава настрана. Обясниха му шепнешком кой е този и какъв (предимно незаслужен) статус на герой притежава.

— Разбирам, че си бил Изкупител.

— Отгледаха ме като такъв — отвърна Кейл. — Но никога не съм бил един от тях.

Последва още шепнене в кралското ухо.

— Вярно ли е, че си командвал Изкупителска армия?

— Да.

— Изглежда ми невероятно — много си млад.

— Аз съм забележителен човек, Ваше величество.

— Нима?

— Да. Аз унищожих Народа, а след това се върнах в Шартр и унищожих лаконийската армия при Голан. Дори преди Бекс нямате никого, който да се сравнява с мен. А сега съм единственото, което имате.

— Много се хвалиш.

— Не се хваля, Ваше величество. Просто ви казвам истината.

— Да не би да казваш, че можеш да спреш Изкупителите при Мисисипи?

— Не. Това е невъзможно. Не бихте могли да ги спрете дори с армия, а сега нямате армия.

При тези думи се надигна глъчка: крещяха, че швейцарците и техните съюзници щели да вдигнат хиляди под знамената си, че може да им вземат земите, но никога няма да им вземат свободата, че хората ще се бият с тях в горите, в равнините и по улиците, че никога няма да се предадат, и така нататък. Зог, който вече бе далеч по-трезвомислещ, отколкото преди седмица, им даде знак да млъкнат.

— Да не би да казваш, че сме обречени да загубим?

— Казвам, че можете да спечелите.

— Без армия?

— Аз ще ви дам нова армия.

— Много любезно от твоя страна.

— Любезността няма нищо общо в случая.

— И как ще го направиш?

— Ако утре се срещнете с мен насаме, ще обясня на Ваше величество.

Говори се, че измамниците постигат успех не като печелят доверието на жертвите си, а като им вдъхват част от своята увереност. Истината в случая бе много проста: в момента те се намираха в безпътица, а един човек твърдеше, че може да открие пътя. При дадените обстоятелства неправдоподобността на думите му бе в негова полза: само нещо невероятно странно би могло да ги спаси.

При Бекс сега Изкупителите имаха кошмарната задача да погребат трийсетте хиляди, убити от тях. Беше минала седмица от битката и двата дни силен студ след нея се бяха сменили, както често става в тази част на света, с топъл период. Най-зле воняха трупове на хората, умрели от вътрешни наранявания, причинени от тежестта на алебардите. Кръвта оставаше в гниещите тела и когато Изкупителите ги местеха, шурваше от носовете и устите им. После стана още по-горещо и трупове започнаха да се подушат. Наедряха толкова, че нитовите на по-евтините брони се късаха с мощно ПРАС! После телата посиняваха и почерняваха, кожата започваше да се бели и онези, които трябваше да ги изгорят, си мислеха, че заседналата в гърлата им воня никога няма да се махне.

Повечето вести никога не са толкова лоши или толкова добри, колкото изглеждат на пръв поглед. Това със сигурност важеше за голямата победа на Изкупителите при Бекс. Генерал-Изкупител Гил бе впечатлен от умението, с което Службата за разпространение на вярата успя да се справи с противоречието между възхвалите на куража, силата и саможертвата на Изкупителската армия и намека, че Бог се е погрижил победата да бъде неминуема. Както Гил знаеше от многото си протежета, участвали в битката при Бекс, нещата бяха висели на косъм. Лошата новина беше, че шепа Изкупители са видели Кейл, но той не бе чул за това достатъчно рано, за да ги изолира и да попречи на разпространението на вестта.

— Кажи ми точно какво видя — не добавяй нищо. Ясно ли е?

— Да, Генерал-Изкупителю.

Той беше решил да се срещне със стрелците, натъкнали се на Кейл в гората, един по един, като започне със сержанта.

— Продължавай.

— Беше висок седем стъпки и от лицето му бликаше ярка светлина. Около главата му имаше ореол от червен огън. Майката на Обесения Изкупител стоеше до него, цялата в синьо, със седем звезди на челото, и лееше скръбни сълзи за славните ни жертви. Имаше и двама ангели, които държаха огнени стрели.

— Те също ли имаха ореоли?

— Не, Генерал-Изкупителю.

В продължение на половин час той се опитваше да изкопчи нещо смислено от сержанта, но човек, който вярва, че Кейл е седем стъпки висок и от лицето му блика нещо друго освен подозрение и ненавист, явно нямаше да му е от голяма полза. След като разпита още двама от групата, чиито разкази бяха дори още по-абсурдни, той се предаде.

Сега беше изправен пред два въпроса. Дали това бе просто излишък на религиозно въодушевление, или те наистина бяха видели Кейл? И ако да, какво означаваше това? Защо той се спотайваше в гората, а не водеше войските в битката? Това дори не даваше отговор на въпроса какво е станало с Кейл след смъртта на Двамата Тревър. Гил се беше надявал той да умре от раните си — Тревърите със сигурност са успели да му нанесат поне един удар, преди да ги убие, нали? Те бяха най-добрите убийци в познатия свят, а Кейл беше болен. А може би Кейл беше мъртъв, и в този случай приказките как се е явил на бойното поле бяха още по-обезпокоителни. Или пък не? Дали беше по-добре той да е жив и безсилен, или мъртъв и да се появи седем стъпки висок с ореол, причинявайки Бог знае какъв хаос сред непредпазливите правоверни? Макар това да изглежда необичайно скептично за човек, вярващ дълбоко в Единствената истинска вяра, на стари години Гил се променяше. Когато ставаше дума за чудеса и видения, засягащи хора и неща, които не е видял лично, той беше готов да ги приеме без въпроси. Но личният му опит с Кейл и все понелепите истории за него му пресядаха в гърлото. Той познаваше Кейл, откакто бе миризливо момченце. Беше го тренирал ден след ден под наставленията на Боско, беше го виждал да се подмокря от страх след битка, преди онзи удар по главата да му даде странния и неповторим талант. Това беше Божие дело, твърдеше Боско. Но на Гил му бе прекалено трудно да мисли за Кейл като за човек, избран от Господ да донесе края на всичко. В сърцето си Гил мислеше за него като за

момче, което не харесва. Но това, което не осъзнаваше или не искаше да осъзнае, бе, че такъв реализъм трови вярата му. Да не вярва в Кейл означаваше да не вярва в Боско; да не вярва в Боско означаваше да не вярва в нуждата от края на света. Ако признаеше това, щеше да подложи на съмнение централната си роля в осъществяването му. По-добре да не върви в тази посока. Но беше по-лесно да не го прави, отколкото да не мисли за него.

По-непосредственият проблем беше какво да каже на Боско — и дали изобщо да му казва нещо. Ако му каже за тези свръхестествени дрънканици, той със сигурност щеше да се въодушеви. Ако не му каже и той разбере, щеше да си има неприятности. Гил реши да не поема такъв риск. След няколко часа беше при папа Боско и приключваше доклада си за необичайното явяване на Томас Кейл.

— Вярваш ли им? — попита Боско, когато Гил свърши. Въпросът беше коварен. Ако вложеше в отговора си дълбокомислено съмнение, навярно би могъл да предопредели реакцията на Боско. Но той реши, че това е изпитание, и беше прав. Дори да кажеше на Боско това, което иска да чуе, пак пораждаше проблеми. Прекалено много ентусиазъм би го направил подозрителен, а Гил се страхуваше какво може да стане, ако Боско охладнее още повече към него.

— Сравнително сигурен съм, Ваше светейшество, че Кейл не е пораснал с повече от една стъпка и че лицето му не е греело със свещена светлина, но вярвам, че са го видели. Въпросът е, какво е правил там?

Боско се вгледа в него. Той също искаше старото доверие помежду им да се върне. Беше странно да си сам в задачата да доведеш до обещания край.

— Каквато и да си мисли, че е целта му, той върши Божието дело, независимо дали го знае или не. И макар че Бог може да не го е направил по-висок, нито пък да е благословил лика му да озарява правоверните, той ни дава знак. Трябва да атакуваме Арнхемланд веднага, а не да чакаме още година, както ни посъветва ти. Освен това трябва да увеличим скоростта, с която пращаме хора на запад.

Частната аудиенция на Кейл с краля на следващия ден всъщност не беше толкова частна, колкото бе очаквал и се бе надявал. Кралят

беше свикнал на уединение не повече, отколкото Кейл, израснал в спално отделение със стотици момчета. Да си сам беше грях за Изкупителите; същото можеше да се каже до голяма степен и за краля. За разлика от Кейл, той като че ли нямаше нещо против това и дори не го забелязваше — навярно не особено изненадващо за монарх, който разполага със специално назначено лице със значителна власт, Пазителя на кралския стол, натоварено със задачата да изследва ежедневно екскрементите му.

— Очакваш да предадем армията си в ръцете на едно момче? — попита Боз Икард.

— Не — каза Кейл. — Задръжете си армията. Правете с нея каквото щете. Аз ще създам армия от нов тип.

— Откъде? Няма хора.

— Напротив, има.

— Къде?

— Кампасинос.

Всички бяха сепнати; не всички се засмяха.

— Нашите селяни са солта на земята, разбира се. Но те не са войници.

— Откъде знаете, Ваше величество?

— Внимавай с обноските — предупреди го Боз Икард. — Между другото, ти не си първият, комуто е хрумнала тази идея. Преди двайсет години граф Бехщайн създаде отряд от селяндури и дръвници и ги поведе на война срещу Фалангата. Мисля, че един или двама, които проявиха здрав разум и дезертираха през първата седмица, може и да са оцелели.

— Не ме интересува.

— Но нас — да. Нищо няма да стане.

— Напротив, ще стане. И ще ви покажа как.

След тези думи пристъпи към замислите и планове си.

Около час по-късно завърши:

— Просто няма друг начин. Ако се проваля, ще получите удовлетворението да гледате как Изкупителите ме пекат на централния площад. Тоест, господин канцлер, ако не започнат първо с вас. — Той се обърна към краля. — Имам нужда единствено от пари.

Може да нямаха почти никакви войници, но парите бяха нещо, с което разполагаха в големи количества. След касапницата при Бекс

никой, дори и Боз Икард, не вярваше, че капитулацията е вариант. Беше ясно, че Изкупителите не приемат идеята да оставят враговете си да се предадат. Кейл беше прав. Нямаше друг начин.

— И можеш да го направиш за седем месеца? Изглеждаш ми много сигурен.

— Казах ви, Ваше величество. Аз съм забележителен човек.

Макар Кейл да не бе толкова уверен, колкото твърдеше, не беше и толкова отчаян, колкото му се струваше на Боз Икард. Работеше върху своята армия от нов тип още от десетгодишен (или девет — не беше сигурен за датата на раждането си). Оттогава насам, винаги, когато имаше няколко свободни минути — понякога веднъж седмично, друг път веднъж месечно, — чертаеше някоя диаграма или си отбелязваше нещо за работните навици и различните видове инструменти, с които бяха свикнали да си служат селяните около него: чукове и млатила, заострени малки лопати, използвани от Народа в битката при Дъфърс Дрифт. Дори и през най-тежките дни в Манастира, когато Кевин Мийтърд го измъчваше, той наблюдаваше вършачите и берачите, работещи на полето със своите сърпове и мотики, и се чудеше какво може да се направи с тях и с техния начин на живот. Щеше да се притеснява какво да прави, ако се получи или пък не, когато нещата се изяснят. Но тук имаше шанс да разработи и план за отстъпление — такъв, който най-вероятно щеше да включва минаване през планински проход с възможно най-много пари.

Кейл пораждаше у Зог същото любопитство, каквото би породила някоя маймуна, която пише по-добре от човек, или пък уникално танцуващо куче. Кралят виждаше, че момчето е необикновено, но и през ум не би му минало, че е нещо друго освен удивителен изрод.

— Кажи ми повече, мило момче, за това как си победил цяла армия лаконийци. Разкажи ми всичко... Разкажи ми всичко, цялата история.

Кейл си помисли, че със същия успех биха могли да поискат от него да разкаже историята на една буря. Той, разбира се, се канеше да започне, когато Боз Икард го прекъсна:

— Опасявам се, че Ваше величество има важна среща с посланика на Ханзата.

— О. Тогава може би друг път — каза кралят на Кейл. — Крайно интересно. — И тръгна да излиза.

Самият Кейл също имаше среща. На следващия ден трябваше да даде показания на процеса срещу Кон Матераци, на който швейцарците бяха посветили почти целия следобед. Срещата имаше за цел да уточни какви ще са тези показания.

— Ти си най-прочутият предател, живял някога!

В Камарата можеха да се настанят удобно четиристотин души, наредени по банки от трите страни. Днес тук имаше осемстотин, а още хиляди чакаха новините отвън. От четвъртата страна се намиреше съдийската банка, заемана този ден от съдия Попъм — човек, на когото можеше да се разчита, че ще стигне до правилната присъда. До него, леко встрани, имаше подсъдима скамейка, където стоеше невпечатленият Кон Матераци и гледаше с презрение прокурора сър Едуард Кок — онзи, който току-що бе изкрещял насреща му.

— Можете да си приказвате, сър Едуард — отвърна Кон, — но не можете да го докажете.

— За Бога, ще го докажа! — изръмжа Кок, който приличаше на бик без врат, от глава до пети само зъл нрав и войнственост.

— Как пледирате? — попита съдия Попъм.

— Невинен.

— Ха! — викна Кок. — Ти си най-ужасният предател, съществувал някога.

Кон махна лекичко с ръка, сякаш за да пропъди конска муха.

— Не подобава на един джентълмен да ме обижда така. Макар че намирам утеха в лошите ви обноски — това е всичко, което можете да правите.

— Аха, виждам, че те разгневих.

— Съвсем не — отвърна Кон. — Че защо да се гневя? Още не съм чул и една дума срещу себе си, която може да бъде доказана.

— Фокънберг не избяга ли през планините, защото ни е предал при Бекс? И този подъл ренегат не планираше ли също така да убие краля и децата му? — Той изсумтя силно, сякаш всичко това бе прекалено. — Тези клетки бебета не са сторили зло никому.

— Ако лорд Фокънберг е предател, какво общо има това с мен?

— Всичко, което е направил той, усойнице, е било по твоя подбуда!

При тези думи сред тълпата се надигнаха гневни викове: ПРЕДАТЕЛ! УБИЕЦ! ВЯРНО, ВЯРНО! ПРИЗНАЙ! БЕБЕТАТА! КЛЕТИТЕ БЕБЕТА! Попъм ги остави да крещят. Искаше Кон да проумее, че отказът му да играе ролята на разкаял се грешник, както му бе наредено, не му носи никаква полза.

— Тишина в залата — каза той. Проблемът с опита да подкупят Кон да изиграе своята роля беше, че Попъм отлично знаеше, че принасянето в жертва на някоя коза изискваше козата да разбира, че е жертва, независимо какво ще каже.

Кок, вече почервениял от ярост, размаха във въздуха един лист.

— Това е писмо, намерено скрито в тайно чекмедже в дома на онзи отстъпник, Фокънберг. В него той ясно заявява, че гнусният папа Боско е възнамерявал да плати шестстотин хиляди долара на Кон Матераци, и че той щял да даде двеста хиляди на Фокънберг, за да му помогне да загуби битката. — Размаха пак листа, след това го доближи към лицето си и зачете с такова изражение, сякаш някой го е използвал, за да си избърше задника:

— Тук пише: „Кон Матераци никога няма да ме остави на мира.“ — Обърна се към секретаря. — Прочети отново този ред.

Сепнат, секретарят почервения като домат.

— Хайде, човече! — изкрещя Кок.

— „Кон Матераци никога няма да ме остави на мира.“

Кок огледа стоята, кимайки с мрачен триумф. „Позор! — закрещя тълпата. — Позор! Предател!“

— Това ли... — надвика Кон гюрултията — ... това ли са всичките доказателства, които имате срещу мен? Някой поподозрителен човек би могъл да предположи, че сър Едуард рецитира тази глупост толкова добре, защото сам я е написал.

— Ти си отвратителен тип. Нямам думи да опиша змийската ти измяна.

— Да, наистина не ви достигат думи, сър Едуард — повторихте едно и също пет-шест пъти.

Кок се втрени в него с очи, изцъклени в пристъп на ярост.

— Ти си най-мразеният човек в Швейцария!

— За тази чест, сър Едуард, не мисля, че вие ми отстъпвате и на йота. — В единия край на съдебната зала, сред хората, които познаваха добре Кок и съответно го ненавиждаха, се разнесе смях.

— Ако Фокънберг е бил предател — каза Кон (макар да знаеше, че това не е вярно), — аз не съм знаел нищо за това. Доверих му се по същия начин, както му се довериха кралят и неговите съветници, когато го назначиха за мой заместник.

— Ти си най-вероломният предател, живял някога!

— Продължавате да го повтаряте, сър Едуард, но къде ви е доказателството? Според закона, трябва да има двама свидетели на измяната. Вие нямате нито един.

По лицето на Кок се разля широка жлъчна усмивка, която му придаде вид на подхилваща се жаба.

— Прочел си закона, Кон Матераци, само че не го разбираш.

Попъм прочисти гърло.

— Законът, за който говорите, изискваше двама свидетели в случай на измяна, но бе сметнат за неудобен. В понеделник беше приет нов закон, който го отмени.

Може би, увлечен от тръпката да отговаря на своите обвинители, Кон бе забравил, че присъдата му винаги е била сигурна. Но сега си спомни. И въпреки това беше разтърсен.

— Не знам как разбирате вие закона — каза той тихо.

— Ние не *разбираме* закона, Кон Матераци — наду се триумфално Кок. — Ние го знаем.

През следващите два часа бяха представени още доказателства. Подбрани лъжци, съчинители и актьори бяха призовани да свидетелстват за предателските забележки преди битката и предателската тактика по време на битката, които доказваха без никакво съмнение, че Кон я е загубил умишлено.

— Никога не съм виждал подобен случай — заяви Кок — и се надявам никога повече да не видя.

През последния час минаха към второто обвинение: че Кон е подпалил моста при Глейн, за да опази собствения си живот с цената на хиляди от своите хора. Бяха призовани шестима свидетели, които се заклеха, че са го видели, без шлем, собственоръчно да пали огъня. Седмият свидетел беше Томас Кейл. Бяха му дали ясно да разбере, че бляскавите мнения, които си е спечелил, правят показанията му

особено ценни и е изключително важно да разкаже на съда какво е видял от действията на Кон по време на битката и последвалото запалване на моста над реката, за да могат онези, които все още се колебаят дали да дадат пари за неговата Нова армия, да се убедят в дълбоката му всеотдайност към държавните интереси.

— Името ви?

— Томас Кейл.

— Сложете дясната си ръка върху Библията и повтаряйте след мен: „Кълна се, че това, което ще кажа, е истината, цялата истина и нищо друго освен истината“.

— Така е.

— Трябва да го кажеш.

— Кое?

— Трябва да повториш думите.

Настъпи пауза.

— Кълна се, че това, което ще кажа, е истината, цялата истина и нищо друго освен истината.

— И Бог да ми е на помощ.

— И Бог да ми е на помощ.

Но гласът му вече почти не се чуваше.

Точно както го бяха репетирали предния ден, Кок подаде на Кейл въпросите и Кейл му върна отговорите, все едно бяха фокусник и знаменитата му танцуваща мечка, които си прехвърлят топка. Въпросите и отговорите бяха нагласени така, че да покажат едно: колкото и да е млад, Томас Кейл е опитен войник, напълно компетентен в бойните тактики на Изкупителите. Също така го накараха да опише подробно героичните си и умели действия при спасяването на живота на хиляда и петстотин швейцарски войници и благородните им съюзници, така долно предадени от Кон Матераци.

— В определен момент, господин Кейл, вие сте имали възможност да наблюдавате битката от едно дърво в близката гора, нали?

— Да.

— Разполагахте ли с пълен изглед към битката?

— Не знам доколко е бил пълен — но толкова добър, колкото е възможно.

Кок се взря в Кейл. Това не беше категоричният отговор, за който се бяха споразумели.

— Защо човек с вашия опит не е взел пряко участие?

— Попречиха ми.

— Подсъдимият ли?

— Не знам.

Кок се втренчи в него. Мечката отново отказваше да върне топката, както са я учили.

— Не е ли вярно — каза Кок, давайки му възможност да се представи по-добре, — че сър Хари Бошан, по нареждане на Кон Матераци, ви е казал да не се намесвате пряко в битката, под смъртна заплаха?

— Да, каза ми да не се бъркам, иначе ще си понеса последствията. Но не спомена никого поименно.

— А вие така го разбрахте?

Това беше прекалено дори за Попъм. Процедурите може да търпят някои отклонения, но не може да се нарушават толкова грубо.

— Сър Едуард, осъзнавам, че говорите така от всеотдайност към дълга си и ужас от престъпленията на подсъдимия — но не бива да подвеждате свидетеля да цитира чужди думи, особено когато няма такива.

Липсата на врат при Кок сякаш се потвърждаваше от навика му да завърта цялото си тяло, за да погледне онзи, който му говори, и това му придаваше вид на грозна статуя. Наблюдателят би забелязал как едно малко мускулче на дясното му слепоочие потрепва. „Ако този човек беше бомба — помисли си Хук, който гледаше от дъното на залата, — щеше да е готов да избухне.“

— Поднасям извиненията си на съда. — Той се обърна пак към Кейл; мускулчето му все още потрепваше.

— Вярно ли е, че в битката при Силбъри Хил сте спасил живота на обвиняемия?

— Да.

— Явно доказателство, дами и господа, че свидетелят не таи лоши чувства. Така ли е?

— Не разбирам.

— Наистина ли?

— Не.

— Таите ли лоши чувства към подсъдимия? — попита Кок; сега потрепваше мускулчето на лявото му слепоочие.

— Не.

— Изложихте ли на риск собствения си живот, докато го спасявахте?

— Да.

— Той някога благодарил ли ви е за този акт на върховна храброст?

— Честно казано, не помня.

— Това ядосва ли ви?

— Не.

— Защо не, господин Кейл? Мисля, че повечето от нас биха се ядосали при такава ужасна неблагодарност.

— Неблагодарността на принцовете е пословична, нали?

— Никога не съм смятал принцовете в тази страна за неблагодарни, но го вярвам за Кон Матераци.

— Е, точно затова не бях ядосан. Не съм го очаквал.

За първи път, откакто беше дошъл в съда, Кейл погледна право към Кон. Между тях премина нещо странно.

— Бихте ли ни казали — започна Кок — как преценихте ръководството на битката от вашата уникална гледна точка?

— Имате предвид — от дървото, или въз основа на моя опит?

— И двете, господин Кейл, и двете.

— Бяха минали три часа от началото на битката, а може би и повече. Изглеждаше, че може да се обърне и в едната, и в другата посока.

— Видяхте ли обвиняемия на бойното поле?

— За известно време. Но беше отдалеч.

— И изградихте ли си мнение, основано... — той се обърна пак към съда — ... основано на значителния ви опит, за неговото поведение по време на този трагичен сблъсък?

Настъпи пауза; Кейл обмисляше нещо.

— Да.

Мускулите на челото на Кок престанаха да трепкат.

— И какво гласеше това обмислено мнение?

Ако смяташе да е верен на клетвата си — нещо, което нямаше намерение да прави, — Кейл би казал, че Кон е проявил необикновена

лична и тактическа смелост. Самият той не би се справил по-добре — нито дори толкова добре. Все пак, можеше да добави и че той изобщо не би водил битката. Но никой не искаше да чуе това. Простата истина — истината в смисъл „фактите, каквито са“, а не „цялата истина и нищо друго освен истината“ — беше, че Кон е мъртвец. Да го защитава само защото така е честно, би било безполезно.

Кейл искрено вярваше, че той е единственият, който може да спре Боско, и че без неговата Нова армия всички в града, може би включително и той, ще са мъртви до дванайсет месеца. Да защитава Кон беше не само безполезно; беше вредно. Затова му бе трудно да обясни защо не може да се насили да излъже направо, за да си гарантира, че едно добро нещо ще бъде осъществено, вместо да шикалкави и да излага на риск това добро нещо. Осъзнаваше колко глупаво постъпва и ако имаше няколко минути за размисъл, би убедил себе си, че да рискува живота на милиони, за да спаси живота на едно лайно като Кон Матераци, колкото и възхитително да се бе държал при Бекс, е порочно, зло, погрешно и, най-важното — лошо за Томас Кейл.

— Той направи всичко, което е по силите на някой командир при дадените обстоятелства. Макар че би могъл да разгледа и други варианти на действие.

— Варианти, които биха били по-ефективни — това ли имате предвид?

— По-ефективни?

— Да — казвате, че би могъл да избере друг начин на действие и така да спечели битката.

Пауза.

— Тъъ... Да.

— Господин Кейл — прекъсна го съдия Попъм. — Тук стигаме до същината на въпроса. Твърдите ли, че ако обвиняемият беше действал различно, би могло да се избегне поражението и да се постигне победа?

— Определено мога да кажа това — заяви с облекчение Кейл. — Да. Ако беше действал по различен начин, битката би могла да бъде спечелена.

— Искам... — Това, което искаше Кок, бе да получи от Кейл недвусмислено потвърждение, както се бяха договорили, че Кон е загубил битката умишлено. Попъм осъзна, че по някаква причина

създанието на свидетелското място е размислило и с опитите си да изтръгне от него потвърждение за вината на Кон Кок прави така, че нещата да изглеждат зле. Имаше предостатъчно други, които да заявят, че Кон е загубил умишлено и че лично е подпалил моста. Но този кон тук не искаше да тича.

— Мисля, че разпитвахме достатъчно свидетеля.

— Още един въпрос — настоя Кок и мускулите на слепоочията му затрепкаха отново. После, преди да са му отказали разрешение, попита: — Видяхте ли Кон Матераци да пали моста над река Гар?

— Не. Бях далеч оттам.

22.

На брега на река Емпревю един от най-големите дъбове беше паднал във водата, с корени, подкопани от течението, създадено от камъните, които няколко месеца по-рано бяха паднали от моста горе. Като прецени, че дървото застрашава корабоплаването, местният кмет заповяда клоните му да бъдат окастрени колкото може по-навътре, за да бъде изтеглено и положено наравно с брега. Имаха късмет, че след окастрянето на клоните над водата, прилив на вода от дъжд в планините избути и преобърна дървото, така че и другата му страна да може да бъде окастрена. За нещастие, тъкмо преди да свършат, втора вълна го изтръгна от мястото му и понесе големия дънер надолу по реката към Мисисипи, където вече щеше да е проблем на някой друг.

Същата нощ, след процеса, ИдрисПюк приготвяше вечеря в мрачна атмосфера. Гостите бяха Кейл, Артемизия, Хенри Мъглата, Клайст и Кадбъри.

— Випонд сърди ли ми се? — попита Кейл.

— Можеш ли да го виниш? — каза Кадбъри. — Кон май му е праплеменник, или нещо такова. — Той погледна насмешливо ИдрисПюк. — Даже и на теб ти е роднина, нали? Какъв ти се пада?

ИдрисПюк не му обърна внимание.

— Випонд не е двуличник. Разбира защо си се чувствал длъжен да дадеш показания. Но е озадачен.

— Можеш да включиш и нас, останалите — обади се Хенри Мъглата. — Никога през живота си не съм виждал нещо толкова тъпо.

Клайст не каза нищо. Все едно изобщо го нямаше.

— Бог — каза Артемизия, явно потресена от поведението на своя любовник — е запазил специфично наказание за лъжесвидетелите. — Фактът, че това е прекалено сурово описание на събитията от деня, бе признак за чезнещата ѝ любов към Кейл. Защо всичките ѝ любви се разсейваха, и то така внезапно? Винаги ли щеше да е така? Може би е била впечатлена от самотната храброст на Кон и го сравняваше със

стоящия срещу него Кейл — толкова мрачен, странен и лишен от благородство и грация.

— Праща ги в леглата без десерт? — предположи Кейл.

— Не.

— Така си и мислех. Бог винаги крои нещо гадно за непослушните момчета.

— Отделил е един дявол, който да те измъчва до края на вечността, като ти пъха нажежен до червено ръжен в задника. — Това беше Хенри Мъглата.

— Съжалявам — каза Кейл. — Ще трябва да се нареди на опашката. Освен това дяволът, който ми е заделен, задето съм тровил кладенци, щял да ми пъха тръба в гърлото, за да ми пълни стомаха с лайняна вода. Двамата ще се неутрализират взаимно.

— Да си под клетва не е шега работа. Той ще умре заради теб.

— Единствената причина да е жив, за да бъде осъден на смърт, е заради мен — така че сме квит.

— Мисля, че всички трябва да се успокоим — каза ИдрисПюк. — Някой иска ли вино?

Изглежда, никой не се интересувахе от виното, затова той започна да раздава нещо като малки курабийки, увити в пакетчета с размера на палец. Имаше по една за всеки. Те се заеха без особен ентузиазъм с твърдите, неапетитни сладки.

— Не трябва да ги ядете, а само да ги разчупите. Реших да публикувам кратък сборник с идеите си, грижливо скъсени до едно изречение, в което се крие същността им. Ще се нарича „Максимите на ИдрисПюк“. Помислих си, че ще ви развеселят. — Даде им знак да ги разчупят. — А сега ги прочетете. Кадбъри?

Кадбъри, който ставаше далекоглед, трябваше да държи малкото рулце хартия на известно разстояние.

— Ако в човешката душа има няколко червея, това не означава, че тя не е зряла.

Кадбъри подозираше, макар и погрешно, че тази конкретна максима се отнася до него.

ИдрисПюк осъзна, че опитът му да разведри настроението тази вечер е започнал зле. Махна на Артемизия. Тя разчупи курабийката.

— Бих вярвал само в Бог, който умее да танцува. — Тя се усмихна лекичко, но като осъзна накъде бие той, усмивката ѝ се

разшири.

Сърцето на ИдрисПюк се сви, но той продължи нататък, все едно планът му не се спихваше като детски балон. Беше ред на Хенри Мъглата.

— Да действаш в света е единственият начин да го разбереш. В този живот само на Бог, неговите ангели и поетите е дадено да са наблюдатели.

Хенри Мъглата, както и Кадбъри, се зачуди дали ИдрисПюк е избрал това специално за него. Да не би да го обвиняваше в нещо?

Следващият беше Клайст, който строши курабийката с ненужна сила.

— Да живееш означава да страдаш, да оцелееш означава да намериш някакъв смисъл в страданието.

После дойде редът на Кейл. Това, което прочете той, сякаш потвърждаваше, че ИдрисПюк самодоволно им се надсмива.

— Който се бие с чудовища, е по-добре да разбере, че това не го прави чудовище. Ако се вираш достатъчно дълго в бездната, и тя ще започне да се вира в теб.

Последва тишина.

— А ти? — попита Кейл. Сърцето на ИдрисПюк се сви съвсем мъничко — след като беше чул другите, знаеше коя е единствената останала сентенция. Счупи курабийката и прочете на глас:

— Ако съществуват хора, чиято смешна страна никога не е била виждана, то е защото не са я търсили както трябва.

— Право в целта — възкликна Кадбъри, но все още искаше да си върне за онова, което смяташе за критика на курабийката с думи. — Та така, ИдрисПюк, значи злочестият Матераци ти е роднина, а? — От този ден насетне Кадбъри винаги го наричаше подигравателно „злочестият Кон Матераци“.

— В известен смисъл — наполовина праплеменник, предполагам. Аз лично не го понасях. Макар че, ако бъдем честни, се справяше доста добре.

— Е, обясни ми защо Випонд не гори от желание за мъст — каза Кадбъри. — Мислех, че Матераците са луди на тема роднини.

— Брат ми просто разбира невъзможното положение, в което се е озовал Кейл. Той явно харесва Кон и положи големи усилия да го подкрепи — без да получи особена благодарност, трябва да

отбележим, макар че за това си имаше други причини. Но Випонд не е нито глупак, нито двуличник, нито пък му липсва привързаност. По очевидни причини не бива да виждат, че има нещо общо с Кейл, но той отлично съзнава, че Кон е мъртъв, откакто строят се разкъса при Бекс. Това, което го озадачава, е, че Томас — той погледна втренчено Кейл — си създаде толкова главоболия, за да даде показания, които нито го заклеят, нито помагат да бъде спасен, с което раздразни и двете страни без видима полза.

Всички очи се обърнаха към Кейл.

— Беше грешка. Ясно ли е? Знаех, че не мога да помогна с нищо на Кон, като кажа истината, и че ако подкрепям чинно обвинението, ще ми дадат онова, от което имам нужда... от което всички имат нужда. Само че когато се стигна дотам, просто изгубих равновесие за момент. Получих безполезен пристъп на искреност — признавам.

— Защо да е бил безполезен? — попита Артемизия.

— Защото казането на истината няма да донесе нищо хубаво. Едно-единствено нещо стои между всички нас и много кръв и писъци — и това е Новата армия. Няма нищо сложно.

— Тогава защо не даде показания срещу него?

— Защото се оказа, че е по-лесно да се каже, отколкото да се направи, ясно ли е?

— Нека справедливостта да тържествува — пък ако ще и небесата да се срутят. — ИдрисПюк се надсмиваше лекичко над идеализма на Артемизия, но в момента Кейл беше в докачливо настроение и го прие като някаква критика.

— Наври си го обратно в курабийката, дядо!

Вечерята се разпадна като някой от афоризмите на ИдрисПюк и всички си тръгнаха в лошо настроение. Вечерният въздух навън беше тежък и по-скоро топъл, отколкото хладък, леко неприятен, сякаш напоен с мъртвите души на синовете и съпрузите на Испански Лийдс, събрали се, за да присъстват на екзекуцията на Кон Матераци след два дни. Кейл, Хенри Мъглата и Клайст, чието растящо нещастие караше другите двама да се чувстват още по-зле, се върнаха в изисканата си градска къща. Все още се плашеха малко, че живеят там, сякаш чакаха някоя важна клечка да дойде и да ги прогони, задето се простират над положението си. Вече бяха свикнали с чуждите слуги, но не и със своите собствени. Не че имаха против някой да им готви и да им чисти.

По-скоро, способността на слугите да се промъкват до тях в неочаквани моменти им напомняше за липсата на уединение в Светилището, с неговия кошмар от врати и наказанията, ако те хванат сам. Слугите сякаш си мислеха, че могат да се появяват просто ей така, като Изкупители. Приеха го зле, когато Кейл настоя да чука, преди да влязат — нещо, което за тях бе доказателство за низшия му произход. Той се стараеше да им благодари, когато направят нещо за него — навик, който също го разкриваше като човек от простолюдието. Подобаваният начин някой работодател да се отнася към тях беше да се държи, все едно не съществуват.

Още преди да позвънят на входната врата, им отвори Бешет, главният слуга — доста необичайно.

— Имате посетители, сър — каза той и посочи към гостната.

— Кой?

— Отказаха да си съобщят имената, сър, и при нормални обстоятелства щях да откажа да ги пусна. Но ги познах и си помислих... — Той остави изречението да заглъхне многозначително.

— Е, и кои са?

— Херцогинята на Мемфис, сър, и, струва ми се — жената на Ханзейския посланик.

— Аз ще си лягам — обяви Клайст, все едно нищо не е чул.

— Познай защо е довела Рива — каза Хенри Мъглата. — Искаш ли да дойда с теб?

— Да. Арбел си мисли, че ще съм сам. Ти влез пръв и се дръж студено с тях. Аз ще дойда след мъничко. Остави вратата отворена.

Хенри Мъглата едва не почука — но се спря и за компенсация отвори вратата малко прекалено енергично. Арбел и Рива станаха, леко стреснати, и той забеляза разочарованието на лицето на Арбел. Едно на нула за Кейл.

— Късно е за посещения, дами. Какво искате?

— Може би добри обноски — отвърна Рива. Но Хенри Мъглата не можеше да бъде наддуман толкова лесно.

— Значи е светска визита? Изненадан съм, защото досега имахте предостатъчно време да ни посетите. Явно съм грешал — мислех, че искате нещо. Извинявам се.

— Не се дръж така, Хенри. Под нивото ти е.

— Така е.

— Не. Ти си изключително добър човек. — Този път заговори Арбел, но тихичко — съвсем не като гордите Матераци.

— Вече не съм. Имах време да обмисля нещата, докато чаках да ме убият — имам предвид, заради добротата. Ти, Рива, си добър човек, но щеше да ме оставиш да умра в мазето на Кити Заека. Кейл, от друга страна, не е добър човек, само че не би го направил. Тоест, не би ме оставил да умра. Така че, бях дотук с добротата. Какво искате?

Хенри Мъглата усещаше, че в собственото му негодувание има нещо странно — нещо, което успя да определи доста по-късно. Наслаждаваше му се.

Кейл, който внимателно изчакваше подходящ момент за драматична поява, реши, че сегашният е доста добър.

— Защо не му кажеш? На мен също ще ми е интересно да го чуя. — Това, че я вижда пред себе си, го разтърси. Тя беше красива, несъмнено — със същата свежест, която го бе впечатлила толкова, когато се срещнаха в коридора. Хубавите жени по света са колкото рибите в морето, и много от тях притежават същата тази руменина, загатваща за младост и сила. Само че нещо в нея го докосна — винаги го бе докосвало и винаги щеше да е така: като зъл двойник на изгубения акорд, за който Планинарите вярвали, че ако го открият, ще им донесе велико и безкрайно спокойствие. Еднакво силно му се искаше тя да го обича и да ѝ извие врата.

— Всички бяхме приятели някога — каза Рива. После се обърна към Хенри Мъглата. — Може ли да поговорим някъде? — попита го толкова тъжно и толкова сладко, че какъвто си беше мек и сантиментален, той се засрами от избухването си. Кейл му кимна и той изведе Рива. На излизане тя хвана Кейл за ръката и каза:

— Моля те, бъди мил.

Известно време двамата се взираха един в друг.

— Предполагам, че си...

— Помогни му — прекъсна го Арбел. — Моля те.

Развълнуван, макар че се опитваше да го скрие, Кейл отиде до елегантния и неудобен стол, седна и попита:

— Как? И защо?

— Швейцарците си мислят, че си техният спасител.

— Няма да са първите, които бъркат.

— Ще те послушат.

— Не, не и за това. Беше катастрофа и някой трябва да плати.

— Ти би ли се справил по-добре?

— Аз поначало нямаше да съм там.

— Той не заслужава да умре.

— Това няма нищо общо.

— Толкова ли си изпълнен с омраза към мен, че да оставиш един добър човек да умре, само за да ми го върнеш?

— Веднъж вече му спасих живота — вероятно най-глупавото нещо, което съм правил някога, — а и ако исках да ти го върна, невярна кучко, досега вече да си мъртва.

— Той не заслужава да умре.

— Така е.

— Тогава му помогни.

— Не.

— Моля те.

— Не.

Беше рядко и упоително удоволствие да я гледа как страда. Имаше чувството, че никога няма да му се насити. И въпреки това, същевременно изпитваше ужас, че ще я загуби — ужас, който растеше заедно с насладата да гледа болката ѝ. Беше все едно да чешеш сърбеж и това да ти носи хем нарастваща болка, хем възхитително облекчение.

Тя вече трепереше, беше пребледняла от страх.

— Знам, че ти си запалил моста. — Това го смая.

— Нима?

— Да.

— А доказателството?

— Познавам те.

— На тях ще им е нужно нещо повече.

— Разполагам и с двама свидетели, които също те познават.

Това бе напълно възможно; на моста имаше много народ, а може би и някои от хората на Артемизия го бяха издали.

— Значи запя нова песен — каза Кейл. — Първо сълзи, сега заплахи.

— Ти си бил.

— На никого не му пука. Онзи, който е запалил моста, е скапан герой. Просто не съм бил аз. Дори някой да си признае, няма значение. Някой трябва да бъде обвинен. И този някой е Кон. Това е всичко. А сега си вземи хленчовете и заплахите и да те няма.

Стана и излезе, наполовина доволен, наполовина опустошен. В коридора отвън Рива и Хенри Мъглата прекъснаха задълбочения си разговор. Рива тръгна към него и понечи да заговори.

— Млъквай! — отрязва я той и хукна нагоре по стълбите към леглото си като глезено и ядосано дете.

23.

— Какво искаше Арбел Матераци? — попита Боз Икард.

Срещата с Кейл беше започнала зле, с друг раздразнен въпрос:

— На какво мислиш, че си играеш, по дяволите? — Това се отнасяше до странното поведение на Кейл на процеса на Кон Матераци. — Обяснихме ти абсолютно ясно какво трябва да кажеш.

Вярно беше.

— Това беше, преди да осъзная, че сте приготвили цяла върволица от свидетели, които да разкажат същата история. Не знам защо не стигнахте докрай и не им платихте, докато слизаха от свидетелското място. Аз поне придадох правдоподобност на цялата работа.

Беше съвсем вярно. Недодяланото увъртане на Кейл наистина успя, макар и отчасти, да извади жилото на твърдението на Матераци, че процесът е само една постановка. Впечатляващото поведение на Кон на процеса му бе спечелило известно съчувствие, и когато по настояване на Рива съпругът ѝ бе повдигнал възражения от страна на Ханзата относно неговата справедливост, Икард имаше възможност да изтъкне показанията на Кейл като пример, че доказателствата не са предварително нагласени. Това се отрази благотворно и на Кейл, създавайки впечатлението, че е честен и отказва да навреди на войник — свой събрат, дори когато е в негов интерес да го направи. Освен това, нещо като мания беше издигнала Кейл над обикновените хора. За броени дни той стана известен. Това не бе особено изненадващо, предвид кошмарната ситуация, в която се намираше Оста. Ако някога са имали нужда от спасител, то бе сега.

— Шпионираш ли ме? — попита Кейл, макар че отлично знаеше отговора.

— Ти си най-наблюдаваният човек, господин Кейл. Не можеш да се изпикаеш в някое гърне, без важността на това действие да бъде обсъдена на всяка вечеря в града. Какво искаше тя?

— А ти как мислиш?

— И?

— Ами, нищо.

— Няма ли да се намесиш в негова защита?

— А би ли помогнало?

— Би могъл да отправиш апел за снизхождение, ако искаш. Писмено. Ще се погрижа кралят да го получи лично.

Значи, такава била работата.

— Не, това няма нищо общо с мен.

„Жалко“, помисли си Боз. Той със сигурност нямаше да предаде апела на краля, ако Кейл се окаже толкова глупав, че да го напише. Кралят беше забравил манията си по Кон — или по-скоро, сега се правеше, че е бил твърде силно повлиян от ентусиазма на Боз Икард по отношение на младежа (като че ли канцлерът имаше друг избор освен да се съобразява с истеричния фаворитизъм на господаря си). Засега Кейл беше всеобщ любимец, включително и на краля, така че не биваше да го виждат, че работи против него. Боз обаче се отнасяше скептично към способността на момчето да задържи хората доволни задълго. Каквито и умения да притежаваше, политиката не беше сред тях. А в крайна сметка, способността и талантът не бяха нищо в сравнение с политиката. Може би щеше да е полезно да има едно писмо в задния си джоб.

— Сигурен ли си?

— Да — отвърна Кейл и опря длан точно под брадичката си. — Ей дотук съм пълен със сигурност.

— Това да не би да е някаква любезност по мой адрес?

— Не.

— И освен това си сигурен, че разполагаш с хората да създадеш своята Нова армия?

— Да.

— Защото имам опитни и добре осведомени съветници, които твърдят, че е невъзможно да се създаде армия от селяни — по принцип, а камо ли такава, която да победи Изкупителите. Изобщо не говорим за липсата на време.

— Прави са.

— Аха. За теб обаче това е възможно?

— Да.

— Защо?

— При Голан лаконийците нанесоха на Изкупителите най-тежкото поражение в тяхната история. Десет дни по-късно пък Изкупителите нанесоха на лаконийците най-тежкото поражение в тяхната. Разликата бях аз. — Кейл се беше отпуснал безочливо на стола си, но сега се изпъна рязко. — Онзи, дето се спотайва зад паравана, ще се присъедини ли към нас, или трябва да отида да го извлека оттам?

Боз въздъхна.

— Излез.

Появи се към двайсетгодишен младеж, който се усмихваше дружелюбно. Беше Робърт Фаншоу, лаконийски разузнавач. Кейл го беше видял за последно, когато сключиха сделка за пленниците след битката, за която се хвалеше току-що.

— Не изглеждаш добре, Кейл, ако ми позволиш да отбележа.

— Не позволявам.

— И въпреки това не изглеждаш добре.

— Е — каза Боз Икард. — Това поне доказва, че го познаваш.

— Да го познавам ли? — възкликна Фаншоу. — Че ние сме специални приятели.

— Не, не сме! — сопна се Кейл. Тревогата му как могат да бъдат приети тези думи развесели Фаншоу и той се засмя, наслаждавайки се на неудобството му.

— Основателни ли са твърденията на господин Кейл за неговата важност за победата на Изкупителите?

— Аз не твърдя нищо — заяви Кейл. Фаншоу го изгледа хладно; вече не се смееше.

— Да, този младеж беше разликата.

— Тогава защо си толкова сигурен, че неговата Нова армия ще се провали?

— Откакто има селяни, има и селски бунтове — отвърна Фаншоу. — Кажете ми за един, който да е бил успешен. — Изгледа ги, въртейки насмешливо глава, като чакаше отговор. — Ние, лаконийците, сме водили шест войни срещу нашите илоти през последните сто години — ако клането на необучени селяндури може да се нарече война. Винаги свършва по един и същ начин. Винаги.

— Не и този път — възрази Кейл.

— Защо?

— Предпочитам да ви покажа, вместо да ви обяснявам.

— Прекрасно. Чакам с нетърпение да ни представиш детайлите.

— Не.

— Какво искаш да кажеш? — попита Боз Икард.

— Няма да ви устройвам представления, за да могат вашите идиоти да ми предлагат съветите си. Ще има битка и който остане прав в края ѝ, печели спора. По сто души от всяка страна.

— А правилата?

— Няма правила.

— Истинска битка ли?

— А нима има друг вид? Доведете когото искате.

— И ти ще използваш само своите селяци?

— Ще доведа когото ми скимне, мамицата му. — Но му беше прекалено трудно да устои. — Ще има осемдесет плебеи и двайсет от моите ветерани.

— А ти?

— Аз ще гледам как смазват от бой Фаншоу.

— Мен ли? Аз съм просто лаконийски съветник. Не мога да участвам.

Боз Икард, както винаги, бе подозрителен, но реши, че може би е за добро: искаше да знае какво е намислил Кейл, а трудно можеше да се намери по-добър начин от този. Имаше швейцарски войници, които смятаха, че заслужават признание повече от някакво си окаяно хлапе. Сега щяха да имат шанс да го докажат.

— Ще ти се обадя — каза той. — Затвори вратата на излизане, господин Кейл. Господин Фаншоу, искам да си поговорим.

24.

В утрото на екзекуцията на Кон слънцето изгря с толкова топлина и медна светлина, като че ли бе юбилейното празненство на възлюбен монарх. В десет сутринта го взеха от килията му в Суортмор, поведоха го надолу към Западната порта и през парка Болио до мястото на екзекуцията на Ке де Мулен. Петима от хората му, но без Випонд и жена му, вървяха с него, гологлави и невъоръжени. Когато стигнаха, той изяде къшей хляб и изпи чаша вино в галерията Веч. Още отпреди зазоряване тук се събираше огромна тълпа, за да заеме най-добрите места за гледане.

Към обичайното вълнение на тълпата, която има навика да се наслаждава на ужасните страдания на своите близки, се добавяше омразата на гражданите, които държаха Кон Матераци отговорен не само за разгрома при Бекс, а и за оправдания си страх, че идната пролет Изкупителите ще направят с тях кажи-речи същото, което те се готвеха да направят сега с него.

Нещо като духов оркестър, спонсориран от най-големия производител на баници в града, свиреше груби версии на популярни песни и гръмки, самохвални военни химни, в които се пееше, че швейцарците никога няма да бъдат роби. Тълпата представляваше странна нееднородна смесица: негодници, крадци, повлекани и безделници, дърводелци и магазинери, търговци с жените и дъщерите си. Разбира се, имаше и специално издигната тераса за високопоставените гости. С две думи, беше такава блъсканица от злобен народ, че несвикналите страдаха ужасно. Жените и дъщерите на знатните хора припадаха в жегата и трябваше да бъдат изнесени с раздърпани дълбоки деколтета, което пощури пияните чираци („Покажи си циците на момчетата!“). Както винаги, денят бе лош за котките: поне десетина бяха метнати във въздуха под крясъците на тълпата в голямото пространство пред мястото за екзекуция.

По принцип в целия познат свят екзекуциите се извършваха чрез обесване, обезглавяване с брадва или изгаряне — а понякога и трите, ако имаш особено лош късмет. Но в Испански Лийдс и простолюдието,

и аристокрацията бяха обезглавявани по любопитен начин, от крайно необикновен палач. Въпросният уред се състоеше от дървена рамка, висока около шестнайсет стъпки и широка четири, завинтена към голям блок. Приличаше донякъде на френската гилотина, само че бе далеч по-голяма и груба. За разлика от гилотината обаче, тук палачът не беше един; бяха много. След като блокът с острието се издърпа до върха на рамката и се закрепил с щифт, въжето, вързано към щифта, се подава на онези от хората долу, които могат да го хванат. Които не могат, протягат ръце, за да покажат, че одобряват и са съгласни с екзекуцията. Ето каква бе гледката, която очакваше Кон, когато той стъпи на ешафода, за да срещне смъртта си.

Яката на ризата му от черна коприна беше неумело изрязана, за да оголи врата му. Черните копринени ризи, които бяха върхът на модата тогава, станаха непопулярни за много години напред. Гилотината, разбира се, се издигаше над всичко. Ако красотата може да бъде определена като форма, която предава най-добре целта на един обект, значи грозотата ѝ бе красива. Тя изглеждаше като онова, което е. Жалко, че не допуснаха никой от приятелите на Кон да се качи на ешафода с него: той заслужаваше някой да види храбростта му пред лицето на това ужасно устройство. Може би имаше хора в тълпата — не много, — които усетиха смелостта на младежа. Вярно, че беше проявил голям кураж в битката, но онова бе кураж, когато всички около теб ще споделят част от същата участ; когато има страх, но също и чувство за другарство и перспективи за чест и успех. А тук имаше единствено самота сред подигравките и жестокостта, и хора, които с наслада гледат ужасно страдание, причинено без риск за самите тях. Но имаше поне един човек, който му се възхищаваше и знаеше колко несправедлива, нечестна, неправилна е неговата смърт. Кейл стоеше в камбанарията на катедралата „Света Ана“, издигаща се над площада — на петдесет метра от гилотината и на сто и трийсет над нея. Беше сам. Пушеше една от отличните швейцарски пури, „Дипломат номер 4“, към които се бе пристрастил сега, когато можеше да си ги позволява всеки ден. Не би могъл да определи как се чувства. Не му прилягаше като при смъртта на Девата на Гарвановата песен. По-скоро изпитваше някакво мъртвешко спокойствие, което парадоксално го караше да усеща по-живо всичко: сквернословните подигравки, дюдюканията, мъжа, който се усмихваше на Кон, опрял два пръста в

челото си, и се наслаждаваше на предстоящия ужас. Но също така се чувстваше някак отделен от всичко това, сякаш кулата го бе издигнала над миазмите от злоба и удоволствие долу. Малка групичка кучета се гонеха, лаейки радостно, между краката на войниците, застанали с лице към ешафода, невъоръжени, но носещи барабани.

Кон чакаше да му кажат какво да прави. Един курат се приближи към него.

— Разбрахме се, че можеш да говориш, но те предупреждавам да не казваш нищо срещу Короната или народа.

Кон пристъпи напред. Шумът на тълпата поотслабна — една добра реч можеше да се окаже нещо, което ще се преразказва многократно.

На трийсет метра оттам букмейкърите приемаха на своите маси залози колко пъти ще шурне кръвта.

— Не съм дошъл тук да говоря — заяви Кон, сепнат от твърдостта в гласа си, макар че стомахът му се бунтуваше. — Дошъл съм да умра.

— Говори по-високо — извика някой в тълпата.

— Няма да ме чуят, колкото и да крещя. Ще бъде кратък. Бих предпочел да не казвам нищо, но ако се отправя мълчаливо към смъртта си, някои ще си помислят, че съм приел покорно вината, също като наказанието си. Умирам невинен...

Горе в кулата Кейл чу думата „невинен“, но нищо повече, защото куратът даде знак на барабанчиците да заглушат обвиненията на Кон в несправедливост. Дали заради барабаните, или просто защото нямаше много за казване, Кон млъкна и тръгна напред към палача, или поне човека, който отговаряше за работата на гилотината.

— Надявам се да си наточил острието, както те задължава службата ти. Освен това искам главата ми да бъде отсечена от шията, а не да ми отреже темето, все едно съм яйце, както чувам, че си направил с лорд-кавалера на Цюрих. Оплескай нещата, и няма да получиш никакъв бакшиш. Направи го както трябва и ще се радваш, че си убил Кон Матераци.

— Благодаря ви, зър — каза почти-палачът, който зависеше от тези бакшиши, за да си плаща сметките, — ние имаме нови процедури, за да избегнем пофторението на такова злощастно събитие.

Кон отиде до гилотината, пое си дълбоко дъх, сякаш за да преглътне ужаса си, и коленичи. Вратът му легна плътно в очевидно съвсем новия полукръг, изрязан в дървото. Новата напречна дъска отгоре, с другата половина от кръга, бързо бе поставена на мястото ѝ и застопорена. Над него плоското острие в тежкия си дървен блок се държеше от два щифта; всеки от тях бе вързан за отделно въже. Един от щифтовете се придържаше от скоба, и точно неговото въже палачът хвърли на тълпата. Изчака, докато свърши боришкането да докопат въжето, после се качи по една стълба, опряна в гилотината, и сложи ръка на скобата, която задържаше щифта, така че никой от тълпата да не го издърпа преждевременно. Обърна се към хората.

— Ще броя до три — ръката на всеки, който още държи въжето след „три“, ще бъде рязко дръпната. — После, доволен, че хваналите въжето се владеят, извика: — Едно!

— Две! — изкрещя в отговор тълпата. — Три!

Той махна скобата с драматичен замах.

Въжето и щифтът се освободиха с дръпване, блокът и острието полетяха с дрънчене по релсите и поразиха целта си с ужасен трясък. Главата на Кон отхвъркна от гилотината като изстреляна с прашка, прелетя над платформата, падна в тълпата и изчезна сред модните неделни дрехи.

Кейл погледна надолу и си помисли: „Защо? Защо така?“. После се обърна, пусна останките от пурата на каменния под и си тръгна.

Но както той можеше да види какво става, така можеше и да бъде видян. По-късно плъзнаха, приказки, че Кейл не само е пушил по време на смъртта на Кон, но и се е смял на ужасния край. С времето това нанесе голям ущърб на репутацията му.

Арбел стоеше в дъното на стаята, загледана през прозореца. Беше прегърнала здраво бебето и се полюляваше бавно напред-назад.

На Рива и съпруга ѝ вървенето им се стори твърде дълго. Те спряха на няколко стъпки от нея; по-късно, след като си тръгнаха, и двамата казваха, че сякаш самият въздух между тях и Арбел е трептял от ужас и ги е възпрял.

— Свърши ли се?

— Да.

— Той страда ли?

— Стана много бързо. Той беше спокоен и прояви голям кураж.

— Но не е страдал?

— Не, не страда.

Тя се обърна към Рива.

— Ти не си била там? — Беше обвинение.

— Не, не бях — отвърна Рива.

— Аз не ѝ позволих. — Артър Витенберг си мислеше, че помага.

Не помагаше.

— Разбира се, аз не бих могла да ида. Не бих могла — успокои я Рива.

— Трябваше да отида — каза Арбел. — Трябваше да съм с него.

— Щеше да му е неприятно — отвърна Рива. — Ужасно неприятно.

— Той ясно ми даде да разбера — заяви Витенберг — когато говорихме снощи, че не би одобрил присъствието ви там — при никакви обстоятелства.

Рядко някоя лъжа е била поднасяна толкова непохватно. Но Арбел не бе в състояние да съди за каквото и да било. Бебето, което бе много спокойно, защото обичаше да го гушкат, се разшава.

— Яаааааааах! — зарева то. — Блюх! — Накрая успя да освободи ръчичката си и задърпа един кичур от косата на Арбел. Тя сякаш не забелязваше.

— Да го взема ли?

Арбел обърна гръб на Рива, като че ли тя ѝ предлагаше да вземе детето завинаги. Нежно откопчи бебешките ръчички от косата си.

От вратата някакъв слуга извика:

— Лейди Сатчел е дошла да...

Но краят на изречението бе заглушен от драматичното и шумно нахълтване на въпросната дама.

— Скъпото ми момиче — зариде тя още от другия край на стаята. — Скъпото ми момиче, какъв кошмар, какъв нахмери, какъв косморо! — Един език не беше достатъчен на лейди Сатчел, за да се изразява. Дори сред Матераците тя бе известна като Голямото дрънкало. Нямаше ситуация, в която да не може да внесе истерия с внезапната си поява. Дори и тази.

— Толкова съжалявам, миличка — възкликна тя и притисна Арбел към гърдите си. Никакъв трептящ щит от скръб не можеше да спре лейди Сатчел. Тя забеляза болката на Арбел не повече, отколкото някой бик забелязва паяжина. — Беше ужасно! Страшно! Терибиле! Клетото момче — да видя как тази красива глава се вийркат по Ке де Мулен.

За щастие, самата сила на истерията на Сатчел я накара да мине на африкаанс, така че Арбел едва я разбираше за какво говори.

— И този монструозо Томас Кейл — чух от един, който бил с него, че се смял на мизеро Кон, докато умираше, пушел пура и пускал кръгчета към неговия дисграцияфо труп.

Арбел се втрени в нея. Не беше за вярване, че някой може да пребледнее толкова и да остане жив. Рива я хвана за лакътя, издърпа я настрана и прошепна:

— Затваряй си устата, безсърдечна кучко!

И посочи на двама слуги вратата.

— Какво правиш? Аз съм скъпата ѝ братовчедка. За каква се мислиш, ма, търкаща клозетите пачавро, че да...

— Разкарайте я — нареди Рива на слугите. — И ако я видя пак тук, ще ви се прииска да не сте се раждали.

Лейди Сатчел бе толкова поразена от грубостите на някакви си слуги, щастливи от полученото разрешение да се отнасят зле с една повисшестояща от тях, че се озова навън, преди да е успяла да се раздрънка отново.

Рива се върна при бившата си господарка, обмисляйки какво да ѝ каже.

— Вярно ли е? — Гласът ѝ беше толкова тих, че Рива едва я чу.

— Аз не го вярвам.

— Но също си го чула?

— Да. Само че не вярвам на нито една дума. Това изобщо не е в стила му.

— Напротив, точно в стила му е.

— Той ми спаси живота. Спаси и този на Кон, заради теб.

— И даде лъжливи показания срещу Кон, защото си мисли, че съм го предала. Нямаше какво друго да сторя. Само че ти не го знаеш какъв е, когато е против теб — не знаеш на какво е способен.

Рива се чувстваше разкъсана между двамата и първите ѝ мисли не бяха никак ласкателни за бившата ѝ господарка. „Ако ти не го беше предала, Кон щеше да е още жив. Всичко щеше да е различно.“ Разбира се, част от нея знаеше, че това не е справедливо, което обаче не му пречеше да е истина.

— Казах ти вече. Не вярвам на нито една дума. — Само че не беше точно така. Кой от нас, щом чуе, че най-близкият му приятел е бил арестуван за ужасно престъпление, не би си помислил — някъде дълбоко, в най-тайните кътчета на душата си, в сенките, скрити в най-мрачния зандан на сърцето му, — че това би могло и да е истина? И колко по-лесно бе в такъв случай за Арбел да повярва, че Кейл се е смял на скъпия ѝ съпруг, докато умира. Не бива да я виним за тази липса на вяра в Кейл — съвсем човешко е да мразиш онзи, когото си наранил.

— Вярно ли е?

— Звучи зле, значи вероятно е — отвърна Кейл. Не можеше да сбърка подозрителния и гневен тон на Артемизия.

— Отговори ми. Смял ли си се на Кон Матераци, докато е умирал?

Той имаше дългогодишна практика в криенето на чувствата си — в Светилището контролът върху спонтанните емоции беше въпрос на оцеляване, — но ако Артемизия не беше толкова ядосана, навярно би забелязала как очите му се разшириха при това обвинение. Ала не много и не за дълго.

— А ти как мислиш? — попита небрежно той.

— Не знам какво да мисля. Точно затова питам теб.

— Работата е там, че... аз бях в кулата сам. Можех да принеса в жертва коза, и никой нямаше да разбере.

— Все още не си отговорил на въпроса ми.

— Не.

— Какво не?

— Не, не съм се смял на Кон Матераци, докато умираше.

След тези думи той стана и излезе.

— Впечатлен съм — каза ИдрисПюк.

— Защото?

— Неотдавна би й казал, че си се смял на Кон, просто за да я накажеш, че е попитала.

— Мина ми през ума.

— Разбира се.

— Защо би повярвала на такова нещо?

— Навред те наричат Ангела унищожител. Не е толкова изненадващо, че хората не са склонни да те оправдаят поради липса на доказателства. Освен това, днешните времена имат нужда от човек със слава на неудържимо жесток — на хората им се иска да мислят, че с такова създание на своя страна може би ще имат шанс да преживеят следващата година.

— Но те не ме познават.

— Ако сме честни, това не е никак лесно — да те опознаят, имам предвид.

— Тя би трябвало вече да ме познава.

— Нима? Тя знае, че си лъгал под клетва с такава лекота, все едно казваш на някоя бабичка, че харесваш шапката й.

— Стига, де. Какво можех да направя? Ако си бях признал, главите и на двама ни щяха да подскачат по площада.

— Съгласен съм. Но въпреки всичките си ексцентрични способности, Артемизия не вижда нещата в реалната им светлина. Тя е една от *тях*. Колкото повече пари имаш, толкова по-хубав е светът; а ако имаш пари и власт, добротата на света е почти райска. За такива хора жестокостта е отклонение, а не нормално състояние на нещата. Ти си имал късмета никога да не вярваш, че нещо е честно. Трябва да й дадеш време да научи, че вече живее в друг свят. Тя не е преживяла твоите трудности. Духът на времето по-рано течеше през нея, Кон и краля, а сега тече през теб. Сега е твоето време, колкото и да продължи то.

— Тоест?

— Ще дойде момент, когато няма да е твое.

— Кога?

— Трудно е да се каже. Виждаш ли, когато времето на някой човек свърши, той обикновено го осъзнава последен.

25.

В боледуването няма нищо кой знае колко хубаво, освен че ако боледуваш достатъчно дълго, това ти дава безкрайни възможности за размисъл. При хронично болните няма много неща, които да ги разсейват, да запълват безкрайните дни, пък и болестта лесно може да изсмуче от теб енергията, нужна, за да четеш или да играеш. Тогава си принуден да мислиш, дори да става дума за онзи отнесен тип мислене, който те плъзга безцелно от миналото към настоящето, от изядените ястия и целунатите любовници до нощите на унижение и горчивите съжаления. Кейл имаше талант за тази работа. В лудницата, управлявана от Кевин Мийтърд, той можеше да използва уменията си, изострени от всичките години в Светилището, за да се скрие някъде в дълбините на главата си. Но през онези дни той беше невеж за света като камък: за него съществуваше само един кошмарен истински живот и въображаемият му свят, където всичко бе чудесно. Сега витаещите блянове бяха примесени с множеството неща, случили му се оттогава. Фантазирането вече не му доставяше такова удоволствие. Затова той се опитваше да си мисли за полезни неща — избистряне на идеи, изковаване на планове и работа по хрумвания, които, ако бе здрав, би изтикал в дъното на съзнанието си и би оставил да прашасат.

Религията на висшето общество на швейцарците и техните съюзници представляваше странно нещо. За Кейл бе сериозна изненада, че те също боготворят Обесения Изкупител. Но докато истинските Изкупители бяха създали религия, пълна с грях, наказание и ад, които запълваха всеки буден миг, религията на швейцарските аристократи и търговци се бе развила, кажи-речи, в противоположното направление. Ако се изключат неделната църква, сватбите и погребенията, тя като че ли нямаше никакви специфични изисквания, нито пък се споменаваха тежките последици при неизпълнение на тези смътни намеци. При работниците и селяните обаче случаят не беше такъв. Особено последните бяха крайно религиозни — дотолкова, че имаше множество вероизповедания, които да ги обслужват, но в дъното на всички тях беше Обесеният Изкупител. Макар че всяка

секта се смяташе за единствения истински наследник на неговата вяра, те в различна степен признаваха, че спадат към едно семейство. Ала това, което ги обединяваше, бе общата им ненавист към самите Изкупители, които те смятаха за покварени идолопоклонници, узурпатори и кръвожадни еретици. Каквато и да бе разликата между Простите люде и Милъритите, Два-по-двамците и Гностичните Дженифъри, Кейл беше разговарял с достатъчно от тях, за да знае, че стремежът им да унищожат Изкупителите е толкова силен, че смъртта е по-скоро привилегия, отколкото цена. Каквото и да мислеше самият той за мъчениците, бе свикнал да ги принуждава да работят за него. Това беше валута, която разбираше. Вече бяха минали три седмици от смъртта на Кон Матераци и той бе използвал това време, за да убеди различните водачи на важните религиозни фракции (модератори, пастори, архимандрити, апостоли), че е така дълбоко посветен на унищожението на Изкупителите и ужасното им извращаване на истинското учение на Обесения Изкупител, както може да е само човек, страдал под техния хомот. За щастие, това не изискваше ханзейски дипломатически умения: те му повярваха с огромна готовност. Затова всички бяха на Сребърно поле в десет сутринта, за да наблюдават далеч не престорената битка между току-що създадената Нова армия на Кейл и швейцарците. Освен това, там бяха Хенри Мъглата, ИдрисПюк, Клайст и все още ледената Артемизия Халикарнаус. Отстрани с подозрителен вид стоеше Боз Икард, заедно с група новоназначени швейцарски генерали, издигнали се до новия си пост благодарение на гибелта на бившите си старши офицери, които сега гниеа кротко в общите гробове край Бекс.

В деня след срещата с Боз Икард и Фаншоу, Кейл бе отправил писмено искане, че тъй като съдбата на няколко нации зависи от успешното създаване на тази Нова армия, битката на неговите сто срещу тези на швейцарските рицари трябва да се води с остри оръжия и без правила, освен че е допустимо участниците да се предават. Както се очакваше, това разтревожи швейцарците, които настояха да се използват само затъпени тренировъчни оръжия. Кейл отказа. Накрая стигнаха до компромис: незаострени оръжия, без шипове и върхове, а арбалетните стрели да имат затъпени върхове и напречници, които да пречат на дълбокото им проникване.

Денят започна със странен инцидент, който включваше Кейл и чието преразказване породихудата легенда. Другият участник беше много дребен член на провинциалната аристокрация, пристигнал в Испански Лийдс предната нощ и успял да се прикачи към някакъв принц, така че сега се наслаждаваше на вниманието на множеството лакеи, които се грижеха за нуждите на събралите се благородници. Без да осъзнава, че бледоликото момче, стоящо до него с простото си черно расо, е въплъщението на Гнева Божи и истински ангел унищожител, той го беше взел за слуга и учтиво — трябва да отбележим — поиска чаша вода с лимон. Слугата не му обърна внимание.

— Виж сега — каза благородникът по-сурово. — Дай ми чаша вода и резен лимон, и то веднага. Няма да те моля пак.

Слугата го погледна с очи, пламнали от неверие и презрение, което той прие за най-лошия вид тъпа наглост.

— Моля? — каза Кейл.

Новопристигналото провинциално конте не искаше да го смятат за дръвник, който би позволил да го сплаши някакво си момче за всичко, и прие зашеметеното мълчание на хората около себе си като сигнал, че те чакат да видят дали умее да се справи с безочие на един слуга. Той нанесе на Кейл силен удар отстрани по лицето. Последва парализирано безмълвие, в сравнение с което предишната тишина изглеждаше шумна. Наруши го именно принцът, който го бе поканил.

— Божичко, човече, това е Томас Кейл.

В никой език не съществува прилагателно, което да опише бледността на лицето на провинциалния джентълмен, щом кръвта се отцеди към ботушите му. Устата му зяпна. Останалите зачакаха да се случи нещо ужасно.

Кейл го погледна. Настъпи дълга пауза — кошмарна тишина, нарушена внезапно, когато Кейл издаде кратък лаещ смях. После се отдалечи.

На всяка страна бяха разрешени четирийсет коня. Когато швейцарците излязоха на полето, определено изглеждаха впечатляващо: конете опъваха мундшущите, нетърпеливи да се втурнат напред, а до тях имаше седемдесет рицари с брони, блестящи на

утринното слънце. Прекрасно. Възхитително. Те се строиха в редица и зачакаха. Не чакаха дълго. От другата страна на парка се появи нещо, което приличаше на селска каруца, а след нея още една и още една — общо петнайсет. Всяка бе теглена от два тежки впрегатни коня, далеч по-едри от ловджийските коне, яздени от рицарите. Когато се приближиха, стана ясно, че това не са обикновени каруци за превоз на сено или прасета: бяха по-малки, с наклонени страни, и имаха покриви. Съпровождаха ги десет от конните разузнавачи на Артемизия — слаби мъже на бързи и повратливи манипурски понита. Те носеха арбалети, не много използвано в Халикарнасус оръжие. Арбалетите бяха проектирани от Хенри Мъглата специално за употреба на кон — леки, съвсем не толкова мощни като собствения му арбалет, но далеч по-лесни за натягане и зареждане. Каруците стигнаха до обозначеното място и се наредиха в кръг. Коларите скочиха, разпрегнаха конете и ги издърпаха в центъра. Пролуките между каруците не бяха големи, защото конете бяха грижливо обучени на какво разстояние да спират, преди да бъдат разпрегнати. Коларите бързо свалиха от каруците подвижни дървени щитове и ги нагласиха в пролуките, така че сега каруците и щитовете образуваха плътен кръг.

Швейцарците продължаваха да гледат; някои бяха развеселени, а по-интелигентните — подозрителни. Единственият начин да се мине през фургоните беше през пространството под тях, но и то скоро бе затворено, когато още четири дъски се спуснаха през процепи в дъното. За момент не се случи нищо. После от кръга се разнесе вик, и ездачите започнаха да стрелят с арбалетите си по швейцарските редици. Моделът на Хенри Мъглата може би не беше толкова мощен, но от сто метра стрелите, макар и тъпи, биеха по гъстите редици бронирани мъже със силен звън. Швейцарците бяха довели само десет стрелци, и те бяха обучени да стрелят по гъст строй, а не по десет мъже на пъргави коне. За пет минути престрелка само двама от ездачите на Новата армия бяха улучени — доста болезнено, даже им потече кръв, но самите те улучиха над двайсет от швейцарците. Броните и тъпите стрели предотвратиха дълбоки рани, но беше ясно, че истинска стрела би убила или ранила тежко почти всичките. След пет минути откъм каруците се чу тръбен зов и ездачите се върнаха при кръга. Един дървен щит беше отместен, за да ги пропусне, и те се скриха от погледа.

След това други три стени бяха свалени и около двајсет мъже с чукове и колове се втурнаха навън и почнаха да забиват коловете в земята. Това повече отговаряше на вкуса на швейцарските стрелци, но преди да започнат да стрелят, от центъра на кръга от каруци полетяха залп след залп стрели, които предизвикаха силно объркване и нанесоха сериозни рани на леко бронираните швейцарски стрелци.

Под това страховито прикритие селяните, които забиваха коловете, довършиха своята работа и изтичаха обратно на сигурно място зад каруците, като оставиха зад себе си дървените колове, свързани с тънки въжета, в които на всяка педя бяха вплетени остри метални шипове. Странното беше, че коловете и въжетата с шипове заграждаха само около една осма от кръга, давайки на нападателите възможност да заобиколят това неприятно препятствие. Трудно беше да се види смисълът.

Заради все още валящите върху тях стрели, швейцарците нямаха друг избор, освен да тръгнат напред и да превземат каруците в близък бой. Затъпените стрели бяха просто досада за мъже с такава качествена броня, а близкият бой беше тяхна специалност. Заобикаляйки бодливите въжета — някои от рицарите се опитаха да ги разсекат, докато минаваха покрай тях, но във въжетата беше вплетена тел, за да попречи на такова лесно решение, — те се приближиха към каруците, решени да си пробият път през тях и да теглят на онези вътре един хубав пердах. Макар че каруците не бяха нито особено големи, нито особено високи, не се виждаше никакъв явен начин за влизане. Щом се приближиха, швейцарците забелязаха малки квадратни дупки в бордовете им — по шест във всяка. Оттам полетяха арбалетни стрели, които се чупеха в тях, опустошителни от такова близко разстояние, въпреки че бяха затъпени. А бяха и бързи — на всеки три-четири секунди излиташе по една. Швейцарците бяха принудени да се приближат съвсем до каруците, за да ги хванат за колелата и да ги преобърнат. Колелата обаче се оказаха приковани към земята със стоманени обръчи. После покривите на каруците, които бяха окачени на панти, се вдигнаха и се стовариха с трясък през бордовете. По ръба им имаше затъпени шипове, предназначени не да пробиват бронята, а да нанасят смазващ удар. Десетки ръце и глави бяха счупени при това действие. Тогава стана ясна причината за малката височина на каруците. Във всяка от тях имаше по шестима

селяни, въоръжени с дървени млатила, каквито бяха използвали цял живот, както професионалните швейцарски войници бяха използвали мечовете и алебардите. Дори и без добавени пирони, каквито щяха да се използват в истинска битка, главата на млатилото се движеше с такава бясна скорост, че смазваше наред ръце, гърди и глави, бронирани или не. А стрелите продължаваха да се сипят. Може да не бяха в състояние да убиват, но причиняваха ужасна болка и страшни синини. Швейцарците почти не успяваха да нанесат ответен удар. Смъртоносният обсег от няколко стъпки, с който бяха свикнали, беше увеличен от Кейл само с още няколко — но това променяше всичко. Мъже, които те биха могли да разчленят за секунди на открито, ставаха недосегаеми заради здравето дърво и няколкото допълнителни стъпки височина. И сега швейцарците бяха станали уязвими за обиден набор от видоизменени земеделски сечива, въртени с увереност и рутина от някакви си прости селяци. След петнайсет минути болка и загуби, те се изтеглиха — ядосани и обезсърчени, отровно безсилни. Отстъплението им бе извършено под несмъртоносния, но все пак болезнен дъжд от тъпи стрели на десетина от Покаятелите на Кейл, докато той не им даде знак да спрат. После загледа с голямо удоволствие как швейцарските генерали отиват да проверят пораженията, нанесени на смутения им елит. Беше достатъчно милостив да не отиде с тях; дори и от четирийсет метра ефектът от металните млатила, тоягите, чуковете, тъпите дървени брадви и камъните се виждаше ясно.

След десетминутен оглед Фаншоу се върна при Кейл, наглед все така безгрижен и лекомислен както обикновено. Но истината беше, че е потресен от видяното и изводите от него.

— Не бях прав — каза той на Боз Икард. — Би могло да се получи. Имам обаче някои въпроси.

— А пък аз имам отговори — заяви Кейл. Разбраха се да се съберат по-късно същия ден на съвещание. На тръгване от полето Боз Икард настигна Фаншоу и заговори тихо:

— Това може ли наистина да подейства?

— Сам видяхте.

— И можем да спечелим?

— Навярно. Но ако спечелите, после какво?

— Не разбирам.

— Показайте на селяндурите си, че не са по-лоши от своите господари. Мислите ли, че те ще се бият и измират с хиляди — а ще измират, не се съмнявайте, — само за да ви връчат всичко обратно накрая? Вие бихте ли го направили?

На съвещанието следобед имаше множество навъсени въпроси, но Кейл се справи с лекота с всичките. На тяхно място той самият би направил нещата далеч по-неловки — знаеше, че има слабости, макар те да не можеха да ги съзрат. Въпросите на Фаншоу останаха незададени: той също виждаше недостатъците, но знаеше, че могат да бъдат премахнати. Кейл отговаряше спокойно и любезно до последния коментар — намекът, че когато битката е на живот и смърт, селяните ще се прекършат пред лицето на кръвта и осакатяванията.

— Тогава доведете мъжете си пак утре и ще се бием с остри оръжия и без пощада — заяви Кейл, все още спокоен. — Няма да се върнете трети път.

Боз Икард обаче, макар да размишляваше върху дългосрочните последици, изтъкнати от Фаншоу, виждаше, че няма друг избор освен да подкрепи Кейл: какъв е смисълът да мислиш надалеч в бъдещето, когато бъдещето ти е кратко? Той отпрати новото си Върховно командване и пристъпи към детайлите за парите и правата за реквизиране, които Кейл поиска.

Това не беше никак лесно за канцлера: да раздава пари и власт му причиняваше направо физическа болка. Но щеше да се тревожи как да си ги върне, както и за опасностите от едно въоръжено и обучено селячество, когато всичко свърши. В края на тази среща Томас Кейл беше най-могъщото момче в историята на познатия свят. Докато подписваха пълномощното му, той имаше чувството, че някъде дълбоко в странната му душа е избликнало сладко изворче с хладна вода.

Отвън Фаншоу му даде знак да дойде малко встрани.

— Беше много тих — каза Кейл.

— Професионална любезност — отвърна Фаншоу. — Не исках да пикая на парада ти.

— И мислиш, че би могъл?

— Как ще ги снабдяваш?

— О, не! Прозрял си голямата слабост — никой не може да те измами.

Фаншоу се усмихна.

— Значи няма да ти е проблем да ми отговориш, нали?

Десет минути по-късно двамата се намираха в стара работилница дълбоко в бедняшките квартали на Испански Лийдс и Майкъл Невин, превозвач и изобретател, гордо им показваше една от новите си обозни каруци. Сега, когато имаше пари да подплати своята гениалност, резултатът, макар и все още далечен родственик на ръчната му количка, беше елегантен и стилин.

— Премести я — каза Кейл.

Фаншоу вдигна двуколката за стърчащите отпред пръти. Беше далеч по-голяма от оригинала, и той се смая колко е лека. Невин се беше надул като пуяк от гордост.

— Ще се движи четири пъти по-бързо от обозните каруци, които използват онези скапани Изкупители, ще завива лесно и ще носи близо един и половина пъти повече. Ако не я претоварвате, ще ви е нужен само един кон вместо шест вола. Ако сте на зор, даже не ви трябва животно — може да я местите с четирима мъже и половин товар, и пак да се снабдявате почти толкова бързо като Изкупителите. Направо ми текат лигите, като я гледам. Нима не съм я направил върховна. — Това не беше въпрос, а твърдение.

Кейл бе почти толкова доволен от Невин, колкото и Невин от себе си.

— Господин Невин работи заедно с мен и върху бойната каруца. Негова беше идеята да намалим размера, за да се движи два пъти по-бързо от обозните каруци на Изкупителите. Единственият начин те да се движат достатъчно бързо, за да ни преследват и атакуват, е да пратят подире ни конна пехота, но без обозни каруци. Дори и да ни настигнат, разузнавачите на Артемизия ще ни съобщят часове преди това. Ще се наредим в кръг, ще изкопаем по външния периметър ров, дълбок шест стъпки — и какво ще правят тогава? Ако ни атакуват, ще ги накълцаме на парчета, по-зле, отколкото при днешната демонстрация. Ако чакат, разузнавачите ще са отишли да доведат подкрепления. Помни — ще има в движение двеста от тези крепости през всеки ден от всяка седмица. Дори те да успеят да изолират някоя и да я унищожат, ще вземем със себе си десеторно повече от тях.

— Наистина ли?

— Не — отвърна Кейл. — Но те ще губят по двама души на всеки от нашите.

— Дори и да си прав, а признавам, че може да си, Изкупителите са готови да умират масово — същото важи ли за твоите селяндури?

Кейл пак се усмихна.

— Ами, предполагам, че ще разберем.

— Наистина ли мислиш, че можеш да спечелиш битка със своите каруци?

— Това също не го знам, но и не смятам да опитвам. Както казва ИдрисПюк, проблемът с решителните битки е, че решават нещата. Аз няма да смажа Изкупителите. Ще ги обезкървя.

Според великия Лудвиг, човешкото тяло е най-добрата картина на човешката душа, и също като тялото, човешкият дух си има своите тумори, ракови образувания и инфектирани органи. Както целта на черния дроб е да събира отровите от тялото, така и душата си има органи, които да поемат и изолират отровните остатъци от човешкото страдание.

Аксиома на надяващите се е, че това, което не те убива, те прави по-силен. Но истината е, че такова смъртоносно страдание може да бъде държано в изолация в тези резервоари за отрова само известно време, както и черният дроб може да се справи с ограничено количество отрова, преди да почне да гние.

Оцелелите от Светилището вече бяха поели повече от полагаемия им се дял скърби. Добавете към това загубата на жената и детето му и ужаса от събитията в мазето на Кити — и ето че Клайст беше на ръба да се удави в миналото си. В деня след демонстративната битка на Сребърно поле той трябваше да достави чифт ботуши за предстоящата кампания, върху които работеше (работата с кожа беше едно от уменията на Клайст в Светилището), и отиваше към обуцарите на Нюйоркския път. Боско беше набил в главата на Кейл, че свестните ботуши са третото най-важно нещо за една армия след храната и оръжията. Клайст вървеше през пазара — претъпкан, тъй като в момента течеше седмичният конски панаир, — когато се блъсна в Дейзи, понесла детето им.

Измина още няколко крачки и спря. Почти не бе видял лицето на младата жена — не гледаше право в нея и се бяха разминали за част от секундата, — но нещо в него трепна, макар че тя беше по-стара и по-слаба от покойната му съпруга, далеч по-изпита. Знаеше, че не може да е тя — нейният прах се носеше из прерията на триста мили оттам, — и не искаше да поглежда отново и да изравя нещастieto от дълбините на душата си, но не можеше да се спре. Обърна се и се взря в нея, докато тя вървеше през тълпата с бебето на хълбока си. Но навалицата от продавачи и купувачи бързо я скри. Той остана вцепенен като пън;

казваше си да тръгне след нея, но после си каза, че няма смисъл. Трепет на отчаяние премина през него, неудържимата вече скръб се разливаше бавно и зловещо из тялото му. Той остана така още малко, но имаше работа за вършене, затова се обърна и продължи към обущаря. Но от този момент насетне Клайст живееше на вересия.

— Е, какво мислиш?

През последните десет минути Кейл гледаше как Робърт Хук изучава една чугунена тръба, дълга четири стъпки.

— Опитвал ли си да я използваш? — попита Хук.

— Аз ли? Не. Видях една такава при Бекс. Първия път, като стреля, мина наведнъж през трима Изкупители; втория път избухна и уби пет-шест швейцарци. Но ако можеш да я накараш да работи, ще е страхотно.

Хук изгледа грозното съоръжение.

— Смаян съм, че изобщо е проработила.

— Разбира се.

— Ще ми трябват много пари.

— Разбира се. Само че аз не съм глупав. Знам, че работеше по една тръба за своя колайдер. Няма да ти плащам, за да изучаваш природата на нещата.

— Мислиш, че всичкото знание трябва да бъде практично.

— Не мисля нищо за знанието — мисля си само, че не искам да се озова на клада, на която и ти ще ми правиш компания, ако не намерим начин да спрем Боско. Ясно ли е?

— О, несъмнено, господин Кейл.

— Значи е възможно?

— Не е невъзможно.

— Тогава ми представи сметка и се хващай на работа. — Кейл тръгна към вратата.

— Между другото... — извика Хук.

— Какво?

— Вярно ли е, че си отрязал главата на един човек, защото поискал да му донесеш чаша вода?

Дори за човек, здрав като бик, работата, която се струпа на плещите на Кейл, би била убийствена, а той далеч не беше здрав. Необходимостта го принуждаваше да прехвърля част от задълженията си на други. Имаше достатъчно кандидати. На ИдрисПюк и несклонния Кадбъри („Трябва да ръководя престъпна организация“) можеше да се разчита; дори Клайст, колкото и мрачен и мълчалив да беше, сякаш искаше работа, за да занимава ума си. Хенри Мъглата беше навсякъде и вършеше всичко. Но и това не стигаше. Кейл отиде с ИдрисПюк да помоли Випонд за помощ.

— Съжалявам за Кон.

— Наясно съм, че няма за какво да съжаляваш — отвърна Випонд. — Нямаше избор.

— Не съм му се смял.

— Знам. Но се опасявам, че няма значение. Трябва да включиш Боз Икард.

— Как?

— Да... няма да е лесно. Той е посвоему способен човек, но страда от най-големия недостатък на властта: за него тя се е превърнала в самоцел. Освен това е пристрастен към конспирациите. Остави го сам за пет минути, и ще почне да заговорничи срещу себе си.

— Трябва ми контрол над редовната армия — каза Кейл. — Мислех си, че мога да изградя своя отделна войска. Но тя не може да действа сама. Трябват ми войници, които да се бият извън укрепленията.

— Разбирам, че си му обещал друго.

— Ами, сбърках. Селяндурите се справят добре, стига да са защитени зад стени и да са извън обсега. Но далеч от каруците са опасни колкото плешив таралеж.

Випонд помълча за кратко. После каза:

— Отчаяните времена изискват отчаяни мерки. Опитай се да кажеш истината.

— Тоест?

— Каквото чу. Бъди искрен с него. Той знае колко тежко е положението, иначе нямаше да си там, където си сега. Посочи му, че или ще успеете заедно, или ще умрете заедно. А може да опиташ и с изнудване, ако този Кадбъри има нещо срещу него.

- Не е достатъчно — обади се ИдрисПюк.
- Е, значи ще е искреност.
- Ами ако тя не помогне?
- Убийство.
- Май беше казал, че това никога не върши работа.
- Така ли съм казал?
- Да.
- Странно.

За изненада на Кейл, последвалата среща с Боз Икард беше не само успешна, а и приятна. Лъжите трябва да бъдат обстойни и винаги има нещо, за което не си се сетил и в което да те изловят. Да лъжеш беше напрегната работа. Да говориш истината, от друга страна, беше лесно. Беше така истинско! На Кейл толкова му хареса да казва истината, че реши, че би искал един ден да я каже пак. И така, всичко стана както се беше надявал Випонд: липсата на избор подтикна Боз Икард към откровеност.

— Отсега мога да ти кажа, че Върховното командване няма да се поддаде на убеждаване. Те не искат да имат нищо общо с теб.

— Значи ще трябва да бъдат сменени.

— Току-що сме ги назначили.

— Това за всички ли важи, или само за някои? — попита ИдрисПюк.

— Ако успеете да отстраните триадата, това може да се окаже достатъчно.

— Отблъскват ли ви специалните средства?

— Специални ли?

— Сещате се: отчаяните времена изискват отчаяни мерки.

Десет дни по-късно, благодарение на червените книги на Кити Заека, две оставки и едно самоубийство видяха сметката на триадата. Като проява на любезност и в знак на добра воля, една от книгите беше предадена на Боз Икард — тя съдържаеше някои необичайни финансови сделки с участието на самия Боз Икард. ИдрисПюк, разбира се, беше направил копие.

По различни причини, лаконийците и Изкупителите бяха общества, изградени върху идеята, че войната е неизбежна константа на човешкото съществуване. Армиите на Оста бяха просто армии. Кейл обаче беше подпомогнат в своите реформи от растящото съзнание, че в

тази война залогът не е поражение, а изстребление. Това съзнание се усилваше още повече от разпечатки на проповедите, изнесени във Великата катедрала от самия папа Боско. В тях Боско, цитирайки в прецизни детайли Светото писание, призоваваше своите последователи да изпълнят изричната Божия заповед „не оставяйте живо нищо, дето диша. Поразете Макед и всяка жива душа в него. Поразете Ливна и всяка жива душа в нея; а в Лахис, Еглон и Хеврон поразете всичко, що диша, и не щадете никого. Усмъртете мъже, жени, деца и младенци, говеда, овце, камили и магарета“.

Имаше предположения — съвсем верни, впрочем, — че тези кръвожадни проповеди са фалшиви. Но макар те наистина да бяха измислени от Кейл и Хенри Мъглата и отпечатани тайно, повечето хора неохотно ги приеха за истински, по две причини. Малцината бежанци, прекосили в последно време Мисисипи от окупираната от Изкупителите територия, донесоха със себе си множество разкази за масово изселение на цели градове, чиито жители били прашани на север, а после на запад. Но освен това я имаше и смущаващата истина, че всички религии в познатия свят споделяха вярата в една и съща свещена книга и макар че повечето предпочитаха да пренебрегват многото случаи, в които Бог е изисквал праведно избиване на цели държави, до последното куче, вече не беше възможно да продължават по същия начин. Неудобната истина бе, че обещанието за апокалипсис — дали местен (Ман Хатън, Содом), или вселенски (краят на времето на Гедон) — е вплетено в самата тъкан на странно споделената им вяра.

През следващите няколко седмици нещата вървяха изненадващо леко. Новосъздаденият Департамент против Изкупителите (ДПИ) на Кейл откри, че всички врати са отворени за него. Това се дължеше отчасти на страха от Изкупителите и отчасти на страха от Томас Кейл: историята как отрязал главата на човек, задето онзи му поискал чаша вода, вече беше общоприета истина.

— Ти имаш талант да бъдеш легендарен — каза ИдрисПюк. — Чудя се дали това е изцяло хубаво.

Достъпът му до червените книги на Кити Заека също окуражаваше хората да сътрудничат. След смяната на триадата всички, поне за дадения момент, разчитаха за поста си на Томас, и в резултат на това в коридорите на властта започна да се просмуква нов

ентусиазъм относно плановете му. Беше направено много, и то далеч по-бързо, отколкото ДПИ би могъл да очаква. Всички тези добри новини не можеха да продължат дълго — и не продължиха. Но ударът, когато дойде, беше неочакван в своята очакваност.

Два месеца след началото на подготовката беше планирана първата доставка на припаси — храна, униформи и каруците, толкова съществени за кампанията им. Ботушите, проектирани главно от Кейл и Клайст, бяха възложени на производителите с точни и подробни изисквания — по Изкупителски. Същото важеше и за храната. И за оръжията — от висококачествените, но прости млатила до новосъздадените арбалети, проектирани за бързо зареждане и близък бой, вместо за мощност. Застанал наскоро хранителния склад, където бе доставена първата партида провизии, Кейл гледаше как се отварят сандък след сандък, за да разкрият сухари, пълни с червеи и гъгрици. Онези, които не бяха, или смърдяха на гранясало, или бяха подправени с Бог знае какво, което ги правеше не само неядливи (войниците могат да понасят неядлива храна, ако се налага), но и безполезни за доставянето на енергия на бойците. През последните четири часа беше минал през същата процедура с останалите припаси. Ботушите вече се разпадаха; арбалетите не можеха да стрелят достатъчно силно, за да пронизват дори кожата на рахитично дете. Каруците наглед бяха изработени според спецификациите, но трийсетминутно возене на шест от тях показва, че едва биха издържали и седмица сериозна употреба.

— Искам отговорните за това — каза Кейл, по-студен, отколкото някой някога го бе виждал.

Тази работа обаче се оказа доста по-трудна, отколкото изглеждаше. Корупцията във военното снабдяване се коренеше не само в доставчиците, но и в хората, които доставчиците са подкупили, за да получат договорите. Тя толкова се бе враснала в снабдителския бизнес, че замесените дори не го смятаха за измама. Още по-лошо от факта, че това е вкоренен навик, беше, че контролът върху доставките бе изключителен прерогатив на кралското семейство. Не бива да се мисли, че те всъщност правеха нещо, за да получат тези пари, освен да се подложат на усилието да си отворят джобовете. Но сумата, която очакваха да получат, за да не правят нищо, бе толкова голяма, че

просто не оставаха достатъчно пари, за да се осигурят свестни оръжия и храна и да остане някаква печалба.

В сравнение с това воденето на война изглеждаше лесна работа. Ако ДПИ не успееше да осигури бързо нови припаси, и то с подходящото качество, за да посрещне евентуално ранно пролетно настъпление на Изкупителите, с тях беше свършено. И все пак, хората, отговорни за тази катастрофа, бяха извън обсега на Кейл.

— Нищо не мога да направя — каза Боз Икард, който, ако бъдем честни, разбираше ясно проблема.

— Това трябва да престане. Трябва да го вземем от ръцете им. Това е лудост. Те не осъзнават ли, че Изкупителите ще погубят и тях?

— Те са кралски особи. Самият им живот е един вид лудост. Те са принцове на кръвта. Истинска сила, богопомазана мощ, тече във вените им. Не са като теб и мен.

— А пък аз смятах Изкупителите за луди.

— Добре дошъл в останалия свят — каза Икард. — Ако се намеся, до час ще се озова в някоя килия. От каква полза ще ти е това? Трябва да има някакво решение.

— Тоест?

— От теб зависи. Сега ти командваш.

— Имам ли подкрепата ти?

— Не. Но каквото и да направиш, гледай да е поразително.

От известно време Гил знаеше, че Кейл е успял да се покрие с предимно крадена слава от великата победа на Изкупителите при Бекс, но всичко, което успя да научи, беше мъгляво и общо, не много полезно от слуховете, които хората чуват на улицата. Освен това бе получил описание от трета ръка на процеса срещу Кон и разказ от първа ръка за екзекуцията му, заедно с широко вярвания слух, че Кейл се е смял и е пушил, докато главата на Кон е подскачала по Ке де Мулен. Ех, мислеше си той, де да беше вярно онова, което се говореше в Испански Лийдс за Изкупителските шпиони. Единствените хора, които имаше на своя служба, бяха престъпници; единствените му симпатизанти бяха чужденци и слабоумни. Но Гил започваше да осъзнава, че що се отнася до Кейл, работата вече не е да се разграничат фактите от измислиците, а да не се отхвърлят — колкото и да са

абсурдни — историите, че бил седем стъпки висок или че ослепил един наемен убиец, като си вдигнал ръката във въздуха (макар че историята как отрязал нечия глава, защото онзи му заповядал да му даде чаша вода, му се струваше твърде правдоподобна). Нещо в Кейл караше хората да го обличат в своите надежди и страхове — те се бояха от него, и въпреки това имаха абсурдни очаквания към способността му да ги спаси. И това не важеше само за глупавите и отчаяните; например Боско. Той беше най-умният човек, когото Гил познаваше, и въпреки това нищо не можеше да разклати вярата му в Кейл. Това обаче не попречи на Гил да опита.

— Той става могъщ, Ваше светейшество.

— Значи — каза Боско — Икард и Зог са по-интелигентни, отколкото си мислех.

— Той или знае, или се досеща какво смятаме да правим. Това е голяма заплаха за нас.

— Не мисля така. Може да е познавал добре плановете ни за атака през Арнхемланд — но по онова време той не можеше да убеди никого да го изслуша. Сега, когато сме стигнали до Мисисипи на север и сме запушили прохода Брунер към Лийдс на юг, е съвсем очевидно какво ще правим. Какво знае той или за какво се досеща, няма значение.

— Само че този път няма да имаме насреща си някакъв тъп благородник на Зог. Той си знае работата.

— Разбира се. Какво друго би очаквал от Лявата ръка на Бога? — Боско се усмихваше, но Гил не беше съвсем сигурен каква е тази усмивка.

— Какво говори фактът, че той ни се противопоставя пряко, за плана ви да доведете до обещания край?

— Мислех, че това е наш план — и Божи план. — Пак същата усмивка.

— Ваше светейшество, аз заслужавам нещо по-добро от това да ми се подиграват за една грешка на езика.

— Разбира се, Гил. Приемам забележката. Папата те моли за прошка. Ти винаги си бил най-добрият служител на най-суровата от всички каузи.

Усмивката беше изчезнала, но въпреки това тонът на извинението бе погрешен.

— Ваше светейшество, какво означава фактът, че Кейл е срещу нас?

— Означава, че Бог ни праща послание.

— Кое е?

— Не знам. Моя е вината, че не мога да разбера какво ми казва — но в края на краищата, аз съм една от неговите грешки.

— Защо не ви го каже направо? — Това беше опасна тема и още щом го каза, на Гил му се прииска да си бе държал устата затворена.

— Защото моят Бог е деликатен Бог. Сътворил ни е, защото не е искал да бъде сам — ако трябва да ни казва какво да правим и се меси в наша защита, тогава не сме нищо повече от питомци, като кученцата на богатите пачаври в Испански Лийдс. Бог ни говори с намеци, защото ни обича.

— Тогава защо му е да ни унищожава?

„Ами, да — помисли си Гил веднага щом го изрече, — защо пък след един богохулен въпрос да не задам още по-богохулен?“ Но не беше взел предвид колко интелигентен е странният му господар.

— Аз самият често съм си мислил за това. Защо, Господи, искаш от мен да извърша това ужасно деяние?

— И?

— Неведоми са пътищата Божии. Мисля, че може би той е по-милостив и любящ, отколкото съм смятал. Бях надменен — добави той горчиво, — защото толкова се гневях за онуй, което е сторило човечеството на единствения му син. Сега вярвам, че съберат ли се заедно всичките ни мъртви души, той ще ни пресътвори наново — но този път по собствен образ и подобие. Така си мисля. Мисля, че точно затова трябва да извършим това отвратително нещо.

— Но не сте сигурен?

Боско се усмихна, ала този път усмивката му бе лесна за разгадаване — излъчваше простичко смирение.

— Припомни си предния ми отговор.

Беше ясно, че аудиенцията е приключила и ще е най-добре да излезе, преди да е казал нещо още по-глупаво. Гил се поклони.

— Ваше светейшество.

Вече беше до вратата, когато Боско го повика.

— Ще наредя този следобед да ти пратят някои планове.

— Да, Ваше светейшество.

— Ще са нужни известни усилия, но съм сигурен, че е необходимо — предпазливостта никога не е излишна. Искам да изместиш корабостроителниците на Мисисипи със сто мили по-нагоре.

— Може ли да попитам защо, Ваше светейшество? — Гласът му ясно показваше, че смята идеята за абсурдна — но Боско като че ли не забеляза. Или пък се престори, че не забелязва.

— Ако бях на мястото на Кейл, щях да се опитам да ги унищожа. Мисля, че е мъдро да бъдем предпазливи.

Малко по-късно, докато крачеше по коридора отвън, една мисъл се въртеше в ума на Гил: „Трябва да намеря начин да го напусна.“

— Какво ще правиш? — попита ИдрисПюк.

— Не ти трябва да знаеш.

— Нищо не си измислил, нали?

— Не, но ще измисля.

— Бъди внимателен.

— Исках да те попитам — започна Кейл — дали си довършил плановете за прехвърляне през планините.

— Почти.

— Може да ни потрѣбват по-рано, отколкото си мислиш. — Умът му явно бе зает с нещо друго. — Този план включва ли Покаятелите?

— Не.

— А би трябвало.

— Станал си много чувствителен.

— Чувствата нямат нищо общо — освен че отвращението ми от тях е замъглило преценката ми. Време е да осъзная какъв късмет имам. Двеста мъже, които ще направят каквото пожелаеш, без да задават въпроси — това е нещо, което си струва да имаш, не смяташ ли?

— Това няма да ти хареса — каза Кейл на Хенри Мъглата.

— Не ми казвай, че няма сандвичи с краставица. — Хенри Мъглата се шегуваше само донякъде. Той страшно си падаше по сандвичите с краставица, измислени само преди десет години от контешкия лорд от Матераците Харис „Краставицата“, когато тези зеленчуци за първи път бяха внесени в Мемфис и никой не знаеше какво да прави с тях. Всеки ден, когато не обикаляше по работа на ДПИ, Хенри Мъглата пиеше чай в четири часа (със сандвичи с краставица, сладкиши със сметана, кифлички) и се преструваше, че го прави, за да се подиграва на доскоро по-високопоставените от него. Всъщност, той чакаше с нетърпение времето за чай като най-голямото удоволствие в живота му след честите посещения в „Империята на сапуна“ на Рю де Конфор Сансюел.

— Принцовете на кръвта — това няма да им се размине. — Тримата бяха обсъдили отмъщението си срещу принцовете (Кейл и Хенри Мъглата винаги включваха Клайст, макар че той изглеждаше безразличен към всичко освен към своите дела), както и срещу производителите, които са ги подкупили — какво трябва да се предприеме, колко крайно да е то и колко публични да са насилствените действия срещу виновниците.

— Защо? — Хенри Мъглата вече не беше в добро настроение. Яростта му при вида на негодните припаси, които са им доставили, бе също толкова силна като тази на Кейл.

— Защото те са много добри в измъкването от неща, които не биха се разминали на другите хора.

— Значи няма да им отсечеш главите и да ги набучиш на колове? — Това беше предпочитаното от Хенри Мъглата решение.

— По-лошо.

— Продължавай.

— Ще трябва да ги наградим — каза Кейл.

— Искаш да им дадеш пари?

— Да.

— Защо?

— Не сме достатъчно силни, за да вървим срещу тях. Говорих с ИдрисПюк и Випонд и те ми разясниха ситуацията. Нямаме време да започваме революция. На Боско му трябваша дваайсет години да свали враговете си в Шартр, и дори тогава трябваше да действа по-бързо, отколкото искаше. Не можем да избием десетина членове на кралското семейство — не можем да си позволим дори да ги разстройваме силно. Трябва да ги подкупим, за да ни се разкарат от пътя. Трябва да ги разтревожим, а после да им предложим изход. Но да не ги тревожим прекалено силно и изходът да е щедър. Сложна работа, но е възможно.

— Ами собствениците на фабрики?

— С тях можем да правим каквото си искаме. — Настъпи кратка тишина.

— Маmicата му! — изкрещя Хенри Мъглата, истински обезсърчен и ядосан. — Обещай ми, че ако сме още живи, когато това свърши, ще се върнем и ще ги разкатаем. Кажи ми, че ще го направим.

— Сложи ги в списъка — отвърна със смях Кейл. — Заедно с всички други.

Нека да разгледаме действията на Томас Кейл и как се стигна до тях: спасяването на Рива от ужасна смърт, макар и едва след като беше избягал; донякъде неохотното връщане да спаси своите не точно приятели; вандалското счупване на прекрасното Данцигско острие; убиването на мъже, докато спят; спасяването на Арбел Матераци; безмилостното убийство на Соломон Соломон в Червената опера; възстановяването на дворцовия идиот, Саймън Матераци; повторното спасяване на Арбел; избавлението на Кон при Силбъри Хил, за което много съжаляваше; подписването на заповедта за екзекуция на Девата на Гарвановата песен; отравянето на водата в Голанските възвишения; унищожението и измислянето на лагери, в които пет хиляди жени и деца измряха от глад и болести; удушаването на Кити Заека; изгарянето на моста след Бекс и лъжесвидетелството на процеса срещу Кон Матераци. Сега към всичко това се прибави и отвличането и убийството на двама търговци, които той държеше отговорни за боклуците, доставени в складовете му предната седмица. Голи като червеи, мъжете бяха окачени пред дворците на принцовете с кралска кръв, които бяха приели подкупите им. Телата им бяха ужасно обезобразени, с отрязани носове и уши, а устните и пръстите им бяха защити, с монети на мястото на изтръгнатите им езици и в стиснатите им ръце. Левите им очи бяха избодени; жлъчките им, смятани за вместилище на алчността — извадени. На вратовете им бяха окачени листове, които по-късно бяха разпространени със стотици из града и разкриваха ужасния характер на техните престъпления срещу всеки мъж, жена и дете, чийто живот са били готови да продадат в ламтежа си за пари. Памфлетът беше подписан „Рицарите на Лявата ръка“.

За да сме напълно справедливи към Кейл и Хенри Мъглата — мъжете бяха убити толкова бързо и безболезнено, колкото позволяваха времето и обстоятелствата. Ужасните мъчения за урок на останалите им бяха причинени посмъртно. Историята не може да е съдник: тя се пише от историци. Само читателят, който разполага с всички факти, може да реши дали той би могъл да действа другояче при тези обстоятелства, или да предвиди последиците от действията си.

Върху стените на дворците, от които бяха повесени телата, бе написано изречение на староиспански — според една превземка на аристокрацията, те трябваше да разговарят помежду си на език, който не се е говорил в Испания от няколкостотин години.

„Pesado has sido en balanza, y fuiste hallado falto.“

Това приблизително можеше да се преведе като: „Претеглени сте на везните и сте сметнати за твърде леки“ — фраза, която би била безсмислена за масите, но достатъчно заплашителна за дванайсетте принца на кръвта, замесени в приемането на подкупи от мъртъвците, които висяха с главата надолу пред имененията им. Кейл ги остави да се гърчат от тревоги двайсет и четири часа, а после ИдрисПюк, от името на ДПИ, им занесе голяма хартиена кесия с пари като компенсация за загубените приходи от напълно законните им договори с покойните фабриканти, които ДПИ сега била задължена, пред лицето на критичния за нацията момент, да вземе в свои ръце за благото на всички. Дванайсетте принца на кръвта приеха, защото не бяха сигурни какво друго да правят: бяха заплашени, макар и да не знаеха точно как, и възнаградени, макар и да не знаеха точно защо.

Не само, че не се вдигна много шум за отвлечането, изтезаването и убийството на мъже, които не са били изправени пред съд, а камо ли пред своите обвинители; дори се разнесоха призови да се издирят всички замесени, а Рицарите на Лявата ръка и методите им получиха широка подкрепа сред цялото население.

Седмица след като тези убийства развълнуваха Испански Лийдс, Робърт Хук беше посетен от Кейл, който искаше да чуе предварителния му доклад за възможността за производство на пушки.

— В самата идея за пушките няма нищо грешно — каза Хук, докато оглеждаха купеното на висока цена огнестрелно оръжие. — Проблемът е в практическото ѝ осъществяване. Избухливата селитра, която е натъпкана в този край, идва прекалено много за желязото. Затова то се пръсва. Съвсем просто е, всъщност.

— Тогава намерете по-добро желязо.

— Такова не съществува. Засега.

— И докога?

— Нямам представа — месеци, години. Както и да е, времето не стига.

— Значи това е краят?

— Ммм... не... може би не. Говорих с Хенри Мъглата. Той ми каза, че е направил арбалетите си много по-лесни за презареждане —

но това означава и с далеч по-малка мощност.

— Не ни трябва мощни — те са за близък бой, от няколко стъпки разстояние.

— Никога не си го споменавал.

— Е, и?

— Ами че това променя всичко. Какво е най-голямото разстояние, от което ще се биете?

— Предимно от няколко стъпки — нашите хора ще са скрити зад дървени стени. Ще има възможно най-малко ръкопашен бой.

— Изкупителите ще имат ли броня?

— Някои, но не много. Все пак, предполагам, че с времето ще започнат да използват повече.

Хук сведе поглед към огнестрелното оръжие.

— Значи нямаш нужда от това. — Той вдигна един оловен снаряд с размерите на кокоше яйце. — Нито пък от това. — Посочи на Кейл една маса, покрита с парче плат, и го дръпна като фокусник на детско парти, който разкрива вълшебна торта.

— Това е само дървена имитация — но можеш да видиш принципа. — Беше подобие на огнестрелното оръжие — тръба, запечатана в единия край и отворена в другия, само че срязана надлъжно на две, така че да се вижда вътрешността.

— Номерът е — каза Хук — да не слагаш прекалено голям заряд. Трябва ти точното количество избухлива селитра — колкото може по-малко — и нещо леко, което да бъде изстреляно от другия край.

— Колко леко?

Хук отвори малка платнена торбичка и разпиля съдържанието ѝ на масата. Това беше просто колекция от пирони и малки парченца метал — и дори няколко камъчета. Човек трудно можеше да остане впечатлен.

— Главното е да определяш правилно големината на заряда. Всеки път. Не се обиждай, но хората ти ще прекалят. А после си помислих — защо да не сложим еднакъв заряд в малки платнени торбички? Лесно е за зареждане, а и зарядът винаги е един и същ. После пък си помислих: а защо да не направим същото и с металните и каменни сачми? После — продължи той, разпалвайки се от собствената си гениалност — си помислих — защо да не ги сложим и двете в друга торбичка? Лесно за зареждане и адски бързо. Блестящо.

— Ще се получи ли?

— Ела да видиш.

Хук изкара Кейл навън, където двама от помощниците му стояха до желязна тръба, доста подобна на огнестрелното оръжие, закрепена в дървена стяга. На около десет метра от нея имаше мъртво куче, вързано за дъска. Хук, Кейл и помощниците се скриха зад една преграда. Един от помощниците запали фитил на края на дълга пръчка и внимателно го поднесе към тръбата. Тъй като се опитваше да разкрие колкото може по-малка част от себе си, му трябваша няколко опита, за да запали подсипа. Кейл, който можеше да наблюдава ставащото през множество пробити дупчици, видя как избухливата селитра в подсипа пламна, последвана след няколко секунди от гръм — силен, но не чак колкото очакваше. Изчакаха няколко секунди. Хук излезе в гъстия дим, последван от Кейл, и отидоха до мъртвото куче. Той очакваше да види нещо ужасно, но отначало си помисли, че изстрелът е пропуснал целта. Не беше — или поне не напълно. Когато Хук му показва раните, стана ясно, че пет-шест пирони и камъчета са се забили доста дълбоко в плътта на животното.

— Може да не те убие. Но ако бъдеш улучен от такова нещо, известно време няма да правиш нищо друго освен да стенеш от болка. Освен това, ако го използваш срещу гъст строй отблизо, всеки изстрел ще ранява двама-трима или повече.

— Колко пъти в минута може да се зарежда и да стреля?

— Ние успяваме по три пъти. Но не сме в бойни условия. Бих казал — консервативно — два.

Прекараха още час в обсъждане на нужните хора и материали, къде могат да бъдат отлети огнестрелните оръжия и колко надеждна ще е доставката.

— Не би трябвало да има проблем. При тези оръжия напрежението ще е далеч по-ниско, така че едва ли ще е особено трудно да постигнем нужното качество. Освен това, предполагам, че е ясно какво ще се случи, ако ни доставят нещо второкачествено.

Той се вгледа замислено в Кейл.

— Всички знаят, че си бил ти.

Кейл отвърна на погледа му.

— Всички знаят, че съм се смял на Кон, докато е умирал. Всички знаят, че съм отсякъл главата на човек, защото ми е заповядал да му

дам чаша вода.

Хук се усмихна и повтори:

— Всички знаят, че си бил ти.

— Всички — каза Боз Икард — знаят, че е бил той.

— Имало една бабичка — отвърна Фаншоу, — която глътнала птичка.

— Не те разбирам.

— Разбирате ли, тя глътнала птичката, за да улови паяка, който глътнала, за да улови мухата, която той глътнал.

— Явно имаш предвид нещо, но съм прекалено раздразнен от твоята самонадеяност.

— Просто намеквах, че дори лекарството срещу болестта да не е толкова лошо като самата болест, Томас Кейл може да се окаже много лош за вас.

— Но не и за теб?

— Може би и за мен. Лаконийците са четири пъти по-малко от своите крепостни.

— Нашите селяни са солта на земята, а не роби. Не ги избиваме, без да ни мигне окото. Затова не ни е страх да си легнем, да не би да ни прережат гърлата. Ние сме една нация.

— Сериозно се съмнявам. Но, разбира се, в момента се намирате по средата на чудесен експеримент, който да изпита вашата увереност. Ще бъде толкова интересно, ако Кейл успее — да видим дали вашите хора ще се радват да се върнат към клецането на овце и правенето на метани.

— Накъде биеш, ако изобщо биеш нанякъде?

— Че трябва да знаете кога да спрете да гълтате. Искате ли да разберете как свършва песничката?

— Не особено — отвърна Боз Икард.

— Но тя е очарователна. „Имало една бабичка, която глътнала кон. И сега, разбира се, е мъртва.“

28.

Фаншоу бе предложил да даде сто лаконийци, които да обучават Новата армия.

Трите момчета — Клайст бе още по-мълчалив отпреди — ядяха стриди в лимонов сок с ИдрисПюк, гарнирайки ги със сухо, резливо сансерско, за да убие солеността.

— Очевидно не можеш да му вярваш — каза ИдрисПюк, като се наслаждаваше на загадката какво е намислил Фаншоу не по-малко, отколкото на стридите и виното. — Но в кое отношение точно не можеш да му вярваш?

— Той не очаква да повярвам, че го прави от добро сърце. Не ме мисли за толкова глупав.

— А за колко глупав те мисли?

При тези думи Хенри Мъглата се изкиска. Клайст дори не гъкна. Сякаш изобщо не слушаше.

— Според мен Фаншоу е осъзнал, че можем да спрем Боско и те искат да са на... негубещата страна.

В този момент при тях дойде Артемизия.

— Стриди, скъпа? — предложи ѝ ИдрисПюк.

— Не, благодаря — отвърна тя мило. — Там, откъдето идвам, храним с тях свинете.

Той беше леко развеселен от това, което я изненада, защото бе имала намерение да му натрие малко носа; по някаква причина грешно подозираше, че той се отнася снизходително към нея. ИдрисПюк се обърна пак към Кейл.

— Как Фаншоу смята да обясни на Изкупителите присъствието на толкова много лаконийци?

— Само сто са. Ще твърди, че са отстъпници.

— Добре де. Не му вярваш. Но как точно не му вярваш?

— Не знам. Все още. Но имам нужда от неговите инструктори. Загубите ще са високи. Трябва да бъваме по пет хиляди заместници месечно. И това е минимумът. Нещата ще висят на косъм.

— Това е идея, която мисля, че си струва да обсъдим — заяви Клайст. В последно време, винаги когато заговореше, което се случваше рядко, ставаше дума за подробности. Изглежда, намираще някаква утеха в дребните особености по петата на някой ботуш, или в начина, по който е защита кожата, за да не пропуска влага. — Предполагахме, че те няма да се опитат да прекосят Мисисипи през зимата.

Артемизия изстена раздразнено.

— Казах ти вече — Мисисипи не замръзва като другите реки; не напълно. Превръща се в маса от ледени блокове, които се чупят и се блъскат един в друг. „Коварна“ е прекалено слаба дума. Няма да преминат в значителен брой до късно напролет.

— Вярвам ти — отвърна тихо Клайст. — Но ти каза, че не могат да преминат в значителен брой.

— Е, и?

— Все пак ще е възможно да се премине...

— Не и с армия, или дори нещо близко до армия.

Клайст не реагира на раздразненото прекъсване, просто продължи с глухия си монотонен глас:

— Все пак ще е възможно да се премине с малък отряд.

— Че от каква полза ще им е това?

— Нямам предвид Изкупителите да преминат с малък отряд.

Имам предвид ние да преминем с малък отряд от тяхната страна.

Настъпи кратка тишина.

— Защо? — попита Кейл.

— Ти каза, че нещата ще висят на косъм.

— Така е.

— Ами ако разполагаш с повече време... месеци, или може би цяла година?

— Продължавай.

— Изкупителите строят лодки през зимата за нашествие напролет. Знаеш ли къде ги строят?

— Не разбирам... — промълви Артемизия.

— Знаеш ли къде ги строят? — Този път Клайст я прекъсна.

— Да — каза тя. — Участъкът от северния бряг между Атина и Аустерлиц гъмжи от корабостроителници, но Изкупителите са ги

изтеглили, заедно с работниците, нагоре до Лукноу, за да могат да контролират строежа на флота.

— Значи всичките им лодки са на едно място?

— Общо взето, да, доколкото знам.

— Тогава, ако успеете да прехвърлите, да речем, хиляда души през реката, може би през ранната пролет, бихте ли могли да нападнете Лукноу и да опожарите флота им?

— Не бих могла да прекарам хиляда — отвърна Артемизия. — Нито дори близко до този брой.

— Колко тогава? — попита Кейл, явно въодушевен.

— Не знам. Ще трябва да говоря с речните лоцмани. Не знам.

— Двеста?

— Не знам. Може би.

— Рискът ще си струва — каза Кейл.

— Да, но моите хора ще го поемат — заяви Артемизия.

— Съжалявам — каза Кейл. — Права си. Но ако може да се направи...

— Ще трябва аз да ги предвождам — отбеляза тя.

Кейл не беше доволен.

— Трябваш ми тук и жива. Твоите разузнавачи са очите и ушите на каруците-крепости. — Това беше достатъчно вярно, но не беше единствената, нито пък главната причина. — Освен това — излъга той, — ненарушимо правило е, че човекът, който измисли плана, има правото да го вкара в действие.

Артемизия се втренчи в Клайст.

— Да не би да имаш пространни знания по речно дело и да познаваш северния бряг на Мисисипи в Халикарнасус?

Това накара дори Клайст да се усмихне.

— Оттеглям кандидатурата си — каза той. Кейл го изгледа с неприязън.

— Има и друг проблем — обади се ИдрисПюк.

— Да не би наред с останалите си постижения да си експерт по речното дело и Халикарнасус?

— Не, мила моя — не знам нищичко нито за едното, нито за другото. Тук става въпрос по-скоро за политика.

— Политиката пък какво общо има?

— Всичко се свежда до политика, по един или друг начин. Би ли казала, че това е рисковано начинание?

— Разбира се.

— Значи лесно можеш да се провалиш?

— Кейл е прав — каза Артемизия. — Ако има даже малък шанс да причиним такива щети, трябва да опитаме. В края на краищата, това си е моят живот, и животът на хората ми.

— Боя се, че не се тревожех толкова за живота на двеста души — ще има много пъти по двеста мъртви, докато това свърши. Тревожех се повече какви ще са последиците за всичко друго, ако се провалите.

— Признавам, че не разбирам, но пък това е смисълът, нали? Искаш да изглеждам като глупаво момиче.

— Нищо подобно — отвърна ИдрисПюк. — Но помисли си само. Ако атакувате късно напролет, това ще е първият ход на Новата армия срещу Изкупителите, нали?

— Той е прав — отбеляза Кейл, съзирайки начин да я спре.

— Армията като цяло не е нужно да знае за това, освен ако не успеем — каза Артемизия.

— Говорех за политика — възрази ИдрисПюк. — Можете да го скриете от армията и хората, ако сте внимателни, но можете ли да го скриете от Боз Икард и Върховното командване?

— Ще ги убедя, че рискът си заслужава.

— Само че политиците не поемат рискове — те харесват сделките. Помни, че толкова ги е страх от Изкупителите, че са готови да сложат едно лудо момче за главнокомандващ.

— За теб говори — подхвърли Хенри Мъглата на Кейл, — в случай че не си разбрал.

— Те стоят на ръба на бръснача, всичките. А после първото, което им предлагаш, е унизително поражение... Те ще молят Боско за преговори, още преди да е изстинала пепелта от кладата на тази млада жена. Можеш да живееш и без тази победа — но не се знае дали ще можеш да живееш със загубата.

— Рискът си заслужава — повтори Артемизия.

— Не съм толкова сигурен — отвърна ИдрисПюк.

Кейл беше получил своя шанс и внимаваше да не го пропилее.

— Идеята е нова. Трябва да я обмислим.

— Да я обмислим и да се откажем — това имаш предвид —
уточни Артемизия.

— Не е вярно. Говори с твоите речни лоцмани. Виж какво имат
да кажат. Състави план. Когато е готов, ще поговорим пак.

След като Артемизия излезе, Кейл се обърна към Клайст.

— От месеци не сме чули и гък от теб, а сега изведнъж не можем
да ти затворим устата!

— Трябваше да ни предупредиш, че си я взел само за украса —
досега постоянно ни разправяше какъв военен гений била.

Вярно беше, и Кейл не можеше да измисли какво да отвърне на
това. Все пак отвърна:

— Таратанци!

Няколко часа по-късно Кейл получи нов пристъп — по-дълъг и с
по-бурно повръщане от обикновено. Демонът или демоните, които
обитаваха гърдите му, сякаш живееха в свой собствен свят, будеха се и
заспиваха по свое собствено време, независимо какво правеше или не
правеше Кейл. Те бяха в неведение за ежедневието на момчето,
безразлични дали нещата вървят добре или зле, дали е обичан или
мразен — което бе някак си безжалостно. Билките все пак помагаша до
известна степен, както разбра той, щом се опита да ги спре и гърдните
дяволи започнаха да се надигат по два-три пъти на ден, вместо три-
четири пъти седмично, което си беше достатъчно зле. Що се отнася до
федрата с морфин, не беше имал причина да я взема отново, а и не
търсеше такава. Ужасният срыв след употребата ѝ бе продължил две
седмици и той се чувстваше, все едно си е сръбнал бутилирана смърт.
Опита се да предложи от билките на Клайст, но той раздражено
отказа, като заяви, че нищо му нямало и не се нуждаел от бабини
царове.

Дори и в най-доброто си състояние Кейл трябваше да работи на
кратки интервали, като си почива често и спи по дванайсет и повече
часа. Колкото и неудобно да беше това в някои отношения — той се
чувстваше ужасно почти през цялото време, — все пак имаше някои
полезни ефекти. Не можеше да остане на никое събрание повече от
няколко минути, а събранията бяха достатъчно, за да задушат всяко
действие, което трябва да се предприеме. Присъствието му, което в

повечето случаи не бе приемано дружески, бе толкова напрегнато, че той изглеждаше почти на ръба на свирепо насилие. Тъй като нямаше избор, неговият и без това решителен характер вземаше светкавично сложни и опасни решения, сякаш отново поръчваше месо за пазачите в къщата на Арбел в Мемфис. Странно, но някъде вътре в увредения си ум, той понякога беше изключително съобразителен; там имаше местенце, отрязано от външния свят, което Кейл строеше, откакто бе пристигнал в Светилището. През всички тези дълги години на употреба това убежище бе станало жилаво като кожата на слонско ходило — и трябваше да е такова, за да държи навън лудостта, която погубваше останалата част от него.

Направи това. Дай му онова. Вземи онези. Сложи ги там. Направи го пак. Освободи тези. Обеси ги. Нищо от това не отричаше дълга, който имаше към приятелите си. Той се усмихваше, докато казваше:

— Носете ми решения, не проблеми. Вие ги решавайте. Мислете за всеки път, когато трябва да отговарям на глупав въпрос, като за забиване на пирон в ковчега ми.

За момента това действаше. Всеки от тях можеше да разчита на страха, ужаса и надеждата, вдъхвани от репутацията на Кейл. Дори Випонд, с цялата си власт, чиято природа познаваше още по-добре сега, след като бе изгубил толкова голяма част от нея, беше изумен от онова, което можеше да опише единствено като магията, влагана от другите в Кейл.

— Казах ти — обяви ИдрисПюк, който се наслаждаваше на всяка възможност да се отнася снизходително към своя полубрат. — Духът на времето е в него. Вярно, той притежава големи способности — но не затова, или не главно затова, е във възход. Виж Алойз Хътлър — можеш да намериш хиляда тъпанари като него да раздават недоклатените си мнения във всяка селска кръчма. Алойз обаче е носил духа на времето в себе си. Докато не го е загубил.

— Когато хората са застрашени от поголовно изстребление — отбеляза ИдрисПюк, — не е трудно да са разбере защо им се иска да вярват, че Лявата ръка на Бога стои зад тях.

В дадения случай той се оплакваше от Кейл в негово присъствие. Хенри Мъглата направи гримаса на приятеля си.

— Значи жалко, че разполагат само с теб.

— Болестта ти — каза ИдрисПюк — се превръща в нещо като благословия.

— Радвам се, че мислиш така.

— Не лично за теб, разбира се. Но Боско не ти ли каза, че Томас Кейл не е личност?

— Да, ама той е луд.

— Само че не е глупав. Прав ли съм?

— Може и да не си винаги прав, но признавам, че никога не грешиш.

Последва смях. ИдрисПюк сви рамене.

— Може би в лудостта си той е съзрял нещо, което ние самите едва започваме да проумяваме. За хората е лесно да възлагат ужасните си надежди на теб — вярно, че си лявата ръка на смъртта, но си на тяхна страна. Може би, колкото по-малко неща те виждат да правиш — колкото по-малко приличаш на човек като тях, — толкова по-могъщ си. — Той въздъхна с огромно удовлетворение. — Впечатлен съм от себе си. — Още смях. — Можем да се възползваме от това.

В противовес на умората от болестта бе удоволствието да работи върху тактиката на Новата армия. Обучението вървеше по-добре, отколкото Кейл си бе представял. Защитени от каруците и използвайки оръжия въз основата на инструменти, с които бяха свикнали да работят през всеки ден от живота си, увереността на селяните войници хвъркна до небето. Най-ефективни сред тези селски оръжия бяха млатилата за вършеене — прът, дълъг четири-пет стъпки, съединен с верига с друг прът от около стъпка и половина. Тези мъже бяха свикнали да ги използват по десет часа на ден по време на жътва, а фучащите глави набираха такава сила, че можеха да ранят тежко рицар с пълна броня, камо ли по-леко защитените Изкупителски войници. Но най-усърдно се работеше за откриването на всяка слабост на бойните каруци. Хенри Мъглата накара стрелците от Покаятелите да обстрелват масово укрепленията от каруци, за да разбере как да защити хората вътре, и измисли покрити с бамбук пътеки и малки убежища, в които можеше да се скрие всеки, заварен на открито от такава атака. Изкупителите нямаше да се поколебаят да използват огнени стрели в опит да запалят каруците, затова той накара швейцарските войници — които щяха да участват предимно в атаки извън укреплението и през останалото време не влизаха в кой знае

каква употреба — да се обучават на групи да гасят огъня, преди да се е разгорял, главно с помощта на кофи пръст, а вода — само в краен случай. Те възразяваха срещу това озадачаващо силно. Те били войници и джентълмени; за тях било унизително да копаят пръст, така че селяните трябвало да го правят. Цялото им недоволство от смущаващите промени, които бяха принудени да търпят, се изля в този единствен въпрос за гасенето на огъня. И ей така, от нищото, Хенри Мъглата изведнъж се озова срещу назряващ бунт. Кейл винаги му се беше подигравал колко добро момче е. Това беше вярно до известна степен, но тъй като хората бяха свикнали да го разглеждат в контраст с Кейл, като цяло не разбираха на какво е способен той. Хенри Мъглата изглеждаше съвсем нормален по начин, по който Кейл явно не беше, но бе изпитал на гърба си същата разяждаща бруталност и непоносимост на Изкупителския живот. Това също бе част от него. Като осъзна, че е на ръба на нещо катастрофално, първият му инстинкт беше да се справи с проблема по Изкупителски: да убие двама-трима от по-шумните протестиращи и да ги остави да гният на място, където всеки може да види грешката им. Дали би могъл да го стори и да спи добре след това, за щастие не беше подложено на проверка. Отчасти заради добрата си природа и отчасти от пресметливост, той първо потърси друг вариант.

Хенри Мъглата, Кейл и Клайст бяха говорили надълго и нашироко за това колко истински трябва да бъдат тренировъчните боеве. Изкупителите бяха възприели мотото „Тренирай тежко, бий се леко“ и го довеждаха до крайност. Престорените им битки не винаги можеха да се различат лесно от истинските, освен че при първите позволяваха на оцелелите да живеят. И тримата се страхуваха, че ако прекалят със суровостта на тренировъчните боеве, ще създадат повече проблеми, отколкото ще решат, и то по същата причина като при екзекуцията без съд: душите на швейцарците, селяни или джентълмени, не бяха свикнали на бруталност. Но швейцарските войници, по един или друг начин, трябваше да се научат на уважение.

— Така, значи — каза Хенри Мъглата на своите джентълмени-войници. — Мислите си, че сте много по-добри от тях. Ами, докажете го. — След това отиде при селяните от Новата армия и им каза, че в Испански Лийдс имало съмнения дали ще се справят в истинска битка — в края на краищата, те били селяни и със сигурност щели да си

плюят на петите, щом нещата загрубеят. Избегна да каже, че това е мнението на швейцарските войници, защото те скоро щяха да се бият заедно. Но и това стигаше: селяните се разсърдиха. Само че тук беше заложено нещо повече от повторение на битката и урока от Сребърно поле. Този път и двете страни трябваше да претърпят поражение.

След три дни двамата с Кейл — в ролята на очарован зрител — наблюдаваха атаката на швейцарските войници и конните рицари срещу селяндурите. Беше гадна работа, но швейцарците, въпреки всичките си умения и решителност, се намираха в доста неизгодно положение, защото поемаха по десет удара на всеки нанесен. След един кървав час те се оттеглиха и Хенри Мъглата извади последния си, най-убедителен коз. Строи четиристотин стрелци и ги накара да сипят огнени стрели върху укреплението, със скорост три-четири в минута, в продължение на десет минути. Към края селяните бяха принудени да излязат, защото трийсетте каруци пламтяха като седмия кръг на ада.

Това беше жесток и скъп урок, но добре изнесен — и двете страни осъзнаха, че ще живеят или ще умрат заедно.

— На два пъти ходих да говоря с ИдрисПюк за това, но той само ме баламосва — каза Фаншоу. — Искам да бъдат събрани и пратени обратно.

— По каква причина? — попита изтощеният Кейл, който не беше в настроение за нищо друго освен сън.

— Все едно ти пука за причините.

— Сега ми пука — е, какви са те?

— Тези двеста и петдесет илоти принадлежат на държавата.

— Същата държава, която е подписала договор с Изкупителите.

— Ние ви помагаме в обучението, нали?

— Не мисля, че трябва да подхващаме темата за добрите ви намерения. Но може, ако искаш.

— Илотите застрашават нашето съществуване не по-малко, отколкото Изкупителите — вашето. В Лакония те са четири пъти повече от нас. Дошли са тук, за да се научат от вас как да погубят държавата, която ги притежава. Ако не искаш да сметнем, че действате против нас, позволи ми да се оправя с тях.

— Дай да се изясним. Аз съм този, който се оправя с нещата тук. Само да припариш до тях, и ще се погрижа да увиснеш с главата надолу на най-близкия прът, с носа ти в джоба ми.

Настъпи тишина — не особено приятна.

— Тогава ще си тръгнем. — Нова тишина.

— Няма да върна двеста и петдесет души, за да бъдат екзекутирани — заяви Кейл.

— Какво ти пука?

— Няма значение. Няма да го направя. — Фаншоу обаче усещаше, че се задава отстъпка. — Ще ги отпратя нататък.

— Тоест?

— Ще се погрижа едни неприятни хора, които познавам, да ги съпроводят през планините и да им кажат да се разкарат.

— Ами ако откажат?

— Не говори глупости.

— Мога ли да ти вярвам за това?

— Не давам и торба вмирисани заешки карантии дали ми вярваш. Искам да останете и обещавам да се отърва от тях. Съгласи се, или пък недей. Това е.

За Фаншоу изглеждаше логично неговите инструктори да са далеч по-ценни от няколкостотин необучени селяни, затова реши да отстъпи — макар и възможно най-неохотно, за да остави Кейл с впечатлението, че е крайно недоволен от изхода. Но всъщност не беше.

На другия ден Кейл се събуди след шестнайсетчасов сън, все още уморен, и откри, че ИдрисПюк е дошъл за кратка среща.

— Трябваше да ми кажеш, че Фаншоу се пени за илотите — каза Кейл.

— Не мисля така — отвърна ИдрисПюк. — Ти ясно даде да се разбере, че ние, тоест аз, трябва да идваме при теб с решения, а не с проблеми. Трябваше да откажеш да се срещнеш с него. Всъщност, трябва да откажеш да се срещаш с когото и да било — така ще нарасне мистерията около теб. Колкото повече говориш с хората, толкова по-човешки им изглеждаш, а оттам по-разбираем и следователно по-слаб. Ти не си възплъщението на Гнева Божи — ти си едно много болно момче.

— Не си прави труда да го смекчаваш, моля те.

— Щом се налага — ти си едно много забележително и много болно момче.

— Мисля, че трябва да окажем някаква помощ на илотите.

— Защо?

— Ако победим Изкупителите, това ще си има цена. Ние ще сме по-слабите. Има сериозен шанс лаконийците да се възползват от случая. Затова, ако са принудени да се оправят с роби — новообучени роби, вероятността да ни създават неприятности е по-малка.

— И това е всичко?

— Тоест?

— Не си се поддавал на някой от онези великодушни импулси, които те обземат от време на време?

— Например?

— Ти им симпатизираш — идентифицираш се с тях като хора, които се борят за освобождението си от гнусен потисник.

— Това толкова ли е лошо?

— Вече за трети път отговаряш на въпроса ми с въпрос. Това е грубо, но и издайническо.

— Не обичам да съм груб.

— Вървиш по тънко въже, момчето ми; както и всички ние — не можеш да си позволиш да приемеш една кауза, която нямаш силата да подкрепяш.

— Не го правя. Но не виждам защо да не пратим илотите на изток, за да се обучават с Покаятелите там.

— Съгласен съм. — Пауза.

— Значи ще ги пратиш?

— Вече ги пратих.

— Великите умове мислят еднакво.

— Щом ти е приятно да мислиш така.

Кейл разклати малко сребърно звънче, за да даде сигнал, че си иска чая. Струваше му се абсурдно надутото да прави нещо толкова префинено, но това му спестяваше усилието да ходи до вратата и да вика. Чаят пристигна незабавно, защото икономът бе чакал позвъняването. ИдрисПюк огледа с апетит разнообразието от сандвичи с махнати корички, нарязани на изискани триъгълници: със сирене, яйце, конско месо и краставица. Имаше и пастички от сладкарница

„Валери“ на улица Мот: със сметана, с диви ягоди, с бадеми — последните имаха опияняващия дъх на сладък цианид.

— Търсиш за какво да си харчиш парите ли? — попита ИдрисПюк.

Кейл се усмихна.

— Яжте и пийте, защото утре ще сте мъртви — цитира той думите, които му бяха повтаряли по три пъти на ден преди ядене в Светилището.

— С това не може да се спори — заяви ИдрисПюк и отхапа голям залък телешки пай с варено яйце по средата. — Кулхаус дойде при мен да търси работа.

— Той вече си има работа — каза Кейл.

— Той е способен младеж, много способен. Ние го познаваме, и той ни познава. Истинска загуба. Може да ни бъде полезен.

— Няма да оставя Саймън отново глухоням. Предложи му повече пари.

— Той е амбициозен. Можем да го загубим, а ще е най-добре да държим човек, който знае много от тайните ни, в лоното си. Той би могъл да ни създаде големи неприятности.

Кейл задържа разсеяно една червена тарталета.

— Добре. Сложи го да работи един месец с Клайст или Хенри Мъглата. Ще видим как ще потръгне. Ако се окаже замесен от подходящо тесто, прати го да надзирава нещата в Запад Тринайсет. Но да вземе Саймън със себе си.

— Арбел ще се опита да му попречи.

— Ако Саймън й позволи, тогава ще го оставим. Прати Кулхаус сам.

Поседяха няколко минути в приятно мълчание, наслаждавайки се на чая.

— Трябва да отидеш да видиш Рива — каза накрая ИдрисПюк.

— Защо?

— Трябва да се възползваме повече от нея.

— Вече опитах. Тя се е учила на благодарност от бившата си господарка.

За негово голямо раздразнение, ИдрисПюк се засмя.

— Имаш много завишени очаквания към способността на другите хора да са благодарни.

— Вече не.

— Не съм съгласен. Ти поиска от нея да предаде съпруга си — при това, чисто нов съпруг. Даже не й даде време да си загуби илюзиите за него.

— Е, радвам се, че го смяташ за забавно. Аз попречих тази неблагоприятна крава да бъде изкормена жива от онзи луд копелдак Пикарбо.

По време на гневния му изблик ИдрисПюк продължи да яде сладкиш. Когато свърши, каза:

— Знаеш ли, бях забравил какъв досадник можеш да бъдеш. — Кейл се сепна, но не от отказа на ИдрисПюк да признае, че възмущението му е съвсем оправдано. — Мислиш си, че стоиш над всички други — не отричай.

— Хич и не мислех да отричам — каза Кейл.

— Тогава защо се изненадваш толкова, че другите не отговарят на стандартите ти? Не може и така, и онака, синко. Трябва да решиш. Или пък в бъдеще гледай да извършваш великодушните си самопожертвователни деяния само в полза на герои и изключително добродетелни люде.

ИдрисПюк наля на Кейл чаша чай и дрънна със звънчето. То беше подигравателен подарък от Кадбъри за Хенри Мъглата, когато разбра, че той пие чай всеки следобед.

— Позвънихте ли, сър? — попита икономът.

— Още чай, Ласел — нареди ИдрисПюк.

— Много добре, сър — каза Ласел и излезе.

— Твърдиш, че не очакваш нищо от другите, и все пак явно очакваш някои от тях да се откажат от всичко. Защо?

— Само хората, които съм спасил с риск за живота си.

— Има разлика между това, което хората трябва да правят, и това, което могат да направят. Ти никога не си имал жена, нито пък баща, за да делиш верността си. Сигурен съм, че на нея й е струвало много да ти откаже, затова трябва да покажеш малко характер и да се възползваш от чувството й за вина. Тя ще иска да ти докаже, че не е неблагоприятна.

— Трябваше да ми се доверят.

— Без съмнение. Но са се страхували.

— Знам какво е да се страхуваш.

— Нима? Не съм сигурен, че е вярно — или поне не съвсем вярно.

Ласел се върна с чая, а след това ИдрисПюк смени темата.

29.

— Още ми се сърдиш — каза Рива. Беше твърдение, а не въпрос.

— Не. Имах предостатъчно време да се охладя. Осъзнах, че съм искал твърде много от теб.

Тя не беше убедена от думите му, че ѝ прощава, но също така бе длъжна да се държи, все едно е убедена. Чувството за вина и благоразумието я принуждаваха — съпругът ѝ искаше да установи добри отношения със сдобилия се с власт Кейл.

— Как си?

— Както виждаш — отвърна с усмивка Кейл.

По-късно тя каза на съпруга си: „Беше блед, с жълтеникавозелен оттенък“.

— А ти?

— Много добре. — Настъпи пауза, докато тя се мъчеше да реши дали да му каже. Но ѝ се искаше — и то отчаяно.

— Ще си имам бебе.

— О.

— От теб се очаква да кажеш: „Чудесно, скъпа. Много се радвам за теб.“

— Аз... се радвам за теб. — Той се засмя. — Работата е там, че не мога да повярвам, че малък човек може да порасне в друг човек. Не ми изглежда възможно — че би могло наистина да се случи.

— Така си е — каза Рива, също със смях. — Когато една от прислужничките ми показва корема си в седмия месец, аз изпищях, като видях как бебето се обръща и коремът ѝ се издува — беше все едно гледам котка в торба. — И двамата се усмихнаха — с привързаност, пресметливост и негодувание, наслоени едно върху друго. — Сега трябва да ме попиташ кога ще ми дойде времето.

— Не знам какво означава това.

— Кога ще родя.

— Кога ще родиш?

— След шест месеца. — Още една пауза. — Сега ме попитай дали искам момче или момиче.

— Ами, всъщност, не ме интересува.

Тя се засмя пак — но разбира се, нищо не би могло да е същото.

— Искам помощ от съпруга ти.

— Тогава ще уредя да дойде да те види.

— Не искам да звучи обидно, но ми трябва истинска помощ, а не това, което предлага досега Ханзата.

— А именно?

— Ти ми кажи. А още по-добре — покажи ми.

— Аз съм само негова жена. Не мога да говоря от негово име, камо ли от името на Ханзата.

— Не, но можеш да говориш с него. Можеш да го убедиш да не увърта. Нямаме време. Сериозно. Ако той остане настрана и аз спечеля, няма да забравя това — имам предвид, ще затворя Ханзата навеки.

— Ами ако не спечелиш?

— Тогава той няма за какво да се притеснява, нали?

Тя не беше сигурна какво да каже.

— Въпросът не е само в какво вярва той или какво иска. Ханзейският съюз няма голям опит с Изкупителите. Те си мислят, че репутацията им не е нищо повече от страшни слухове. Това е, в което искат да вярват. Не се издавай, че съм ти го казала, но те няма да пратят войски, за нищо на света. И нищо не можеш да направиш по въпроса — а ако ги поискаш, Ханзата ще те остави да чакаш отговора с месеци.

— Какво мога да поискам?

— Пари, може би.

— Не ми трябва пари. Трябват ми администратори: хора, които разбират от поръчки, снабдяване, складиране, доставки — всичко, което Ханзата умее да прави. Не ми трябва пари; петстотин способни хора ще ми стигнат. — Числото беше посочено наслуки. — И след като са толкова малко, не е нужно да бъде официално. Не е нужно участието на Ханзата да се вижда. Но ги искам, и то веднага. — Погледна я и се усмихна. — Излъгах за парите. Парите също ги искам.

Докато Рива се качваше в каретата, за да си тръгне, от два етажа по-горе я наблюдаваше Хенри Мъглата. Той си спомняше за времето, когато се криеше зад малка могила в Келявите земи и я гледаше как се къпе гола в едно езерце — цялата във възхитително пухкави извивки,

но мускулесто пълничка и влажно мека, и си припомняше гъдела в гърдите си, когато тя разсеяно разтвори гънката между краката си. Но онова беше един друг свят.

Две минути по-късно Хенри Мъглата се присъедини към Кейл за остатъка от следобедния чай.

— Как беше? — попита той.

— Не ни обичат — каза Кейл.

— Ала не ни дреме — добави Хенри Мъглата.

Същата нощ Кейл държа Артемизия в обятията си за последен път. Макар голотата им и прегръдката да предполагаха топлота, между тях имаше огромна студена бездна, въпреки допира на кожата. Неопитният Кейл не знаеше причините тя вече да не затваря очи, когато целува лицето ѝ. Не беше сигурен какво чувства, нито какво да направи по въпроса: досега не му се беше случвало да харесва някого, а после да спре да го харесва. Как можеше нещо толкова близко, като да се намираш в някого — колко странно беше, ах, колко странно, — да се превърне тъй бързо в такава пропаст?

— Искам да прекося реката — каза тя.

— Сложно е.

— Така казват хората, когато се готвят да откажат — на децата си, имам предвид.

Той се отдръпна от нея и седна в леглото. Потърси пурите си. Беше му останала само една половинка. Запали я.

— Трябва ли да пушиш?

— Да не би да се тревожиш за здравето ми?

— Не ми харесва.

Той не отговори, но продължи да пуши.

— Искам да отида. — Той още не казваше нищо. — Ще отида. —

Той се обърна да я погледне. — Ще отида, каквото и да кажеш.

Замълча за момент, а после добави, като издуха дълга струя дим в стаята:

— Може би си забелязала, че аз съм човекът, който нарежда на хората.

— О, и какво ще направите, Ваше злодейство — ще наредите да ме арестуват ли? Може би ще ме обесите пред Прада за назидание?

— Не си на себе си. Трябва да вземеш нещо.

— Отивам.

Той я погледна.

— Ами, върви тогава.

Тези думи пресякоха яростта ѝ.

— Това да не е някой от номерата ти? — попита тя.

— Не.

Тя стана — съвсем гола, почти миниатюрна в сравнение с Рива.

— Разбирам. Прозрачен си ми от край до край. Това е хубав начин да се отървеш от мен.

— Значи, ако те пусна, съм злодей, а ако ти попреча, пак съм злодей.

— Готов си да ми позволиш да рискувам живота си и живота на стотици хора, защото не ти стиска да скъсаш с мен. Ще ти спестя труда — повече не искам да имам нищо общо с теб. Ти си лъжец и убиец.

Обидите му подействаха освобождаващо. Тя беше взела решението вместо него; заля го чудно чувство на облекчение.

— Е? — попита той, докато тя се обличаше.

— Тръгвам.

— Искаш да кажеш, че си тръгваш сега, или че ще прекосиш Мисисипи?

— И двете. — Тя стана и излезе през вратата, като се постара да не я затръшва.

— Какво искаш да направя? — попита Кейл ИдрисПюк, след като му каза, че е разрешил на Артемизия да прекоси Мисисипи. — Да наредя да я убият ли?

— Бил си възпитан много лекомислено. Защо умът ти винаги прескача толкова бързо на убийство?

Кейл се засмя.

— Да, така е. Но сега си имам теб, за да ми кажеш кое е правилно и кое не.

— Не си ме разбрал, ако така си мислиш. Вярно, че понякога, не много често, моралните норми се сблъскват и обиждаш някого, независимо какво решение си взел. Но светът не е зло място, защото хората не правят разлика между правилно и грешно. В девет от десет

случая правилният курс на действие е достатъчно ясен, с изключение на една подробност.

— А именно?

— Че да постъпят правилно, не отговаря на интересите или желанията на хората. Признавам, те имат впечатляващи начини за справяне с последвалите терзания — заравят ги дълбоко в умовете си, или пък още по-добре — казват си, че лошият курс на действие, което се канят да предприемат, всъщност е най-добрият. Никога не е имало моралист, който да може да ти каже нещо по-ясно от Златното правило.

— О, Златно правило ли има? — присмя му се Кейл.

— Да, има, саркастично момче: отнасяй се към другите така, както искаш да се отнасят с теб. Всичко друго в морала е само разкрасявания или лъжи.

Известно време Кейл не каза нищо. После попита:

— Как да приложат това към пращането на десетки хиляди хора да умрат или да убият други десетки хиляди хора? За да оцелея, ми се е налагало да лъжа, мамя, убивам и унищожавам. Сега трябва да правя същото, за да могат милиони други да оцелеят заедно с мен. С какво ми помага твоето Златно правило в този случай? Кажи ми, защото искам да знам.

— Признавам, че има и случаи, когато моралът е много сложен за разбиране. Затова си имаме толкова много моралисти, които да ни казват как да постъпваме.

— Както и да е — каза Кейл, — аз си имам свое Златно правило.

— И то е? — попита ИдрисПюк, хем с усмивка, хем сериозно.

— Отнасяй се към другите така, както очакваш да се отнасят към теб. На мен винаги ми върши работа. — Той си наля още една чаша чай. — Е, защо си против атаката през Мисисипи?

— Не бих казал, че съм против. Честно казано, не съм сигурен. Работата е там, че ако тя се провали...

— Може и да не се провали.

— Може. Но ако се провали, това те отслабва точно на мястото, където най-малко се нуждаеш от провал.

— Ами ако успее?

— Това може да не е толкова добра новина, колкото изглежда на пръв поглед.

— Силен удар по Изкупителите и допълнителна година за подготовка — и това не е добра новина?

— Никой не те харесва. Съгласен ли си?

— Ще ме харесват, ако успея.

— Нима? Те ти дадоха такава власт, защото са уплашени...

— Ужасени.

— Да. Ужасени е по-добра дума. Докато са обезумели от страх, ще те търпят. Но сега вече Артемизия е от техните, а не от твоите.

— Нима? Не мислеха така, когато тя единствена спря Изкупителите преди шест месеца.

— Онова беше, когато алтернативата бяха те; сега алтернативата си ти. — Той се засмя.

— Мислиш, че ще я направят главнокомандващ?

— Не. Но ще започнат да си мислят, че са те надценили. Това би им харесало. Не забравяй, че вече обмислят какво да правят с теб не само ако се провалиш, но и ако успееш. Ако някой човек застрашава държавата, убий човека.

— Важи със същата сила и в обратната посока: ако държавата застрашава човека, убий държавата.

— Именно... Точно от това се страхуват те — че ще убиеш държавата, ако станеш прекалено могъщ. Така че един голям успех на Артемизия, който ще им даде още година за подготовка... Те ще имат време да са далеч по-малко ужасени от Изкупителите, които вече могат да бъдат победени и от друг освен Томас Кейл — от една обикновена жена, всъщност. Имаш нужда от успеха й колкото от дупка в главата.

Кейл въздъхна.

— Сигурен ли си, че не правиш нещата по-сложни, отколкото са? ИдрисПюк се засмя.

— Не, изобщо не съм сигурен. Когато чух, че Ришельо е мъртъв — виж, той беше лукав ум, — не си помислих: „О, Ришельо е мъртъв“. Помислих си: „Чудя се, какво ли е имал предвид?“ Да бъдеш политик означава да разбираш, че може да има недостатък в изгряването на слънцето сутрин. Имаш ли нещо против да взема последната курабийка?

Кейл беше чакал с нетърпение да я изяде. ИдрисПюк вече беше изял една.

— Не — каза той. ИдрисПюк, като всички велики дипломати, предположи, че това означава „Не, вземи последната курабийка“, а не обратното. Отхапа от нея. Двамата поседяха за кратко в мълчание.

— Кант — каза ИдрисПюк.

— Какво?

— Имамуел Кант. Философ. Вече е мъртъв. Казал е, че ако искаш да знаеш дали действията ти са морални, трябва да ги универсализираш.

— Не знам какво означава това.

— Ако искаш да знаеш дали някое действие, което се готвиш да предприемеш, е погрешно, трябва да се запиташ: ами ако всички правеха така?

Това сякаш заинтригува Кейл. ИдрисПюк го видя как премисля миналото си: мъжете, убити докато спят, отровените кладенци, екзекуцията на затворници, подписването на смъртната присъда на Девата на Гарвановата песен, убийството на Кити Заека, смъртта на фабрикантите, окачени пред дворците на аристокрацията. Отне му известно време.

— Е? — попита накрая ИдрисПюк.

— Девата на Гарвановата песен беше добър човек... смела, но глупава, като Имамуел Кант. Какво ще стане, ако зададеш същия въпрос за добрите си дела? Ами ако всички правеха така? Ами ако всички се бореха срещу Изкупителите като нея, с плакати и проповеди? Щяха да свършат по същия начин — като купчина пепел. Ако се бориш срещу жестокостта с доброта, добротата е тази, която изчезва, не жестокостта. Съжалявам за лагерите и за станалото с жените и децата на Народа. Сънувам кошмари. Но не съм искал това да се случи.

— По традиция пътят към ада е постлан с добри намерения.

— Е, това не беше точно добро намерение. Ако трябваше да го направя пак, щях да го направя иначе — но не мога. Вместо това сънувам кошмари. Но не всяка нощ. Ако направиш нещо ужасно, или се хвърляш от някоя скала, или продължаваш напред.

Известно време седяха в мълчание.

— С изключение на онзи лайнар Соломон Соломон, никога не съм действал от злоба. Е, той и още неколцина.

— Смял си се, докато са убивали Кон Матераци... и си отсякъл главата на човек, задето ти е поискал чаша вода.

Кейл се усмихна; нямаше нужда да отбелязва, че нито едно от двете не е вярно.

— В интерес на справедливостта — добави ИдрисПюк след кратко мълчание — ще ти кажа, че Имамуел Кант е казал също, че винаги е грешно да се лъже. Казал е, че ако решиш да скриеш приятел, който е дошъл в къщата ти и е казал, че го гони убиец, а после този убиец се появи на вратата ти и попита дали приятелят ти е там, защото трябва да го убие — е, тогава би било грешно да лъжеш. Трябва да постъпиш както е редно и да го предадеш.

— Подиграваш ми се.

— Не. Честна дума. Наистина го е казал.

— Я кажи, ИдрисПюк: ако си изправен пред своята гибел и гибелта на всичките си роднини и приятели от ръцете на Изкупителите, кой искаш да стои между теб и тях — аз или Имамуел Кант?

Повечето от нас имат такива дни. От момента, в който слънцето изгрее като панделка, до момента, в който залезе сред розови пръсти, всичко върви чудесно освен нещата, които вървят още по-добре — парите пристигат неочаквано в големи количества, красиви жени те галят по ръката, сякаш си мислят, че няма нищо по-прекрасно от допира на кожата ти, случайна забележка ти дава да разбереш, че всички, които не те обичат, все пак те уважават дълбоко. Кой е толкова нещастен, че да не е имал такива дни? Кейл беше такъв късметлия, че цели три месеца тези дни се редяха почти без прекъсване — и то при човек, за когото се смяташе, че над главата му винаги кръжат ята от бухали на лошия късмет. Не само погребенията, а и катастрофите обикновено го следваха навсякъде. Но не и през прекрасните деветдесет дни, когато кажи-речи всичко, което опитваше, се увенчаваше с успех. Администраторите на Ханзата пристигнаха след три седмици заедно с гениите на книгите за поръчки, на превоза на товари, на поощрителните схеми за качествена работа (подкрепени със заплахи за насилие от страна на Томас Кейл). Те централизираха планирането на транспорта, така че беконът пристигаше нечервясал, а

сухарите без гъгрици, и организираха канцеларската работа така, че когато някои каруци с оръжия или одеяла трябваше да бъдат подменени, в складовете винаги имаше нещо, чакащо да удовлетвори тази нужда. Обучението на селяните в дървените крепости надмина всичките им надежди, тъй като селяните попиваха жадно суровите наставления на лаконийците и Покаятелите. Нямаше размирно мърморене, само стоицизъм и усърдие. Хенри Мъглата и нещастният Клайст работеха върху всяка слабост, която Изкупителите биха могли да открият в замисъла и тактиката на Кейл, и изглеждаха вдъхновени да изнамират решения за откритите ограничения. Усещането за скъсване с миналото, за революция и метаморфоза, сякаш витаеше във въздуха. Все още в неведение, че Кейл го е излъгал за помощта за илотите, Фаншоу — един от онези незачитащи нормите хора, на които всяко разумно закостеняло общество търси място, — откри, че му е много приятно да руши установения начин на мислене, стига да не е неговият.

Всяко решение като че ли се оказваше по-добро, отколкото можеха да се надяват. Кулхаус, нацупеният, беше толкова талантлив, колкото голяма бе амбицията му; сякаш държеше цялата кампания подредена в главата си, до последната пита сирене. След месец той пак се върна при Кейл и ИдрисПюк. Кулхаус или знаеше всичко, или знаеше как да го научи. Изглеждаше почти нечовек, като че ли притежаваше магическо устройство, което можеше да претърси необятната му памет и да му даде моментален отговор. Беше дразнец и неприятен и притежаваше въображението на тухла, но като бюрократ беше своеобразен гений. Що се отнася до Саймън Матераци, той откри, че войната е щедра майка за онези, които са били пренебрегвани в по-мирни времена. Жадувайки да се отърве от аристократичното си бreme, Кулхаус бе прекарал много часове, за да отвикне Саймън от езика на знаците, и сега се опитваше да го научи да чете по устните. За пореден път, тласкан от личния си интерес, Кулхаус насочи забележителния си ум към изобретяването на нечувано умение. Саймън, който копнееше да се отърве от Кулхаус не по-малко, отколкото Кулхаус — да се отърве от него, всеки ден се трудеше с часове, за да усъвършенства това умение. Дватама вече планираха раздялата си, когато пристигна предложението на Кейл, довело до последните им седмици заедно. Но докато Кулхаус най-сетне получи

възможност да натрие носовете на другите с по-големите си умения почти във всичко (освен в работата с хора или в нещо, включващо оригиналност), Саймън откри неизмеримото удоволствие и дори още по-голямата полза от това хората да го пренебрегват, докато той слуша всяка дума, казана от тях. Лаконийците имаха обичая да изхвърлят сакатите и слепите деца в една пропаст край столицата, така че човек като Саймън за тях беше нещо рядко и необичайно и те се отнасяха към него като към забавна маймуна. Саймън си отмъсти, като се възползва от пълната свобода, с която те разговаряха пред него, за да информира Кейл в изненадващи подробности за всичко, което са намислили. Интересното е, че дори да беше роден като лакониец, Саймън щеше да оживее. В тяхното иначе желязно правило имаше едно изключение: дете от лаконийското кралско семейство, колкото и да е болно, никога нямаше да бъде подложено на дългото падане към скалите на онова ужасно място. Така беше, и винаги щеше да бъде така. Лаконийците се забавляваха да гледат как Саймън и Кулхаус разговарят безмълвно с ръце по своя прекрасно плавен начин. Привикваха Саймън при себе си нощем и му пишеха думи, за да ги научи как да ги показват със знаци. Приятно им беше да го отрупват със снизходително внимание и нямаша представа, че ако говорят с лице към него, той може да разчете почти всяка казана от тях дума — включително безгрижните обиди по негов адрес. Когато Кулхаус беше призован отново в Испански Лийдс, Саймън сключи сделка с него да го замести; един стар училищен приятел на Кулхаус остана, за да се преструва, че му превежда, така че лаконийците да не заподозрат нищо.

— Сигурен ли си, че той може да се справи? — попита Кейл, когато Кулхаус се върна.

— Мислех, че си му приятел — каза Кулхаус.

— Може ли да се справи?

— Да, може.

Кулхаус реши, че уменията на Саймън — придобити с много усилия от страна и на двамата — е по-добре да се държат в тайна. Полезните неща, които би могъл да научи, и всъщност вече научаваше, щяха да утвърдят репутацията на Кулхаус като човек с всевъзможни способности. Подготовката за преминаването на Мисисипи също

вървеше добре и чакаше само подходящите климатични условия и окончателното решение на Кейл.

В меда на Кейл имаше няколко оси, но онази, която го засегна най-пряко, беше въвеждането на дажби — ход, поискан от бюрократите на Ханзата, за да предотвратят паническо изкупуване, презапасяване и недостиг на стоки, жизненоважни за Новата армия. Аргументите им бяха разгледани от Кулхаус по искане на Кейл и той заключи, че позицията им е необорима — дажбите бяха от също толкова съдбовно значение за поражението на Изкупителите, колкото и осигуряването на оръжия.

— Разбира се — докладва Кулхаус на ДПИ, — в интерес на обществения морал ще се наложи тези ограничения да се приложат към всички. Не може да има никакви изключения — заяви той благочестиво — освен, разбира се, за кралското семейство.

Случи се така, че когато Кулхаус направи това изявление, Хенри Мъглата беше в стаята. Беше се върнал в Испански Лийдс за кратко, за да обсъди с Кейл приготовленията на запад. Веднага щом думите „кралското семейство“ излетяха от устните му, Кулхаус, който все още бе неопитен, но се учеше бързо, осъзна, че е допуснал сериозна грешка. Може би повече от сериозна.

— Температурата спадна толкова бързо — каза по-късно развеселеният ИдрисПюк на брат си, — че си помислих, че Северният полюс се е отбил за чаша чай. Господи, този Кулхаус е такова наперено копеленце!

Кейл гледаше втренчено Кулхаус, а Хенри Мъглата измъкна един кинжал, който бе изработил специално за себе си по модела на Данцигската колона и по причини, които не желаше да обясни, беше изрязал от двете страни на дръжката думата „ако“. Вдигна кинжала, все едно се готвеше да отреже главата на Кулхаус, но само го заби по средата на прекрасно инкрустираната орехова маса, около която седяха. Омразата на Хенри Мъглата към аристократите на Испански Лийдс бе започнала като обикновено презрение, породено от естественото негодувание на простолюдието към привилегированите, за да узрее до особена ненавист заради начина, по който се бяха отнасяли към него, докато Кейл беше в лудницата на Манастира. Идеята, че той ще трябва да кара без любимите си сандвичи с краставица, докато кралското семейство продължава да си живее

незасегнато, беше повече, отколкото можеше да понесе. Ето защо реши, образно казано, да тропне с крак. Настъпи кратка пауза.

— Е — каза ИдрисПюк, — значи, решено: дажби за всички — освен за кралското семейство и тук присъстващите.

След като Кулхаус и ИдрисПюк излязоха, което стана почти веднага, Кейл се обърна към Хенри Мъглата, кимна към ножа, забит здраво по средата на масата, и каза:

— Няма да плащам за това.

— Никой не те е молил — процеди Хенри Мъглата. Настъпи сърдито мълчание.

— Защо — попита Кейл — просто не удари с юмрук по масата? Виж я само, съсипана е.

— Казах, че ще платя. — Ново мълчание.

— Проклет хулиган!

По горното течение на ледената Мисисипи нещо се размърда. По-надолу по реката се размърда още нещо. Артемизия Халикарнасус проклинаше хубавото време, което бе такава благословия за Кейл при тренировките на Новата армия. При нормална зима, когато температурата варира между точката на замръзване и малко над нея, реката беше трудна за предвиждане, дори за опитните: топящите се, но все още масивни ледени блокове, отчупили се нагоре по течението, се заклещваха един в друг и образуваха големи бентове, които можеха да се задържат със седмици. А после, щом настъпи ден с по-висока температура, изведнъж поддаваха и се понасяха надолу като бавна лавина, понякога изминавайки цели мили, докато се сблъснат с още заседнал лед, при което можеше или да заседнат пак, или да го разбият и да предизвикат още по-мощна вълна. Но необичайно топлият тази година сезон правеше процеса още по-непредсказуем и коварен от обикновено.

Артемизия обаче бе заобиколена от мъже, живели по реката шейсет години, че и повече. На около пет мили нагоре по течението бе заседнало голямо парче нестабилен лед, но температурата беше спаднала близо до точката на замръзване, което намаляваше вероятността то да се откъсне. Опасността се криеше в това, големи ледени късове, доплавали по течението, да се врежат в скърцащия, пукащ и нестабилен леден бент. Но на десет мили над задръстването, покрай бреговете бяха разположени умели и опитни хора; всеки от тях бе вързан с въже и даваше сигнали с подръпване на следващия човек за размера на ледените късове, които минават покрай него. На самия леден бент бяха разположени хора, които да гледат нагоре по течението и да преценяват стабилността на леда, върху който стоят. Щом се спусна тъмнината, прекосяващите войници, опаковани дебело в дрехи като скъп подарък, замряха в напрегнато очакване. После дойде нареждането да рискуват. Двайсет лодки със седемстотин мъже, настръхнали от оръжия като таралежи, бяха вкарани във водата в най-тесния участък на мили оттам.

Но дори най-способният речен лоцман с най-бялата брада не може да вижда под леда, където издатини стърчат надолу към тинестото корито и създават страховити завихряния в течението, които дълбаят големи бразди в речното дъно. Тези турбулентни и неспокойни подводни течения се променят с местенето на леда горе. Дъбовият дънер, наедрял от водата, подмина наблюдателите на брега незабелязан; дебелията му грамада се подаваше над повърхността не повече от ловуващ крокодил. После се блъсна в ледения бент с тътен като най-басовата нота на катедрален орган. Наблюдателите върху леда усетиха удара с вътрешностите си, както и със слуха си. Зачакаха голямата пукнатина, която можеше да разцепи бента и да освободи ледените парчета — а също и да убие повечето от тях. Но тя не се появи. Натикан от течението под леда, дъбът започна да се върти — понесе се нататък като кит, до долния край на бента, където преди няколко часа се бяха оформили два големи ледени зъба. Около тях течението — могъщо, но бавно — за момент ставаше бурно, неудържимо и лудешко. То повлече големия дънер, напоен с вода и три пъти по-тежък от преди, все по-бързо и по-бързо, а бързеите бяха притискани все по-натясно между назъбения лед и речното корито. Завъртян странично, дънерът се врязва между двата големи ледени зъбера, стърчащи надолу, пращайки странни, но неразбираеми трусове към слепите наблюдатели горе, докато тътнеше и се блъскаше дълбоко под тях. А после се освободи и вече стремглавото течение понесе цялата свръхнапоена тежест на дървото бързо, но под малък ъгъл към повърхността, така че то запази инерцията си, набрана в бързеите под леда. При осем мили в час, дори обикновен бегач би могъл да го следва, докато се насочваше към флотилията от лодки — но важна бе не скоростта, а размерите и огромната му мокра маса. Въпреки това, то не би могло да нанесе кой знае каква вреда, ако предният му край не се беше ударил в един камък по средата на течението. Огромният левиатан започна да се извърта напречно, носейки се към бавно прекосяващата реката флотилия.

Въпреки всичките си усилия да го предотвратят, двайсетте лодки се бяха струпали заедно заради днешните странни течения, а лодките не бяха малки — във всяка имаше по трийсет и пет души. Дънерът не се врязва в тях, а ги повдигна и преобърна, сякаш изобщо ги нямаше — почти никой нямаше време да извика, преди лодките да бъдат блъснати

под водата и прекатурени. Поради струпването, единайсет лодки потънаха за по-малко от петнайсет секунди. Дървото продължи нататък в студения и мокър мрак, оставяйки зад себе си триста осемдесет и четири удавени мъже и една удавена жена.

Когато ИдрисПюк предаде тези мрачни новини на Кейл, слънцето изгря и един топъл лъч проникна през частично покритите с витражи прозорци, пращайки нежни синьо-червени отблясъци върху масата и озарявайки ярките пращинки във въздуха.

— Сигурно ли е? — попита Хенри Мъглата.

— Доколкото може да са сигурни такива неща. На моя човек може да се разчита, а той казва, че е видял тялото, преди да тръгне.

— Какво го е причинило?

— Смятат, че парче лед се е откъснало от по-голям къс нагоре по течението. Лош късмет, нищо повече.

— Но ти го предвиди — каза тихичко Кейл.

— За да сме несправедливи към чудните ми пророчески способности, аз винаги си поставям за цел да предвидя кажи-речи всеки възможен изход. Планът също толкова лесно би могъл и да успее.

— Можем ли да го запазим в тайна? — попита Хенри Мъглата.

— Ако всички бяха оцелели или се бяха удавили, може би. Но не и сега... Аз бих казал, че...

— Смъртта ѝ е ужасна загуба — прекъсна го Кейл, неловко и с някак странен тон.

— Да — каза ИдрисПюк. — Тя беше забележителна млада жена.

Никой не промълви и дума. На вратата се почука и икономът Ласел се вмъкна в стаята.

— Писмо за вас, сър — каза той на ИдрисПюк, който го взе и отпрати Ласел. Изчака го да излезе, преди да заговори.

— Има нещо съмнително в този човек. Очите му са прекалено сближени. — После отвори писмото. — Явно Боз Икард знае за прекосяването на реката и Артемизия.

— Как? — попита Хенри Мъглата.

— Предполагам, по същия начин, както и аз.

— Не... как разбра, че Боз Икард знае.

— Червените книги на Кити Заека са като прозорци към душите на големците в Испански Лийдс. Птичетата навсякъде пеят.

— И какво ще направи той? — попита Кейл.

— Бих казал, че има два варианта: или да приеме нашите думи, докато не му се отвори шанс да го използва, когато нещата станат наистина лоши; или пък да го използва, за да ни арестува сега и да склучи мир с Изкупителите.

Това стресна Хенри Мъглата, който бе възнамерявал да се прави на важен поне още шест месеца.

— Наистина ли мислиш, че ще го направи?

— Ако отчетем всичко ли? Не. Това не му стига, за да е уверен в победата. Знае какви ще са последиците, ако сбърка. Ще го остави да отлежава в мазето до момента, когато може да го използва. Но ние трябва да действаме бързо, да го представим като героичен опит, провален от коварно предателство — благородна жена, дързък набег, героизъм. Последни думи. — Кейл го изглежда. — Извинявай — каза ИдрисПюк. — Живял съм прекалено дълго и имам прекалено много лоши навици. Но няма да почетем паметта ѝ, ако позволим да гледат на това като на пълна катастрофа. Трябва да го представим като героичен провал.

— Наистина беше героичен провал.

— Само ако ние го представим като такъв. Хората имат нужда от разкази за лична храброст, себеотрицание и саможертва, за близка победа и коварен нож в гърба.

— Тогава да се надяваме, че ще ги получим — каза Хенри Мъглата.

— Надеждата няма нищо общо — отвърна ИдрисПюк. — В момента моите хора ги пишат. Ще бъдат разпространени из целия град до утре сутринта. — Той се обърна към Кейл, чувствайки се долен и циничен. — Съжалявам. Жалко, че смъртта я отнесе толкова рано.

ИдрисПюк остави двете момчета. Меката слънчева светлина се лееше през прозорците, като че ли къщата беше домашна катедрала, благословена от ангели.

— Кога заминаваш? — попита накрая Кейл.

— Утре. Рано.

Ново дълго мълчание.

— Аз също съжалявам — каза Хенри Мъглата. — Не знам какво повече да кажа. Харесвах я.

— Тя обаче не ме харесваше. Не и накрая.

Ново мълчание.

— Е — каза Хенри Мъглата, — теб лесно могат да те разберат погрешно. — Кейл изсумтя насмешливо. Хенри Мъглата продължи да се опитва да го утеши. — Вината не е твоя. Просто нещата са си такива.

— Не знам — каза Кейл след малко. — Не знам какво чувствам към нея сега, когато е мъртва. Но със сигурност не чувствам каквото трябва.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

*Иди сега и порази Амалика и изстреби
всичко негово; не го щади, а предай на смърт от
мъж до жена, от момък до кърмаче, от вол до
овца, от камила до осел.*

Първа книга Царства
15:3

31.

Изкупителите преминаха Мисисипи през април и стъпиха на другия бряг почти без да срещнат съпротива. Разузнавачите, пратени през леко гънещите се равнини, които се простираха на триста мили от южния бряг на реката, се върнаха с вестта, че почти всички села и градове са изоставени, и то не само от хората. Животните, от прасета и крави до зайци, бяха изчезнали заедно с населението. Нивите не бяха засети с пшеница и ечемик, а оставени на маковете, разцъфтели рано в необичайно топлото за сезона време.

— Красиво е — каза един Изкупителски разузнавач при завръщането си. — Съмнявам се, че и самите райски поля могат да се мерят с това: миля след миля макове и очанка, кукуряк и див карамфил, слабонога и теснолистен фий. Но това е всичко за ядене, налично на петнайсет дни път във всяка посока. Освен ако не си крава или кон.

Разузнавачът надценяваше щедростта на Кейл. Той нямаше намерение да позволява на Изкупителите да хранят животните си. Веднага щом земята стана достатъчно мека, той заповяда жените и децата да излязат в полето и вместо да сеят пшеница и ечемик, да садят Луд Чарли, шапчица и яковов спореж — всички те бяха отровни за тревопасните. Това предизвика значителен гняв.

— Какво ще стане — викаха те — с животните ни, като се върнем?

— На ваше място щях да се тревожа за това, ако се върнете — каза Кейл.

Все пак той грижливо картографира отровените площи, което поуспокои хората, макар че не това бе намерението му — просто искаше да знае къде е безопасно да пасе конете, теглещи бойните каруци.

Първите, които минаха през Мисисипи, бяха Генерал-Изкупител Принцепс и неговата Четвърта армия, ветерани от избиването на Матераците при Силбъри Хил. Принцепс отлично знаеше на какво е способен Кейл, защото внимателно бе следвал голяма част от плана на

момчето за нашествие на територията на Матераците, докато беше още в Светилището. Знаеше, че прекоси ли Мисисипи, гадни неща ще чакат него и хората му. Не беше очаквал да слезе на брега без съпротива, но беше очаквал решението да не се сее. Не беше очаквал обаче засяването на вредни билки, които да отровят конете и овцете. Трябваша му няколко седмици, за да докара фураж, и още повече — за да намери някого, който да установи кои растения причиняват проблема. Беше очаквал, че ще му се наложи да брани предмостие на южния бряг, докато Оста се опитва да ги изтласка обратно в Мисисипи. Вместо това разполагаше с триста мили, в които изглежда можеше да прави каквото си иска. Кейл беше превърнал прерията в цветна пустош. Снабдяването на голяма армия в тази пустиня от червено, жълто и розово би изисквало значително премисляне и още време. Засега Принцепс остана близо до реката и се зае да организира средствата за издръжка на нов план за настъпление в Швейцария. Една седмица след началото на този застой, отряд от петстотин конни пехотинци на Изкупителите — на конете бяха сложени намордници, за да ги предпазят от отровата, дебнеща в тревата — се сблъскаха с извънредно странна гледка: някакво кръгло дървено укрепление, неголямо, покриващо около три акра, с изкопан около него ров.

Когато Изкупител Партиджър бе изведен напред от разузнавачите си, за да погледне, той отправи тиха молитва към света Марта Лесбоска, покровителка на онези, които имат нужда от защита срещу неизвестното. Тя си беше спечелила място в списъка на светците поради странната природа на мъченичеството си: била принудена да глътне шесторна кука на връв, с шарнир на всеки зъбец, така че устройството да може да мине през храносмилателната ѝ система, без да се закачи. Около дванайсет часа по-късно, когато езекуторите ѝ решили, че куката е стигнала достатъчно далеч, дръпнали връвта и я изтърбушили. В Изкупителската догма изобретателността винаги се е представяла като заплаха — оттам и нуждата от светец със специфичната отговорност да пази правоверните от нея.

— Прати напред някого с бяло знаме — каза Партиджър. След няколко минути един ездач под мирен флаг се приближи на около петдесет метра от бойните каруци.

— В...

Каквото и да се канеше да каже, то бе пресечено от арбалетна стрела в гърдите му.

— Защо спря? — попита Партиджър. — А после пратеникът, много бавно, се килна на една страна и падна от коня.

Наблюдаващите Изкупители побесняха от това нарушение на правилата на войната, въпреки че самите те никога не ги бяха спазвали. И все пак, макар че със сигурност нямаше конкретна вреда от убийството на пратеника, всъщност то стана случайно. Стрелецът, който го уби, се беше прицелил в него като предпазна мярка — само че каруците бяха претъпкани отвътре и един нервен бивш берач на хмел помръдна и му бутна ръката.

— Чудя се, какво ли искаше — извика някой, и наоколо се разнесе нервен смях.

Партиджър се замисли какво да прави сега. Изкупителите имаха достатъчно умения в обсадната война, но използваните от тях требушети бяха извънредно тежки, а и малкото, които бяха взели, се намираха от другата страна на Мисисипи, защото на триста и петдесет мили от реката нямаше важни градове със защитна стена. Щяха да са нужни няколко седмици, за да докарат някой от тях тук. Освен това укреплението не беше особено голямо и бе изградено от дърво, не от камък. Въпреки разбираемото безпокойство при вида на това непознато съоръжение, той знаеше, че от него ще се очаква да открие какво представлява, така че не можеше просто да го заобиколи. Колкото и странно да беше то, не изглеждаше особено застрашително. Той нареди триста души да го атакуват. Петдесет от тях бяха бронирана кавалерия, нововъведение на самите Изкупители, а останалите — по-леко защитена конна пехота.

Партиджър гледаше как хората му се разгръщат около каруците с намерението да атакуват от четири страни. Докато чакаха, Партиджър завърза разговор с новоназначения си заместник, Изкупител Джордж Блеър. Той нито се доверяваше на Блеър, нито го харесваше, защото онзи принадлежеше към един нов орден — Светилищарите, създаден от самия папа Боско, за да „подпомагат верността във всички Изкупителски части и да се грижат действията им да са изчистени от доктринни или морални грешки“. С други думи, беше шпионин със задачата да се погрижи всички да спазват безпрекословно новите религиозни позиции на Боско и съпътстващите ги бойни техники.

Партиджър изненада донякъде Блеър, подхващайки разговор, който нямаше нищо общо с атаката на дървената крепост.

— Мислех си — каза Партиджър — да се заема със Седемдесет и четирите акта на унижение.

— Какво?

— Седемдесет и четирите акта на почит към властта на папата.

— Знам какво представляват — заяви раздражено Блеър. — Но не разбирам връзката — всеки момент ще започне битка.

„Да не би да ме проверява дали няма да отговоря погрешно?“, помисли си Партиджър. Реши, че е точно така.

— Погледите ни трябва да са обърнати към вечния живот, дори и наскоро смъртта.

— Има си време за всичко. И то не е сега.

— Но със сигурност — продължи Партиджър, — ако нося сушени грахови зърна в обувките си и се въздържа от пиене на вода в горещи дни, и се бичувам с коприва в знак на смирение като онези, които са търпели светците и които ни оставят зяпнали от възхита — беше наизустил тази фраза от едно папско писмо, — тогава няма ли да съм по-открит за Божията мъдрост и по-добър водач на хората си?

Блеър най-сетне се обърна, за да се втренчи право в него — зяпнал, но не от възхита.

— Да, разбира се, ти си прав. Бих казал, че колкото по-голяма болка си причиняваш, толкова по-добре.

— Наистина ли?

— Да. Доколкото разбирам, самобичуването с камшик от скорпионови опашки е особено ефективно в това отношение. — Той се обърна пак към битката, като остави Партиджър да обмисля скорпионовите опашки. Звучеше болезнено. И все пак, той помнеше думите на отец Пио: „Когато наказваш плътта, погрижи се да боли.“

На осемстотин метра оттам битката беше започнала. Отначало имаше само лъжливи движения на три групи по десет кавалеристи, които целяха да предизвикат реакция, за да се прецени силата на бранителите. Реакция нямаше. Отблизо можеше да се види, че ровът около каруците не е особено дълбок, но е пълен със заострени колове. Един от кавалеристите заби най-тежкото копие, с което разполагаха, в една каруца, за да провери доколко е стабилна и здрава. Нищо особено, каза той след завръщането си. Затова бе решено да щурмуват и от

четири страни. Сигналът щеше да е залп от четирийсетина стрели към центъра на укреплението. Стрелите полетяха, мъжете се втурнаха срещу каруците, и Новата армия на Кейл и военната му стратегия бяха подложени на първото си голямо изпитание.

Проблемът на Изкупителите беше, че им липсваха всякакви основни пособия — нямаха нито стълби, нито тарани, само няколко въжета. Щом се спуснаха в рова, се озоваха само няколко стъпки по-ниско. Но тъй като бордовете на каруците бяха високи по шест стъпки, те се намираха на девет стъпки под своите защитени от дървена стена противници. Веднага щом Изкупителите се втурнаха в атака, процепите се отвориха отчасти и леките арбалети на Хенри Мъглата влязоха в действие. Нападателят откриха, че са обстрелвани от разстояние само няколко стъпки — бяха толкова близо до противника си, че малката мощност на арбалетите нямаше значение. В ограниченото пространство лъковете бяха безполезни, но арбалетите сеяха опустошение, особено пък сега, когато можеха да се презареждат толкова бързо. Покривите на каруците бяха окачени на двойни панти, така че да могат да се избутват нагоре и през всеки от бордовете в зависимост от обстоятелствата. Този път бранителите ги отметнаха с трясък навътре. Моментално пет-шест селяни и един Покаятел се надигнаха, и защитени до голяма степен от стената на каруцата, започнаха да мушкат и удрят надолу към гъмжилото от Изкупители, струпани в рова. Млатилата с оловни топки и шипове нанасяха страшни поражения, смазвайки плътта под леката броня на Изкупителите, макар че можеха и да проникват в нея. Тъй като бяха въодушевени от успеха си и неопитни, някои от мъжете се наведоха навън, откриха се прекалено и двама бяха повалени от стрелци.

— Стойте зад укритието! Стойте зад укритието!

Покаятелите във всяка каруца трябваше непрестанно да издърпват назад превъзбудените селяни, които се наслаждаваха на тръпката от това да нараняват противника, без да му дават възможност да отвърне на удара. Изкупителите, десетократно по-добри войници от мъжете, които ги нараняваха с всеки удар, бяха безсилни. Намираха се на четири стъпки по-далеч от врага, отколкото можеха да достигнат. Не можеха да се пхнат и под каруците, а колелата бяха затрупани с пръст, за да им попречат да вържат въжета около спиците. Положението им беше безнадеждно. След пет минути те се оттеглиха — но не и без да

бъдат избивани по пътя от арбалетчиците, които вече можеха да се изправят и да се прицелят добре към отстъпващите свещеници, много от които се движеха бавно заради получените тежки удари в бедрата и коленете.

Селяните се изправиха и закрещяха възторжено. Покаятелите им заповядаха да млъкнат.

— С всеки ден те ще стават все по-добри в атаките си. Вие можете ли да кажете същото?

Това ги смълча, но те все пак се наслаждаваха на вкусеното за първи път убийство.

Изкупителите се изтеглиха назад до Партиджър, който беше хем объркан, хем ядосан. Той нахока мъжете, докато Блеър обикаляше и преглеждаше ранените.

— Причинихте ли им някакви загуби?

— Мисля, че убихме неколцина — каза един от стотниците.

— Неколцина? Трийсет от нашите са мъртви. И за какво? Както и да е — това бяха стрелците, а не вие. Колко убихте вие?

— Как да убиеш някого, когото не можеш да достигнеш?

— Не ми отговаряй! — кресна Партиджър.

— Ами куката за мятане? — попита Блеър. Цялата им част разполагаше само с една. Никой не бе виждал смисъл да има повече.

— Успях да я закача за трийсет секунди, преди да срежат въжето — каза сержантът, който я бе използвал. — Но все пак я дръпнах добре с коня си. Повече куки биха могли да свършат работа, само че каруцата беше закрепена здраво. Ще трябва да ги разглобим, не просто да ги съборим. По-силни коне, по-големи куки и вериги вместо въжета биха могли да свършат работа. Но пък те могат да отстрелят конете сравнително лесно.

— Ами огън? Каруците са направени от обикновено дърво, нали?

— Може и да подейства, сър, но дървото няма да се запали, ако огънят не е много.

— Стрели?

— Лесни са за гасене. Виждал съм да ги използват при Салерно, с напоени в масло парцали, за да предизвикат пожар. Аз самият никога не съм го правил.

— Може ли две думи насаме? — каза Блеър на Партиджър. Оттеглиха се малко встрани.

— Някакви идеи?

— Обсада, може би?

— Те вероятно имат повече храна от нас. Пък и освен това — защо са тук? Тук няма нищо, което си струва да се брани.

— Виж какво, Изкупителю — каза Партиджър. — Ние не сме добре екипирани, както казваш. Би трябвало да се оттеглим и да докладваме. Това е работа за обсадни войски, не за конна пехота.

Имаше право.

— Забеляза ли нещо особено при ранените? — попита Блеър. Беше наясно, че не е.

— Ранените ли?

— Да. Раните им... те са предимно от смазване — глави, ръце, лакти.

— Да, и?

— Повечето — а може би и всички — няма да се излекуват лесно.

— Какво искаш да кажеш, Изкупителю?

— Ами ако е умишлено?

Нямаха време да продължат дискусията си. Петдесет швейцарски кавалеристи се появиха от укреплението и пометоха неподготвения Изкупителски лагер, убивайки сто души и разпилявайки останалите. След петнайсет минути вече се бяха върнали в защитния кръг от каруци, точно когато слънцето почна да залязва.

Травматизираните Изкупители се изтеглиха от позицията си през нощта, но час преди зазоряване швейцарците се върнаха, за да ги тормозят. Отстъплението на Изкупителите бе силно затруднено от множеството ранени при атаката срещу крепостта, която бе довела до много повече счупени ръце и строшени колене, отколкото бяха жертвите на неочакваната швейцарска атака точно преди мръкване. Мъртвите можеха просто да бъдат изоставени. Швейцарците продължиха да ги обстрелват от разстояние с десетината арбалети, които Хенри Мъглата беше дал на всяка крепост от каруци. На всеки няколко минути имаше престрелка с по-опитната швейцарска

кавалерия, която се появяваше в галоп, избиваше изоставащите и се стопяваше, преди здравите стражи на Изкупителите да успеят да реагират. Когато швейцарците най-сетне ги оставиха и се върнаха в укреплението, броят на Изкупителите беше два пъти по-малък, отколкото когато зърнаха за първи път крепостта преди три дни. Загубите на Новата армия бяха десет мъртви и единайсет ранени.

Блеър, за разлика от Партиджър, оцеля, за да докладва и да настоява за бърза реакция. Само че историята беше странна и съвсем изолирана, така че никой от ниските нива на властта, до когото успя да стигне Блеър, не го взе насериозно. През следващите няколко седмици обаче щабът на Четвърта Изкупителска армия бе принуден да промени мнението си. Крепостите започнаха да се появяват във все по-голям брой и причиняваха ужасни загуби. Без да са наясно с опасността, Изкупителите пратиха тежко въоръжени части, екипирани със стълби, обсадни куки и обсадни факли, но докато те пристигнат, крепостите отдавна ги нямаше. Щом осъзна проблема, Принцепс, бесен от забавянето, удвои броя на патрулите си, за да установи бързо местоположението на крепостите и да ги нападне с по-големи сили. Тук обаче в играта влязоха разузнавачите на Артемизия: действайки предимно сами, те успяваха да осигуряват постоянна информация за придвижването на Изкупителите. На практика, всяка крепост от каруци действаше като център на мрежа от информация, простираща се на петдесет мили във всички посоки. Малките отряди на Изкупителите можеха да бъдат пренебрегвани, по-големите можеха да бъдат отблъснати, а при поява на още по-големи, каруците можеха да се преместят само с половинчасово предупреждение и вече да са изчезнали, когато многобройната сила пристигне. Не можеха да бъдат и настигнати — каруците на Майкъл Невин се движеха далеч по-бързо от всяка Изкупителска армия. Изкупителите се оказаха в капан: малки и леки части можеха да застигнат крепостите, но не бяха достатъчно силни да ги пробият, а по-тежките части, които биха могли да успеят, бяха прекалено бавни.

Мина цял месец в такива битки, преди Изкупителите да успеят да забавят една крепост достатъчно дълго, за да я настигнат с хиляда души тежка пехота, въоръжени с обсадни машини. Бяха им нужни четири дни, за да проникнат в лагера и да избият обитателите му. Това беше удар за Новата армия, възгордяла се от този месец на лесни

победи, въпреки предупрежденията на обучаващите ги Покаятели и лаконийци, че някое поражение е неизбежно. Съответно, победата предизвика голяма радост у Принцепс, когато чу новината. Радостта му обаче не продължи дълго, щом узна подробностите: животът на двеста швейцарски селяни им бе струвал близо четиристотин Изкупители, плюс още сто с тежки рани, които имаха нужда от дълго време, за да се излекуват, и хабяха толкова много ресурси. Също така тревожен беше докладът на един от личните стотници на Принцепс, комуто той бе заповядал да участва в обсадата, за да му даде вярна представа за битката и участващите в нея войници.

— Проникването беше убийствено, Изкупителю — по-трудно от всяка битка, която съм водил. Бяха нагласили нещата така, че ние да сме лесни за поразяване, но да ни е почти невъзможно да отвърнем. Щом проникнахме вътре обаче, какъв беше шокът ни — те имаха малцина войници, може би петдесет, които си разбираха от работата и бяха трудни за убиване, но онези, които ни изстребваха в продължение на три дни... Щом се озовахме вътре и започнахме ръкопашен бой, беше все едно колим големи деца.

Оттам насетне проблемът пред Принцепс беше следният: как да счупи черупката, за да се добере до меката вътрешност. Проблемът за Кейл беше, че създаването на бойните каруци се оказа прекалено успешно. Успехите им бяха толкова леки и пълни, че Новата армия бе мъртвопияна от триумфите си. Пораженията, когато започнаха, ги изтощиха ужасно — в края на краищата, нямаше оцелели. Крачката от еуфоричната надменност до деморализирания провал бе толкова малка и същевременно толкова голяма, че беше свикано спешно (може да се каже дори паническо) съвещание по средата между равнините на Мисисипи и Испански Лийдс. Кейл беше по-болен от обикновено — бе прекарал няколко лоши седмици, — но бе натикан в бойна каруца, пълна с дюшеци, и заедно с ИдрисПюк и Випонд се опита да проспи пътя до Потсдам, където бе уредена срещата с Фаншоу, Хенри Мъглата и Съюза на десетте Антагонистки църкви. На влизане в Потсдам той реши да излезе и да язди. Колкото и да бе омекотена, бойната каруца беше неудобна, когато не можеше да спи, а днес всичките му стари рани — пръстът, главата и рамото — пулсираха и настояваха болезнено за вниманието му. („И аз! — пищяха те. — Ами ние?“). За да увеличи страданията му, дясното ухо също го болеше. Той си облече палтото и

вдигна качулката, за да се предпази от студа и вятърът да не стига до болното му ухо. Това не беше нещо, което обичайно би направил, защото при Изкупителите само Лордовете на дисциплината носеха качулки, а Кейл нямаше желание да разбужда тези спомени. Сега, разбира се, той имаше далеч по-голям опит със странността на света от мнозина три пъти по-възрастни от него, но все пак бе изумен от наелектризиращия ефект, който имаше самата вест за присъствието му върху войниците, разположени на лагер по пътя му към града. Загадъчната сила, която движи слуховите с главозамайваща скорост дори през най-големите и разпръснати военни формирования, изкарваше армията навън на тълпи, където и да идеше. Щом го зърнеха, се възцаряваше благоговейно мълчание, което бързо избухваше във възторжени викове, сякаш бе самият Обесен Изкупител, влизащ в Салем. Кейл беше изумен, че такова множество може да почерпи такава сила от един толкова болен и измъчен слабак като него. Несигурен как да реагира, той си помисли дали да не им заговори. Но когато се опита, напънът за повръщане, връхлетял го час по-рано от полагаемото, го накара да млъкне и единственото, което можеше да прави, бе да се мъчи да го удържи. И така, той седеше премалаял на коня си и гледаше мъжете около себе си — първо стотици, а после хиляди — вдъхновени от самото му присъствие. За тях мъртвешката му бледност и мълчанието му съдържаха повече мощ от всичко, което би могъл да каже, въпреки че бе наизустил няколко вдъхновяващи речи от писателя, чиито пиеси бе открил в библиотеката на Светилището, и те сякаш покриваха целия спектър от начини за манипулация на тълпата: „Другари мои, приятели, събрата, изслушайте ме!“ или: „Към пробива отново, храбри мои!“; и винаги надеждното: „Ний — дружинка, шепа смели братя“.

Но дори език, докоснат от пламтящата жарава на самия Бог, не би могъл да постигне повече от това принудително мълчание. Тези хора не искаха нещо толкова склонно към грешки като човешко същество, което може да говори с тях като мъж с мъж — искаха да бъдат водени от ангел унищожител, не от някакво си момче. Някога той може би се бе чувствал като смърт, но сега изглеждаше като нея. И точно това бе от значение. Той представляваше нещо гибелно от друг свят; нещо, а не някой, което ги бе направило могъщи и непобедими в миналото, а сега беше тук, за да го стори отново. Те изпитваха нужда

той да е нечовек, есенцията на смъртта и чумата — да е изпит, бледен и мършав като скелет, защото той възпламваше тези неща и беше на тяхна страна. Надигна се вик — първо от едно-две гърла, после десетки, после стотици — докато накрая се превърна в рев:

— Ангелът! Ангелът! Ангелът! Ангелът! Ангелът!

Випонд и ИдрисПюк, които го следваха по петите, бяха виждали какво ли не и рядко се изненадваха, но този път останаха смаяни и дори потресени от това, което виждат и чуват — и най-вече, което чувстват: дори те бяха увлечени от силата на тълпата. Но проповедниците, отците и свещениците от Съюза на десетте църкви също го чуваха и видяха в него дяволопоклонничество, каквото си беше.

— Очаквах по-тежки загуби — и то от самото начало, — които да се влошават, докато Изкупителите откриват как да се справят с нас. Тези загинали могат да бъдат заменени. Планирал съм го.

Уморен и раздразнителен, Кейл присъстваше на таен съвет, свикан преди да започне официалният, със Съюза на десетте църкви — смятаха, че е нужно да уточнят историята си, за да сведат до минимум религиозното участие.

— Но, Томас, скъпи — каза Фаншоу, — какво си очаквал? Да убиваш и да те убиват е професия. Тези хора са селяни, солта на земята — разбира се, не се и съмнявам, но цял живот са ринали тор и са вадили репи — каквото и да представляват те... Това не е кой знае каква подготовка, когато се опре до кървавата работа. Не може да се очаква друго.

— Трябва — каза Кейл — да планираме, че ще губим по една група каруци на всеки три. Винаги съм очаквал подобни загуби.

— Може да очакваш каквото си искаш. Това е невъзможно — отсече Фаншоу. — На тях не им идва отвътре да измират в такъв брой — не повече, отколкото на теб ти идва отвътре да береш зелки и да опознаваш сексуално по-привлекателните си овце.

Когато Фаншоу си тръгна, остави след себе си един оклюмал вътрешен кръг.

— Как мислиш, дали е прав? — попита ИдрисПюк Хенри Мъглата.

— Под подигравките ли? До голяма степен. В битката при Финсбург Изкупителите почти успяха да ни пробият. Аз самият напълних гащите, ако искаш да знаеш. Сега хората ни знаят какво ги чака, ако Изкупителите спечелят някоя схватка. Никой не свиква с това.

— Някакви идеи?

— Не.

Възцари се угнетено мълчание.

— Аз имам предложение — обади се Випонд.

— Слава богу, че някой има — каза Хенри Мъглата.

— Аз лично бих изчакал да го чуя, преди да се обнадеждавам — вметна ИдрисПюк.

— Въпреки подигравките на брат ми — продължи Випонд, — мисля, че днес видяхме нещо забележително. Традиционният възглед на хора като мен е, че един водач трябва да вдъхва или любов, или страх, за да е ефективен по време на криза. Като се има предвид, че любовта е сложно нещо, а страхът не толкова, значи по-скоро страх.

— Искаш да се погрижа да изпитват по-голям ужас от мен, отколкото от Изкупителите?

— При други обстоятелства не бих казал, че имаш някакъв избор.

— Това мога да го направя.

— Сигурен съм. Но може да има и друг начин, по-малко вреден за душата ти.

— Ушите ми са отворени като църковна врата — каза Кейл.

— Хубаво. Днес видях какво влияние имаш точно върху тези хора, за които Фаншоу твърди, че всеки момент ще се прекършат, нали?

— Да, видях.

— Това, което ги беше обладало, не беше нито любов, нито страх.

— А какво тогава?

— Не знам. Няма значение какво е, но можеше направо с пръст да го пипнеш. Не знам... вярно, може би. Няма значение каква точно — в техните очи там, където се намираш, дверите на ада са на тяхна страна.

— Благодаря.

— Затова свещенослужителите се цупеха така. Разбраха каква сила броди из паството им. Но да виждаш значи да вярваш, Кейл —

трябва да обикаляш сред тях всеки ден и навсякъде. Те имат нужда да виждат Ангела унищожител. Как бди над тях, как действа чрез тях.

Кейл го изглежда.

— Това е все едно да искаш да полетя. Що се отнася до станалото днес — да, почувствах го, но за какво става дума, можеш да прочетеш по звездите. Те видяха един лош ангел, който бди над тях, съгласен съм — но аз едва се удържах да не падна от коня и да ги оповръщам всичките. — Той се усмихна с една от не дотам приятните си усмивки. — Не бих могъл да го направя, дори животът ми и животът на всички около мен да зависи от това.

И в следващия момент — по начин, който при други обстоятелства би бил сметнат за театрален — Кейл повърна на пода.

Всъщност, той се чувства малко по-добре след повръщането. Но срещата беше към края си, така че, смачкан като парцал, Кейл напусна Сесилиенхофт, където се бе състояла тя, и отиде да спи в Двореца на безгрижието. Тъй като всички знаеха къде е отседнал, отпред се беше събрала огромна тълпа и при вида му се разнесоха гръмки викове.

Въпреки редкия ентусиазъм на Боско за информация и желанието му да подобри качеството ѝ сред онези, които служат на неговата кауза, за Изкупителите не бе лесно да минат за нещо различно от това, което са. Те имаха платени, но ненадеждни информатори, а също и симпатизанти, неофициално обърнати в Единствената истинска вяра, чието желание да станат Изкупители бе толкова силно, колкото мъгляви бяха причините им. Те обикновено принадлежаха към презираните, неудачниците, наранените, леко лудите, дълбоко възмутените — и често напълно основателно. Но ограниченията им бяха очевидни: те не бяха дисциплинирани, нито особено компетентни, въпреки цялата си пламенност. Ако бяха способни и твърди, едва ли щяха да са толкова плодovitа почва за сеене на размирици. Но един от по-трезвомислещите и умели от тях беше стигнал до Сесилиенхофт, където всички знаеха, че Кейл планира унищожението на папата. Там, разбира се, имаше пазачи, но никой не бе очаквал, нито пък беше подготвен за стълпотворението от войници на Новата армия, жадуващи да го зърнат, примесени с градските жители и множеството бежанци, евакуирани от равнината на Мисисипи. Всъщност, хаосът за малко да спаси Кейл от нападението — той нямаше планиран маршрут, и

следователно нямаше как човек да се озове на място, откъдето се очаква да мине. Тълпата така го бе притиснала, че атентаторът приличаше на плаваща останка, принуден да следва движението и завихрянето на реката от хора, люшкаща се напред-назад. Кейл ту се отдалечаваше от него, ту пак се приближаваше. В един момент, докато тълпата посягаше да докосне дрехите му или молеше за благословия, една старица, която сигурно бе по-силна, отколкото изглеждаше, натика в ръката му малко бурканче и извика:

— Прахът на света Дийдри на Скърбите — благословете го, моля ви!

Сред гълчавата той не чу добре думите ѝ; помисли си, че прахът е подарък, и не искаше да бъде неучтив. Предвид неговото състояние, тя вероятно би имала силата да си го грабне обратно, но тълпата реши вместо нея и я отнесе, докато тя пищеше за ужасната си загуба.

Хенри Мъглата и ИдрисПюк бяха на цели десет метра зад него. Изтощеният Кейл беше изплут на едно празно пространство сред тълпата, създадено от малкото стражи, успели да останат с него, където неговият убиец най-сетне можеше да се добере до него. Атентаторът не беше опитен, а и е трудно да скриеш вида си на човек, замислил убийство. Само след секунда Кейл го видя да се приближава. Очите на мъжа го издадоха. Макар да бе изтощен и слаб като котенце, самообладанието му се притече на помощ като рояк ангели и докато онзи замахваше с ножа към гърдите му, Кейл свали капака на буркана с праха на света Дийдри и го хвърли в лицето му. Както знае всеки, който е виждал отблизо прах на мъртъвци, той не прилича много на прах — по-скоро на пясък, отколкото на нещо достатъчно фино, за да заслепи човек. Кейл обаче имаше късмет, че тази реликва беше фалшива и се състоеше от сгурия от ковашко огнище. Ефектът бе моментален: убиецът изкрещя от ужасна болка и пусна ножа, за да се опита да избърше бодливите частици от очите си. Малкото стражи наоколо реагираха достатъчно бързо, за да сграбчат убиеца, и вече го бяха намушкали три пъти в паниката си, преди да осъзнаят, че Кейл им крещи да спрат. Всякакъв шанс да изтръгнат нещо полезно от мъжа бе загубен. Кейл стоеше и гледаше, докато Хенри Мъглата и ИдрисПюк се присъединиха към него. Може би заради смесицата от внезапна уплаха и изтощение, но му се стори, че никога не е виждал по-червена

кръв, нито по-бял прах. Убиецът промърмори нещо, преди очите му да се подбелят.

— Какво каза той? — попита Кейл.

Стражът, който бе стоял най-близо до мъртвия, погледна към Кейл, потресен и объркан от станалото.

— Не съм... Не съм сигурен, сър. Прозвуча ми като „Имаш ли го?“

— Изглеждаш страховито — каза Хенри Мъглата. — Ангелът на смъртта, вече загрял.

Кейл се беше върнал, след като повърна в тоалетната на апартамента си в Двореца на безгрижието — новопостроена сграда, оборудвана с всички нововъведения във водопровода и канализацията. За щастие, бе се удържал да не повърне пред тълпата. Бавното му и неуверено оттегляне бе изтълкувано от всички, които го бяха видели — и още повече от тези, които не го бяха видели, — като признак на неземната му откъснатост дори от най-ужасяващите събития. Той се отпусна на леглото и изглеждаше тъй ужасно, че Хенри Мъглата се разкая за липсата си на съчувствие. Той всъщност беше сърдит на Кейл, задето едва не умря.

— Да ти донеса ли нещо?

— Чаша чай — каза Кейл. — И захар на бучки.

Когато Хенри Мъглата излезе, Кейл остана сам с ИдрисПюк.

— Мислех, че се чувстваш по-добре.

— Аз също... но допуснах грешката да се опитам да направя нещо.

ИдрисПюк отиде до прозореца, зарея поглед над наскоро създадения лабиринт от лавандулови храсти и каза:

— Работата е там, че Випонд е прав. Ако не си ти да подклаждаш огъня им, виждам как това отива само в една посока. — Кейл не отговори. — Предполагам, че вземането на лекарството, което ти даде твоята шаманка, няма да помогне.

— Освен да ме вкара в дупка шест на две стъпки.

— Жалко.

Въпреки умората си, Кейл бе поразен от една мисъл.

— Онази жена, която ми даде праха на света не знам коя си... Не мислех, че Антагонистите вярват в реликви — нито пък в светци.

— Антагонизмът е доста обширна църква, което ще рече, че имат множество начини да се мразят взаимно. Тя сигурно е била пископалианка — те са почти същите като Изкупителите във вярата си, само дето не приемат властта на папата. Останалите не могат да ги търпят заради всичките им ритуали и почитане на светци, но най-вече защото вярват в Ледения апокалипсис — смятат, че светът вече веднъж почти е бил унищожен от лед като Божие наказание, и че именно в лед ще свърши.

— Е, и?

— Останалите настояват, че Бог дисциплинира човечеството с вода — ледът е богохулна измислица на еретични умове.

— Трябва да поспя.

Няколко секунди по-късно чу как вратата се затваря, а след още няколко вече спеше.

Намираще се в долина, оградена от високи скалисти планини, брулени от вятър и засипвани с мълнии. Беше вързан за един стълб и едно малко коте му ядеше пръстите на краката. Единственото, което можеше да направи, беше да го плюе, за да го прогони. Отначало котето бягаше, но когато слюнката му свърши, се върна бавно до краката му и ги загриза отново. Той вдигна очи и видя в далечината една великанска кукла Поли, която се смееше, протягаше босия си крак, шавайки с пръсти, за да му покаже, че още има такива, и крещеше: „Яж, коте-коте!“ До нея, върху другите планински хребети, ограждащи долината, той видя три версии на себе си, заели театрални пози. В една от тях държеше меч си насочен към земята; в друга бе коленичил върху висока скала, хванал на нивото на гърдите си богато украсен меч. Последната версия на Кейл се намираше на най-високия връх — леко приклепнал, с извит гръб, сякаш се кани да полети, и плащ, развят зад него като дрипави криле. Но това, което го поразил най-силно, беше, че във всички тях той бе закачулен, с лице, напълно скрито в сянката. „Аз никога не нося качулка“, помисли си той, а после котето отново загриза пръстите му и той се събуди.

— Сънувах един сън — каза след няколко часа на ИдрисПюк и Хенри Мъглата.

— Какво ще искаш, за да не ми го разказваш? — промърмори ИдрисПюк.

— Значи си бил троен? — каза Хенри Мъглата, когато Кейл свърши. — Аз бих го нарекъл кошмар.

— Може да се присмиваш колкото си щеш — отвърна Кейл, а после също се усмихна. — Никога не съм съзирал толкова ясно Божията ръка в нещо.

— Не мога да кажа, че изпитвам същото — отбеляза ИдрисПюк.

— Може би ще благоволиш да обясниш за тези от нас, които нямат директна връзка с Всевишния.

— Представи си, че бях в трийсет облика — спестете ми шегичките си.

— Добре.

— Видяхте какво стана днес. Аз не направих нищо, просто бях там. Всичко си беше тяхно дело. Те имаха нужда от някого, който да ги спаси.

— Това не е нещо кой знае какво — заяви Хенри Мъглата. — Ти вече си ги спасил. Искаха да го направиш пак, това е всичко. Тук няма никаква магия.

— Грещиш — възрази ИдрисПюк. — Виждал съм генерали, боготворени от тълпата за някоя велика победа. Но сега те не искат човек — искат бог, защото само свръхестественото може да ги спаси.

Хенри Мъглата погледна Кейл.

— Боско не искаше ли да бъдеш точно това?

— Е, ако измислиш нещо по-добро, плямпало такова — моля.

— Деца! — промърмори ИдрисПюк. — Играйте си мирно и тихо. — Обърна се към Кейл. — Продължавай.

— Те нямат нужда от мен; имат нужда от Лявата ръка на Бога. Затова ние ще им я дадем. Това ми казваше сънят — стоях на планина, загърнат в плащ, и размахвах меч. „Нека те видят — казваше той, — но да не могат да те докоснат; покажи им, че бдиш над тях.“ Където и да се бият, аз ще бъда там; където и да умират, аз ще бъда там. Ако губят — аз ще бъда там. Ако печелят — аз ще бъда там. В най-мрачната нощ и в най-светлия ден.

— Само че няма да бъдеш, нали? — каза Хенри Мъглата.

— Добре де, лъжа е. И какво от това? Правя го за тяхно добро.
ИдрисПюк се засмя.

— Хенри Мъглата греши. Не мисли за това като за лъжа — мисли за него като за истина при въображаеми обстоятелства.

— Ами котето, което ти е гризало пръстите? — попита Хенри Мъглата. — Какво означава то?

— Това е просто един тъп сън.

Кейл би трябвало да почива цяла седмица, само че нямаше време. След три дни той се върна в Испански Лийдс, вече избистрил подробностите за своите фалшификати.

— Брой?

— Двайсет.

— Много са.

— Не се налага да правят нищо — те не се представят за мен. Просто трябва да са добри в позирането. Нуждаем се единствено от пантомима. Театрите са затворени, така че имаме богат избор.

— Ами ако се разбърят?

— Ще им вдъхнем страх от Бога. И ще им плащаме добри пари. Ще ги държим изолирани и под наблюдение — четирима души по всяко време.

След завръщането си обаче те се сблъскаха с някои обезпокоителни новини за Кейл.

— Чухме, че си мъртъв.

Необичайното беше, че въпреки че това не бе вярно, издаването на официално потвърждение, че Кейл е жив, не помогна много за пресичане на разпространението на слуха за смъртта му. Бяха издадени нови официални опровержения, още по-категорични.

— Никога не вярвай на нещо — каза ИдрисПюк, — докато няма официално опровержение. Поканен си на годеж в двореца — с краля. Той мисли, че може и да е вярно.

— Иска му се да е вярно — отвърна Кейл.

— Чудя се какво стои в основата на това. Очевидно, опитът да те убият в Потсдам. Но не мисля, че искат да умреш — не още. Без съмнение, когато му дойде времето, ако паднеш от някоя скала, би

било много приемливо. Но не и сега. В момента те се тревожат повече за Изкупителите, отколкото за теб.

— Да отида ли?

— Мисля, че да. Това е лъжа, която няма да донесе никаква полза — най-добре да я задушим още отсега. Ако можем.

— Но аз не съм мъртъв — заяви гневно Кейл. — Това е абсурдно.

— Да го докажем обаче не е толкова лесна работа.

— Ще бъда там. Ще ме видят.

— Ами ако си самозванец?

Боз Икард не изпитваше никакви смесени чувства към възможността Кейл да е мъртъв. Той уреди да бъдат пратени покани с предимство на онези, които познават Кейл. Кейл обаче държеше вътрешния си кръг доста тесен — и хората в него не се поддаваха на заплахите на Икард.

Той реши да използва друг подход: секса. Може да не беше деликатен, но пък Боз бе прекалено стар и опитен, за да вярва, че в деликатността има някакво особено достойнство. Стените на апартамента му бяха, образно казано, осеяни с главите на изтънчени противници, които са презирали методите му като грубовати — до момента, в който ги е убил. Веднъж беше осъдил ИдрисПюк на смърт — което сега признаваше за грешка; после го бе разменил за друг, чиято смърт навремето изглеждаше по-належаща. Истината беше, че Боз се страхуваше от ИдрисПюк, защото той бе хитър човек, с проникателен поглед върху сложните работи и способен да влоши нещата, когато е нужно. Точно тази уважителна омраза подхранваше вярата му в слуховите за смъртта на Кейл. Страхуваше се, че това спада именно към номерата, на които е способен ИдрисПюк. Затова в момента разговаряше с Дороти Ротшилд. Дороти със сигурност не беше курва, но бе нещо доста подобно: окуражаващо скъпа, макар че таксата като такава изобщо не се обсъждаше. Наградата ѝ се състоеше в достъп до властта, запознанства, свързани със скъпи договори за това или онова — тя лягаше по гръб, щом ѝ подложат меките, скъпи копринени чаршафи на огромното влияние.

Всъщност, Дороти беше крайно интересна жена, но не изглеждаше като такава; от нея лъхаше секс. Ако двама неудовлетворени млади мъже с малко артистичен усет измислят жената на своите копнежи и я нарисуват на хартия, тя би могла да изглежда като Дороти: с дълга, руса почти до бяло коса, средна на ръст, с кръстче, по-тънко от това на младо момче, с гърди, по-големи, отколкото изглеждаше достоверно за такава крехка снага, и невероятно дълги крака. Тя не би трябвало да е възможна, но ето че стоеше пред него.

Дороти притежаваше хапливо остроумие, родено от значителната ѝ чувствителност, което през повечето време държеше под контрол. Интелигентността ѝ и емоционалната ѝ проникателност бяха насочени в грешната посока от едно ужасно събитие, когато беше на девет години. По-голямата ѝ сестра — момиче, обичано от всички, отиде на пикник до едно близко езеро със семейни приятели и се удави при преобръщането на една лодка. Щом чу вестта, майката на загиналото дете, без да осъзнава, че най-малката ѝ дъщеря стои зад нея, извика:

— Ах, защо не можеше да е Дороти?

Дори някой емоционален темерут би бил засегнат за цял живот от това, а Дороти съвсем не беше такава. Но остроумието, което разви, за да отблъсква околните, често ги оскърбяваше и постоянно ѝ се налагаше да се извинява за една или друга язвителна забележка. Омъжи се млада, но след две години мъжът ѝ загина във война, жизненоважна за оцеляването на нацията, причините за която вече никой не помнеше. Като човек от не особено важно семейство, тя естествено беше посетена от дребна кралска особа — матриарх, заделена специално за изказване на държавни съболезнования. Височайшата ѝ гостенка я попита дали би могла да направи нещо за нея, на което се полагаше да отговори „не“.

— Намерете ми друг съпруг. — Думите излетяха от устата ѝ, преди да се усети. В резултат ужасената матриархка я нахока гневно, че се отнася несериозно към трагичната саможертва на покойния си съпруг.

— В такъв случай — каза непокаялата се Дороти, — защо не отидете да ми вземете свински пай от магазина на ъгъла?

Това оскърбление доведе до отлъчването на Дороти от почти цялото висше общество, за да свърши, след много премеждия по

дивите брегове на любовта, като най-великата и най-малко вертикалната от почти всички хоризонтални труженички в познатия свят. Именно тази репутация я доведе до стола срещу Боз Икард.

— И така, искам да омаете малкото чудовище.

— Няма ли да е твърде очевидно?

— Това си е ваш проблем. Мога да уредя да ви представят достатъчно невинно; оттам нататък всичко зависи от вас. — Той ѝ подаде една папка. — Прочетете това. — После започна да ѝ дава съвети, но тя бе по-загрижена да намери място за папката в чантичката си — за тази цел бавно извади съдържанието ѝ на бюрото пред себе си. Накрая папката беше натикана вътре и тя започна да пълни отново чантичката с предметите, оставени на масата. Последна сред тях беше една много стара, изсъхнала ябълка, която бе стояла незабелязана на дъното на чантичката повече от седмица. Боз Икард се взираше неодобрително в ябълката: тя говореше зле за репутацията ѝ на изтънчена прелъстителка.

— Не обръщайте внимание — каза Дороти и взе старата ябълка с престорена наслада. — Даде ми я моята бавачка, като бях малка, и сърце не ми дава да се разделя с нея.

Визитата на Кейл в Потсдам бе предизвикала подем в бойния дух на войниците и подновена решителност да се бият, която отслабваше пропорционално на разстоянието до Потсдам. Това даде на ИдрисПюк време да създаде своята трупа от самозванци, но нищо повече. Намирането на актьори не беше трудно, но намирането на надеждни такива, които да си държат устите затворени, се оказа проблематично, както и костюмите. След първия ден на прослушването стана ясно, че са изправени пред сериозна трудност: актьорите бяха твърде дребни, което ще рече, че бяха с нормален ръст. Но мечтата на Кейл за могъща закачулена фигура, стояща на самотен планински чукар, за да окуражи малодушните, се сблъска с практическо препятствие: щом костюмираните актьори се озовяха на по-сериозно разстояние — необходима предпазна мярка, за да не бъде разкрита играта, не можеха да се различат никакви детайли от тях: нито величавите жестове, нито заплашителната качулка, нито дори

дали са коленичили или прави. Те бяха просто черни точки, и даже нещо по-лошо: черни точки на черен фон.

— Трябва да направим всичко голямо — каза ИдрисПюк. — Големи костюми, големи жестове. Пантомима, по-голяма от живота.

— Яж ми ушите — отвърна Кейл.

— Трябва да стане така, иначе ще се наложи да премислим всичко наново.

Всъщност, ИдрисПюк направи и двете. Куклата Кейл можете да постигне желания ефект от правилното място, с огньовете зад нея, които да създават достатъчно светлина, за да бъде видяна, и с кукловоди, които да развяват триметровото расо, така че да изглежда, сякаш се бори с мощен вятър. Но се наложи да се върнат към версия на първия модел, с подплънки на раменете и фалшиви ръце, изработен от човек, който обикновено правеше манекени за фокуса с разрязването на жена на две, използвайки имитация на крака.

— В пантомимата — каза той — всичко трябва да е голямо, наистина, но толкова голямо, колкото трябва.

Тази втора версия трябваше да се гледа далеч по-отблизо, но по здрач, така че да не може да се различава ясно. Най-добрият момент за показването ѝ беше магическият час — времето преди смрачаване, когато светлината позволява дори най-грубите форми да придобият сиянието и мощта на един друг свят.

— Защо — попита Кейл — винаги всичко е по-трудно, отколкото си мислиш? Защо никога не е по-лесно?

Чувстваше се зле, бе раздразнен и пристигна на празненството в много лошо настроение. Фактът, че цялата вечер е подготвена, за да се опитат да разберат дали е умрял или не, го озлобяваше още повече.

— Ако си търсят повод да се разправят с мен, нека да се опитат. — Напоследък бе започнал да си мърмори под носа. Този път беше достатъчно силно, за да привлече вниманието на Хенри Мъглата, който се намираше в съседната стая и пишеше писмо относно ботушите.

Хенри Мъглата подаде глава през вратата.

— Каза ли нещо?

— Не.

— Чух те да говориш.

— Може да съм пъл. И какво?

— Не беше пеене — беше говорене. Пак си говориш сам. Това е първият признак на лудостта, друже.

Същата нощ Боз Икард се постара да представи отново Кейл на сравнително малкото хора, които бяха разговаряли директно с него, и всички те бяха инструктирани да му задават колкото може повече сложни въпроси. Успехът му в разприказването на Кейл стигна своя връх, когато го представиха на краля — най-дългият му отговор към върховния държавен глава беше „Ваше величество“. На останалите отговаряше с една дума или свиване на рамене. Отчаян, Боз Икард вкара в играта Дороти. Тя влезе в стаята; не е пресилено да се каже, че при появата ѝ се разнесе нещо като ахване. Беше с червена кадифена рокля, изрязана безсрамно дълбоко, и червени кадифени ръкавици, които покриваха ръцете ѝ далеч повече, отколкото роклята — гърдите. Кръстът ѝ беше пристегнат така, че приличаше на кръста на мършаво момченце; полите на роклята ѝ бяха достатъчно благоприлични, когато стоеше неподвижно, но когато се движеше, разкриваха левия ѝ крак почти до хълбока. С алените си устни и руса до бяло коса тя би трябвало да изглежда като скъпа проститутка — но съумяваше да изглежда по начин, който удря човек право в гърдите и го оставя скимтящ от желание. И този ефект съвсем не се ограничаваше само до мъжете. Тя се спираше да поговори с някои от най-важните хора в стаята; прекрасната ѝ усмивка разкриваше зъби като перлички, освен един, който беше леко нащърбен, но този дефект само я правеше още по-красива. Поспря за малко да поприказва с Боз Икард и застана така, че Кейл да може да види и да оцени великолепието ѝ. После, като забеляза, че я е огледал два-три пъти, докато се преструваше, че плъзга равнодушно очи из стаята, отиде право при него. Реши, че в неговия случай дързостта ще е най-добрият подход — дръзка и красива.

— Ти си Томас Кейл. Канцлер Боз Икард се обзаложи с мен на петдесет долара, че няма да измъкна повече от две думи от теб.

Разбира се, нямаше такъв облог, нито пък тя очакваше да ѝ повярва. Кейл се вгледа замислено за момент в Дороти.

— Значи губиш.

32.

Може би един ден някой велик ум ще открие точния момент във всяка ситуация, когато човекът, комуто се пада да вземе решение, трябва да спре да слуша. Но дотогава не се учудвайте, че молитвата, врачуването и изкормването на котки са също толкова полезни стратегии, като всяка друга. Глупавият съвет понякога върши работа; умният съвет понякога се проваля. Появата на куклите, имитиращи Кейл, постигна изненадващ успех. Всички бяха съгласни, че волята за битка на Новата армия е нараснала неимоверно — воля, вероятно също толкова важна като оръжията, храната и числеността. Успехът бе толкова голям, че решиха, че войските имат нужда от още. Проблемът беше, че Изкупителите също имаха воля за битка, която се крепеше на нещо повече от умни илюзии: за тях смъртта беше просто врата към по-добър живот. Затова — не без основание — бе изтъкнат аргументът, че щом фалшивият Кейл може да донесе такава полза, колко ли по-добре ще подежда на войските присъствието на истинския. Бе загадъчно, че бойният дух в Новата армия се беше усилил също толкова в райони, където куклите не бяха виждани, колкото и там, където бяха. В такъв случай, несъмнено няколко кратки появи на самия Кейл биха могли да наклонят везните.

Хенри Мъглата беше подложен на молби, ласкателства и тормоз, докато пристигна вестта за нова ужасна победа на Изкупителите при Малдон. Това поражение разтърси всички, дори Хенри Мъглата, затова той реши да говори с Кейл. Ако знаеше всички факти за загубата при Малдон, не би го направил. Седмица по-късно стана ясно, че разгромът там не е плод на Изкупителско превъзходство, а се дължи изцяло на глупостта на командира от Новата армия, който бе позволил на Изкупителите да избягат на висока позиция и така бе гарантирал поражение в ситуация, при която победата изглеждаше неминуема.

В интерес на истината, победите се накланяха леко в полза на Новата армия, само че никой не го знаеше. Ето защо, въз основа на невярно предположение, достигнато по логичен път с неопровержими доказателства, които бяха напълно погрешни, Хенри Мъглата убеди

Кейл да обиколи бойното поле лично. Кейл изпитваше силна неохота, но Хенри Мъглата му каза, че няма да продължи дълго и ще пътуват с група каруци, далеч по-голяма от стандартната. Кейл се чувстваше малко по-добре и личната му карета бе снабдена с пружини, за да му е значително по-лесно да почива в движение. Положението явно бе критично. Надвисваше криза. Трябваше да се направи нещо. Какъв избор имаше?

Първите пет дни от седемдневната обиколка минаха добре. Присъствието на Кейл — далеч от всякаква опасност — действаше тонизиращо на войниците, и то далеч над очакванията. Големият успех продължаваше, докато се превърна в ужасна катастрофа — такава, която можеше да даде пълната победа в ръцете на Изкупителите, благодарение на смъртта на Кейл и Хенри Мъглата в един и същи ден.

Хенри Мъглата беше спрял кервана, за да избегне необичайно силната за сезона буря, идеща от север. За нещастие, същата буря застрашаваше и голяма колона Изкупители, които бяха решили да я избегнат, свивайки към безопасността на собствените си линии. Точно това случайно съвпадение доведе военна сила от хиляда и петстотин Изкупители, избрани да излязат толкова надалеч поради своята вещина и опит, до каруците на Хенри Мъглата, неподготвени за отбрана, които — въпреки големия си брой — разполагаха само с шестстотин войници. Нещо по-лошо: мнозина от тези войници не бяха чак толкова умели и опитни. Хенри Мъглата, притиснат както винаги от времето, бе допуснал грешката да предостави избора на войници на човек, твърде лесен за подкупване, който позволи на високопоставени и влиятелни хора (Новата армия вече придобиваше вредни навици) да си купят голямата привилегия впоследствие да се хвалят, че са служили със самия Ангел унищожител.

Хенри Мъглата моментално заповяда каруците да се наредят в кръг. Кейл излезе да провери какъв е този шум, остана загледан пет минути в Изкупителите, които се строяваха на осемстотин метра оттам, и каза на Хенри Мъглата да спре.

— Защо?

— Онова езерце ей там. — Езерцето се намираше на около триста метра от тях. — Подреди полукръг на брега му, със същата големина като тукашния — а после с останалите каруци подреди още един полукръг вътре.

Хенри Мъглата успя да хване каруците още в движение, така че не губиха време да впрягат отново конете и да изравят колчетата, използвани за здраво закрепване на колелата към земята. Командирът на Изкупителите осъзна, че моментът е добър за атака, но беше предпазлив човек и се бави твърде дълго, опасявайки се да не го вкарат в някакъв загадъчно хитър капан. Докато реши да се раздвижи, каруците на Новата армия бяха заели позиция, конете бяха разпрегнати, а колелата — приковани към земята.

Основният въпрос и за двете страни беше един и същ, и никой не знаеше отговора. Идеше ли помощ? Хенри Мъглата бе пратил ездаци за подкрепления, веднага щом зърна Изкупителите. Въпросът за Изкупителите беше дали са ги изловили всичките. Без помощ или някакъв необикновен късмет, беше само въпрос на време да превземат крепостта — освен ако не бяха изпуснали някой от ездачите на Новата армия. В такъв случай можеше да пристигне помощ. Но дори и тогава те бяха в добро положение: превъзхождаха противника с повече от две към едно. Всъщност, положението им беше още по-добро, отколкото си мислеха, предвид че половината войници в каруците представляваха неопитни администратори. Кейл повече от всеки друг вярваше във важността на добрите администратори, но не тук и не сега. На Кейл и Хенри Мъглата им трябваша двайсетина минути да осъзнаят, че не са защитени от свирепата машина, за чието създаване бяха положили толкова труд.

— Ти си виновен — каза Кейл.

— Когато всичко свърши, изправи ме на съд.

— Казваш го само защото знаеш, че ще умреш тук.

— А ти не, така ли?

— Аха, сега се загрижи за мен. Малко е късничко.

— Стига си хленчил.

Настъпи сърдито мълчание. После продължиха.

— Трябва ни височина — каза Кейл.

— Какво?

— Трябва ни платформа по средата на това. — Той посочи малкия полукръг от каруци. — Не е нужно да е висока повече от шест стъпки — но на нея трябва да има място за двайсет арбалетчици и колкото може повече хора, които да презареждат. Изкупителите ще пробият първата стена, така че трябва да превърнем пространството

между двете в касапница. Това е единственото, което мога да измисля, за да ги спрем.

Хенри Мъглата се огледа, преценявайки какво може да използва, за да построи кулата и да я защити. Това щеше да има известен успех. Но нямаше да е от голямо значение, ако всичките му ездаци са били прихванати.

— Изглеждаш ужасно — каза той на Кейл.

Всъщност, Кейл едва се държеше на крака.

— Трябва да поспя.

— Ами онова вещество, дето ти го е дала сестра Врай?

— Тя каза, че може да ме убие.

— Какво? А те няма да те убият, така ли?

Кейл се засмя.

— Не и ако знаят, че съм аз. Вероятно съм в безопасност.

— Само че те не знаят, че си ти.

— Може би ще ни спечели време, ако го узнаят.

— Прекалено умно.

— Може би. Ще оставя идеята да отлежи, докато си поспя.

Избери опитните мъже и ги раздели на добри и по-добри. От най-добрите ми трябва седем групи по десет. Сложи най-слабите в първата група каруци и ме събуди, когато прецениш, че след час Изкупителите ще пробият. А сега ме отведи бавно до каретата ми, за да не видят хората как техният Ангел унищожител се строполява.

По пътя един ужасен интендант се приближи до тях и докладва, че е станала грешка със сандъците избухлива селитра, използвана за зареждане на огнестрелните оръжия. Три четвърти от запаса им се оказал бекон, който се слагал в подобни сандъци. Интендантът остана изненадан, когато спокойно го освободиха. Имаше си причина за това.

— Ти си виновен — каза Хенри Мъглата на Кейл.

Наистина. Кейл беше виновен — преди месеци бе осъзнал, че харчат цяло състояние и сума ти време, за да правят сандъци с различна форма и размери за всички припаси, затова ги беше стандартизирал. Една проста, но умна идея заплашваше да ги погуби всички.

Кейл беше очаквал, че ако има късмет, може да получи два-три часа. Хенри Мъглата го събуди след седем. Винаги му трябваша минута-две, за да се разсъни, но веднага забеляза, че в Хенри Мъглата има нещо различно. Повече от Клайст и много повече от Кейл, той винаги беше запазвал нещо момчешко у себе си. Но сега го нямаше.

Кейл нямаше смисъл да се бави, затова извади пакетчето федра с морфин от чекмеджето и изсипа дозата право в устата си. Страховитите предупреждения на сестра Врай отекнаха в ушите му. Но тя му го беше дала, защото знаеше, че ще има дни като този.

Той последва Хенри Мъглата навън. През часовете, докато спеше, тук бе бушувал истински ад. Всички каруци от първия полукръг бяха в ужасно състояние — разбити, със счупени колела. Половината бяха съборени от въжетата на Изкупителите, а шест от тях горяха. Във вътрешния полукръг мъртвите и ранените, общо около двеста души, лежаха в неравни линии. Макар да имаше писъци, преобладаваше ужасното мълчание на хора, обзети от болка, която убива. И все пак Кейл виждаше, че Хенри Мъглата е запазил линията, без да използва двеста от най-вещите и опитни воители. Кейл се взря право в него и Хенри отвърна на погледа му: нещо се беше променило.

— Това, което си успял да постигнеш тук — каза Кейл, — не бих могъл да го направя дори аз. — Ако някога се хвалеха взаимно, което ставаше рядко, то винаги бе с оттенък на насмешка. Но не и този път. Похвалата трогна дълбоко Хенри Мъглата — толкова, колкото е възможно човек да бъде трогнат от дълбокото възхищение на някого, когото обича. Последва кратко мълчание. — Жалко — добави Кейл, — че изобщо допусна това да се случи.

— Жалкото е — отвърна Хенри Мъглата, — че заради твоите тъпи сандъци всички ще измрем.

Първият полукръг от каруци още се държеше, но нямаше да изтрае дълго — Изкупителите вече теглеха горящите останки. Кейл си помисли, че разполага с десетина минути. Извика на свежите сили да излязат напред и ги събра в предварително подготвените групи по седем.

Изнесе им, разбира се, речта, която бе задигнал от библиотеката на Светилището.

— Как се нарича това място? — попита той.

— Свети Криспиново езеро — отвърна един от войниците.

— Е, онзи, който преживее днешния ден и се върне благополучно у дома, ще запретва ръкави да покаже белезите си и ще казва: „Тези рани ги получих при Криспиново езеро“. А после ще разказва за подвизите си от този ден. Имената ни ще бъдат в устите на всички, привични като всяка ежедневна дума, от днес до края на света. Да — ний, дружинка, шепа смели братя — защото който кръв пролее с мен на тоя ден, ще бъде брат мой кръвен. — Кейл не отправи обичайното предложение да пусне всеки, който не желае да се бие: този ден никой нямаше да ходи никъде. Някой път хитрата му реч нямаше да подейства, но не и днес.

— Всеки от вас — извика той и под въздействие на лекарството гласът му набра мощ и отекна над околния шум — принадлежи към група от седмина, именувани по дните на седмицата, защото не съм имал времето и привилегията да ви опозная по-добре. Но сега от всеки от вас зависи дали бъдещето ще живее или ще умре. Дръжте щитовете си допрени. Искам да стоите толкова близо един до друг, че да усещате дъха на съседа си. Не изоставайте, не се втурвайте напред — това е духът, който искам. Знаете сигналите. Слушайте толкова добре, колкото знам, че можете да се биете, и ще се справите чудесно.

Излезе напред и посочи двата края на полукръга.

— Понеделник — там. Неделя — в далечния край. Останалите да се подредят между тях. — Махна им да тръгват.

Междувременно Хенри Мъглата беше събрал останалите по-слаби бойци и сега ги поведе напред, за да подсили каруците, които не горяха.

Още няколко минути дърпане на горящите каруци, и те рухнаха. Изкупителите изтеглиха каквото бе закачено за веригите им по-надалеч, за да оставят пролуки, които изглеждаха като дупки в редица от нащърбени зъби. Хенри Мъглата едва имаше време да се върне в малкия полукръг пред езерото и да организира арбалетчиците си върху ниската, назъбена кула от пръст, камъни и дърво.

Още пет минути, и първите Изкупители влязоха през най-голямата пролука вляво от Кейл. Той вече усещаше отровата, пулсираща във вените му — не истинска сила или смелост, а пресеклива, нервна и напрегната. Но трябваше да свърши работа. Осъзна, че преценката му също е нервна: част от него искаше да връхлети срещу Изкупителите в пролуката и да се бие. Хенри Мъглата

беше инструктиран да пести каквото е останало от привършващия запас арбалетни стрели и да се цели само в стотниците. Стотниците бяха облечени досущ като другите Изкупители, точно по тази причина, но Хенри Мъглата можеше да ги различи дори през дима. Един падна, улучен в корема, после и друг.

— Сряда! — извика Кейл. — Напред!

Те тръгнаха в линия — Изкупителите чакаха, — вече наясно как да се държат.

— Достатъчно! — извика Кейл. Средите спряха. Изкупителите се объркаха — те бяха очаквали да бранят пролуката, но ето че ги канеха да влязат. Това не беше редно. Кейл вдигна лявата си ръка към Хенри Мъглата и пет стрели от арбалетите му накараха Изкупителите да направят правилното нещо — или пък грешното — и да тръгнат напред.

Колкото и зле да изглеждаха нещата за каруците, Изкупителите също бяха разтревожени. Беше им отнело твърде дълго време да стигнат дотук. При такова съотношение на силите те очакваха да прегаят каруците и да си тръгнат, преди да са пристигнали подкрепления. Знаеха, че ако са прихванали всички вестоносци на Новата армия, разполагат с цялото време на света. Но не можеха да са сигурни. И така, боейки се, че времето ги притиска, те подминаха каруците и навлязоха в полукръга.

— Вторници! — извика Кейл. — Напред! Напред! Бързо! Бързо!

Вторниците тръгнаха напред — онези в левия край малко по-бързо, което извъртя групата обратно на часовниковата стрелка и блокира движещите се Изкупители, пречейки им да се разгърнат надясно. При този ход заместниците на стотниците биха се изтеглили обратно до пролуката, но им беше наредено да продължават.

— Алилуя! Алилуя! — закрещяха те и се врязаха в линията от щитове на Новата армия със своите собствени. Настъпи сеч, блъскане, звън на мечове, трясък на чукове по щитове; всеки се опитваше да нанесе удар, без сам да получи такъв. Проблемът обаче беше, че Изкупителите бяха далеч по-добри войници в открит бой, и това си пролича много по-бързо, отколкото се надяваше Кейл. Той го беше планирал — с надеждата да ги забави тук, за да даде на подкрепленията време да пристигнат, ако изобщо дойдат такива. Твърде скоро обаче хората му започнаха да отстъпват. В

петнайсетгодишното си великолепие, Кейл би използвал и останалите дни от седмицата, за да подпомогне отстъплението до полукръга край езерото. Щеше да разбере, че е преценил грешно, и да се оттегли във възможно най-добър ред. Единствената причина да може да се включи в битката беше лекарството на сестра Врай — но тя веднага би забелязала, че той реагира зле: лицето му бе зачервено, пулсът му препускаше, а зениците му се бяха свили като върхове на топлийки. Като видя, че трите дни от седмицата биват изтласквани назад и всеки момент ще се прекършат, той се втурна напред, грабна зловеща на вид алебарда от един ранен войник и къс чук, захвърлен на земята, след което проби линията на Средите и се хвърли срещу смаяните Изкупители.

*Акулата плува с раззината пасть,
всичките риби се разбягват от страх.*

Изпълнен с ярост и поел безумна мощ от дрогата, Кейл вършееше сред Изкупителите е алебардата — оръжие на главорез, и именно главорез го въртеше сега, със свирепо умение и необузdana лудост: разбиваше зъби, смазваше лица, отнасяше скалпове, чупеше пръсти, трошеше колене и лакти. Чукът му, стоварен върху гърдите им, караше сърцата им да спрат на място, кършееше гръбнаци и разбиваше скули. Той млатеше по ребра, чупеше кости; крака се откъсваха, носове се пръскаха. Даже Изкупителите бяха зашеметени от това насилие — а после обезкуражените войници от Новата армия, виждайки безумеца, който им се бе притекъл на помощ, се втурнаха към него и стъписаха по-добрите си противници, сякаш черпеха от делириумната отрова на Кейл, подивели от кръвта, вонята на лайна и ужаса.

Още Изкупители се изливаха през пролуката отзад, но това само влоши нещата, тъй като паникьосаните им другари се опитваха да избягат от тази безумна контраатака. Кейл тъпчеше по телата на ранените, за да нанася удари на отстъпващия враг. Такава лудост го бе обзела, че се чувстваше като жив кошмар, стиснал по една бебешка дрънкалка във всяка ръка. Дрогата отприщи насъбрания му гняв срещу хората, отстъпващи пред него. Хленчът и молбите на умиращите и

ликуването и злорадството на тези край него — това са сигналите и звуците на една битка, ужасът и болката, и неповторимият екстаз.

Настъплението на Изкупителите рухна и ако не беше един стотник, който запази самообладание и изтегли хората си, стоящи като пънове в очакване да бъдат заклани, може би щяха да понесат толкова тежък удар, че да си тръгнат. Докато те отстъпваха, се наложи Кейл да бъде задържан, за да не ги последва — за негово щастие, тъй като озовеше ли се на открито извън външния периметър на каруците, щеше да бъде убит. Там никаква дрога не би могла да го спаси. Водачът на Петъците успя да удържи Кейл в хватка, която е по силите единствено на двуметров бивш ковач. Задържа го достатъчно дълго, за да дойде Хенри Мъглата и да го придума да се върне в полукръга край езерото. Вече се бе стъмнило и след като предаде Кейл на един полеви лекар, прошепвайки му за грешно подействало лекарство, Хенри Мъглата се опита да измисли как да запуши пролуката.

Ако Изкупителите бяха атакували пак на същото място, щяха да проникнат за няколко минути, но те разбираемо бяха изумени от станалото и вярвайки, че Новата армия е намерила някакви наемници берсерки, решиха да опитат с различен подход. През следващите два часа атакуваха по външния периметър с намерението да подпалят всички каруци, а после да изтеглят горящите останки от пътя си, за да получат открит път за щурм на полукръга край езерото. Хенри Мъглата ги задържа докъм два часа след полунощ, а после заповяда на оцелелите да се оттеглят към езерото и загледа как Изкупителските инженери разглобяват външния периметър. В четири сутринта започна последната атака.

Изкупителите се събраха от вътрешната част на периметъра и запяха:

— Алиииилууууяяя! Алиииилууууяяя!

Огрени отзад от червената жарава на изгорелите каруци, те приличаха на някакъв чудовищно въоръжен адски хор. Отляво други Изкупителски войници запяха:

— Смърт и Съд, Рай и Ад — четири погибели в тленния свят.

Отдясно пък:

— Още жива вяра на бащите ни, верни ще ти бъдем чак до смърт.

Това бе красиво по някакъв сърцераздирателен начин — макар че тази мисъл изобщо не мина през уплашените умове на онези, които

гледаха и слушаха.

След като го прибраха зад каруците при езерото, Кейл бе отведен в палатката за ранените зад ниската кула, построена от Хенри Мъглата. Умът му като че ли бе малко по-бистър, но тялото му от кръста надолу трепереше неконтролируемо по начин, който изглеждаше леко нелеп. Хенри Мъглата каза на лекаря какво е взел.

— Дай му нещо, което да го успокои.

— Не е толкова лесно — отвърна лекарят. — Тези лекарства не бива да се смесват — не е безопасно. Както виждате, не се знае какво ще стане.

— Е — каза Хенри Мъглата, — аз мога да ти кажа какво ще стане, ако не направиш така, че да е в състояние да се бие.

С това трудно можеше да се спори, затова лекарят му даде валериан и мак в доза, достатъчно голяма да повали бившия ковач, който сега стоеше над Кейл, за в случай че момчето реши да хукне нанякъде.

— След колко време ще проличи дали действа?

— Каквото и да ви кажа, ще излъжа — отвърна лекарят.

Хенри Мъглата приклекна до Кейл, който трепереше целият и дишаше на пресекулки.

— Бий се само когато си готов. Ясно ли е?

Кейл кимна между треперенията и вдишванията. Хенри Мъглата излезе от палатката с ясното съзнание, че това вероятно ще е последната му нощ на тоя свят. Чувстваше се като двегодишен. Качи се на импровизираната могила в средата на полукръга — „кула“ беше прекалено величаво название за нея — и размени няколко думи с петнайсетте арбалетчици и мъжете, които им зареждаха оръжията. После се обърна към останалите хора — своите хора — на барикадите. Помисли си, че в този момент те заслужават истината повече от всякога.

— Първо — излъга той, — чух, че подкрепленията идат. Трябва само да издържим до средата на сутринта, а после ще ги накараме да запеват друга песен. — Гръмнаха радостни възгласи, които странно контрастираха с музиката на Изкупителите.

Дали му бяха повярвали? Но какъв друг избор имаше? В момента за Хенри Мъглата всичко се свеждаше до изкуството на протакането. Реши да предложи на Изкупителите да преговарят за капитулация, без

да смята, че наистина си заслужава риска. Когато вестоносецът не се върна, той беше бесен на себе си, че е прахосал живота на един човек, макар да знаеше какъв ще е отговорът. „Ти си слаб и безполезен“, каза си той. Насочи ума си към непосредствения проблем: недостига на стрели. Цял ден беше карал мъжете, които зареждаха арбалетите, да изработват нови, така че все още имаха сериозен запас; но за да отблъскват Изкупителите достатъчно дълго, вероятно щяха да им трябват много повече. Ако подкрепленията изобщо пристигнат, дано това да стане до десет сутринта. След това вече никого нямаше да го е грижа.

Планът, който бе стъкмил, беше доста прост: издигнатата платформа им даваше почти пълен изглед напред, с изключение на една скрита за стрелите зона пред каруците, широка около шест стъпки. Всеки Изкупител, добрал се дотам, щеше да получи възможността да се бие със защитниците, без да го обстрелват арбалетите на кулата. Работата на Хенри Мъглата беше да задържи Изкупителите далеч от каруците, така че сравнително малък брой от тях да стигнат до защитената зона и да могат да влязат в ръкопашен бой с бранителите. Но беше сигурен, че този план зависи повече от Кейл, отколкото от него; бранителите имаха нужда Ангелът унищожител да е на тяхна страна, за да издържат до сутринта.

Все още пеещи, Изкупителите от първата редица тръгнаха напред, блъскайки с мечовете по щитовете си в бавен акомпанимент на строфите, които Хенри Мъглата бе принуден да слуша като малък сутрин, обед и вечер. Благодарение на късмета, той бе открил втори сандък тежки арбалети, макар че в лагера трябваше да има само три такива. Близкият бой не изискваше такава далекобойна мощ, така че те се използваха само от снайперисти, и то рядко. В друг случай тази грешка би могла да се окаже катастрофална, но днес некомпетентността му поднесе възхитителен дар. С десет такива арбалета срещу себе си, Изкупителите щяха да получат гаден шок по пътя към барикадата от каруци.

Така и стана. Изкупителите очакваха да попаднат под огъня на далеч по-леките арбалети, изобретени от Хенри Мъглата за близък бой, срещу които техните щитове бяха нелоша защита. Едва бяха почнали да напредват, когато арбалетните стрели повалиха четирима стотници и четирима други войници и раниха още двама. Чакаше ги и по-лошо.

Почти веднага нов залп от други пет арбалета, подадени на стрелците от хората, които ги зареждаха, порази гъстите редици на Изкупителите със същия резултат. Изненадани, те се засуетиха, чудейки се какво да правят, и за миг Хенри Мъглата си помисли, че ще се оттеглят извън обсега им. За малко да се окаже прав, но тогава един от стотниците, удряйки наляво и надясно и крещейки с пълно гърло, им прегради пътя и ги подкара напред.

— Тичайте! Тичайте! Тичайте! Стигнете до прикритието на каруците!

Осемстотинте Изкупители се втурнаха хаотично напред към заслона на каруците, където стрелите не можеха да ги достигнат, и понесоха тежки загуби от арбалетите на могилката. А когато се приближиха, ефектът от по-слабите арбалети в каруците също нарасна. Още по-зле за тях бе, че твърде много се бяха хвърлили да атакуват каруците — в заслона нямаше достатъчно място за всички свещеници, които стигнаха дотам. Повече от двеста останаха напълно открити за обстрел откъм могилката. След кратка касапница, в която бяха убити над петдесет Изкупители, стотниците най-сетне проумяха грешката си и подкараха обратно останалите три четвърти от мъжете, които само допреди минути бяха тласкали напред.

Изкупителите при каруците продължиха да се бият извън обсега на Хенри Мъглата, но не и на бранителите в самите каруци, които сега бяха подложени на тежко и смъртоносно напрежение. Все пак, бранителите бяха добре защитени и умираха в съотношение само един от тях на шестима Изкупители. Хенри Мъглата беше този, който поддържаше баланса. Докато Изкупителите пред каруците измираха бавно, броят им трябваше да бъде попълван от онези, които се криеха надалеч в тъмното, отвъд стария периметър. След като бяха избити достатъчно Изкупители, стотниците се втурнаха напред от мрака с групи от по трийсетина души, за да ги заместят. Дали бранителите щяха да живеят или да умрат, зависеше от скоростта на стрелба от ниската могила и колко Изкупители ще успеят да убият арбалетчиците, докато онези тичат през откритото пространство към относителната сигурност на каруците.

Хенри Мъглата и бранителите отмерваха смъртоносен ритъм и щяха да оцелеят само докато този ритъм си оставаше същият. Ако стрелите им свършеха или пък Изкупителите си пробиеха път през

каруците, това щеше да е краят. Всъщност, Хенри Мъглата вече смяташе, че им е спукана работата. „Ех, де да беше тук Кейл — мислеше си той. — Той щеше да знае какво да прави.“

Но Ангелът унищожител вече хъркаше в каретата си, под надзора на бившия ковач, младши сержант Демски. При кратката си визита няколко часа след началото на тази втора битка, лекарят каза на Демски, че Кейл ще остане в безсъзнание с часове и че ковачът ще е далеч по-полезен на бойното поле.

— Трябва да го наглеждам — отвърна Демски.

— Ако онази папистка измет преодолее каруците — каза лекарят, — единственото, което ще наглеждаш, е неговата смърт, а после и твоята.

Кейл продължаваше да хърка. Човек не можеше да не се съгласи с думите на лекаря, така че след като провериха набързо състоянието му, те го оставиха сам в мрака.

След половин час Кейл се събуди, защото ефектът от валериана с мак беше преминал. Но не можеше да се каже същото за федрата с морфин, която сестра Врай му беше дала с толкова опасения. Още по-безумен, отколкото преди да потъне в предизвикания от билките сън, той грабна една алебарда и се втурна навън. Каретата му бе преместена на най-безопасното място, от далечната страна на могилната, на около трийсет стъпки от езерото. При нормални обстоятелства щяха да го забележат, преди да е направил и няколко крачки, дори в тъмното — но вече бяха минали два часа от началото на битката и всички бяха погълнати от борбата за оцеляване. Затова само Кейл видя редицата Изкупители в езерото, газещи към напълно оголения тил на лагера по някаква издигната плитчина, широка колкото двама души, която бяха открили. Водата им стигаше до кръста и те напредваха бавно, но бяха достатъчно, за да обърнат развоя на битката за минути. С рев за помощ, който остана нечул поради силния шум, голият Кейл — лекарят му беше свалил окървавените дрехи — се втурна в езерото и зацапа към стъписаните Изкупители — самотно момче, напълно голо, което крещеше насреща им.

Дори най-нежният и любящ гълъб на мира не би могъл да не потръпне от величието на ангелското му насилие — никога никой герой не се е сражавал с такава мощ и грациозни умения, с такава божествена ярост и жестоко великолепие. С приближаването на всеки

Изкупител, той нанасяше такава свирепа вихрушка от удари по ръце, крака и глави, че скоро плитчините на езерото се изпълниха с отсечени крайници, пръсти и пети, поклащащи се във водата. Цялото ледено езеро почервения от кръвта на Изкупителите, докато те продължаваха да настъпват неумолимо към него, за да срещнат своето мъченичество в студената черна вода.

Ако някой в битката зад него бе намерил време да погледне към езерото, без съмнение щеше да види нещо, което нямаше да забрави скоро. В продължение на час, вършеейки във водата около себе си, халюциниращият Кейл се сражаваше бясно срещу безкрайна върволица Изкупители, които не съществуваха — величаво сразени смъртоносни врагове, които бяха изцяло плод на дрогираното му въображение. След час измамен героизъм, всичките му въображаеми врагове бяха мъртви. И така, изтощен, но тържествуващ, той се върна в каретата си, докато истинската битка продължаваше, все още с несигурен изход, и потъна в спокоен сън.

На могилата Хенри Мъглата усещаше потта, стичаща се по гърба му: сякаш, осъзнавайки, че той ще умре, бръмбарите на страха се бяха излюпили от гръбнака му и бягаха да се спасяват. Битката продължаваше безспир и купчината стрели, които ги делиха от ужасна смърт, намаляваше като пясъка в часовник, който не може да бъде обърнат. После, отначало незабелязано, небето започна да просветлява и бледата червенина на зората окъпа каруците долу в нежнорозово, а после слънцето се издигна над хоризонта и появя ветрец, разпръсвайки донякъде дима, надвиснал над битката. Тогава боят спря и странно мълчание легна върху всички — както Изкупителите, така и Новата армия. По ниското възвишение около езерото, на разстояние миля и половина, имаше към пет хиляди войници, които бяха марширували цяла нощ, за да спасят своя Ангел унищожител.

Самият Ангел на смъртта в момента спеше дълбоко. Продължаваше да спи и след половин час, когато Хенри Мъглата дойде да го види заедно с лекаря и младши сержант Демски. Минута-две се взираха в него отгоре.

— Защо е толкова мокър? — попита Хенри Мъглата.

— Сигурно от билките — каза лекарят. — Това е начинът на тялото да се отърве от всичката отрова в себе си. Той е нашият спасител — нима можем да кажем достатъчно в негова възхвала?

Трудно би могло да се каже дали свръхестествената репутация на Кейл нарасна повече от това, че (както вече всички вярваха) сам-самичък е изтребил Изкупителите, тъкмо когато се готвели да победят, или от факта, че след извършването на този необикновен подвиг се е оттеглил, за да проспери остатъка от битката, сякаш е знаел, даже някак си е гарантирал с намесата си, че победата е сигурна, каквото и да прави по-късно противникът.

Признак за зрелостта и силата на моралните устои на Хенри Мъглата беше, че той успя да намери в сърцето си достатъчно здрава килия, за да заключи там нажежената си до бяло ярост от това, че всички заслуги за успеха в тази най-критична нощ са приписани на Кейл. Или поне повечето.

— Аз спечелих битката при Криспиново езеро.

— Щом казваш — отвърщаше Кейл всеки път, когато Хенри Мъглата повдигнеше този въпрос насаме, което ставаше доста често. — Аз не помня много от нея.

— По собствените ти думи, дори ти не би могъл да удържиш Изкупителите.

— Наистина ли? Не звучи, все едно аз съм го казал.

От истинската атака, която Кейл беше повел срещу Изкупителите, той си спомняше само мимолетни образи. Единственото, което остана в паметта му от героичната му битка с несъществуващите Изкупители в езерото, беше някой и друг странен сън. Но накрая дори и сънищата избледняха. Хенри Мъглата си отмъсти за отнетото му признание по начин, който би получил горещото одобрение на всички петнайсетгодишни момчета по света. Жителите на Испански Лийдс бяха толкова впечатлени и признателни, че събраха дарения в размер, десетократно по-голям от нужния, за да се увековечи героичната победа при Криспиново езеро. На мястото на битката бе издигната каменна статуя. Кейл, висок осем стъпки, стоеше върху трупове на мъртви Изкупители, а онези, на които им предстоеше да бъдат жестоко заклани, се свиваха пред неземната му

мощ. Хенри Мъглата подкупи каменоделеца да промени надписа в подножието на статуята с една буква, така че сега той гласеше:

„Във вечна памет на героичното дело на Томас Кейк“.

33.

Две седмици след битката при езерото Кейл се чувстваше ужасно и спеше почти през цялото време. Когато беше буден, или имаше страшно главоболие, или му се повръщаше, и често го правеше. Един от начините, които откри, за да откъсне мислите си от страданията, беше да лежи в тъмна стая и да си припомня всичките чудесни ястия, които беше ял с ИдрисПюк: свинско в сладко-кисел сос, фини спагети със седем вида месо, сладкиш с току-що набрани къпини, сервиран с двоен слой сметана. После се отдаваше на двуострото удоволствие да си мисли за двете голи момичета, какво беше да ги докосва и да бъде в тях (това все още го удивляваше всеки път, когато си помисли за него — що за идея!). Стига да успееше да избегне омразата, която изпитваше към Арбел, и вината — и то толкова заплетена вина — по отношение на Артемизия, това сякаш му помагаше да потъне в място, където всяка болка е притъпена. Често си спомняше конкретни дни и нощи и заспиваше с мисълта за тях. Една сутрин, две седмици по-късно, се събуди и се чувстваше далеч по-добре. Това се случваше от време на време — внезапното настъпване на няколко дни, през които се чувстваше почти нормален — стига да не прави кой знае какво. След няколко часа в този оазис започна да се чувства много странно; някакво силно желание не го оставяше на мира. Беше толкова силно, че не можеше да му устои. Може би, помисли си той, се дължеше на това, че едва не умря при Криспиново езеро. Но каквато и да бе причината, то го подлудяваше и не допускаше никаква съпротива.

— Искате ли висяща врътка?

— Не.

— Някога да сте правили трад?

— Не.

— Ами пръскало?

— Не.

— Искате ли гълъб? Това ще е екстра, разбира се.

— Не.

— Хугенот?

— Не.

— Смуколизка?

Като всички противни момчета на своята възраст, Кейл се опасяваше да не го правят на глупак.

— Да не си го измисляш?

Секс-посредникът беше възмутен.

— Сър, ние сме прочути с нашите смуколизки.

— Искам просто... — Кейл направи раздразнена и неловка пауза

— ... обичайното.

— Аха — каза секс-посредникът. — В Дома на насладите на Руби ние предоставяме необичайното. Известни сме най-вече с нетрадиционните неща.

— Е, аз не искам такива.

— Разбирам — процеди с презрение посредникът. — Господинът иска „мод ординер“.

— Щом казваш.

— Господинът ще желае ли да се възползва от услугата ни за целувки?

— Какво?

— Целувките са екстра.

— Защо? — Кейл беше по-скоро развеселен, отколкото възмутен.

— „Фий де жоа“ при Руби са жени от висока класа и смятат целуването за най-интимния акт. Следователно са длъжни да поискат допълнително заплащане.

— Колко?

— Четирийсет долара, сър.

— За целувка? Не, благодаря.

В работата на един секс-посредник смутените клиенти са нещо обичайно, само че този блед младеж с тъмни кръгове около очите (макар че думите „блед“ и „тъмни“ не описваха достатъчно добре нездравия му вид) вече наистина почваше да му лази по нервите.

— Остава само младият господин да предостави доказателство за възрастта си.

— Какво?

— В Дома на насладите на Руби сме много стриктни по този въпрос. Такъв е законът.

— Шегувате ли се?

— Съвсем не, господине. Изключения не може да има.

— Как трябва да докажа възрастта си?

— Паспорт ще свърши работа.

— Забравих да го взема.

— Тогава се боя, че ръцете ми са вързани, сър.

— Това също ли е екстра?

— Много остроумно, сър. А сега се разкарай!

Това предизвика смях откъм чакащите клиенти и проститутките, идващи да ги отведат при екстаза, за който са си платили. Кейл беше свикнал да го осъждат, да го бият, но не беше свикнал да му се смеят. Никой не се присмиваше на Ангела на смъртта, възпъщението на Божия гняв. Но сега той беше просто едно болно момче. А как само копнееше за предишната си сила, докато ги слушаше да се кискат. Ако не беше толкова слаб, трудно би могъл да се овладее при такава провокация. Те щяха да видят ужасите на света, които да им запушат устите. Но от другия край на стаята го наблюдаваше много едър мъж с твърд поглед. Въпреки че киселината на присмеха разяждаше душата му, той се видя принуден да си тръгне, вече обмисляйки план да причини нещо ужасно на Дома на насладите на Руби, когато му дойде времето. Руби имаше късмет, че като чу повишения глас на своя служител, слезе да провери каква е работата. Още по-голям късмет имаше, че разпозна Томас Кейл.

— Моля ви! — извика тя, докато Кейл вървеше към отворената врата. — Ужасно съжалявам. Моят човек — тя посочи към мъжа, сякаш е нещо, което е чакало твърде дълго да бъде изхвърлено на боклука — е идиот. Глупостта му ще му струва заплатата за една седмица. Наистина, ужасно съжалявам.

Кейл се обърна, наслаждавайки се на израза на огорчена несправедливост върху лицето на мъжа, и каза:

— Заплатата за две седмици.

— Нека се спрем на три — отвърна Руби с усмивка. — Моля, заповядайте в приваториума. Само най-почетните ни гости се допускат там. И, разбира се, всичко тази вечер е за наша сметка.

— Дори и целувките ли?

Тя се засмя. Момчето изглежда приемаше охотно ласкателствата.

— Ще намерим места, които дори не сте осъзнавали, че могат да бъдат целувани.

Макар да не знаеше кое е това момче, посредникът никога не беше виждал Руби да се отнася с такава почит към някого. Но това беше нещо повече от почит — тя се страхуваше. Във всеки случай, той осъзна, че загубата на три седмични заплати е най-малкият му проблем.

Гледката в приваториума можеше да изцъкли очите на всяко момче, колкото и да е порочно. Навсякъде имаше жени, сгушени върху миндери, застлани с кози кожи, върху дивани от жълто кадифе и кушетки, покрити с кожа на лама от Америго. Високи жени, ниски жени, дребни жени, едри жени — кафяви, бели, жълти и черни жени. Една от тях бе увита от главата до петите, с изключение на едната гърда, чието зърно бе боядисано в маково червено. Друга беше облечена като невинна пуританска дъщеря, със скромна черна рокля и бяла ленена фуста — само че ронеше тъжни сълзи и държеше табела: „Аз съм отвлечена. Моля, помогнете ми!“ Други бяха голи и изглеждаше, че спят. Едно момиче, с ръце и крака, захванати в дървена рамка, беше измъчвано от жена, която го гъделичкаше между разтворените крака с лебедово перо.

— Холандско шампанско! — извика Руби на един паж с кожени наочници. Обърна се към Кейл. — Това е най-добрата реколта от сто години насам.

Подкани го с жест да си избере някоя от жените в стаята, опитвайки се да създаде у него впечатлението, че е спокойна, но нещо в това бледо момче я ужасяваше и тя се надяваше да реши бързо. Остана смаяна от следващите му думи.

— Искам теб.

Руби беше към петдесетте и се беше оттеглила от занаята преди повече от двайсет години. През това време ѝ бяха отправяни подобни предложения, но тя ги отхвърляше — деликатно или твърдо, според случая.

— Но това са едни от най-красивите жени в страната.

— Те не ме интересуват. Само ти.

Вярно е, че Руби знаеше как да изглежда по най-добрия начин. Беше много умела в гримирането — достатъчно, но не прекалено — и

можеше да си позволи най-добрите творения на градските шивачи. В никакъв случай не се занемаряваше, но обичаше да си хапва и бе приятно мързелива. А истината беше, че никога не е била красавица. Беше си пробила път до върха в занаят, който оставяше тежък отпечатък върху мнозина, благодарение на топлотата и ума си. Шията ѝ бе прекалено дълга за вкуса на повечето мъже; имаше малък, но необичайно оформен нос и толкова пълни устни, че изглеждаха почти странно.

— Когато съм уморена — шегуваше се тя, — приличам на костенурка.

Кейл обаче я смяташе за прекрасна.

Тя беше волева жена, а също и сурова, ако се налага, но какво би могла да стори? Не можеше да откаже на това бледалико момче. Изправена срещу неизбежното, тя си надяна усмивката, която след трийсет години работа по гръб ѝ идваше съвсем естествено, и посочи към вратата, под погледите на зяпналите развълнувани курви.

— Кое, да му се не види, беше това смешно хлапе? — попита пуританската девица, която вече можеше да спре да плаче.

— Ама ти си такава тъпа пачавра! — обади се момичето, което бе престанало да измъчва партньорката си с лебедовото перце. — Това беше Томас Кейл.

Очите на пуританката се разшириха от радостен ужас.

— Чух, че се бил върнал от мъртвите и държал душата си затворена в кофа за въглища.

Руби Евърсол може и да не вярваше във връщането от оня свят и пленените души, но знаеше достатъчно сигурни факти за Кейл, за да се страхува. Тя някога беше собственост на Кити Заека. Макар да се зарадва на вестта за смъртта му и колко дълго и ужасно е умирал, съзнаваше що за твар трябва да си, за да убиеш Кити в собствения му дом. Фактът, че Кейл беше само едно момче с болнав вид, усилваше безпокойството ѝ. Докато отключваше вратата към покоите си, тя осъзна, че трепери. Руби Евърсол не беше треперила от страх много отдавна.

Кейл би се смаял, ако знаеше какво изпитва Руби. Макар и не толкова нервен, колкото биха били повечето петнайсет-шестнайсетгодишни момчета при същите обстоятелства, все пак бе неспокоен — донякъде не се чувстваше в свои води, донякъде се

срамуваше, че плаща на някого да прави секс с него, но беше и развълнуван от непознатите удоволствия с жена, толкова различна от Арбел и Артемизия. При мисълта за покойната му любовница го жегна нещо — може би чувство за загуба, може би угризение. Но всичко това бе прекалено объркващо, затова той го отхвърли и се съсредоточи върху добре оформената Руби.

— Да се съблека ли? — попита тя.

— Тъъ... да, моля. — Определено не звучеше много заповедно, но Руби беше прекалено развълнувана, за да забележи.

Тя беше професионалистка, разбираше си от работата. Започна да разкопчава много бавно кукичките на корсета си отгоре надолу. Докато ги отваряше една по една, Кейл беше заплепен от гърдите ѝ. Подкрепяни и надигнати от инженерните таланти на шивачката ѝ, с всяко разкопчаване меките закръглености, удържани от роклята, сякаш се издуваха, нетърпеливи най-сетне да се освободят. Той не забеляза, че е спрял да диша. Тя пусна корсета на пода, разкопча полата си и я свали. Остана само по бяла копринена долна риза. Странно и неразбираемо за Руби, тя се чувстваше страшно неловко, докато развързваше връзките на тънката риза. После я пусна да се свлече на пода и пристъпи встрани. Дробовете на Кейл, макар не и самият Кейл, решиха, че е време да дишат — и именно пъшкането му започна да подсказва на Руби, че може би не е разбрала правилно нещо.

Вече беше гола до кръста. Дори и като слабичка млада жена се беше гордяла с гърдите си. Вече не беше слабичка — съвсем не. Но каквото и да ѝ бе прибавило угаждането с масло, яйца и вино — а то бе прибавило много, — гърдите ѝ бяха запазили нещо от младежката си стегнатост. Бяха много големи, с огромни розови зърна. Кейл, свикнал единствено с гъвкавата Арбел и мъничката Артемизия, за която думата „деликатна“ бе преувеличение, зяпаше, като че ли за първи път вижда гола жена. Как е възможно, помисли си той (макар че мислите му бяха почти парализирани), едно и също създание да е толкова различно? Той, разбира се, не беше придружавал Хенри Мъглата по време на благоговейното му шпиониране на пицната Рива, докато се къпе, в Келявите земи. Руби разхлаби връзките на сините си гащи и те паднаха на пода. Хубаво беше, че Кейл тази седмица се чувстваше по-силен — иначе би могъл да се строполи мъртъв там, на място, и бъдещето на света щеше да поеме в съвсем друга посока.

В стаята се възцари напрегната тишина. Кейл се взираше поразен в Руби. Руби усети как ужасът ѝ от момчето започва да отстъпва и на негово място се появи почти забравеното удоволствие да опиянява някого със силата на тялото си. Бавно, наслаждавайки се все повече с всяка следваща крачка, тя отиде при него, протегна ръце — другият свят вече не съществуваше — и обгърна Кейл в тялото си. Този момент, чувството, че потъва в рай, който може да помирише и докосне, щеше да остане с него до сетния му ден, за да го превърта в ума си, когато е най-потиснат: убежище от отчаянието.

Той вече изгаряше от копнеж. Завлече я на леглото и ѝ се нахвърли така, сякаш искаше да я изяде. Устата и ръцете му бяха навсякъде, очаровани от всичко в нея. Коремът ѝ беше тлъст, не като плоските момчешки коремчета на Арбел и Артемизия. Този на Руби беше закръглен и мек като възглавница и се тресеше, щом го докосне, като кремове на банкетите на Матераци. Тя беше цялата в извивки и гънки и той я докосваше навсякъде. Насладата му беше толкова голяма, че тя се засмя и каза:

— Търпение. — После застана на колене. Той коленичи зад нея, хапейки с устни шията ѝ, и изпита една от седемте най-големи наслади на света според Хунтерианците — да държиш чифт тежки гърди в двете си длани.

Сякаш жадуващ да открие останалите шест, той натисна Руби обратно на леглото и се зае да целува гърдите ѝ с такава невъздържана страст, че малко прекали.

— Ох — изписка тя.

Той седна, стреснат и разтревожен.

— Извинявай. Извинявай. Не исках да ти причиня болка.

Зърното наистина я болеше, но той изглеждаше толкова разкаян, а тя бе толкова слисана от силата на желанието му към нея, че не можеше да направи друго освен да го погали по бузата и да се усмихне.

— Всичко е наред — каза тя и си повя на лицето с другата ръка. — Само карай малко по-бавно.

— Кажи ми какво да правя — помоли мило той. И тя разбра колко истерично е било от нейна страна да приписва такъв ужас на толкова очарователно съжаление и невинност.

— Е, не искам да обуздавам ентусиазма ти, но все пак се постарай да не ме изядеш.

През следващите часове Кейл изпита още три от останалите шест най-големи наслади (за две от тях, с пълно право, е противозаконно дори да се споменава).

Наблюдението на Клайст, че където и да иде Кейл, със сигурност следва погребение, вече се беше превърнало в баналност. Със сигурност обществото прие ужасните събития, случили се в Дома за наслади на Руби по-късно същата нощ, като доказателство, че всеизвестните истини са такива, защото са верни. Разбира се, беше несправедливо да се предполага, че Кейл е отговорен за станалото, и абсурдно да се твърди, че това ясно доказва свръхестествената му същност като някакъв земен наместник на самата смърт. Но както отбеляза по-късно Випонд пред брат си, ако онази вечер Кейл не беше настоял да влезе в спор със секс-посредника, всичко щеше да свърши само с леко накърненото му чувство за собствена важност.

— Значи той е виновен — каза ИдрисПюк, — че някакъв си събирач на кучешки лайна е прерязал гърлото на елитна проститутка, защото е решил, че се присмива на размера на пениса му?

— Разбира се, че не. Но не е и съвпадение — той може да не е Ангелът на смъртта, но някои хора просто са родени да създават неприятности. И Кейл е един от тях.

Малко преди десет същата вечер, докато Кейл лежеше приятно изтощен в леглото на Руби (одеяла от линтънски кашмир, чаршафи от ерианска паешка коприна), един трийсетинагодишен мъж пристигна в Дома на насладите за едно неповторимо вкушване на красотата. Той беше пурист — което ще рече, че събираше пур от улиците на Испански Лийдс. С думата „пур“ местните щавачи наричаха кучешките изпражнения, които им бяха нужни заради веществата в тях, омекотяващи кожата. Ако секс-посредникът беше разбрал каква е професията на мъжа, изобщо нямаше да го пусне да влезе, но пуристът бе достатъчно умен да не се появи на такова специално място с дрехите си на най-долен парий. Беше си взел костюм под наем, беше

се изкъпал в обществената баня и се беше избръснал в бръснарски салон. А от нервност да не го отхвърлят, също така си беше пийнал повече, отколкото възнамеряваше. И все пак, ако не бе спречкването му с Кейл по-рано вечерта, секс-посредникът вероятно щеше да реши, че пуристът не изглежда съвсем наред и е малко по-пиян от допустимото. Беше въпрос на тон: заведението на Руби беше от висока класа, а пуристът не издържаше на прегледа. Само че тази вечер издържа. Секс-посредникът беше кисел; даже нещо повече, бе ядосан. Бяха го унижили заради Кейл, затова реши тази нощ да си го изкара на тая дебела курва, шефката си, и да пусне пуриста.

Писъкът, който стигна до тях, докато Кейл лежеше, отпуснал глава на пищната гръд на Руби, му беше кошмарно познат; това бе ужасът на човек, който осъзнава, че ще умре.

— Мили боже! — Руби скочи на крака и започна да се облича. Кейл вече се намираше до вратата и се опитваше да я залости, но тя се отвори рязко и го отхвърли назад. След като беше убил една от курвите, пуристът се бе паникьосал и хукна в грешната посока, по задънения коридор, който свършваше с апартамента на Руби. Виковете на телохранителите — Руби имаше четирима — вече ясно показваха, че не може да се върне. Той влезе в стаята, заключи вратата след себе си, сграбчи Руби за шията и я повлече към прозореца. С ужас видя, че се намира на три етажа над земята и няма път за бягство.

Кейл, който беше получил силен удар по челото, се изправи бавно.

— Заболя ме — каза той на пуриста.

— Изведи ме оттук, иначе ще прережа гърлото и на тая кучка. — Свидетелствата за смърт го покриваха целия — бяха по лицето му, по наетия костюм и по странно малкия нож, притиснат в гърлото на Руби.

— Може ли да си обуя панталоните?

— Стой където си. Само да мръднеш, мъртва е.

— Как да те изведа оттук, щом не бива да мърдам? — Кейл чуваше гласове отвън. После един от телохранителите извика:

— Стражарите идват насам! Не можеш да се измъкнеш. Пусни жената и няма да пострадаш.

Пуристът избута Руби (която бе впечатляващо спокойна предвид обстоятелствата, помисли си Кейл) към вратата.

— Кажете на стражарите да ме пуснат. Ако се опитат да влязат, ще й прережа гърлото. А после и на момчето.

— Може ли да поговоря с тях? — попита Кейл.

— Затваряй си шибаната уста, или ще й прережа гърлото.

— Не мисля, че ще го направиш.

— Само гледай.

— Защо да прахосваш един заложник? Мога да ти помогна, ако поговоря с тях?

— Как може мършаво келешче като теб да ми е от някаква полза?

— Нека да поговоря с тях, и ще разбереш. Какво може да изгубиш?

Пуристът се замисли за момент, но мисленето не му се удаваше лесно. Започваше да проумява тежестта на ситуацията си.

— Добре, де. Но внимавай какво казваш, или ще й прережа гърлото.

Кейл се приближи до вратата.

— Стига толкова — спря го пуристът.

— Кой командва там, отвън? — извика Кейл.

Настъпи кратка тишина.

— Аз.

— Ще ми кажеш ли името си?

Нова тишина.

— Албърт Фрей.

— Добре, господин Фрей, искам да кажеш на този господин кой съм.

— Хич не ми дреме кой си — изръмжа пуристът.

Фрей имаше проблем. Като интелигентен човек, беше решил да не споменава изобщо Кейл, за да не даде на убиеца още по-ценен заложник. Кейл наистина ли искаше това?

— Всичко е наред, господин Фрей — извика Кейл. — Можеш да му кажеш.

Още една пауза.

— Младежът в стаята с вас е Томас Кейл.

Пуристът погледна бледото, мършаво голо момче пред себе си и го сравни с легендите, които бе чувал. Несъответствието се виждаше лесно.

— Глупости! — отсече той.

— Не са глупости — възрази Кейл.

— Докажи го тогава.

— Не виждам как.

Мъжът кимна към слабините на Кейл.

— Ами, примерно, като ме опикаеш с отрова. Можеш ли?

— За нещастие, се изпиках точно преди да влезеш. Може да ми отнеме известно време.

— Чувам, че Томас Кейл държал душата си в кофа за въглища. Вярно ли е?

— Дори не знам какво е кофа за въглища.

Мощен удар разтресе вратата. Сепнат, пуристът издърпа Руби назад и притисна по-силно ножа към гърлото ѝ.

— Господин Кейл — прогърмя един глас.

— Да!

— Млъквай! — извика пуристът.

— Добре ли сте?

Кейл вдигна ръка, за да поиска разрешението на пуриста. Прекалено уплашен, за да говори, онзи кимна утвърдително.

— Аз съм старши стражар Ганц — каза мъжът. — Кажете на онзи престъпник, че ако излезе, ще получи справедлив процес.

Пуристът изпръхтя уплашено.

— А после ще ме закарат право на гилотината, за да ми отсекаат главата.

— Чуваш ли ме? — извика Ганц. — Излез, и никой няма да те нарани.

Кейл повиши глас.

— Старши стражар Ганц, тук е Томас Кейл.

Настъпи тишина — нервна.

— Да, сър.

— Ако кажете още една дума, преди да съм ви позволил, горко ще съжалявате. Ясно ли е?

Нова пауза.

— Да, сър. — Този път гласът му едвам се чуваше.

Кейл се взря в пуриста.

— Знаеш ли, изобщо не си прав, че щели да ти отсекаат главата.

— Какво имаш предвид?

— Преди осем месеца подписах заповед за екзекуция на младо момиче, шестнайсет-седемнайсетгодишно. На следващия ден я отведоха на Площада на мъчениците в Шартр и я обесиха. После я свалиха и я съживиха, палачът я разпори и докато беше още жива, сготви вътрешностите ѝ пред нея. А, разбираш ли, нея я харесвах. Много я харесвах. — Той извика на Ганц: — Чу ли това, старши стражар? Ето как трябва да умре този човек, разбираш ли?

— Да, сър.

Кейл погледна пак към пуриста.

— А сега, макар че не те харесвам, ще сключа сделка с теб.

— Ще ѝ прережа гърлото — това е сделката.

— Давай — каза Кейл. — Писна ми вече да те слушам какво си щял да направиш. Тя е просто една курва.

— След като ѝ прережа гърлото, ще направя същото и с теб.

— Не, няма. — Той се усмихна. — Добре де, най-вероятно няма. Това, че съм гол и така нататък, е неудобство, признавам. Но не съм безпомощно момиче. Знам какво правя. — Блъфираше. Може да се чувстваше достатъчно добре, за да изпита четири от седемте наслади с Руби, но без федрата с морфин, всичко по-натоварващо беше далеч свръх силите му.

— Аз съм този с ножа.

— Добре де, да речем, че ме убиеш. Те пак ще ти отрежат пишката и ще я сготвят пред теб.

Целият този разговор — и то какъв разговор — даде на пуриста време да осъзнае ужасните събития и ужасното положение, до което го бяха довели. Той вече видимо трепереше.

— Каква е сделката? — попита пресекливо.

— Сделката е, че ще пуснеш курвата и аз ще те убия.

До този момент Руби беше впечатляващо спокойна; дори сега очите ѝ се опулиха съвсем мъничко.

— Майтапиш ли се? Ще ѝ прережа гърлото.

— Все го повтаряш. Знаеш не по-зле от мен, че с теб е свършено от момента, в който уби онова момиче. Не можеш да върнеш нещата назад. Или ще ме оставиш да ти видя сметката сега, бързо и безболезнено, или ще чакаш няколко дни и ще станеш легенда със страданията си. След петдесет години хората още ще казват: „Аз бях там.“

Тогава пуристът се разплака. После спря, ужасът му се превърна в гняв и той стисна още по-здраво Руби. След това пак заплака.

— Ще стане бързо — увери го Кейл. — Аз ще съм най-добрият приятел, който си имал.

Последва още плач и още паника, но накрая мъжът пусна Руби и тя отстъпи от него. Пуристът, вече ридаейки неудържимо, стоеше, отпуснал ръце край тялото си. Кейл се приближи, бавно взе ножа от него и каза тихо:

— Коленичи.

— Моля те — промълви пуристът, макар че не беше ясно защо. — Моля те. — Кейл си спомни, че Кити Заека бе казал същото, преди да умре.

Той сложи ръка на рамото на мъжа и го натисна лекичко надолу.

— Кажи си молитвата.

— Не знам нито една.

— Повтаряй след мен: В моите ръце, о, Господи, предавам духа си.

— В моите ръце, о Госпо...

Кейл го намушка рязко под лявото ухо. Пуристът рухна напред и замря съвършено неподвижно. После започна да потръпва. После спря. Пак потръпна и пак спря.

— За Бога, довърши го — извика Руби.

— Той е мъртъв — каза Кейл. — Просто тялото му още свиква с това.

Час по-късно, точно преди Кейл да напусне Дома на насладите, докато двамата допиваха по една чашка насаме, Руби му каза:

— Отначало усещах нещо ужасно в теб. После реших, че си прекрасен. Сега вече не знам какво да мисля.

Беше уморена, разбира се, и макар да бе виждала немалко лоши неща, това бе най-ужасната нощ в живота ѝ. Все пак, Кейл не искаше да чуе точно това и си тръгна, без да каже и дума повече.

ПЕТА ЧАСТ

*Ангелът на смъртта кръстосва надлъж и
нашир по тези земи; почти можеш да чуеш
пляска на крилете му.*

Джон Брайт

34.

Шест битки са се водили при Блотхим Гор. Никой не помни нито една от тези битки, освен по името му: „блот“ на древнопитийски означава „кръв“, също както и „хим“, на езика на галтите, които ги изстребили и заграбили земите им. „Гор“ означава същото на старошвейцарски. Кръв, кръв, кръв — подобаващо място за първа употреба на ръчните стрелкови оръжия на Робърт Хук. Войната в равнините на Мисисипи се водеше вече шест месеца, докато той усъвършенства съотношението на металите, барута и лесната употреба. До този момент везните можеха да се наклонят и в двете посоки. Равносметката за жертвите беше страховита: готовността на Изкупителите да измират с хиляди започваше да надделява над предимствата на бойните каруци и изтормозените войници вътре, които бяха родени да секат дърва, да доят крави и да вадят картофи. Това, което ги караше да продължават да се бият, беше Томас Кейл и слуховете, че е бил видян ту тук, ту там. Появяваше се в гаснещия светлик на здрача върху самотни хълмове, назъбени чукари и скалисти бърда — неподвижен, освен когато вятърът развяваше плаща му зад него като крило, бдящ над тях: откривател на пътя, ужасен пазител, разкрачен или коленичил, наблюдаващ ги с меч на коленете, сенчест хищник, мрачен опекун. После от бастион на бастион се понесоха истории за загадъчен блед младеж, малко по-голям от момче, който се появявал там, където битката е почти загубена, и се сражавал рамо до рамо с ранените и отчаяните, присъствието му уталожвало страха им и го прехвърляло в сърцата на почти победилия враг. А когато всичко свършвало и те постигали невъзможната победа, той превързвал раните на живите и се молел със сълзи на очи за мъртвите. Ала когато поглеждали пак към него, той бил изчезнал. Разузнавачи се връщаха с разкази как били приклепени от Изкупителите, загубили всякаква надежда и примирени с ужасната си участ, когато отникъде изниквал мъртвоблед младеж, закачулен и слаб, и се биел редом с тях срещу безнадеждно превъзхождащия ги враг, за да ги дари с победа. Но

когато битката свършела, той изчезвал — само понякога го виждали как ги наблюдава от някой близък хълм.

Пишеха се балади, които за седмица стигаха до всяка каруца в равнините на Мисисипи. Много от тях бяха творение на самия ИдрисПюк, след като историите допълзваха обратно в Испански Лийдс. Той нае десетина пътуващи певци да обикалят каруците и да пеят неговите народни песни. Но те научаваха и онези, написани от самите мъже на Новата армия — по-недодялани, по-сентиментални от песните на ИдрисПюк, но като цяло по-могъщи. Когато завърналите се певци му ги свиреха, той усещаше тръпки по тила и ръцете и усещаше, че е трогнат и разтърсен, макар да знаеше, че са само пропаганда.

— Какво е истина? — попита Кейл, когато ИдрисПюк му призна засрамен какви чувства будят у него песните.

Кейл, по някаква причина — може би срам, или още по-трезва глава дори от ИдрисПюк — твърдеше, че макар циркът (както наричаше двайсетте кукли с неговия образ) да има ефект и да пречи на Новата армия да се разпадне през пролетната и лятната кампания, издръжливостта му се дължи също толкова, ако не и повече, на способността му да поддържа каруците запасени със сваятна храна, оръжия и нови хора със здрави ботуши и топли дрехи. Всички те се доставяха с леките каручки, създадени от Невин, които можеха да се движат дори по лош терен с такава скорост, че Изкупителите рядко успяваха да ги прихванат. Никой, каза той на ИдрисПюк, не иска да пее героични песни за здрави ботуши и леки обозни каручки.

И въпреки всичко, работата висеше на косъм. Машините за убиване на Хук поставиха Изкупителите на колене в равнината на Мисисипи. Те вече бяха започнали да използват нова тактика срещу каруците — гръцки огън и по-лек таран под бамбуков покрив, който да ги пази от ударите и стрелите на бастияните. Освен това те имаха предимство заради вярата си, че смъртта е просто врата към по-добър живот — и, разбира се, че животът, който оставят зад себе си, е пустиня. Но пушките на Хук донесоха не само повече смърт, отколкото дори Изкупителите можеха да понесат, а и ужасни рани. Всеки изстрел поразяваше до шестима души и разкъсаната плът не можеше да се почисти и зашие лесно, затова се възпалваше и отказваше да се изцери. Освен това, Хук не беше единственият изобретателен ум, посветил се на причиняването на болка: на селяните им беше

хрумнало, че ако примесиш съдържанието на пушките с малко кучешки лайна, това ще гарантира, че ужасните рани, нанесени от тях, ще загнойт крайно болезнено.

След три месеца Новата армия бе прехвърлила Мисисипи и бе установила предмостие в Халикарнасус, което успяваше да брани, въпреки яростните контраатаки на Изкупителите, по същата причина, поради която това беше последното паднало място.

До Бекс войната срещу Изкупителите носеше само поражения; след пушките на Хук носеше само победи. Но никоя победа не беше лесна — като се започне от сблъсъка във Финсбург между мъже, които едва биха стигнали да напълнят публичен дом (и където загина единственият член на швейцарското кралско семейство, при злополучно посещение, за да донесе тоник на войските) и се стигне до петстотинте хиляди, които се строиха един срещу друг в битката за Шартр.

Кой помни отделните битки в една война, освен някое име тук-там, а камо ли — какво се е случило в тях и защо са били важни, — или дори самата война? Кой от вас е забравил битките, отвели Томас Кейл до стените на самото Светилище? Къде са паметниците, увековечаващи моста Десау и битката при Догер банк? Къде са мемориалите за Първата Фитна, обсадата на Белград, Хварския бунт и Войната за портокалите? Кой може да ви разкаже за Стрелус и несравнимата им защита на зърнения силос в Таненберг, или за клането в Уинебаго, или за поражението при Кадеш, където двайсет хиляди души умряха от замръзване за една нощ? Къде са каменните кръгове в Пърл Харбър и Лейдисмит? Къде са параклисите и безбрежните поля от надгробни камъни за Дюнкерк и падането на Хатуша, за Айн Джалут и Сиракуза, и клането при Тутосбург? И защо си спомняме първия ден при Сомма с толкова много сълзи, след като много повече са умрели от още по-ужасна смърт при Тоутън за един следобед? След тримесечна обсада на Свещения град, колко са били загиналите? Вече никой не ги броеше.

По-късно същия ден, след падането на града, Кейл и Хенри Мъглата стояха в Сикстинската капела, под великолепия й свод, изобразяващ как Бог създава човека — бяха протегнали ръце един към друг с вечна обич.

— Прекрасно е, нали? — каза Хенри Мъглата.

— Да — съгласи се Кейл и беше искрен. — Заповядай да го боядисат в бяло.

На вратата на Гил се чу почукване, което веднага съобщаваше: „Аз съм плах и гузен човек“.

— Влез.

Беше плах и гузен човек. Стрикланд, слугата на Боско, чието чувство за собствената му жалка некадърност и вродена безполезност го обгръщаше като лична мъгла.

— В преддверието нямаше никой — каза Стрикланд. — Затова почуках.

На Гил му се искаше да каже: „Е, и какво? Продължавай.“ Но каза:

— Как мога да ви помогна, Изкупителю?

Всъщност, беше крайно любопитен. Дори Стрикланд не би се държал толкова гузно, ако му бе наредено да дойде. Тук имаше нещо. Мъжът захъмка, заувърта и накрая изплю камъчето.

— Негово светейшество стои в стаята си от шест дни и нощи, без храна, само с една чаша вода на ден, която ми е заповядал да оставям пред заключената му врата.

Макар че отказът от удоволствия беше повече или по-малко обичаен за Изкупителите, да постиш повече от ден пораждаше подозрения. Постът в продължение на шест дни бе забранен: такива крайности водеха до странни резултати. Повечето Изкупителски ереси, включително Антагонизмът, бяха започнали с безумни видения, предизвикани от глад. Гил обаче не беше съвсем изненадан. Интервалите между аудиенциите с Боско ставаха все по-дълги — три седмици не беше нещо необичайно. Колкото повече победи печелеше Кейл — а в последно време имаше само победи, — толкова повече срещи се отлагаха, защото Божият план за пресътворението на човешката душа ставаше все по-непонятен. За Боско Кейл беше не само изпълнител на плана, а и самото му земно въплъщение. Сега, когато това въплъщение се намираше в предградията на Шартр и със сигурност щеше да го превземе, Боско и десет хиляди Изкупители се бяха оттеглили в Светилището.

— Бог има нещо предвид — бе заявил Боско. — Казва ми го, но аз не мога да го чуя.

Решението на Гил да се махне се бе сблъскало с проблема, присъщ на всички подобни решения: беше по-лесно да се каже, отколкото да се направи. Къде щеше да иде? Какво щеше да прави? Как щеше да живее? Оттеглянето в Светилището му беше помогнало. Дори Кейл не можеше да проникне тук — и хиляда като него не можеха. Две хиляди души, да не говорим за десет хиляди, биха могли да го отбраняват вечно — а още не бе създадена армия, способна да стои отвън повече от няколко месеца. Затова Гил реши да изчака да види какво ще стане и да вкара в действие някоя и друга хитрина. Може би Боско щеше да гладува до смърт, но той лично се съмняваше в това. Нещо му подсказваше, че тук се крият неприятности. Гил стана.

— Да вървим в покоите му.

Той взе със себе си няколко души и се отправи към Боско, като се мъчеше да измисли какво да стори. Но когато пристигна в малкия коридор, водещ към покоите му, папата стоеше усмихнат на вратата.

— Драги ми Гил! — каза той. — Като ти кажа какво означава всичко това, ще ми се смееш, че съм пропуснал да съзря нещо толкова очевидно. Гледах и не виждах. Влез, драги приятелю. Влез. — В това ликуващо настроение Боско въведе разтревожения Гил в най-интимните си покои.

И така, сега армиите на Оста свиха на юг към голямата крепост и опора на Изкупителската вяра, към извора и източника на всичко: самата велика катастрофа. Нямаше кой знае какво чувство на триумф, докато обсаждащата армия лагеруваше пред внушителната грамада на планината, върху чието равно било бе построено Светилището. Шартр не бе направен да издържа срещу армия, и въпреки това бяха нужни три месеца кръв и страдания, преди Новата армия да преодолее защитите му. Светилището беше проблем от съвсем друг порядък. Никой дори не се бе доближил до превземането му през последните шестстотин години. Трудно можеше да се проумее как някой би могъл да го стори: то бе достатъчно голямо, за да се изхранва от чудодейно плодородната почва, пренесена от оазиса Войнич, и разполагаше с резервоари, които побираха вода за две години, че и повече. А в

заобикалящите го сухи земи даже пиреят и бършилистът се бореха за оцеляване. Лете жегата бе непоносима, макар че нощите бяха мразовити; а през зимата, която щеше да дойде само след четири месеца, можеше да свие такъв студ, че се говореше, че от небето падали замръзнали птици. Това, разбира се, беше преувеличение — не на последно място, защото тук птиците нямаше от какво да живеят. Освен това, по причини, които никой не разбираше, зимите понякога бяха почти меки. И все пак, пустошта пред Светилището не бе годна за живеене, особено на толкова голям брой хора. Но трудностите далеч надхвърляха изхранването на двайсет хиляди войници във враждебна обстановка, далеч от всичко, с терен, който на двеста мили околоръст беше опоскан от всякакви източници на храна. Всички кладенци бяха отровени, а всички сгради — изгорени.

Трябва да се отбележи, че за Кейл се грижеха добре, в уютно обзаведени каруци с ресори и свестен матрак, така че да му е удобно при дългите пътувания, и още един голям фургон, в който да работи и да се среща с големците. Въпреки всичките си успехи, войските, събрани около Светилището, се състояха отчасти от хора, които се отнасяха към Кейл не по-малко враждебно от Изкупителите, взиращи се в него от стените на Светилището. Щом осъзнаха, че Изкупителите ще загубят, лаконийците дадоха на Оста трихилядна армия, която сега лагеруваше редом с Новата армия. Лаконийският генерал, който я командваше на теория — Дейвид Ормсби-Гор, на практика отговаряше пред Фаншоу, чийто главен проблем беше дали да предприеме нещо срещу Кейл сега, когато щеше да има много възможности, или да чака падането на Светилището и да се отърве от него после. Проблемът с чакането беше, че вече бе ясно, че завладяването на Светилището може да отнеме дълго време — достатъчно дълго, за да могат Пета, Седма и Осма Изкупителска армия, които се бяха оттеглили в обширните им западни територии, да се прегрупират след пердаха в Шартр и да контраатакуват. Лаконийските ефори искаха Кейл да умре като отмъщение за разгрома при Голан, но Фаншоу повече се тревожеше за бъдещето. Отдавна беше разбрал, че Кейл не само е отказал да прогони илотите, но и се е погрижил да бъдат обучени, за да вдигнат въстание срещу лаконийците. Той се опасяваше, че щом срази Изкупителите или ги изтика отвъд границите, Кейл ще разполага с достатъчно власт и симпатии към илотите, за да ги обучава и снабдява. Можеше дори да се

намеси пряко, за да подкрепи един бунт. В момента обаче умът на Кейл беше много далеч от търсене на някаква кауза освен собственото му оцеляване.

— Когато всичко свърши, можем да си купим хубава къща — каза Хенри Мъглата. — Какво ще кажеш за онова място, дето все говориш за него — „Горски кът“?

Кейл се замисли върху тази приятна идея.

— Трудно е за отбрана. „Горски кът“. Намира се прекалено близо до някои хора с лоши помисли. Трябва да прекосим морето.

— Ами Ханзата? Бас държа, че с всичките тия пари си имат хубави къщи. Някоя с езеро или река.

— По-добре да идем някъде, където не ни познават. Чувам хубави неща за Каракас.

— Можем да вземем момичетата с нас. — Момичетата от Светилището бяха трудна тема за двамата.

— Те може вече да са мъртви.

— Но може и да не са.

— Добре де, съгласен съм: хубава къща с много момичета в Каракас.

— В Каракас имат ли торти?

— Каракас е прочут с тортите си.

Нямаха повече време да обсъждат бъдещето, защото ненадейно пристигна ИдрисПюк с лоши вести от Испански Лийдс.

— Смятат да те импийчат — каза той.

— Предполагам — отвърна Кейл, — че това „импийчване“ не е хубаво нещо — не означава медали, паради и такива работи?

— Не. По-скоро означава да те изправят на таен съд в Звездната палата, последван от лична среща с мадам гилотината.

— А какво е направил? — попита Хенри Мъглата.

— Има ли значение?

— За мен има — каза Кейл.

— Подпалил е моста след Бекс.

— Не могат да докажат, че съм бил аз.

— Не е и нужно. Освен това, наистина си го подпалил ти. А и лъжесвидетелството е углавно престъпление.

— Те ме накараха да лъжа.

— Но все пак си го направил. Екзекуция на швейцарски граждани без съд и присъда.

Кейл не отвърна на това обвинение, защото беше вярно.

— Незаконно повишаване на данъците.

— Те се съгласиха на това.

— Имаш ли го в писмен вид?

— Не. Какво друго?

— Не ти ли стига? Само подпалването на моста би накарало цялото население на Швейцария да се бие, за да докопа въжето.

— Какъв избор имах?

— Не питай мен, а тях. При импийчмънт в Звездната палата изобщо не е нужно обвиненията да са верни, за да те обявят за виновен — но ако наистина си направил всички тези неща, това хич не ти помага.

— Може ти самият да тръгнеш срещу Испански Лийдс. — Това беше Хенри Мъглата.

— Но не без да съм превзел Светилището.

Кейл се обърна към ИдрисПюк.

— Защо не чакат то да падне, преди да се справят с мен?

— Тревожат се, че ще отнеме прекалено много време — или че Новата армия ще направи точно каквото предложи Хенри Мъглата.

— Но Новата армия все още са швейцарци — и кралят управлява по Божията воля. На същия този Бог, в който вярват.

— Те са селяни, не швейцарски граждани — и същевременно вече не са селяни. Войната променя хората.

— Това би означавало да поискам прекалено много от тях — каза Кейл.

— Опитай да го поискаш.

— Не и преди да сме превзели Светилището. После ще видим.

— А поканата да отидеш в Лийдс?

— Сигурен съм, че ще успееш да намериш подходящите думи. Освен това, може да не отнеме толкова много време, колкото си мислят мрънкачите — превземането на Светилището, имам предвид. Хук ще е тук утре с нова машина.

— А ако се получи, тогава какво?

— Ще се тревожа за това, когато стане.

— Честно казано, не мисля, че можеш да си го позволиш. Трябва да започнеш да кроиш планове отсега.

— Мислехме — обади се Хенри Мъглата — да заминем за Каракас.

— Опасявам се, че не е моментът за тъпи шеги. Бих казал, че шансовете да ви позволят да се оттеглите в някое мирно кътче са приблизително нулеви.

— Няма почивка за злодеите?

— Нещо такова. Ти си човек с много таланти, Томас, и създаването на врагове е един от тях.

— Нас не ни обичат, ала не ни дреме — каза Хенри Мъглата.

ИдрисПюк го изглежда.

— По-дразнещ си от обикновено, Хенри. Чудя се дали би бил така добър да престанеш. — Насочи вниманието си отново към Кейл. — Ти се представи като голям тактик, но времето за тактики е към края си. Накъде ще вървиш оттук нататък? Това е въпросът, който стои пред теб.

Но в крайна сметка, Кейл беше само едно момче; нямаше никаква представа накъде отива, и никога не бе имал.

На следващия ден Хук пристигна с три от новите си гаубици: грамадни дебели стоманени цеви, принципно същите като новите му победоносни ръчни оръжия, но толкова здрави, че можеха да изстрелват желязна топка с размерите на малък пъпеш. Трябваша им няколко часа да наместят гаубиците в грозните им дървени гнезда и да изчислят ъгъла на първия залп срещу стените на Светилището, които притежаваха несравнима здравина, защото камъните бяха споени с хоросан на основата на оризово брашно.

Уверен в успеха, Хук беше облякъл мъжете, които щяха да стрелят с трите оръдия, в специални подплатени брони. Събралата се да гледа армия се стълпи толкова наблизко, че се наложи да отложат стрелбата, докато ги изтласкат назад — процес, който се оказа толкова труден, че Кейл реши да им позволи да останат. Благоразумието на Хук обаче надделя и накрая зяпачите бяха избутани достатъчно далеч, за да остане доволен и да продължи със стрелбата. Тримата мъже със специалните си брони се заклатушкаха към гаубиците с факли в ръце и

запалиха фитилите. Раздаде се кратко съскане на барут, а после мощна и почти едновременна експлозия, която пръсна две от гаубиците на парчета; те разкъсаха тримата бронирани мъже и полетяха назад към тълпата, където убиха още осем. Третото оръдие стреля според предвижданията и запрати едно голямо гюле към стената на Светилището, но то просто отскочи от нея, оставяйки мъничка вдлъбнатина. Нямаше да има бърз край на обсадата.

Но след като нямаше да стане бързо, нито дори сравнително бързо, за Кейл бе трудно да намери начин да избегне срина. Зимата наближаваше и той щеше да е принуден да разпусне армията, преди да се е разпаднала от липса на храна, вода и импулса, нужен за поддържането на такива разнородни групи — предсказуемо, Новата армия и лаконийците вече се мразеха — на бойна нога в такива враждебни условия. Даже Кейл се изненада, като разбра колко малко сигурност са му донесли великите му успехи от последните месеци. В много отношения положението му не беше по-сигурно, отколкото, да речем, в деня, когато Дийдри уби Двамата Тревър. Той беше очаквал да се сдобие с власт, която да му даде известен отдых, защита, убежище, а сега виждаше, че макар да има власт — и то голяма власт, тя не е толкова солидна, колкото си е представял. Беше си въобразявал, че ще е като стена, но тя не беше: беше като нещо друго, което не можеше да определи.

Въпреки цялата неяснота по въпроса колко могъща всъщност е властта му, той явно разполагаше с големи количества от нея; затова успя да направи нещо много глупаво. Знанието го беше обсебило и той все се страхуваше, че не притежава достатъчно. За него то бе като биберона в устата на младенец. Рано беше разбрал, че информацията е странно нещо: лесно може да се окаже, че твърде голяма част от нея е грешна, или пък още по-зле — вярна, само че непълна и заблуждаваща. Въпреки това, по някаква причина, той си мислеше, че умее да пресява добре данните, и се беше научил никога да не вярва на един източник, дори да е онзи, когото цени най-много на този свят: ИдрисПюк. Вярно, че се срамуваше малко от това, но не достатъчно, за да го спре. Най-важният му алтернативен източник беше Кулхаус, който ставаше толкова по-надменен и противен, колкото повече успяваше да демонстрира на света интелектуалното си превъзходство. На него никога не му стигаше да е прав; трябваше и някой друг да

греши — и той искаше хората да го разберат. Това беше слабост, може би дори недъг, както и фактът, че емоционалното му разбиране за света бе доста грубовато. Въпреки това, като източник и оценител на информация, той беше безценен. Да не забравяме и Клайст. Разузнаването бе нещо, в което го биваше и което го държеше зает — достатъчно, за да го разсее донякъде от факта, че се намира опасно близо до острия нож или скъпия наркотик, от който никога няма да се събуди. Клайст още не беше готов, но често си мислеше за това. Бе изкарал много горчиви нощи, утешавайки се с мисълта, че може да сложи край на всичко. Да не забравяме и Саймън Матераци. Кейл беше дал на Саймън свободата да ходи където си иска. Саймън можеше да му каже какво става в лагерите и по улиците. Именно Саймън пръв му съобщи, че куклите Кейл повдигат духа, както и че безкрайните поражения и последвалите кланета са деморализирали войниците дотам, че те не са в състояние да се бият повече. Но Хук вече бе усъвършенствал огнестрелните си оръжия и бе изработил стотици пушки, които щяха да променят всичко и да дадат на хората единственото, което правеше ненужно манипулирането на тяхното доверие: успех. Едновременно от Кулхаус и от Клайст, а малко по-късно и от ИдрисПюк, Кейл получи една и съща информация: Арбел Матераци бе получила разрешение да замине да потърси закрила в Ханзата. Беше отвратен и шокиран от болката, която изпита, щом прочете за заминаването ѝ. Дори той осъзнаваше колко глупаво е да се чувства, все едно го е предала отново. Всъщност никога не беше преставал да мисли за нея. Той осъзна — и това го доказваше, — че тя никога не е мислила за него, освен като за човек, който трябва да бъде избягван. Никакво количество гняв към себе си заради неговата отвратителна глупост не можеше да попречи на безполезното му детинско сърце да крещи над гнева му: „Как е могла да го направи? Как е могла?“

Ако го презирате или намирате слабостта му за противна, или дори просто дразнеща — той изпитваше същото, и то далеч по-силно. Тя беше заразила душата му, и толкоз.

Идиотщината на последвалите му действия бе очевидна за него, още докато ги извършваше. Той писа на Клайст да вземе от гарнизона в Испански Лийдс толкова войници от Новата армия, колкото са му нужни, да я арестува и да я доведе при Светилището.

— Шибан идиот! — промърмори Клайст, щом прочете заповедта. Но това поне му даваше нещо интересно за вършене.

— Уиндзор има краб.

— Наистина ли? Лош късмет — каза Фаншоу. — Сигурен ли е?

— Един от лекарите го прегледа. Вече е пътник.

— Е, всяко зло за добро.

— Уиндзор може би е на друго мнение — каза Ормсби-Гор. Той не харесваше Фаншоу. Фаншоу говореше прекалено много и му даваше нареждания по дипломатичен начин, който май не беше толкова дипломатичен, колкото звучеше. Заповедите му бяха маскирани с „Чудя се дали няма да е добра идея да...“, „Може да греша, но мисля, че си струва да опитаме...“, и така нататък. Лаконийците имаха навика да казват, каквото имат за казване, с възможно най-малко думи, а Ормсби-Гор беше довел този навик до крайност. Заобиколните заповеди на Фаншоу му изглеждаха като увъртане.

— Все пак трябва да признаеш — каза Фаншоу, — че е удобно, а и той все пак се записва доброволец.

Крабът — тумор, който растеше в шията и се говореше, че приличал на краб, — беше болест, която засягаше лаконийските мъже. Горе-долу един на всеки петдесет я развиваше. Враговете им твърдяха, че се причинява от какво ли не, като започнем с ужасната им супа, направена от кръв и оцет, и свършим с прекалено много педерастия с малки момченца. Тъй като беше неизменно фатална, а лаконийското общество се славеше с липсата на продължителни болести, по традиция всеки засегнат се предлагаше като доброволец за самоубийствена мисия, за да бъде полезен.

— Зле ли е?

— Много зле.

— Но имаме известно време?

— Предполагам.

— Може да не се наложи да чакаме дълго. — Той направи пауза, надявайки се, че Ормсби-Гор ще бъде принуден да заговори. Знаеше, че е детинско, но му доставяше голямо удоволствие. — Какво мислиш?

Пауза.

— Това си е в твоите правомощия.

— И все пак, много ми е интересно да чуя мнението ти.

— Действай — отвърна Ормсби-Гор — не защото вярваше, че трябва да убият Томас Кейл веднага, а защото това му даваше шанс да използва възможно най-малко думи.

— Знаеш ли, Ормсби-Гор, може би имаш право. Тези негови гаубици бяха най-ужасният и кървав провал. Скапан кошмар! Не мислиш ли?

— Не използвай такъв език — каза Ормсби-Гор.

— Напълно те разбирам — съгласи се Фаншоу. — Често съм съжалявал за това.

Той всъщност изобщо не се интересуваше от мнението на Ормсби-Гор, но въпросът кога да убият Томас Кейл все още беше проблемен. Още щом чу слухове за пристигането на Хук, разбра, че предстои нещо като тия гаубици. Ако те бяха подействали и Светилището беше паднало бързо, в бъркотията една стрела в гърба от Изкупител може би щеше да бъде приета без съмнения. Швейцарците нямаше да тръгнат да търсят обяснение, и след като Кейл е мъртъв, щяха да поемат отново контрола над Оста. Оставаше да се тревожат само за Новата армия — те мразеха лаконийците и ако надушеха, че са замесени в смъртта на Кейл, щеше да има неприятности, особено ако бъдат разбунени от ИдрисПюк и онова апетитно момче Хенри. Но ако се пипаше внимателно, при тези обстоятелства можеше изобщо да не възникнат подозрения. Лош късмет, раздавайте кърпичките. Проблемът с обсадите беше, че при тях през повечето време не ставаше нищо. Да го убият така, че да изглежда, че е бил някой друг, беше почти невъзможно, когато не се случва кой знае какво. Уиндзор и появата на краба му бяха неочакван дар, защото той нямаше да очаква да оцелее при атентата — но рискът беше по-голям, отколкото Фаншоу бе склонен да поеме. Можеше да им се открие някоя възможност, но той реши да чака.

35.

— Арестувана си.

Клайст беше доста доволен от това как бе използвал моста над река Чес, за да раздели ескорта на Арбел Матераци на две. Не че би имало кой знае какво значение, дори да ги бяха спрели въоръжени само с мокри хавлии. Те бяха направо деца. Повечето от останалите Матераци бяха измрели при Бекс. Кейл се отърва от малцината оцелели, като ги прати да охраняват Изкупители в затворническия лагер в Тюксбъри, за да премахне всякакъв шанс някой от тях да се отличи в битка. Каквото и да дължеше на Випонд, помощта за възграждането на Матераците нямаше да е част от отплатата.

— По чия заповед? — С Арбел имаше един младеж, който говореше тихо. — Вие сте господин Клайст, нали?

— А вие?

— Хенри Любек, консул на Ханзата.

— Свободен сте да си вървите, Любек.

— Съжалявам, господин Клайст, но не отговорихте на въпроса ми.

— Бъди добро момче и се разкарай оттук.

— Всичко е наред, господин Любек — каза Арбел. — Този човек е оръдие на Томас Кейл. Разбира се, имате законна заповед, нали?

Клайст взе един лист и оловен молив — напоследък все му се налагаше да пише разни неща, — написа „Арестувана си“ и го подписа. Тъкмо се канеше да й го връчи, когато се спря.

— Трябва да има обвинение. — Замисли се за момент и добави: „За неплатени данъци“.

— Ами ескортът ми? Какво ще стане с тях?

— Ще бъдат обезоръжени и ще дойдат с нас. След ден-два ще ги пуснем.

— Къде ме водите?

— Изненада. Но не се притеснявай. Ще ти бъде интересно. Може да научиш нещо. Кажете на хората си да не правят глупости. След пет минути потегляме.

Съвпадението е странно нещо. Всички знаем, че за всеки път, когато попаднем на познат на неочаквано място, в живота ни трябва да е имало още сто такива срещи, които не са се състояли — онази отдавна загубена любов е била на осемдесет стъпки вместо на пет; или пък е била на пет, но ние случайно сме гледали в другата посока. И така нататък. Всяко съвпадение наемква за стотици почти-съвпадения, които не са се случили на косъм. Има нещо неприятно в загубата на всички тези шансове за нещо чудесно, което би могло да промени живота ни, ако не бяха няколко стъпки или разсеян поглед.

Почти прекрасното събитие за Клайст в този ден беше, че жена му Дейзи и детето им се намираха сред придружителите на Арбел, и щяха да са принудени да останат там още поне три дни. Но присъствието ѝ не беше чак толкова удивителна случайност. Наскоро Дейзи беше уволнена като кухненска прислужница от семейството на един търговец за кражба на зеленчуци — не един-два моркова и някой картоф, а цели чуваи. След като се махна, те откриха, че кражбите ѝ включват и малки, но ценни бижута. В резултат на това хермандадът дойде да я търси и тя осъзна, че е време да изчезва. Проблемът беше, че не притежаваше полезни умения — беше една проста чистачка. Имаше бебе, а никой не напускаше Испански Лийдс. Тъй като фронтът се движеше неотклонно на запад, хората само се връщаха тук. След няколко тревожни дни, понеже не ѝ се рискуваше хермандадът да я спипа на градските порти, тя бе принудена да подкупи готвача от кервана на Арбел да я вземе като миячка, без заплата. Така поне се измъкна от града, а щом излязоха, ѝ се стори разумно да остане под защитата на колоната. Носеха се напълно неверни слухове за пета колона на Изкупителите. Беше ѝ дошло до гуша от тежката работа за без пари и смяташе да изчезне от антуража на Арбел посред нощ, заедно с всичко ценно, което успее да докопа, но пристигането на Новата армия сложи край на тези планове. Сега беше прекалено опасно да бяга. Човек би си помислил, че в колона от само двеста души, повечето войници, е неизбежно тя да срещне своя съпруг, смятан за мъртъв. Но тя се стараше да не се мярка пред очите на хората (за всеки случай). Понякога ѝ се налагаше да излиза от фургона на миячките, но той бе разположен в опашката на колоната, така че

никой да не е принуден да гледа как по-низшите слуги вършат мръсната работа. И така, моля, направете залозите си във великата игра, разиграваща се вечно зад гърбовете ни: за Дейзи — живот на мрачна несигурност, за Клайст — самотна смърт. Хвърлете заровете, завъртете колелото, разбъркайте картите. Играйте!

Клайст беше прекарал първия ден, яздейки отпред в приятно вцепенение. Времето бе топло, постоянноменящият се пейзаж действаше като наркотик срещу разяждащото го страдание. Отчаянието, със своите петдесет нюанса сиво, може да даде на ранената душа дни като този. Той мина назад по колоната само веднъж, когато Арбел довършваше вечерята си. Размина се с Дейзи, разчистваща мръсните чинии, само за две минути.

На следващия ден се разнесе вик за спиране и той се върна назад по колоната да види какво е причинило забавянето — счупена спица на едно старо колело. Дейзи бе пратена да занесе вода на благородниците и пристигна точно когато Клайст, разбрал, че просто трябва да чака, докато оправят колелото, се обърна да се върне в челото. Тя го зърна за кратко, но достатъчно ясно. Той обаче се беше променил; сега имаше измъчен вид, за разлика от някогашната му жизненост и спокойна енергичност. И разбира се, беше умрял отдавна в деретата и клисурите на хълмовете Квантокс. Как можеше той да е тази голяма клечка, яхнала кон, с властта да накара дори аристократите да млъкнат?

На третия и последен ден казаха на спътниците на Арбел, че могат да се разкарат. Клайст, който бе прекарал тежка нощ, мина назад по колоната, за да провери дали с Арбел не е останал някой, който може да причини неприятности. Тя се опитваше да вземе със себе си петима от своя антураж, включително двама мъже, които явно бяха използвани за охрана.

— Можеш да вземеш две прислужнички. Това е достатъчно.

— А кой ще ме пази?

— О, ние, ваше височество. С нас сте в безопасност, все едно сте в Мемфис.

— Мислиш, че е забавно ли?

— Не особено — но е най-доброто, което мога да измисля в тази жега. Две прислужнички.

— Три.

— А какво ще кажеш за една?

За да подчертае, че това е краят на разговора, той извъртя коня си и го подкара покрай колоната, сякаш искаше да провери дали заповедите му се изпълняват. Дейзи се намираше на петдесетина стъпки от него, обърната странично, и се навеждаше да вдигне дъщеря им, която все се опитваше да се шмугне между колелата на движещите се каруци. Този път той видя лицето ѝ достатъчно ясно, но на нейната възраст една година може да е дълго време. Тя бе напълняла: вече не беше върлинещо момиче, а млада жена. Нещо в движенията ѝ размърда неприятни спомени и ако тя се бе засмяла, вместо просто да се усмихне на отчаяните усилия на момиченцето да се освободи от закрилящата прегръдка, той би познал този звук навсякъде. После тя закрепил здраво детето на ханша си — то протягаше пухкави ръчички да дръпне вече много по-дългата ѝ коса, — мина покрай един покрит фургон и се скри от погледа му. Сега Клайст изпита не вцепенение, а ужасен пристъп на чувство за загуба и горест. Прииска му се да се махне оттам, затова пришпори коня си обратно към челото на колоната и даде знак на водача да подкара отново конвоя.

Това бе моментът, в който Клайст окончателно влезе в онова черно място, където вратите са затворени, а на прозорците има решетки. С изключение на едно нещо. Докато се отдалечаваше все повече от милионите радости, с които едва не се бе сблъскал, не можеше да забрави съвсем образа на младата жена, причинил му такава ужасна болка: лесната за пренебрегване познатост на движенията. Струваше му се разумно да се махне от причината за тази агония. Ако се върнеше да я погледне пак, това само щеше да влоши нещата.

Но той въпреки това се обърна. После спря. Беше глупаво. Безсмислено. Нелепо. Той извъртя пак коня си и продължи да се отдалечава от жената няколко минути, за да направи връщането невъзможно, да не се наранява повече без причина. Вече беше прекалено далеч. После някаква безсмислена надежда за нещо — може би да види поне ехо на всичко, което бе загубил — го накара да обърне отново. Искаше му се хем да препусне натам, хем да не препуска. Но го обзе някакво спокойствие; чувството, че отива да зърне едно последно, призрачно напомняне за нейното присъствие. Не можеше да

се нарече надежда, защото тя бе мъртва, но беше отдалечаване от черната стая. Нетърпелив, той продължи нататък, вече взел решение, копнеейки да приключи с това. „Погледни я, начеши си крастата и сложи край на тази идиотщина.“ Подмина края на своята колона и препусна нататък, към виещите се останки от бившите придружители на Арбел. Докато се приближаваше, те го гледаха с опасения — каква ли нова беда ги чакаше? Той не им обърна внимание и бавно затърси сред безредната върволица. После я зърна, точно пред себе си. Виждайки ханша, който Дейзи никога не бе имала, той за малко да не каже нищо — тя не бе дори далечно подобие на момичето, което бе загубил. Нещо ужасно се сгромоляса в сърцето му. Той извърна коня си пред лицето на цялата тази безсмисленост — но конят, разиграван повече, отколкото смяташе за уместно, се задърпа и запряхтя раздражено. При неочаквано силния звук Дейзи се обърна, уплашена нещо да не навреди на момиченцето ѝ. Клайст се втренчи в нея. Все още несъзнаваща, тя отвърна на погледа му, подозрителна към този странен младеж, а после разтревожена, щом видя бледото му лице да побелява съвсем. Той нададе ужасен вик, сякаш умираше.

Тогава ѝ просветна. Тя вдиша тъй дълбоко, като че ли този дъх трябваше да ѝ послужи за остатък от живота ѝ. Той скочи от коня и се опита да стигне до нея толкова бързо, че се подхлъзна и падна в калта, стана и се подхлъзна пак, изключително нелепо.

— Дейзи! Дейзи! Дейзи! — крещеше той, а после сграбчи нея и детето в безумна прегръдка. Но тя не можеше да промълви и дума, можеше само да се взира в него. Под погледите на смаяните зяпачи те коленичиха в калта, неспособни да плачат, и просто застанаха. Детенцето си намери нова играчка — косата на баща си, приемайки небрежно радостната агония, притиснала го в обятията си.

— Чест! — извика бебето — макар че не би могло да каже точно това, така прозвуча то на гледащите прислужници. — Чест! Чест!

Представете си кашата от объркани и наранени емоции, която пристигна в лагера на обсадната армия пред Светилището няколко дни по-късно, травмизираната радост на Клайст и Дейзи и кипящия страх и гняв на Арбел Матераци.

Кейл вече беше приготвил за Арбел една заградена площ, добре охранявана, далеч от любопитните носове в палатковия лагер, израснал край стените на Светилището. Беше обмислил внимателно дали да се

отдаде на дребнавата злоба и да се погрижи мястото да е възможно най-неудобно, или да покаже на Арбел, че е човек, с когото трябва да се съобразяват, като съумее да й осигури лукс дори в лайнена дупка като пустошта пред Светилището. За щастие на Арбел, избра второто. Освен това съжаляваше донякъде за недомисленото си решение да я доведе тук — на малцина е дадено да правят каквото си искат, и той откриваше една друга страна на тези си необятни възможности: абсолютната власт обърква абсолютно.

Арбел и двете й прислужнички бяха посрещнати от новите й стражи на няколко мили от лагера и отведени до комфортния й затвор, така че никой да не я види. Клайст почти не забеляза; той едва се съдържаше, когато отведе жена си и детето да видят Кейл и Хенри Мъглата.

Щом влезе в командния им пост, където те неуспешно се мъчеха да намерят решение на проблема с непревземаемостта на Светилището, те забелязаха чудодейната промяна у него — не само защото беше щастлив, на мястото на прежното му дълго нещастие, но и защото кипеше от енергия, заради която изглеждаше почти луд. С него вървеше ококорената Дейзи, носеща бебето на хълбока си. Историята се изля от него в объркан порой възторжена реч, несвързан и труден за проследяване. Но главното бе достатъчно ясно: това бяха жената и детето, върнали се от мъртвите. Едно нещо обединяваше и тримата: изумлението, че е възможно животът да бъде толкова безумно добър. Те не бяха на себе си — не изненадани, а направо потресени от радост. Прегръщаха Дейзи, прегръщаха бебето, после пак прегръщаха Дейзи и настояваха да чуят отново цялата история, преливащи от въпроси къде е била и с кого. И макар че тя се почувства унижена, когато Клайст им разказа защо е бягала от Лийдс, те се зарадваха, особено Хенри Мъглата, чиято омраза към управляващата класа на града само бе нараснала по време на отсъствието му. После наредиха да им донесат храна и пиене, дадоха й официална прошка за всички минали престъпления, и понеже бяха толкова щастливи — за всички бъдещи. Тогава Дейзи забеляза, че Клайст е пребледнял като платно. Когато посегна към него, той падна от стола, цапардоса си ужасно главата в крака на масата и повърна. Повикаха лекар, стражите вдигнаха внимателно Клайст и го отнесоха в луксозния фургон на Кейл.

— Просто е пренапрегнат — каза лекарят. — Нищо чудно — аз щях да получа удар, ако ми се беше случило такова нещо. Има нужда само от малко мир и спокойствие с жена си и детето. Ще се оправи.

— Ще оставя иконома си при теб — каза Кейл на Дейзи. — Ако искаш нещо, каквото и да е, само му кажи. Ние ще се върнем по-късно.

— Нека да е утре — прекъсна го лекарят.

— ... ще се върнем утре. Както кажеш.

Върнаха се в командния център и удариха по няколко питиета и по една цигара.

— Той има бебе. Изумително! — възкликна Хенри Мъглата.

— Мислиш ли, че ще се оправи?

— Да. Просто му дойде малко много, това е.

Клайст обаче не се оправи. Да, определено се посъвзе, но беше разтърсен, както казват ирландците. През следващите няколко дни си остана разтърсен. Постоянно трепереше леко и изглеждаше, все едно току-що е бил цапардосан — с някакво объркано и зашеметено изражение. При едно кратко посещение на другия ден двамата — озадачени, защото не им се струваше логично той да е по-зле, — започнаха да осъзнават какъв може да е проблемът: опитът им в страданията (жестокост, смърт, насилие) бе необичайно голям, но не задължително обширен. Докато отиваха да поговорят с лекаря, се увлякоха в горчива дискусия по другата злощастна тема около връщането на Клайст. Хенри Мъглата не бе имал представа, преди Клайст да го спомене мимоходом, че той се е върнал при Светилището, помъкнал със себе си Арбел Матераци.

— Ти си проклет идиот.

— Да.

— И сега какво?

Кейл не каза нищо.

— Това би могло да разбуди много от онези змии, за които все приказваш.

— Едва ли. Нас не ни обичат — но нея също не я обичат. Матераците са едно нищо, просто досада.

Известно време вървяха мълчаливо.

— Какво казва ИдрисПюк?

— ИдрисПюк не знае и не иска да знае.

— И си сигурен в това, защото...

— Той ми го каза.

— Е, и какво ще правиш с нея?

— Ще я оставя да се задушава бавно в собствен сос.

Всъщност, той откри, че ако държи Арбел затворена наблизко, но без да му се налага да я вижда, това му вдъхва известно спокойствие. Така имаше някакъв контрол, който преди бе загубил: знаеше точно къде е тя. Това беше още нещо, което бе забелязал за властта, този път нещо хубаво: тя беше като пиенето — правеше света по-светъл. Докато вечеряха с Хенри Мъглата, Кейл бе необичайно мълчалив. След като половин час не обели и дума, накрая погледна Хенри и попита небрежно:

— Мислиш ли, че съм луд?

— Да — отвърна Хенри Мъглата. Но въпросът бе странен, зададен по странен начин, и той се уплаши.

С всеки ден, в който Оста стоеше пред Светилището, зяпайки стените, властта на Кейл му се изплъзваше. Все повече се налагаше единственият вариант да разпусне армията, оставяйки малка част, която да пречи на Изкупителите да излязат. Но тогава Изкупителите трябваше само да чакат силите на запад да контраатакуват и да вдигнат обсадата следващата година, или дори по-следващата. След това биха могли да попълнят запасите си и да го използват като база за настъпление срещу Оста. Ханзата вече се оплакваше от цените на своите предимно хесенски наемници, на лаконийците не можеше да се вярва, а сега и нови религиозни дразги се бяха разразили навсякъде. Кейл знаеше, че Изкупителите имат ресурсите да се прегрупират и че Боско ще вложи цялата си енергия в закупуването на нужните средства, за да изкопира пушките на Хук. Ако успее, най-голямото предимство на Кейл щеше да е загубено. Още по-лошо бе, че жлъчните, макар и неразбираеми религиозни различия, накарали десетте швейцарски църкви да се разцепят, изплуваха отново сега, когато заплахата от Изкупителите се разсейваше. Ставаше все по-трудно да се попречи на тези религиозни схизми да застрашат единството на Новата армия. Кейл трябваше да приключи с тази война бързо, а това означаваше да превземе Светилището. Светилището обаче не желаше да бъде превзето.

Той беше сигурен, че трябва да има начин, защото винаги имаше. При жестокото обучение на Боско, Кейл беше принуждаван да стои с часове пред карти и дъска, осеяна с дървени фигурки, които обозначаваха войски, градове, реки и невъзможни съотношения на силите, и да намери изход от неподатливите проблеми. Ако не успееше, го пердашеха. Ако се забавеше прекалено много, го пердашеха. Понякога го пердашеха, дори и да откриеше отговора.

— Това е, за да усвоиш най-важния урок — казваше Боско. Когато Кейл попита какъв е той, Боско го напердаши отново.

— Може би, ако те ударя веднъж-дваж... — предложи Хенри Мъглата. Но Кейл реши вместо това да огледат проблема от всички страни. Напоследък сигурността му изискваше непрекъснато да има хора около себе си — нещо, което той мразеше, — затова двамата взеха един як телохранител и препуснаха около стените на Светилището, като гледаха да стоят далеч от тях. Той спираше и гледаше, спираше и гледаше. Имаше някакво решение. Винаги имаше някакво решение. Кейл го откри в Малкия брат.

— Сега, като ми го посочи, е очевидно — отбеляза Хенри Мъглата. Така си беше. Беше толкова очевидно, че нямаше съмнение, че Светилището трябва да падне. Нищо не можеше да го предотврати. След два месеца щяха да се намират зад стените му.

На следващия ден той събра множеството заинтересовани страни, чиято взаимна враждебност ставаше все по-досадна, и им изложи плана си. Първо, доста неумело надраска очертанията на планината, върху която бе построено Светилището. Не се налагаше рисунката да е особено точна, за да разберат присъстващите какво представлява: тези очертания изпълваха сънищата им.

— Нещо липсва — каза Кейл. — Предположения?

— Светилището.

— Да. Но не е това. Нещо друго.

Тишина. Кейл продължи да рисува и добави скална издатина, стърчаща на около петдесет стъпки над равното било на планината, с наклон в далечната си част, но с пропаст от около осемдесет метра между издатината и самата планина.

— Този хребет се нарича Малкия брат. Пропастта между него и стените на Светилището — ние ще я запълним. — Той начерта между двете линия, която опираше в самия връх на стената на Светилището.

Могат ли staите да ахкат? Тази ахна. Както бе казал Хенри Мъглата, посочиш ли го веднъж, то ставаше очевидно.

— Пропастта е огромна. Ще ни трябват години — обади се някой.

— Ще ни трябва един месец — каза Кейл. — Накарах господин Хук да го изчисли.

— Онзи същият господин Хук, който уби осем от хората ми с експлодиращата си купчина боклук?

— Ако не беше Хук — отвърна Кейл, — повечето хора в тази стая щяха да гният кротко в калта на Мисисипи. Така че си затваряй плювалника. — После навлезе в подробности за изчисленията на Хук — колко пръст ще е необходима и колко хора, за да я доставят.

— Стрелците им ще ни избиват със стотици.

— Ще построим защитни покриви, под които да се трудят.

— Те ще мятат и камъни през стените — тези покриви ще трябва да са адски здрави.

— Ако ми казвате, че ще има жертви — да, така е. Но ние можем да работим и от върха на Малкия брат, ако се наложи. В крайна сметка, става въпрос само за запълването на една дупка. Направим ли го, с тях е свършено.

По-късно Ормсби-Гор и Фаншоу обсъдиха събитията от деня.

— Моите хора са войници, а не скапани земеровци.

— Не бъди такъв досадник, миличък — каза Фаншоу. — Имам чувството, че всичките ми рождени дни са се струпали наведнъж. Той наистина е голям хитрец. Жалко, че трябва да умре.

Проблемът с хората, пророкуващи нещастие, е, че рано или късно се оказват прави. С каквото и велико дело да си се захванал, нещата винаги ще се объркат. Така стана и с опита за запълване на пропастта между Малкия брат и Светилището. Работниците лесно можеха да бъдат защитени от предречения дъжд от стрели с помощта на покрити пътеки, но пък те лесно можеха да се разбият с камъни, които бяха далеч по-тежки от очакваното. Щом прозряха намеренията им, Изкупителите измислиха нещо като прашка, основана на принципа на trebuшета, която можеше да мята неколкотонни скали на двеста стъпки от стените. Нищо, построено от Оста, не би могло да издържи

на такава тежест, падаща толкова отвисоко. Разбира се, никой не бе толкова глупав, че да каже на Кейл в лицето: „Нали ти казвах“, но ако думите бяха мъгла, човек трудно би могъл да намери пътя си през лагера.

Проблемът беше решен след няколко дни; просто трябваша повече усилия. Бурета с камъни бяха изтегляни на върха на Малкия брат и изсипвани през ръба. Това беше потна, мъчна, проклетата работа, но действаше. Когато Хук измисли релса, по която да се издърпват вагони нагоре по хълма с помощта на противотежести, това даже не ускори особено нещата. Ден след ден, пропастта се пълнеше. Макар да ставаше бавно, всеки член на изнервената Ос виждаше напредъка и неизбежния резултат, към който водеше той. Обещанието за успех донесе нещо като хармония. Швейцарците станаха по-търпеливи и отложиха плановете си за импийчмънт и бърза евакуация за след падането на Светилището. Дори лаконийците започнаха да се преструват, че се отнасят със съюзниците си като с равни: Фаншоу искаше Светилището да бъде превзето и с това да му се открие възможност да се отърве от Кейл, без да се задават въпроси.

Всяка нощ Кейл отиваше до заградената площ, където държаха Арбел. Понякога изкушението да влезе бе почти непоносимо, но сънищата му за нея го държаха отвън. Те се развиваха на множество различни места, които не познаваше („Защо? — мислеше си той. — Защо не места, които познавам?“). Той все се мотаеше наоколо, прокрадваше се като лудия манифактурист в лечебницата на Манастира, който бил зарязан пред олтара от жената, която обожавал, и прекарваше целия ден в ридания и въпроси към всички дали не са я виждали. Но единственото неизменно нещо в сънищата на Кейл бе изражението ѝ, когато със сърце, изпълнено с ужасна надежда, той се приближаваше към нея. Погледът, който тя му хвърляше, бе достатъчно лош в сънищата му и без да го вижда наяве. Затова той гледаше топлатата светлина в палатката и сенките, които ту се удължаваха, ту се скъсяваха, докато тя се движеше насам-натам — макар Кейл да знаеше, че може да са просто прислужничките, които се грижат за момченцето или ѝ решат косата. Разбира се, опитваше се да не ходи там и да не гледа, и понякога успяваше, но покъртително рядко.

Беше свикнал с удобството и уединението на уютния си фургон, сега обитаван от Клайст и семейството му, и за да го замени, впрегна на работа няколко десетки майстори дърводелци и бивши тапицери измежду войниците, които биха свършили по-добра работа в обсадата, за да създадат нещо още по-люксово.

Клайст го тревожеше. Беше едновременно неописуемо щастлив от възкръсването на жена си и детето и смазан от предшестващите го жестокости. Едното не можеше да компенсира другото.

— Какво му е?

Лекарят вдигна рамене, сякаш за да покаже, че е очевидно.

— Той е израснал на това ужасно място.

— Ние двамата също — изтъкна Хенри Мъглата.

— И за вас още не е късно — каза лекарят. Настъпи неловко мълчание. — Съжалявам, грешка на езика. Не исках, хм... да всявам неоснователна паника. — Но всъщност имаше предвид точно това, просто не бе смятал да се изразява толкова безцеремонно. „От такъв крив пън като човека нищо право няма да издялаш“ — това бе неговата философия; очевидно, ако изкривиш една фиданка, докато е още млада, тя ще порасне още по-деформирана. Колкото и доволен да беше от дървесната си метафора, той имаше достатъчно ум да я премълчи. — Всъщност, хм... имах предвид, че хората очевидно са повлияни от миналото си, но не по-малко важно е човек да осъзнава, че едни и същи физически болести засягат различните хора по различен начин; това важи с още по-голяма сила за умствените болести. — Двете момчета просто го зяпаха. — Искам да кажа, дори най-силните умствено хора могат да понесат само ограничен брой шокове. Господин Клайст е получил шок от отглеждането си на това място, а след това радостния шок, но все пак шок, да се влюби и да стане баща. После шокът от откритието, че са били убити и изгорени. После — изтезанията, за които ми разказахте, и довеждането до ръба на смъртта по най-болезнен и отвратителен начин.

— Но сега той си ги върна — възрази Хенри Мъглата, който отчаяно желаше Клайст да се оправи.

— Това е бил просто още един шок — разбирате ли?

— Не, не разбирам — заяви Хенри Мъглата. — Аз също съм бил отгледан тук. Бях с него в килиите на Кити Заека. Добре де, аз не съм

губил жена и дете, но... — Но какво? Не можеше да измисли възражение — та вижте какво се бе случило дори с Кейл.

Лекарят се канеше да препоръча на Хенри Мъглата да се опита в бъдеще да води по-спокоен живот, просто за всеки случай; но този път имаше достатъчно разум да си замълчи.

— Какво да правим с Клайст? — попита Кейл.

— Той има нужда от спокойствие. Отведете го оттук на място, където ще е далеч от всякакво напрежение и дисхармония.

Кейл се усмихна.

— Ако знаех такова място, сам щях да отида там.

— Това вероятно би била добра идея — не успя да се сдържи лекарят.

— Онзи лайнар Боз Икард и приятелчетата му искат да ни видят сметката — каза Кейл на Клайст и Дейзи. — Време е някои от нас да се махнат оттук.

Двамата предпазливо не казаха нищо.

— Хората открай време искат да ти видят сметката, нали? — попита Дейзи.

— О, така е, госпожо Клайст. Но швейцарците държат всичките ни пари. Искаме Клайст да вземе колкото може да носи и да ги занесе някъде, където не могат да ги докопат — да се устрои някъде, където ще можем да се оттеглим, когато балонът излети. — Балонът представляваше сигнал на Изкупителите, че атаката е неизбежна.

— Къде? — попита Клайст.

— Някъде отвъд морето. Ханзата приема с разтворени обятия богатшите. А и Рива ни е длъжница.

— А тя знае ли го? — попита Дейзи. — Мъжът ми каза, че когато сте били в пустинята, той предложил да я оставите там.

— Права е, така беше — отбеляза Хенри Мъглата.

— Само че ние никога не сме й го казвали — уточни Кейл. — Освен това, Рива е причината за всичко. Тя знае, че ни е разочаровала в работата с Кити, и това е шансът й да се реваншира.

— Защо да не пратим Хенри Мъглата? — попита Клайст. — Тя не би възразила да помогне на него.

— Аз трябва да остана тук.

— Така ли? — каза Клайст. — Защо?

Хенри Мъглата не се поколеба и за миг.

— В нощта преди атаката срещу Светилището ще вляза да превзема помещенията, където държат момичетата. Така че ти си единственият, който може да го направи. Пък и освен това си единственият с жена и семейство.

И така, беше решено. Клайст щеше да се върне в Испански Лийдс и с помощта на Кадбъри — той също гореше от желание да изнесе част от парите си на безопасно място — щеше да се измъкне от Швейцария с всичките им пари и каквото успеят да разпродадат междувременно.

— Малко си суров към Рива — каза Хенри Мъглата, след като Клайст и Дейзи си тръгнаха.

— Ще я изцеда докрай, ако трябва — и пак няма да е достатъчно.

Настана сърдито мълчание. Кейл беше този, който реши да опита помирение.

— Прояви голяма съобразителност, когато той те попита защо не тръгнеш ти.

— Не.

— Какво?

— Не проявих съобразителност — каза Хенри Мъглата. — Точно това смятам да направя.

— Не бъди глупак. Той сигурно ги е убил преди месеци, а може би и години.

— Не мисля така.

— На какво основание?

— На основание, че не мисля така.

— Не.

— Какво имаш предвид?

— „Не“ не е ли достатъчно ясно?

— Не съм ти искал позволение.

— Виж, може да съм търпял някоя твоя малоумна идея, че сме равни — но никой друг не го мисли. Ще правиш каквото ти кажа.

— Няма.

— Ще правиш.

— Няма.

Това дърлене продължи известно време. Имаше заплахи от Кейл да го арестува до края на обсадата и предложения от Хенри Мъглата да си завре заплахите отзад. Но това, което наруши патовата ситуация, беше един апел към сърцето на Кейл, колкото и странно нещо да бе то.

— Анунцията — момичето, за което ти разказах... Аз я обичам. — Не беше вярно. Той бе силно привързан към нея — повече, отколкото към другите момичета, макар че беше силно привързан и към тях. Защо желанието да ги спаси бе толкова неудържимо, не можеше да каже. Но си беше така. Хенри разбираше душата на Кейл по-добре от своята собствена. Всеки си има някакво чувствително място — дори, или може би най-вече, лошите хора. Говори се, че на Алойз Хътлър му било трудно да не заплаче, щом види кутренце, и че държал в спалнята си картина с малко момиченце, което храни агънце с мляко през рог. Както и да е — Кейл не можеше да отрече силата на любовта, като се има предвид как бе сграбчила душата му. В края на краищата, тя бе източникът на голяма част от самосъжалението му, задето е рискувал тъй безразсъдно живота си, за да спаси Арбел.

След два дни Клайст и Дейзи бяха заели мястото си в сериозно охранявания керван, а Кейл и Хенри Мъглата бяха дошли да ги изпратят.

— Какво ще ме спре да не духна с парите? — попита Клайст; ръцете му трепереха като на старец.

— Това — каза Кейл, — че можеш да разчиташ на нас.

— Да разчитам на вас ли? — повтори Клайст. — А, да — вярно, бе. Да разчитам на вас.

— За какво говорите? — попита Дейзи. — Не разбирам.

— Ще ти обясня по-късно.

— Писах на Рива — каза Хенри Мъглата. — Всичко ще е наред.

— Ами ако не е?

— Госпожа Клайст изглежда има глава на раменете си. Ти имаш пари — все ще измислите нещо.

— Благодаря — каза Клайст. Изглежда, имаше предвид нещо конкретно, но Кейл не бе съвсем сигурен какво е то.

Той сви неловко рамене.

Държейки момиченцето на ръце, Дейзи ги целуна по бузите, но не каза нищо. После Кейл и Хенри Мъглата ги загледаха как си тръгват — странно тъжно преживяване и за двама им.

През следващите две седмици изкуственият хребет от Малкия брат се издигна до върха на стените на Светилището, докато Хенри Мъглата упражняваше катерене в тъмното със своите сто доброволци. Един човек умря първата нощ, политайки с писъци надолу — шумен инцидент, който би погубил всички им, ако това беше истинската мисия. Такова катерене би било възможно само при слаба лунна светлина; ако виждаха прекалено лесно, значи можеха и да бъдат видяни прекалено лесно. За щастие, подходящата фаза на луната се очакваше точно по времето на завършване на насипа. Бе решено да се изкачат на групички от по десет души малко по-нататък по стената на Светилището, където катерачите щяха да са скрити до голяма степен от всички бдящи стражи. Щяха да се съберат на планината точно под стените и да поемат нагоре, щом се стъмни; един от алпийските катерачи на Артемия можеше да отнесе въже до върха и да издърпа с него въжена стълба, проектирана от Хук.

— Това е най-тъпото нещо, което съм виждал — заяви Кейл.

— Гледай си работата — отсече Хенри Мъглата.

Когато насипът се доближи до стените, строителите станаха по-уязвими за стрелите и камъните, с които ги замеряха Изкупителите — обстрелът бе колкото ужасен, толкова и отчаян. Темпото се забави, но не достатъчно, както Изкупителите би трябвало да знаят. После, на двайсет стъпки от стената, работата спря. Ако довършат насипа, щяха да позволят на Изкупителите сами да атакуват по него. Хук беше осигурил дървен мост, покрит отгоре и отстрани и дълъг около четирийсет стъпки. Когато Кейл реши да атакува, мостът щеше да бъде избутан по насипа, за да прехвърли ямата, като дъска над рекичка. Беше достатъчно широк, за да минат по него осем войници, рамо до рамо. Хук бе осигурил и неприятен начин за разчистване на хората пред моста — разновидност на гръцкия огън. Беше построил няколко големи помпи, които да напръскат голямо пространство пред излизащите войници и да окъпят всеки Изкупител на петдесет метра оттам в течен огън.

— Нека Господ ми прости — каза Хук.

— Помни само, че те с радост биха направили същото с теб — и вече да са го направили, ако не ти бях отървал кожата.

— И това трябва да ме успокои, така ли? Че не съм по-лош от тях?

— Твоя си работа. Лично на мен не ми пука.

Последните няколко дни преди атаката минаха с трескава бързина — неприятно усещане за Кейл и Хенри Мъглата, сякаш се носеха стремглаво към нещо извън техния контрол. Сега, когато то приближаваше, онова, което се канеха да направят, им изглеждаше невероятно. Връщаха се на мястото, което мразеха най-силно на този свят, а все пак то ги беше оформило, и щяха да го прочистят. Два дни преди събитието зениците им се бяха свили като топлийки от вълнение — но външно бяха овладени и спокойни.

Държанието им тревожеше ИдрисПюк, който се беше върнал да наблюдава превземането на Светилището, макар че и самият той бе достатъчно напрегнат.

— Бяха като в старата поговорка — каза по-късно той на Випонд. — Обитаваните от духове къщи са най-тихи — докато не се появи дяволът.

Ако във въздуха имаше някаква влага, човек би казал, че иде буря. Нощем скакалците спираха обичайното си ритмично свирене. Като че ли имаше по-малко пясъчни мухи, опитващи се да се доберат до влагата в устите на войниците.

Хората, които се радват на разкоша на спокойния живот, гледат отвисоко на мелодрамата, на сензационните действия, на преувеличените събития, които имат за цел да предизвикат по-груби емоции от техните. Те си мислят, че животът, който водят, е истински; че нещата наистина са ежедневни и обичайни. Но за всеки, който има дори капка разум, е ясно, че за повечето от нас животът, ако изобщо прилича на нещо, е пантомима, където кръвта и страданията са реални, опера, в която певците пеят фалшиво, вият за болка, любов и смърт, докато публиката ги замеря с камъни вместо с гнили плодове. Деликатността и изтънчеността са фантастичното голямо бягство.

Късно следобед Хенри Мъглата дойде да види Кейл, преди да започне изкачването си към стените на светилището.

— Не мога да повярвам — каза той, — че се опитвам да проникна в тази лайнена дупка.

Кейл го изглежда.

— Исках да уточним приготовленията за погребението ти.

— Нима?

— Може да те увием в кучешко одеяло и да те изхвърлим през кенефа на Западната стена. Ако успея да събера оркестър, ще свирим „Имам прелестен грозд кокосови орехи“. Ще ти хареса.

— Ти не си особено добър човек — отбеляза Хенри Мъглата.

— Казвам ти да не отиваш на тази шибана шибаниящина, нали? Онези момичета са мъртви и ако се качиш там, и ти ще бъдеш мъртъв като тях.

— Трогнат съм от твоята загриженост.

— Не съм загрижен. И през ум да не ти минава. Просто ми е жал за теб, затова те търпя вече толкова време.

— Ако не отида, няма да мога да спя нощем. Това е истината, честна дума. Страх ме е да не отида.

— Ще свикнеш. Човек може да свикне с всичко. Пък и има лоши неща от това да не можеш да спиш.

— Не мога да се откажа сега — ще изглежда зле.

— Ще наредя да те арестуват. — Не беше заплаха, а молба.

— Не. Недей. Ако открия, че са били живи, ще те намразя.

— Защо?

— Просто така. — Хенри Мъглата се усмихна. — Дай целувчица.

— Не.

— Тогава си дай ръката.

— Ами ако това, дето го имаш, е заразно?

— Не и за теб. Ти ще си добре.

— Ти обаче няма да си. — Кейл вече беше ядосан, като виждаше, че убеждаването няма да подейства. — Все още си Изкупител, това е!

— Какво?

— О, не си шибана свиня, но нямаш търпение да се пожертваш за нещо. Набило ти се е в главата, всички тия дрънканици за... — Той млъкна, неспособен да намери думи. — Ти си просто поредният

мъченик. Не се тревожи, пригответи ти погребение на мъченик — ще пеem „Вярата на бащите ни“... „Верни ще ти бъдем чак до смърт“... Помниш ли ги тия тъпотии? Кога я искаш, преди или след песента за кокосовите орехи?

— Упражнявал си се, нали?

— Просто върви... не ми се занимава повече с теб.

— Ще съм добре. Усещам го.

— Така ли? Чудесно. Да те няма.

— Мисля, че би дошъл с мен, ако можеше.

— Не, не бих.

— Казваш го само за да останеш верен на себе си.

— Не е вярно. При равни други обстоятелства и ако това не включваше ужасен риск за живота ми — тогава да, бих ти помогнал. Обичам да гледам как се вършат добрини, но твоята цена е прекалено висока. Виждам, че съм разочарование за теб. Но истината е, че бих предпочел да живея, отколкото справедливостта да възтържествува.

Хенри Мъглата сви рамене и тръгна, за да започне изкачването си към Светилището.

Кейл се беше чувствал изтощен още преди Хенри Мъглата да дойде да му каже каквото имаше да му казва. А сега се чувстваше направо изцеден. След като взе федрата с морфин, за да се справи с Кити Заека, той приемаше далеч по-насерiously предупреждението на сестра Врай да не я използва. Понякога имаше чувството, че е толкова слаб, че може да спре да диша. На младини Хенри Мъглата бе чул от един от Изкупителите, че внезапният силен звук може да убие скакалец. Бяха опитвали десетина пъти, но никога не им се беше получило. Сега обаче му се струваше, че един внезапен силен звук може да го убие съвсем лесно. Още една причина да стои настрана от федрата с морфин. Но той знаеше, че не може да изкара следващите двайсет и четири часа без нея. „Само още веднъж — помисли си. — Прочисти Светилището, и заминаваш за Ханзата с цялата плячка, а оттам нататък те чакат сандвичи с краставица и торти завинаги.“

Поспа два часа, макар че се наложи охраната му да го събуди, а после взе точно такава доза от лекарството, каквато му беше препоръчала сестра Врай. Вече осъзнаваше, че тя не е преувеличавала,

като му каза, че отровите се натрупвали — напоследък всяка седмица, понякога в продължение на половин час, имаше чувството, че някой пържи нещо в главата му.

Половин час по-късно стоеше на върха на Малкия брат, докато Хук привършваше подготовката на огромния дървен тунел за последното му преместване до стените на Светилището. Върхът на Малкия брат беше издигнат с още четирийсет стъпки, така че тунелът можеше да се избути по нанадолнището до пропастта между насипа и стените и да легне над нея, позволявайки на войниците на Новата армия да се разгърнат бързо и в голям брой. Нямаше начин да скрият този план от Изкупителите, така че не бе нужно да гадаят, за да разберат, че те ще сторят всичко, за да спрат атаката, щом започне. Установяването на предмостие щеше да е убийствена задача. Това беше единственото слабо място на нападателите — нещо, което нямаше да убегне на Боско.

Щурмът започна веднага щом стана светло, за да могат да се възползват от цялата дневна светлина. Кейл очакваше някаква катастрофа, но въпреки че трябваше да се вземат хиляда решения, нямаше нито земетресения, нито внезапни чуми, нито загадъчни небесни явления, които да смутят суеверните. Имаше го само нарастващия ужас от предстоящото.

Точно преди пет Хук дойде да му каже, че са готови. Кейл извървя последните няколко стъпки до върха на Малкия брат и погледна към Светилището. Пулсът му се учести; главата му сякаш щеше да се пръсне, докато се взираше в бившия си дом. Виждаше все така сенчестите кътчета, където бе прекарал хиляди дни в страх, ужас и злочестина. Толкова студ, толкова глад, толкова самота. Той дълго се взира в него. Такъв разтърсващ момент изискваше да нададе мощен крясък. Но нещо в Светилището привлече погледа му, някъде вдясно. Беше кварталът, където държаха момичетата. От далечния му край се издигаше тънка струйка дим. Той кимна лекичко на Хук и се започна.

— Готови! — изкрещя един от стотниците.

— Задръж!

— Давай! — надигна се мощен вик. — Бутай! — Гигантското съоръжение потрепери, но не помръдна. — Бутай! — Пак потрепери и пак нищо. — Бутай! — Този път тя помръдна с няколко сантиметра. — Бутай! — Сега с цяла стъпка! — Бутай! — Сега с две. Вече легнал

изцяло върху укрепения склон, тунелът се плъзна надолу под действието на земното притегляне. Но това, за което трябваше да се притесняват, бе стабилността, а не скоростта. Мъже търчаха напред-назад между предната част и стените на тунела, крещейки си един на друг и на Хук, очаквайки трошлякът да поддаде и тунелът да заседне или да се случи някое друго бедствие, което не са предвидили. На два пъти им се налагаше да спират и да носят лостове, дълги трийсет стъпки, за да повдигнат конструкцията, заорала в меката почва. Но нямаше атака от стените. На тяхно място Кейл би изсипвал върху главите на нападателите всичко, с което разполага. И през цялото време, един след друг, огньове пламваха по ръба на гетото, където държаха момичетата.

— Къде са Изкупителите? — попита Фаншоу, докато влизаха в колибата с картите на Светилището. Вътре имаше шестима офицери от Новата армия и трима лаконийци, предвождани от Ормсби-Гор. ИдрисПюк също беше там.

— Не знам, но не правят нищо приятно, сигурен съм в това. — Той реши да промени плана си. — Искam петстотин от твоите хора да влязат веднага след първия щурм.

Фаншоу погледна Ормсби-Гор.

— Съгласен ли си?

— Не се бяхме договорили така — каза Ормсби-Гор.

Официално се смяташе, че няма по-безстрашни воители от лаконийците. Но на практика те създаваха впечатление за доста малодушни. Проблемът бе, че трябваша толкова много време, усилия и пари да се подготви една от тези страховити машини за убиване, а те бяха толкова малко, че макар да бяха готови да умрат с радост, не проявяваха чак такава охота да се бият. Всяко от тези чудовища беше ценно като рядка ваза.

Кейл, озлобен още повече от обикновено от дрогата и онова, което може би се случваше с Хенри Мъглата, погледна Ормсби-Гор право в очите, което не бе мъдра постъпка дори и при най-благоприятни обстоятелства.

— Тук няма договорки. Ще правиш каквото ти кажа, или ще ти отрежа скапаната глава и ще я ритам надолу по планината.

Има хора, на които можеш да кажеш такова нещо, и такива, на които не можеш. Лаконийците като цяло, и Ормсби-Гор в частност, принадлежаха към втория тип. Последната сричка на последната дума едва бе излязла от устата на Кейл, когато Ормсби-Гор, високопоставена личност сред и без това елитно общество от смъртоносни изроди, извади нож и го заби в сърцето му.

Или щеше да го забие, ако този пред него бе някой друг, а не Томас Кейл, доведен до бясна хиперактивност от лекарство, което имаше немалък шанс да го убие по някое време през следващите двайсет и четири часа. Бързината и силата на удара провалиха Ормсби-Гор. След като той не улучи гърдите му на косъм, Кейл извъртя нападателя, притисна го към себе си и опря собствения си нож в гърлото му. Зрителите може и да бяха изумени от скоростта на станалото, но това, което ги накара да застинат онемели, беше лудешкият поглед на момчето.

Дори ИдрисПюк замълча, опасявайки се, че всяко движение или звук могат да провокират Кейл. Отвън беше настанала тишина за първи път от часове насам. Колко дълга е една секунда, когато животът или смъртта са в стаята! А после отвън се разнесе мощен трясък, последван от грохот и от вика на някакъв бесен инженер:

— Шибаните шибаняци го преебаха, мамка му!

В палатката никой не обели и дума и никой не помръдна. Освен Кейл. Неспособен да се сдържи при сърцераздирателния гняв на инженера, той се засмя — не с лудия, истеричен кикот на безумец, а с обикновения смях на човек, поразен от абсурда на случващото се. Фаншоу реши да рискува.

— Само ще прибера ножа на Ормсби-Гор — каза той тихо, вдигнал двете си ръце. — Разбираш ме, драги, нали? — Ормсби-Гор се взираше във Фаншоу по начин, който показваше, че абсолютно нищо не разбира. „Проблемът с хората, които не се страхуват от смъртта — помисли си Фаншоу, — е, че не се страхуват от смъртта.“ Значи трябваше да измисли нещо друго.

— Виждаш ли, миличък — каза той, — ако не пуснеш ножа, аз, с разрешението на Томас Кейл, ще извадя своя, лично ще ти отрежа проклетата глава и ще я ритам надолу по планината.

За Ормсби-Гор това беше нещо съвсем различно: да бъде екзекутиран на бойното поле за неподчинение би означавало

непростимо безчестие и вечен позор за него и семейството му. Той пусна ножа почти толкова бързо, колкото го беше извадил.

— Може ли? — попита Фаншоу и хвана двете ръце на Ормсби-Гор, за да увери Кейл, че го държи под контрол. Кейл го пусна. Фаншоу закрепил Ормсби-Гор на краката му, изведе го навън и тихомълком уреди четирима от собствените му хора да го арестуват и отвеждат. После се върна в палатката.

— Може ли да предложи да се справим с него, по какъвто начин избереш, след като Светилището бъде превзето? Жалко ще е да разсейваме войниците, не мислиш ли? — На Фаншоу не му се мислеше как ще реагират лаконийските войници и ефорите на екзекуцията на Ормсби-Гор, но оптимистично очакваше Кейл да е мъртъв, преди това да се превърне в проблем.

Кейл не каза нищо. Само кимна, за да покаже, че е съгласен, и излезе да види какво е предизвикало трясъка и воплите на инженера. Оказа се, че бяха докарали голям контейнер с желатинен гръцки огън, който да бъде натоварен в тунела за последния напор срещу стените на Светилището. Веществото беше летливо и не издържаше много на друсане. За нещастие, беше паднало от една релса на върха на насипа. Бяха се опитали да го върнат на релсата с помощта на дъбов лост. Трясъкът бе дошъл от чупенето на лоста. Търкулването на контейнера надолу по склона и врязването му в купчина камъни бе предизвикало скръбните ругатни на инженера.

Хук, свикнал с разликата между бойното поле и химическата работилница, вече се беше разпоредил да докарат нов контейнер; щяха да са нужни само няколко минути работа, докато поеме бързо към тунела.

— Добре ли си? — попита ИдрисПюк, който го беше последвал навън.

— Няма да се повтори — отвърна Кейл. — Най-вероятно. Може би трябва да кажеш на хората, че ще е по-добре да не ми противоречат в близките няколко дни.

— Не съм сигурен, че ще е необходимо. — Не стана ясно дали Кейл го е чул.

— Пропуснал съм нещо... Пропуснал съм нещо важно.

— За какво говориш? — ИдрисПюк бе разтревожен — като всички други, той смяташе падането на Светилището за неизбежно,

независимо от цената.

— Защо не атакуват? Би трябвало вече да ни атакуват. Боско знае нещо, което аз не знам.

— Тогава спри.

— Не.

— Защо? — ИдрисПюк обаче знаеше отговора на този въпрос. — Ти каза на Хенри Мъглата да не отива. Дори аз му казах да не отива, ако те интересува.

Кейл го изгледа.

— Ако не влезем скоро, те ще го пленят. Знаеш ли какво ще му направят?

— Мога да предположа.

— Сигурен съм, че можеш. Но аз няма нужда да предполагам, защото съм го виждал. Само че този път ще е още по-зле. Ще го изгорят. Ин минимумс виа.

Един сержант ги прекъсна.

— Сър, господин Хук казва, че тунелът е готов за натоварване.

— Един момент, сержант. — Той се обърна пак към ИдрисПюк. — Ти си образован човек — знаеш ли какво означава?

— Не, не съм запознат с израза.

— Означава „по най-малкия начин“ — тоест, ще го изгорят на клада, недостатъчно голяма да свари и канче вода. Аз лично никога не съм го виждал. Боско ми е разказвал. Каза, че отнемало дванайсет часа. Така че — не, не мога да спра.

— Не знаеш със сигурност, че ще направи точно това.

— Не знам със сигурност и че Боско знае нещо, което аз не знам. Никой не знае нищо!

— Ако Хенри Мъглата беше тук с нас, щеше да спреш.

— Само че не е.

— Знаеш, че ако не превземем Светилището преди зимата, те ще получат подкрепления, преди да успеем да се върнем. Някои членове на Оста вече са се хванали за гушите. Швейцарците искат главата ти да подскача по улицата. Един Господ знае какво ще стане, ако се провалиш тук.

— Кой казва, че ще се проваля?

— Ти.

— Казах, че не знам какво става.

— Тогава изчакай.

— И ако изчакам, какво? Ами ако сега е точният момент? Ами ако, като изчакам, им дам шанс да... знам ли... да направят нещо, за което не съм се сетил? Ами ако Боско е болен и това е най-добрата ми възможност? Никой не знае нищо.

— Ти знаеш какво би направил, ако Хенри беше тук, а не там.

— Нима?

— Да.

— Мислех, че ще кажеш на хората да не ми противоречат.

— Не смятах, че това включва и мен.

— Е, сбъркал си. — Той извика на сержанта: — Дай на господин Хук сигнал да товари.

И само с няколко вика се започна.

38.

— Искам една услуга — каза Кейл.

Фаншоу беше довел поисканите петстотин лаконийци и му бе казано, че ще ги пратят вътре веднага след първата вълна на Новата армия. Не се очакваше да оцелеят много.

— Услуга ли? Разбира се. Може би.

— Искам сто от твоите хора да освободят Хенри Мъглата, веднага щом стане ясно каква е работата.

— Това е голяма услуга — с голям риск.

— Да.

Фаншоу погледна картата на Светилището и вътрешните постройки.

— Там вътре е нещо като лабиринт, стари друже. Да се изгубиш ще е лесно и ще струва скъпо. Но ако ти си там, за да ги водиш...

Кейл беше сигурен, че Фаншоу усърдно е мислил какво да прави с него. Не се налагаше да си блъска много главата, за да определи шансовете той или Хенри Мъглата да излязат живи от дима на битката.

— За жалост, съм необходим тук — но уредих трима от моите Покаятели, които познават гетото по-добре от мен, да ви отведат дотам.

Фаншоу се замисли дали да не откаже — не че беше очаквал Кейл да е толкова глупав, че да се съгласи, — но отказът щеше да изглежда зле. Ако възникнеха някакви въпроси кой е виновен за трагичната смърт на Кейл, която щеше да настъпи някъде през следващите двайсет и четири часа, нямаше да му навреди да е демонстрирал пред Новата армия, че лаконийците са стояли плътно зад своя водач в едно рисковано начинание да спасят най-близкия му приятел.

Фаншоу отиде да уреди нещата, а Кейл, подбирайки по пътя ИдрисПюк, се върна на върха на Малкия брат; там беше издигната една малка кула, за да му даде възможно най-добър изглед. После се започна. Въжетата, държащи предницата на тунела, бяха отпуснати

бавно и той се превърна в масивен мост през трийсетте стъпки пропасть до върха на стените на Светилището.

Все още нямаше никаква реакция. Настъпи пауза от около минута; чуваха се неразличими викове, а после ръчните помпи, задвижвани от двайсет войници, които създаваха налягането, бяха заредени да пръскат в продължение на две минути. Още викове. Пауза. После Хук пусна помпите и течността от контейнерите бликна през осем дула като най-големия фонтан на света. Хук запали осемте горелки отдолу, при което се раздаде гръмотевичен рев като от тръбите на Страшния съд и струите лумнаха в гигантска дъга от пламъци, обливайки стените отпред и на сто метра в двете посоки. В продължение на двайсет секунди това адско устройство оглуши всички зад себе си — а после Хук, уплашен да не би то да експлодира, го изключи. Още минута течността пламтеше като огнено езеро в самия център на ада, а после угасна като духната. Без никакво забавяне Новата армия, с крака, защитени срещу жегата, нахлу през тунела и по моста с цялата възможна бързина, за да се възползва от опустошението, преди Изкупителите да са успели да реагират.

— Всичко ще е наред! Оттук нататък ще е фасулска работа!

— Отваряйте си очите! Отваряйте си очите!

— Валън на ръба! Валън... Дааа! На ръба, скапаняко!

— Натам! Натам! Гледайте къде стъпвате, мамка ви!

— Отвор за стрелба! Отвор за стрелба!

— Тук, друже! Тук!

Само че нямаше зловещо обгорени тела. Нямаше оцелели от огъня, готови да ги отблъснат. Виковете секнаха. Не остана нищо освен ужасна безшумна пустота от всички страни. Това само засили ужасното напрежение, страха на войниците от неизвестното зло: кога и по какъв начин ще дойде ударът? Те продължиха напред в плътна група, готвейки се за предстоящата свирепа битка.

— Бавно! Бавно! Отваряйте си очите! Внимавайте! Внимавайте!

Страхът им се усилваше от черния дим на гръцкия огън, който обвиваше всичко пред тях в гъст облак. Докато вървяха напред, всяко най-обикновено нещо придобиваше сенчестата неяснота на страховита заплаха, а после биваше разкрито като купчина бурета или свещена статуя, благославяща спасените. Затова бе дадена заповед да спрат. Две хиляди души, рамо до рамо; дори лаконийците чакаха зад тях,

уплашени и разтърсени от ужасната несигурност за нещо кошмарно, което се задава.

Много бавно — денят беше почти безветрен — пушекът започна да се накъсва и разсейва, и всяко разчистено място сякаш за малко да разкрие заплаха, която така и не идваше. Лек повей, а след него и посилен, завихриха дима в красиви кълба и спирали. Вятърът ги разнесе и онова, което видяха, бе най-съдбовната гледка в живота им, който повечето от тях очакваха да загубят днес. Навсякъде — от всеки стълб, всяка покривна дъска на покритите алеи, от дървени рамки, забити със стотици в дворовете — накъдето и да погледнеха, висяха хиляди обесени Изкупители.

Новата армия вече беше обръгнала на клане, а лаконийците, разбира се, бяха общество, посветено изцяло на войната. Това обаче не бе смъртта, каквато я познаваха. Затова, макар видяното да означаваше, че ще доживеят края на този ден, и въпреки че това множество обесени бяха най-върлите им врагове, някакво злоещо безпокойство обзе всички, докато вървяха бавно през Светилището. Всяка нова гледка, разкриваща се пред тях, всеки площад, всеки двор, всяка покрита алея, всяка молитвена градина, съдържаха само редици обесени мъртвци. Единственият звук беше скърцането на въжетата, единственото движение бе лекото полюшване на телата на слабия ветрец.

Те навлязоха бавно в сградите на Светилището — не можеха да постъпят другояче. Във всеки коридор, на интервали от три стъпки, както на дължина, така и на ширина, висяха Изкупители с въжета на шиите, закачени за куки, здраво забити в покрива. Във всяка стая. Във всеки кабинет. Във всяка ниша. Във всеки параклис. В шестте големи църкви имаше сигурно по хиляда, на десетина различни нива, мълчаливи като украсите, окачвани на дървото на тленността в Деня на мъртвите. Дойде заповед да спрат. Лаконийците и техният водач Покаятел се отправиха към дълбините на Светилището. Висящите тела им се пречкаха на всяка крачка, разклащаха се при минаването им, докато те вървяха към гетото и Хенри Мъглата.

Въпреки настоятелните съвети да остане извън Светилището, докато то не бъде щателно претърсено („Очевидно е, сър, те ще се скрият и ще ви чакат да дойдете.“), Кейл пристигна, ококорен от мрачно смайване. Съветниците му бяха прави, но той не можеше да понесе чакането. Затова, заобиколен от Покаятели (какво ли си мислеха пък те?), навлезе в старите помещения, сега превърнати в свещеническа скотобойна. Как странно реагираше душата му на това завръщане! Не беше като да се завърнеш в някогашен дом, защото той осъзна, че в думите на сестра Врай имаше нещо вярно. Той е бил тук в миналото; беше тук сега; винаги щеше да е тук.

Покаятелите го държаха в един двор, където бяха разчистили място от обесените Изкупители, за да е далеч от погледите на всички. След няколко минути доведоха при него момче, което един войник от Новата армия беше намерил да се крие в един сандък.

— Той иска да се изповяда, сър — каза един Покаятел.

— Какъв си ти? — попита Кейл.

— Послушник, сър.

— И аз бях такъв. В безопасност си, не се притеснявай. Никой няма да ти навреди. Какво е станало тук?

Отговорът бе разбираемо объркан, но доста прост. Боско се обърнал към петстотин от най-близките си следовници и обявил, че поради измяната на Томас Кейл е решил да изтрие правоверните от лицето на земята, без да мисли повече за човечеството.

Като награда за тяхната преданост, щяло да им бъде позволено да се присъединят към Бога във вечно блаженство, по същия начин като самия Изкупител.

— И всички приеха това?

— Не всички, сър. Но папата сформира група от съветници, за да помогнат на онези, които се нуждаят от духовна подкрепа.

— Но не и ти.

— Страх ме беше.

— Сега вече си в безопасност. — Кейл се обърна към един от старшините на Новата армия. — Отведете го оттук. Дайте му нови дрехи и кажете на готвача ми да го нахрани. Уверете се, че не го заплашва нищо. Защо, за Бога, няма никакви новини за Хенри? — Той прати още двама от Покаятелите си. След пет минути, тъкмо когато бе решил да отиде сам, въпреки опасността, се появи Фаншоу. Изглеждаше неспокоен.

— Какво има? — попита Кейл.

— Получих някакви новини, но е обичайната каша.

— Все пак си чул нещо?

— Знаеш не по-зле от мен, че първите новини винаги са пълен буламач.

— Разбирам това. Какво е? Кажи ми какво си чул.

— Новината е, че приятелят ти е мъртъв. Говорих с човек, който каза, че го е видял.

— Той познава ли го? Колко добре?

— Виждал го е тук-там. Че кой не е? Явно на онова място е истински ад — знаеш какво е, отначало нищо не изглежда смислено. Той сигурно е чул същото за теб.

Кейл извика Покаятелите си и се насочи към гетото, когато от един вход, от който към двора полъхваше бледосив дим, се появи нечий силует. Въпреки че димът го забулваше и лицето му беше черно, движенията му моментално го издадоха. А после Хенри Мъглата позна Кейл, забеляза, че той се взира странно в него, и попита отбранително:

— Какво?

Кейл го оглежда известно време.

— Имаше слух, че си мъртъв.

Сепнат от това, Хенри като че ли се замисли доколко надеждна е тази информация. После каза:

— Не.

Кейл продължи да го гледа.

— Какво стана?

Хенри Мъглата се усмихна.

— Нищо особено. Влязохме безпроблемно. Убихме само петимашестима на път към момичетата. Сега вече разбирам защо.

— Не ви ли нападнаха?

— Не.

— Ами огньовете?

— Изкарахме акъла на монахините. Една от тях разля тиган гореща мазнина — всичко лумна като купа сено, огънят плъзна под дъските на пода и навсякъде. Ето защо постоянно имаше пожари. Стана малко страшничко.

— Момичетата добре ли са?

— Отлично. Всичките. — Той се засмя. — Боско ги сложил на половин послушническа дажба — сега са слаби като вейки.

— Като флейки?

— Не, бе, вейки — като тия по дърветата.

— О, стори ми се, че каза „флейки“. Но няма никакъв смисъл да са флейки, нали?

— Не.

— Чудя се защо не ги е убил.

— Предполагам — каза Хенри Мъглата, — че у всекиго има добро.

И двамата се усмихнаха. Кейл кимна към телата, висящи навсякъде из двора.

— Как го разбираш това?

— Никак не го разбирам — отвърна той, внезапно ядосан. — Прав им път на шибаняците. — После се засмя — с веселие, но и с ужас. — Не го очаквах, обаче.

— Боско им казал, че така ще отидат на небето.

Хенри Мъглата кимна.

— Намери ли го вече? — попита Кейл.

— Не. Искаш ли да го намерим?

— По един или друг начин. Може би ще е в стаята си.

— Не е добра идея — каза Хенри Мъглата — да обикаляш наоколо, ако нямаш здрава ръка.

— Не издържам вече. Честно, нямам търпение.

Уиндзор, болният от краб лакониец, натоварен със задачата да убие днес Томас Кейл, се чувстваше особено зле. Нямаше да остане още дълго на този свят. Беше видял Кейл да говори с Хенри Мъглата и се опита да се добере до някое високо място, откъдето би могъл да отправи свестен изстрел. Облече расо, свалено от един от Изкупителите. Беше се надявал в деня на битката да има доста повече хаос, който да му даде шанс, но сега всичко беше спокойно и войниците бродеха наоколо, мрачни и потиснати от висящите наоколо мъртъвци. След като отначало бяха толкова превъзбудени, а после изведнъж всичко свърши, ужасната им смесица от чувства нямаше къде да се дене освен да се притаи вътре в тях.

Незапознат със Светилището и неговите криволици, Уиндзор се загуби по пътя към един каменен корниз, който бе забелязал, и когато стигна там, видя как Кейл и Хенри Мъглата тръгват на оглед, който можеше да бъде сметнат единствено за крайно неразумен. Макар че, разбира се, ако бяха постъпили разумно и бяха останали на място, Кейл щеше да има само още няколко секунди живот.

Уиндзор се отърва от расото — имаше предостатъчно други там, откъдето идваше това — и последва двете момчета, макар и без особен оптимизъм, че ще ги открие в този лабиринт. От друга страна, сега из цялото Светилище бродеха лаконийци, така че нямаше да е проблем да

ги издебне. Спря само колкото да повърне — нещо, което правеше по три пъти на ден.

За Кейл и Хенри Мъглата напредването не се оказа лесно. Макар че подовете бяха разчистени, всичко над две стъпки височина беше изпълнено с обесени свещеници, така че придвижването им бе бавно и необикновено, с пробиване на път през гъстото множество висящи тела. Както и очакваше, Уиндзор бързо се загуби, но докато гледаше през един прозорец, забеляза, че макар да не вижда двете момчета, може да проследи пътя им по телата, които оставаха разлюлени след тях. Реши, че ще е по-бързо, въпреки честите спирания да проверява напредъка им, да пълзи под свещениците, вместо да ги разбутва от пътя си. Същата мисъл беше хрумнала и на Кейл и Хенри Мъглата. Но те не само че намираха идеята да пълзят под бившите си господари за неприятна, но и в интерес на истината, се наслаждаваха на преживяването. Обикновените войници може да бяха уплашени от мрачната готовност на Изкупителите да прегърнат смъртта по такъв ужасен и решителен начин, но Кейл и Хенри Мъглата бяха замесени от по-жилаво тесто — този злокобен край им се струваше напълно заслужен и по-добър от всичко, което биха могли да измислят самите те. Няма да е преувеличено да кажем, че щом преодоляха началния шок, те бяха развълнувани от станалото — екстаз на задоволство, че всичките им страдания са възмездени по някакъв начин. Тази смърт бе много сладка и за двамата им — сладост, която изискваше да бъде завършена от среща със самия Боско, жив или мъртъв.

По едно време Уиндзор се приближи на четирийсет метра от тях, но мракът и заплетените пътеки отново го надвиха. Той сви в грешна посока и запълзя под свода от островърхи стъпала още по-навътре в лабиринта на Светилището.

Щом стигнаха края на най-големия коридор, Кейл и Хенри Мъглата чуха звук. Отначало беше трудно да го различат. Той ту спираше, ту започваше пак — беше нещо като дращане на пленено животинче, което се мъчи да избяга. Беше отчаян звук: дращане, тишина, дращане. В съгъстващия се мрак и тишина косите им настръхваха от него. Дращане, тишина, дращане. После странен шушнеш и пърполещ звук. Те бавно се приближиха до края на

коридора, който тук свиваше надясно към нещо като голяма стая. Нервни, те се снижиха към пода и видяха какво причинява звука: обути в сандали крака, които трескаво биеха и драпаха по пода, мъчейки се да намерят здрава опора, която да поеме тежестта на тялото. Сигурно възелът се бе разхлабил, или пък въжето се бе разтеглило. В ъгъла на коридора имаше достатъчно място двамата да се облегнат на стената, без редиците провиснали крака да им се мотаят в лицата.

— Става прекалено тъмно, нищо не се вижда — отбеляза Хенри Мъглата.

Драс, драс, драс.

— Съвсем близо сме — намира се от другата страна на тази стена.

Драс, драс, драс.

— Този звук... Тръпки ме побиват от него.

— Ами, да се махаме тогава.

Тръгнаха покрай стената, притискайки се към камъните. Драс, драс, драс, драс. После изведнъж се раздаде бясно и отчаяно драпане и хъхрене, когато задушаваният се човек, жадуващ за въздух, зарита в опит да намери опора в пода.

— О, за Бога! — възкликна Хенри Мъглата, разбута висящите трупове и сграбчи душания се Изкупител през кръста, за да намали тежестта и да среже въжето с ножа си.

Умиращият, който почти си беше заминал, си пое дъх и се свести — но само донякъде. Той беше надзиравал бесенето и беше сред последните обесени. Въжето му се бе сторило хубаво, но се оказа от по-долнокачествен материал и се разтегли, което позволи на върховете на пръстите му да поемат достатъчна част от теглото му, за да го запазят жив в продължение на часове. Когато Хенри Мъглата го хвана през кръста, той успя да вдиша и започна да се съвзема от смъртния кошмар, от който се опитваше да се спаси: един дявол идваше за него — дебел, с изцъклени очи и стърчащи наредко зъби, целият розовобял, с лепкава, капеща червена ерекция, който се смееше безумно, както би могло да се смее някое прасе.

Не Хенри Мъглата, а ужасният демон го държеше в обятията си. Шарейки с ръце за нещо, което да го спаси, той измъкна подострен молив, с който бе отмятал обесените в списъка си, и със силата на

неописуемо ужасен човек мушна към държащото го създание. То извика и падна, като изпусна Изкупителя, чийто врат най-сетне се скърши.

— Ох! Ох!

— Какво има?

— Копелето ме намушка.

Кейл си запробива път през висящите тела, които му се присмиваха, като се блъскаха в него и едно в друго. Около вече мъртвия Изкупител имаше малко повече простор — когато беше дошъл да се обеси, тук бе останало известно място. Хенри Мъглата опипваше мястото, протегнал ръка под мишницата към гърба си.

— Намушка ме — възкликна той възмутено. — Намушка ме с шибан молив!

Изкупителят, чиято душа сега пребиваваше във вечно блаженство — или пък не, — действително стискаше молив в дясната си ръка.

— Късмет, нищо повече. Постъпката ти беше адски глупава.

— Млъквай — погледни как е.

Той вдигна лявата си ръка и се обърна. На Кейл му отне известно време да намери дупката във вълната; наложи се да я среже, за да огледа раната както трябва.

Наистина, там имаше дупка с формата на молив — но кръвта не беше много, макар че бликаше на леки тласъци.

— Как е?

— Ами, не бих искал да се случи на мен — сигурно е болезнено.

— Така е.

— Не е толкова зле. Хайде да се връщаме, ще те превържат.

— Всичко е наред. Вече стигнахме дотук. Дай ми минутка-две.

Вдиша дълбоко няколко пъти и започна да се съвзема.

— Колко още?

— Малко по-нататък по коридора е.

— Мислиш ли, че е още жив? Може би чака, за да те отнесе със себе си.

— Сигурно изобщо няма да е там.

— Ха на бас, на един долар.

— Не.

— Защо?

— Какъв е смисълът?

— Чувствам се малко замаян — каза Хенри Мъглата. И наистина изглеждаше така. Малки капки пот бяха оросили лицето му и бе пребледнял. Седна и се подпря на стената. Видът му не се понрави на Кейл.

— Дай да видя пак раната.

Хенри Мъглата се обърна надясно. От раната бликаше слабо кръв — не прекалено зле, но повече, отколкото очакваше. Сигурно бе по-дълбока, отколкото си мислеше. Но още докато гледаше, кръвта спря. Кейл облегна Хенри Мъглата на стената, но той вече бе мъртъв.

ИдрисПюк стоеше на главния площад на Светилището и разговаряше с Фаншоу, чийто ум беше другаде — чудеше се дали Уиндзор е убил Томас Кейл. Беше толкова отнесен, че отначало не забеляза, че ИдрисПюк е млъкнал. После и всички други около тях притихнаха. От другия край на големия площад Кейл вървеше бавно към тях, понесъл Хенри Мъглата на гръб, сякаш бе детенце, заспало след прекалено вълнуващ ден. За момент никой не помръдна — бяха неспособни да проумеят какво виждат. Да не би да ги поднасяха нещо? Често се случваше. Кейл спря и премести момчето малко по-нагоре на гърба си, сякаш щеше да му се изплъзне. Тогава десетина мъже се втурнаха към тях и той им позволи да вземат на ръце Хенри Мъглата. ИдрисПюк и Фаншоу се приближиха бавно. Хенри Мъглата беше мъртъв — те имаха прекалено голям опит, за да не разпознаят ужасната липса на живот.

— Какво стана? — попита ИдрисПюк.

Кейл сякаш не го чу.

— Той няма да влезе повече в никоя от тукашните стаи. Донесете една маса от онази трапезария, ей там. Големи са — ще трябват десетина души.

Беше ясно, че не иска да говори, затова те останаха при него още пет минути. Кейл се оглеждаше, сякаш се опитваше да си спомни къде е оставил нещо. Хенри Мъглата бе държан внимателно на ръце от четирима от собствените си хора. След това масата, явно толкова тежка, колкото ги бе предупредил Кейл, и дълга трийсетина стъпки, бе изнесена по средата на площада. Кейл взе Хенри Мъглата от държащите го мъже и го положи внимателно върху нея. Скръсти ръцете му на гърдите. Смъртта вече беше издърпала горната му устна над предните зъби, придавайки му заешката усмивка на мъртвите. С известен труд Кейл успя да я върне на мястото ѝ. После клепачите му почнаха да се отварят, Кейл не можеше да ги накара да останат затворени. Махна на един сержант да му даде белия шал, който носеше, сгъна го няколко пъти и го сложи върху очите на Хенри

Мъглата като превръзка. Все още никой не продумваше. После един от войниците ахна:

— Мили боже!

Всички вдигнаха очи, освен Кейл, който бе потънал в свой собствен свят, взирайки се в приятеля си. Около него се възцари тишина — толкова напрегната, че най-сетне проникна през мъглата на неверието му, че Хенри Мъглата си е отишъл завинаги. Той вдигна поглед. В дъното на площада, бос, облечен в бял лен и с примка на покаяник около шията, папа Боско XVI вървеше към тях с блага усмивка на лицето. Беше много по-слаб от последния път, когато го видя Кейл, и лепената туника му беше прекалено широка; това, както и зиналата уста, докато се мъчеше да върви му придаваше вид на пиленце, не съвсем готово да напусне гнездото. Трябваше му почти минута, за да стигне до групата хора, събрала се около голямата маса; очите им шареха напред-назад между Кейл и тътрещия се към тях старец. Кейл не помръдна, дори и не мигна; гледаше Боско напълно вцепенен. На наблюдателите им се струваше, че старецът и Кейл са единствените останали живи души на площада. Боско спря, продължавайки да се усмихва обичливо на момчето.

— Търпеливо те чаках, за да ти обясня всичко и да те помоля за прошка за ужасните страдания, които ти причиних.

Кейл все така не помръдваше и не проронваше нито дума. Изглеждаше, сякаш никога няма да заговори отново.

— Не можех да разбера какво ми казва Бог с многобройните ти победи срещу нас. Молах се ден след ден, без храна и вода. Виждах, но не можех да проумея, чувах, но не разбирах. После той се смили над моята глупост и изряза кожата, слепила очите ми. Когато ти дойде тук като момче, веднага разбрах какво си, но мислех, че имаш нужда от мен, за да те науча как да заличиш най-голямата му грешка. Всяка нощ ридаех заради болката и страданията, които трябваше да ти причиня, за да придобиеш душевната и телесна сила за такова неописуемо дело. Всичко, което сторих, за да те направя силен, само трупаше омраза там, където би трябвало да има любов. Смъртта на света беше акт на свещена нежност към човечеството, а не наказание — трябваше да бъде поднесена като дар, за да може Той да започне отначало. Мислех те за възплъщение на Божия гняв, но ти беше възплътената му любов, не гневът му. В своята некомпетентност аз те влудих и изпълних с омраза,

а трябваше да се отнасям към теб с онази доброта, която ти щеше да проявиш към света, помагайки на всички души да се отправят към следващия живот, за да започнат отначало. Виновен съм, виновен съм, безкрайно съм виновен.

Боско коленичи пред Кейл.

— Прости ми, Томас. Бог ми казваше чрез всички твои победи срещу нас, че вредите, нанесени на душата ти, трябва да бъдат премахнати от човека, който ги е причинил. Мислех, че аз и събратята ми свещеници ще сме последните, които ще се присъединят към Бог за великото обновление на душите, но сега се налага да сме първите, за да можеш да вършиш Божието дело в духовен мир. Само чрез нашата жалка саможертва омразата в душата ти може да бъде заличена.

Със сълзи на благодарност, стичащи се от очите му, Боско протегна ръце и започна да се моли.

— Поръси ме с исоп, Господи, и ще бъда чист; умий ме, и ще бъда по-бял от сняг. Избави ме от вината, та духът и сърцето на Томас Кейл, които аз прекърших, да се възрадат.

Докато Боско се молеше, Кейл се заозърта, сякаш търсеше ключ, който разсеяно е забутал някъде. Всички други се взираха в него, страховито развълнувани от случващото се. Фаншоу заговори тихичко на ИдрисПюк. Кейл отиде до далечния край на масата, върху която лежеше тялото на Хенри Мъглата, и задърпа едно малко парче дърво, около пет на десет сантиметра, което бе стояло приковано едновременно към стената на трапезарията и към масата, за да ѝ попречи да се движи.

— Помисли си само за информацията, която можем да получим от Боско — каза Фаншоу. — Той ни е нужен жив.

— Съгласен съм. Давай.

Фаншоу не помръдна.

Опитът на Кейл да издърпа дървеното блокче, дълго не повече от дванайсет сантиметра, се оказа неуспешен — пироните бяха забити прекалено дълбоко. Тогава той извъртя силно блокчето и то се откъсна от масата. Когато тръгна обратно към Боско, старецът още се молеше.

— С тази саможертва на твоите свещеници отрий всяка сълза от очите му, че да няма вече жалеяка, нито болка.

Кейл бавно го заобиколи в гръб — умът му явно преценяваше нещо.

— Тъй както Обесеният Изкупител е дал прекършения си врат за нашето спасение, с жертвеното задушаване на Твоите Изкупители изтрий ненужните обиди към душата му, та да бъде най-сетне свободен да поднесе ужасната си милост на света. Да бъде най-сетне сво...

Кейл направи две крачки и стовари парчето дърво върху темето на стареца. Но ударът не беше особено силен, нито пък дървото особено тежко. Главата на Боско се люшна леко напред и по лицето му потече тънка струйка кръв. Той отвори уста, сякаш да продължи, но от нея не излезе и звук. Направи още един опит да заговори, но моментално получи нов удар — и главата му пак се люшна напред; ударът обаче бе по-слаб, отколкото би могло. Гледащите мъже съвсем не бяха чужди на зловещото, но някои от тях вече извърщаха поглед. Още един удар. Още една струйка кръв.

Главата на Боско се люлееше, а ръцете му се бяха отпуснали наполовина край тялото. Той изпъшка.

— В... твоите... ръ...

Нов удар смълча устата му, но той беше прекалено силен, за да падне, или пък ударите умишлено не бяха достатъчно мощни. Дървото го прасна пак по черепа, и пак. Този път той едва не се строполи ничком, но нещо го накара да се изправи отново. Още един удар, и този път от Боско се откъсна вик. Вече пет-шест струйки кръв се стичаха по бръснатия му череп и нашарваха лицето му.

— За Бога, Томас, стига — възкликна ИдрисПюк. Кейл се втренчи право в него като лисица, надушила някаква слаба миризма по вятъра: Важно ли е? Съвсем не. А после прекъсването отмина, сякаш изобщо не го бе имало. Той се обърна и се съсредоточи отново върху Боско. Пусна окървавеното парче дърво, после много внимателно хвана покаятелската примка около шията на Боско и се зае да го поклаща леко насам-натам, крепейки врата му, за да не пострада, както майка държи главицата на бебе, когато се готви да го изкъпе.

— Томас! — извика ИдрисПюк.

Беше безполезно: Кейл се намираше някъде далеч отвъд обсега на жалостта. Той придърпа Боско към лицето си и го зашлеви, за да го свести. Боско се събуди бавно. Щом позна Кейл, му се усмихна любящо.

— Искам...

Но каквото и да искаше Боско, то бе пресечено в миг от Кейл, който с душа на хиена дръпна въжето нагоре, а после надолу, толкова рязко, че вратът на стареца се скърши с мощен пукот.

От мъжете наоколо се разнесе звук — рязко поемане на дъх. Кейл дръпна отново лицето на Боско към своето, докато почти се докоснаха, запечатвайки смъртта му в ума си, за да не забрави — а после, много внимателно, положи мъртвия на земята и се отдалечи. Свидетелите трепереха — всички до един, дори и Фаншоу. Бяха виждали жестока смърт и преди, а също и гняв, но нищо подобно на това — не и от човек, който на практика си беше още момче.

41.

Пожарът, който едва не бе задушил Хенри Мъглата предния ден, още не беше потушен напълно и след няколко часа се разгоря пак, макар и само в гетото за момичетата. Все пак това стигаше, за да озари с оранжево сияние долната страна на сивите облаци, надвиснали ниско над Светилището, и позволи на ИдрисПюк да намери Кейл, на половин миля от портата, около четири часа след като беше убил Боско.

— Много съжалявам за Хенри Мъглата — каза ИдрисПюк. В първия момент не получи отговор.

— Откъде знаеше, че ще съм тук?

— Не знаех. Пратих хора да те търсят, но си помислих, че е възможно да си някъде тук.

Кейл седеше на една скала на стотина метра от самотното заграждение, където държаха Арбел Матераци.

— Мислеше ли да влезеш?

— Да, въртеше ми се в главата.

— Мога ли да те помоля да не го правиш?

Отново мина известно време без отговор.

— Мислех да погребя Хенри Мъглата в оазиса Войнич — каза той накрая.

— Не го знам.

— Недалеч оттук. С езеро. Хубави дървета, птичи песни и така нататък. Би му харесало.

— Да, би му харесало.

— Искам момичетата да присъстват. Те ще плачат, предполагам. Това също би му харесало. Глупаво е, всъщност. Та какво значение има?

— Бил съм на немалко погребения. Понякога има значение.

— Не и за него.

— Не, не и за него.

Още няколко минути мълчание. После Кейл се засмя.

— Някога разказвал ли съм ти за Хенри Мъглата и обърнатия молитвеник?

— Май не. — Всъщност, беше му разказал тази история навремето в „Горски кът“.

— Не знам откъде му хрумна тази идея, но той откъсна корицата на един молитвеник, от който трябваше да четем по един час дневно, и я залепи наобратно. Всеки път, когато попаднеше на Изкупителска свиня, която не го познава, го вадеше и почваше да чете. Гледката ги побъркваше — да се преструва, че чете светите текстове... богохулство! Те се втурваха към него, изтръгваха книгата от ръцете му и го плесваха по ухото. Той обаче нямаше нищо против. После им показваше, че корицата е залепена наобратно, и заявяваше, че чака нов. Даже такива свине като Изкупителите бяха принудени да се засрамят от това. Някои даже се извиняваха. Той натрупа цяло състояние от облози с послушниците, че може да накара Изкупител да моли за прошка.

Нова тишина.

— Мразя я.

— Да.

— Никога преди не съм я мразил. Преструвах се, че я мразя, но не беше вярно. Беше ме срам, че е престанала да ме обича и ме е продала, но не съм спирал да я обичам, нито за миг.

Нова тишина.

— Знаеш ли за умъртвяването на плътта?

— Не.

— Боско казваше, че това означавало, че можеш да умреш от срам — сецаш се, от срам за греховете си. Любовта ми към нея умъртвяваше плътта ми. Бях толкова слаб — слаб и засрамен. — Той за първи път погледна към ИдрисПюк. — Знаеш ли защо умря Хенри?

— Не.

— Заради нея.

— Не разбирам.

— Аз се върнах тук заради нея. Доведох я, за да ѝ покажа. Искам да кажа, не съм го планирал — не и съзнателно. Но сега вече го разбирам. Сега, когато той е мъртъв.

— Какво разбираш?

— Искях тя да види Светилището, за да разбере защо съм толкова странен и да ме обикне отново. А после исках да ѝ покажа, че мога да го унищожа — че не е било нужно да ме предава на Боско,

защото мога да ги победея. Щях да ги победея. Победих ги. Исках да проумее какво ужасно нещо е направила без сериозна причина. Но единственото, което постигнах, беше, че върнах тук Хенри Мъглата, за да умре в тази дупка. Точно тук от всички възможни места. Да умре тук.

Притисна юмруци към слепоочията си и започна да ги върти, сякаш искаше да пробие дупки с кокалчетата, за да пусне нещо навън.

— Не слизай там — каза ИдрисПюк.

— Може би ще сляза. — Кейл се изправи. — Боско беше прав. Или убиваш миналото, или то те убива.

— Недей. В момента си в такова състояние, че може да стане нещо ужасно.

— Прав си, така е — неописуеми неща ми се въртят в главата.

— Какво би казал Хенри Мъглата? — Отчаянието го подтикна да опита с този подход.

— Хенри Мъглата е мъртъв. Няма право на глас.

— Не знам колко добра или лоша е тя. Почти не я познавам. Знам само, че ти влияе пагубно. Ако се приближиш до нея, само ще влошиш нещата. Вие двамата споделяте лудост, която ще ви разкъса. Прати я далеч от себе си.

Нова кратка тишина.

— Когато убих Кити Заека, имаше нещо, за което не ти казах. Погледът му. Предполагам, че е бил ужасен, но не страхът му ми се наби в ума — а шокът. „Това не може да се случва на мен — мислеше си той, докато изстискавах живота от него, — не и на мен.“ Ден след ден Кити сееше всевъзможна жестокост и насилие, ала когато това насилие застигна него в собствения му дом, направо онемя. Не мога да си избия от главата онзи смаян поглед. — Той се обърна към ИдрисПюк. — Знаеш ли защо?

— Не.

— Аз самият току-що го осъзнах. Иска ми се пак да видя този поглед, ама наистина. Искам да го видя в очите на оня лайнар Зог, и на Боз Икард, и на Робърт Фаншоу и неговите ефори, и всички като тях, навсякъде по света. Искам да видя този потрес в очите им: „Аз? Не и аз. Това не може да се случва“. Светът е пълен с хора, които трябва да умрат така.

— Значи все пак, Лявата ръка на Бога.

Кейл се засмя.

— Кой е казвал нещо за Бог?

— Ами всички онези, които ще трябва да убиеш, за да се добереш до тях?

— Ще им дам шанс да се махнат от пътя ми.

— А ако не пожелаят да се махнат?

— Тогава ще си получат своето.

— Както и хилядите, които няма да могат да ти се махнат от пътя, дори и да искат. Боско си мислеше, че можеш да управляваш света — но той беше луд. Какво е твоето оправдание?

— Какъв избор имам?

— Винаги имаме избор.

— Знаеш ли, никога досега не съм те чувал да казваш нещо глупаво. Наистина ли ми казваш, че мога да спра? Не мога, дори и да искам. Никой няма да ме остави — никой няма да ми позволи да замина някъде и да ям торти с момичета в мир и спокойствие. Опитах вече. Дори да си тръгна сега, това няма да продължи и шест месеца. — Той погледна към ИдрисПюк. — Кажи ми, че греша.

— Цялата ти радост лежи в опустошението. Разруха и погибел — на това се радва душата ти.

— Какво? — По някаква причина Кейл бе бесен.

— Онази кукла не ти ли каза същото?

— А, онова нещо. Да.

— Аз не съм съгласен, между другото.

— Благодаря, трогнат съм.

— Но ако слезеш там долу и убиеш Арбел Матераци, това е първата крачка. Не можеш да се върнеш назад след подобно нещо.

— Знаеш ли какво научих от убийството на Боско? Няма нищо по-хубаво от краста, която най-после можеш да почешеш. Стига приказки. Ще поговорим пак утре.

— Не можеш да убиеш някого, просто защото вече не те обича.

— Защо?

— Ами ако всички правеха така?

— Тогава хората щяха да са далеч по-внимателни.

— Защо не дойдеш с мен? — каза ИдрисПюк. — Да го оставиш да отлежи до сутринта?

— Не.

Какво можеше да стори ИдрисПюк? Нищо.

Тръгна обратно към лагера, като се спъваше в камъните и преплетените стебла на бършилиста.

Цялата тази нощ свещеници падаха от въздуха. Стотици и стотици обесени бяха завлечени до Западната стена на Светилището и преметнати през нея, за да прелетят триста стъпки и да паднат в Нивата на Гинки, където от шестстотин години се погребваха телата на Изкупителите. Как падаха ли? Никога не сте виждали такова нещо.

Около три часа след началото на този мрачен обред — познат като Първа дефенестрация на обесените, защото пролуката в стената, през която избутваха телата, напомняше за прозорец — Уиндзор най-сетне се измъкна от недрата на Светилището и се добра болен и изнемощял до Фаншоу.

— Сега е прекалено късно, миличък — каза му той. — По-добре поспи, а утре ще опиташ пак.

Само че нямаше да има втори шанс за Уиндзор. Докато слънцето изгрее, Томас Кейл беше на мили оттам, седнал в една каруца на път към склада за материали на Снежния хълм.

ИдрисПюк накара хората си да търсят с месеци, но нямаше и следа от момчето. Той не се отказа, разбира се: плати сума ти пари на информатори, които умееха да си държат устите затворени, за да му докладват слухове дори за най-съмнителното виждане на Томас Кейл. Такива имаше в изобилие. Не беше трудно да се отхвърли историята, че са го видели на носа на голям кораб, потеглящ през Дървеното море, в компанията на осем девиси в бяла коприна, на път за остров Авалон, откъдето щял да се върне след дълъг сън, за да спаси света, когато отново го грози гибел. После дойдоха сведения, че си изкарвал прехраната като жонгльор в Берлин, или пък че продавал шапки на пазарите в Сиракуза. Стръскащо достоверно звучеше пристигналата след повече от година вест, че бил убит при опит да осуети сватбата в Ливан между Арбел Матераци и Ага Хан, херцога на Малфи —

толкова екстравагантен, че го наричаха Сладоледения император, защото богатството му се топеше. Но ИдрисПюк бързо получи потвърждение от един гост, присъствал на церемонията, че празненствата са минали безупречно. Още по-късно се появи слух, че се е удавил заедно с Уот Тайлър в Голямото фиаско на Кучешкия остров; после пък, че бил разпнат до Бъфало Бил по време на религиозните войни в Троя.

Но макар съобщенията за вижданията му да бяха колкото многобройни, толкова и ненадеждни, от няколко доклада се оформи нещо като картина, която ИдрисПюк се надяваше, че е вярна. Имаше немалко твърдения, че са го забелязали в затънтени градчета в Емей да купува пирони, триони и зехтин. Обичайността на тези сведения вдъхна увереност на ИдрисПюк. Там беше топло, дори през зимата; земята беше покрита с гори от бряст и ясен, простиращи се на много мили, и осеяна със стотици езерца, където трудно би могъл да намериш човек, който не иска да бъде намерен. Харесваше му да мисли, че Кейл си запълва времето с коване и рязане на разни неща и се храни добре — макар че не успя да открие солидно потвърждение на тези доклади, дори след като прати свои сигурни хора да разпитат. Но се надяваше, че той е някъде там и е в безопасност.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ИЗЯВЛЕНИЕ ОТ ИМЕТО НА АРХЕОЛОГИЧЕСКАТА КОМИСИЯ НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ (АКОН)

Тъй като съдебното решение на модератор Брефни Валц описва толкова елегантно как се е стигнало до откриването на Бунището на Рая и „създаването“ на т.нар. трилогия „Лявата ръка на Бога“, няма да го повтарям тук. Нито пък възнамерявам да навлизам в подробности за законовите проблеми в напълно неуместните претенции за собственост, изявени от доктор Фаренхайт и племето Хабиру — права, които несъмнено принадлежат на целия свят, а не на конкретен човек или племенна група, проявила такова неуважение към тази извънредно ценна археологическа находка.

Никой не отрича приноса на доктор Фаренхайт за откриването на бунището. Ако той незабавно се беше обадил в Археологическата комисия на Обединените нации, както му е редът, всичко щеше да е съвсем различно: сега щяха да го превъзнасят като един от най-великите синове на археологията, вместо да го хулят като най-големия ѝ злодей. В началото Фаренхайт излезе с работната хипотеза, че източникът на страниците в Полето на книгите не е библиотека, нито пък друг толкова внимателно структуриран обект, а бунище, състоящо се предимно от изхвърлени документи, донякъде подобно на бунищата, открити в началото на последния век в Оксиринкус (макар че онези останки са на не повече от осемстотин години — доказателство, че даже един велик град може да изчезне много бързо от паметта на историята). Оказва се, че е бил прав. Това, което не е успял да стори, е да установи местонахождението на самото

бунище. Все пак, докато търсел онова, което някои биха нарекли „главната жила“, постоянно намирал отделни късчета хартия и от тях, благодарение на бързо усвоения език на Хабиру, успял да открие малкото общи думи на двете цивилизации и да разгадае смисъла на много от тези документи, някои от които може да са на възраст до петдесет хиляди години, или дори по-стари. Разполагал само с множество разбъркани късчета хартия — парченца от стари писма, сметки, юридически документи, — но само една книга. Тя никога не била открита в пълната си форма, но документите продължавали да изникват в големи количества горе-долу на едно и също място — имало толкова много фрагменти, че щом усвоил езика на тези текстове, той успял да пресъздаде почти изцяло поредицата от, както се оказало, три книги.

Но какво говори това на него, или на нас, за статута им сред хората, за които са били предназначени? Дали се намират в такива големи количества, защото трилогията „Лявата ръка на Бога“ (както я нарича той — досега не е открита нито една заглавна страница) се е смятала за едно от големите съкровища на изкуството на тази изгубена цивилизация? Накратко, бил ли е авторът еквивалент на нашите собствени великани — Брамли и Гинсмайер — или пък е бил като Алин Харууд и Джина Лоренцо, масово четен и също толкова масово презиран? Или пък е бил заблуден автор, който се е публикувал сам и книгите му са отишли от печатната преса направо на тавана му, а оттам — закуп на бунището, без да продаде нито един екземпляр на някой друг освен на злополучен приятел или роднина?

Сами по себе си, напълно извадени от всякакъв контекст, исторически или естетически, тези книги ни изправят пред интересно предизвикателство. Защото сега трябва да извлечем нещо от тях, хубаво или лошо, само чрез обикновено четене, без посредничеството на натрупани културни пластове. Ако не бъдем трогнати и стимулирани, дали отхвърляме една творба, смятана някога от читателите си за ненадмината? А ако бъдем

разчувствани, дали не ни стимулира една книга, дотолкова лишена от стойност, че съвременниците ѝ са смятали, че става само за боклука? Остават и други основни въпроси — от онези, които обикновено приемаме за даденост, за да ни кажат какво да мислим за книгата, която се каним да прочетем. Това някаква историческа измислица ли е? Дали е съвременна творба, описваща скорошни събития? Дали е изцяло плод на фантазията? Съществували ли са наистина Изкупителите, или са рожба на едно нездравео въображение? Или пък присъствието им е просто пропаганда, написана от привърженик на враждебен култ? Дали героите са основани на реални личности и като такива биха били познати на аудиторията, или са изцяло измислени от автора? Дали множеството разлики в стила могат да се обяснят с хаотичния начин на писане, или са препратки към познати творби, които читателят би разпознал — а може би са просто кражби? Дали е написана от повече от един човек? Или пък, нищо от гореизброеното? Само на един от тези въпроси, относно Матераците и Изкупителите, е било отговорено отчасти (виж Забележка 1 по-долу). Трябва да приемем, че е възможно никога да не разберем как да четем правилно тези текстове.

Господин Фаренхайт се е опитал да разреши споменатите проблеми, просто като ги игнорира. Публикувал е първите две книги в поредицата, все едно са съвременни представители на жанра, обикновено описван като „фентъзи“ — макар че, след като в тях липсват всякакви джуджета, феи, чудовища и елфи, е трудно да се разбере защо. Но както и да е — книгите, публикувани с фамилията на майката на Фаренхайт, постигнаха умерен търговски успех, макар че мнозина ги сметнаха за странни, а други подчертано ги намразиха. Преводът, макар да е колоритен и свободен, не може да се каже, че е неточен.

Обединените нации вече официално поеха контрол над обекта, наричан от Хабиру Полето на книгите, но популярен с названието Буницето на Рая — възникнало от

едно вестникарско заглавие, което се вълнуваше повече от това да изкове паметна фраза, отколкото от точността (бунището се намира на около двеста мили *източно* от легендарния Едем). „Собствеността“ върху текста на трилогията „Лявата ръка на Бога“ е обект на съдебен спор между АКОН, Фаренхайт и Хабиру. След като господин Фаренхайт бе въдворен в една лечебница в Калифорния по Закона за умственото здраве, беше постигнато споразумение да се публикува третият том, „Плясъкът на крилете му“, в неговия превод, а печалбата да се изплати директно на Хабиру. С времето, в светлината на пространното изследване на документите, открити от АКОН, ще бъде публикуван правилен академичен превод, който ще включва бележки под линия и подробен анализ на историческия контекст, както и професионален коментар.

Не може да не се надяваме, че с откриването на повече материал от Бунището на Рая (както сме повече или по-малко длъжни да го наричаме сега), ще се появят още много велики шедьоври от скритото ни минало. Кой може да каже какви шокове и наслади ни очакват?

Доктор професор Аякс Плауман
42-и брюмер 143.812 г.

Забележка 1: Тъй като описва събитие, споменавано често в трилогията, препоръчвам на заинтересуваните първата академична публикация на АКОН въз основа на преведени документи от Бунището на Рая: „Практика на агресията — историческо потвърждение за Битката при Силбъри Хил и упадъка на хегемонията на Матераците“, „Историята днес“, том 277, стр. 62–120.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Част от следното изявление на Пол Фаренхайт е редактирана по законите за престъпната клевета и няколко постановления от законодателството на Обединените нации, засягащи престъпленията от омраза.

Относно самообслужващата пропаганда на Археологическата комисия на Обединените нации (АКАНО), [REDACTED] жалки дезинформатори, съставляващи културните коментатори и академията, [REDACTED] който сега е председател на Съвета по изкуствата, и [REDACTED] драскачи от масмедиите, всички вие можете да се [REDACTED] в [REDACTED].

Нямам какво повече да кажа, освен да изтъкна, че като почти всички академици в областта на хуманитарните науки, те използват властта си, за да финансират бюрократичен еквивалент на трупане на съкровища, в който единствено те имат достъп до общото ни минало. Когато пишат, използват неразбираем език, чиято едничка цел е да прикрие баналността на повечето им идеи и да изрази тяхното отвращение от мисълта да комуникират с публиката, която презират. Какво по-безрадостно от това, след като си усвоил основите на мисленето и четенето, да продължиш да живееш в интелектуална забавачка с някого, който ти казва какви играчки да си избираш и защо. „Ето, тази играчка е хубава, момченце или момиченце, а онази не е — тя не отговаря на нашите разбирания.“ И какво може да е по-глупаво от това да гледаш света през очите на анализаторите: учителите, академията, културните коментатори, критиците, гъстите редици на формиращите мнение, които задръстват нашия свят като [REDACTED]. Но

смърт преди всичко за десетичната система на Дуи, която слага нашия свят в ред, чак до осемнайсетата точка. Най-доброто изображение на човешкия ум не е библиотеката, с удобния си и смъртоносен ред, а бунището: животът по природа е случаен, пълен с гнилоч и красота, с незаслужено отхвърлени неща, с дълбоката истина на хаоса. Той не може да бъде спретнато опакован и готов за откриване. Трябва да си скитник през живота, който търси изненадващото, неочакваното; предмета, който да бъде използван по начин, различен от предназначението си. Що се отнася до [REDACTED] всичките.

Пътникът, който тръгва да изследва с готов наричник, пък макар и контракултурен, и грижливо изготвен маршрут, не е никакъв изследовател, а просто турист с възвишени идеи. Следващия път, като влезете в библиотека, направете го с превръзка на очите! Бунището на Рая е по-интересно от самия рай.

Както би казал Хенри Мъглата: Смърт на бялата гарга!

Пол Фаренхайт
Манастир Камбрия
18 жерминал 143.799

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.